

Täysistunto

Torstai 26.11.2015 klo 16.00—23.07

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 23.07.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (16.00—17.52), toinen varapuhemies Paula Risikko (17.52—19.58) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (19.58—23.07).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Muistutan, että sekä kysymysten että vastausten enimmäispituus on 1 minuutti.

2.1. Suullinen kysymys eläkkeensaajien asumistuesta (Pia Viitanen sd)

Suullinen kysymys SKT 56/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäinen kysymys, edustaja Viitanen.

Keskustelu

16.01 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen viimeaikaiset päätökset ovat valitettavasti kohdelleet kovin kovakouraisesti eläkkeensaajia. Matkakustannuksista ollaan leikkaamassa, lääkekustannuksista. Asiakasmaksuja ollaan nostamassa, ja eläkkeensaajien asumistukea aiottiin leikata. Tämä on hyvin epäoikeudenmukaista, ja ei ollut ihme, että eläkkeensaajat olivat tästä mielenosoituksissa ja täällä eduskunnassa oppositio teki välikysymyksen.

Oli helpottavaa kuulla, että hallitus ilmoitti sen jälkeen, että eläkkeensaajien asumistukea ei leikata. Mutta hämmennys oli aika suuri, kun toissa päivänä täällä istunnossa heti kohta sen jälkeen, kun ministeri Stubb oli kertonut, että eläkkeensaajien asumistukea ei leikata, tulikin tänne saliin tieto, että samana päivänä hallitus on tehnyt

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

uuden leikkauksen eläkkeensaajien asumistukeen. Tällä kertaa kyse on enimmäisasumismenojen kautta tehtävästä leikkauksesta.

Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri Mäntylä, miten tässä näin pääsi käymään?

16.02 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tehdään tässä nyt ihan aluksi selväksi, että tämä eläkkeensaajien asumistukijärjestelmä säilyy entisellään, eli näitä järjestelmiä ei olla yhdistämässä.

Hallitus on tehnyt linjauksen tässä jatkovalmistelussa, että kaikkien asumistuen saajien tasavertaisen kohtelun vuoksi enimmäisasumismenot ja kulunormit tullaan pitämään vuoden 2015 tasossa. Kysymyksessä ei ole siis lähtökohtaisesti leikkaus, siinä ei tule tapahtumaan laskua, eikä siinä tule tapahtumaan nousua, vaan taso tulee säilymään vuoden 2015 tasossa. Jos kysymys olisi ollut leikkauksesta, me olisimme hallituksessa voineet tämän yhdistää kansaneläkeindeksiin, jolloin olisi tapahtunut se, että tämä nimenomaan olisi tullut putoamaan, ja silloin kyseessä olisi ollut leikkaus. Mutta tätä hallitus ei tehnyt.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.03 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä nyt on vähän hämmentävää, että tässä on nyt kysymys ilmeisesti leikkauksesta, jota hallituksen mielestä ei saa nimittää leikkaukseksi. (Eduskunnasta: Kannattaa kuunnella ministeriä!) Siitä ehkä kertoo tämäkin, että ensimmäisessä tiedotteessanne kerroitte, että hallitus ehdottaa säästöjä eläkkeensaajan asumistukeen, ja heti kohta otsikko muutettiin, että asumistukien enimmäisasumismenojen jäädyttämistä esitettiin. Tässä on, ministeri, kuitenkin kyseessä asia, jolla valtio säästää noin 5 miljoonaa euroa ensin, myöhemmin lisää, ja se 5 miljoonaa euroa on pois eläkkeensaajien kukkarosta. Nimitetään sitä nyt millä nimellä hyvänsä, niin kysymyksessä on joka tapauksessa eläkkeensaajiin kohdistuva leikkaus, jota hallituksen ja ministerin mielestä ei saa nimittää sillä nimellä.

Eläkkeensaajat ovat, puhemies, olleet kovin huolissaan. He oikeutetusti ihmettelevät, mitä tässä on kaiken kaikkiaan tapahtunut. Jotenkin tulee mieleen, että onko nyt niin, että hallitus haluaa piilottaa nämä leikkaukset eikä kertoa niistä avoimesti. Niinpä minä kysyn teiltä, ministeri Mäntylä: silloin kun kerroitte, että eläkkeensaajien asumistukea ei leikata, niin tiesittekö, että tämä uusi leikkaus, jota ei saa kutsua leikkaukseksi, oli kuitenkin suunnitteilla?

16.05 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten täällä eilen illalla teille kerroin, ja myöskin niille edustajille, jotka ovat paikalla, tätä hallituksen esitystä on työstetty kesästä saakka, koko syksy. Tästä on tehty ministeriössä erittäin paljon erilaisia vaikutusarviointeja, pohdittu niitä keinoja, kuinka me voimme nimenomaan pienituloisia eläkkeensaajia turvata ja heidän asemaansa suojata. Sen jälkeen, kun hallitus teki linjauksen tästä, että tämä yhdistäminen perutaan, käsitelimme sen ohessa myöskin tätä yleistä asumistukea. Sen kohdalla katsoimme, että tasapuolisuuden nimissä me tuemme ja kohtelemme yleisen asumistuen saajia sekä eläkkeensaajien asumistukea saavia tasapuolisesti. Tässä kohden tämä asia on tullut esiin.

Eilen kysyitte muun muassa näistä vaikutusarvioinneista, ja nyt on ilo kertoa teille hiukan niistä tässä, varmasti niihin myöhemmin tässä keskustelussa palataan. Mutta muun

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

muassa laskennallinen vaikutus tuen tasoon on näillä enimmäisasumismenojen ylittäjillä keskimäärin 15 euroa ja uusilla noin 7,5 euroa, eli me puhumme (Puhemies koputtaa — Pia Viitanen: Se on leikkaus!) tällaisesta 7,5—15 eurosta.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Stubb täydentää.

16.06 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin palauttaa tämän keskustelun siihen isoon kuvaan. Keskustelimme viimeiset kaksi vuorokautta monta, monta tuntia Suomen talouden tilanteesta. Te mainitsitte luvun 5, mainitsen toisen luvun, 5, ja se on se, että ensi vuonna me otamme yli 5 miljardia euroa lisää velkaa.

Tämä hallitus on avoimesti alusta saakka kertonut, millä tavalla me toimimme ja pyrimme sopeuttamaan valtiontalouden. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että me joudumme sopeuttamaan seuraavan neljän vuoden aikana noin 4 miljardin euron edestä. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että me joudumme valitettavasti sopeuttamaan ihan kaikkialta. Minkä takia? Koska Suomen talous on saatava tasapainoon, koska velaksi eläminen pitää saada loppumaan, ja koska me pyrimme parantamaan sekä työllisyystilannetta että kasvua. Tässä valossa se keskustelu, joka käydään eläkeläisten asumistuesta, on ymmärrettävä, mutta meidän pitää katsoa sitä kokonaiskuvaa.

16.07 Maarit Feldt-Ranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri Mäntylä, hyvä, että juuri äsken puheenvuorossanne tunnustitte, että te teette säästöpäätöksen, joka vaikuttaa monen eläkeläisen toimeentuloon. Minulla on tässä kaksi sosiaali- ja terveysministeriön tiedotetta. Ensimmäinen on tiistailta, ja siinä sosiaali- ja terveysministeriö sanoo, otsikko: "Hallitus ehdottaa säästöjä yleiseen asumistukeen ja eläkkeensaajien asumistukeen". Tässä toisessa tiedotteessa, jonka sisältö on aivan sama kuin edellisen, on otsikko muutettu ja tiedotetta on täydennetty siltä osin, että tiedotteen otsikko on muutettu. Mutta lopputulos on tietysti kuitenkin se, että te teette säästöpäätöksen, joka ensi vuonna leikkaa eläkeläisten asumistukea noin 5 miljoonalla ja tulevina vuosina noin 9 miljoonalla, melkein 10 miljoonalla eurolla. Oletteko te arvioineet, kuinka montaa eläkeläistä tämä koskettaa ja mikä näitten eläkeläisten yhteenlaskettujen leikkausten vaikutus on?

16.08 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kyllä tässä keskustelussa nyt nostaa esiin myöskin erään sellaisen seikan, joka tässä tuntuu unohtuvan. Se on se, että hallitus tavoittelee päätöksillään myöskin sitä, että meillä on ihmisillä oikeus ja mahdollisuus asua tulevaisuudessa kohtuuhintaisissa asunnoissa. On tiedossa hyvin, että joka ikinen asumistukeen tehtävä korotus enemmän tai vähemmän lähtee heijastumaan silloin myös vuokratasoihin. Tässä on jälleen tämmöinen aivan tuore uutinen, jossa nimenomaan kerrotaan — tämä on Ylen uutinen — että esimerkiksi ay-liike on saanut viiden vuoden aikana lähes 50 miljoonaa euroa VVO:n vuokraosinkoja. (Hälinää — Puhemies koputtaa) Ammattiliitot — muun muassa edustaja Rinne on istunut Pron hallituksessa — ovat kuitanneet vuokratuotoista verovapaat osingot. Vuokrien nousua maksetetaan suuressa määrin pienituloisille maksetuilla asumistuilla. Eli kenelle (Hälinää — Puhemies koputtaa) nämä silloin lähtökohtaisesti tulevat?

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Mäntylä, aika on jo täynnä. — Pyydän salia nyt rauhoittumaan.

16.09 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos mentäisiin alkuperäiseen kysymykseen. (Välihuutoja) Kyllä hämmennystä on herättänyt se, että ensin sanottiin, että eläkkeensaajien asumistukeen ei kosketa, ja nyt olemme saaneet esityksen, jossa enimmäismenoja ei nostettaisi, mikä tarkoittaa käytännössä sitä, että eläkkeensaajan käteen jäävä tulo pienenee — se, jolla hän ostaa ruokaa, lääkkeitä ja vaatteita itselleen. Tämä erä on 5 miljoonaa euroa, josta syntyy nyt valtiolle säästöä. Erityisesti pääkaupunkiseudulla, Helsingissä vuokrat ovat korkeita ja ne nousevat ja eläkkeensaajat asuvat jo ahtaasti ja kalliisti. Näitä ihmisiä tämä koskettaa ja huolestuttaa. Voisiko ministeri nyt kertoa sen, olisiko mahdollista löytää 5 miljoonan euron potti jostain muualta ja tehdä nämä säästöt jostain sellaisesta kohteesta, joka ei kohdistu kaikkein pienituloisimpiin ihmisiin? Esimerkkinä nyt voi ottaa sitten vaikka autoveron. Tämä summahan on yksi euro per Suomen kansalainen. Pyytäisin, että tätä harkittaisiin vielä.

16.11 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Puolen vuoden jakso on takana. Tänään ollaan tilanteessa, jossa me emme ole matkalla kohti yhtä ainoaa asumistukijärjestelmää. Eläkkeensaajien asumistukijärjestelmä säilyy. Yleinen asumistukijärjestelmä säilyy. Hallitus on kertonut aivan avoimesti sen, että asumistukimenot jäädytetään vuoden 2015 tasolle. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että teidän peräämämme ihmisryhmän, kaikkein pienituloisimpien eläkeläisten, tilanteeseen tällä ratkaisulla ei ole mitään vaikutusta.

16.11 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan myöskin muistuttaa siitä, että meillä on tehtynä monia sellaisia toimenpiteitä ja päätöksiä, joilla me haluamme nimenomaan näitä pienituloisia henkilöitä auttaa, ovat he eläkkeensaajia tai sitten syystä tai toisesta muuten pienituloisia. Muistuttaisin myöskin esimerkiksi tästä, että me nimenomaan olemme tätä lääkesäästöpäätöstä pienentäneet puoleen. Elikkä ettekö te näe, että esimerkiksi nimenomaan tässä on yksi semmoinen toimenpide, jolla me pyrimme auttamaan pienituloisia ihmisiä?

Toinen asia tässä on, että jos me aidosti haluamme auttaa pienituloisia ihmisiä myöskin asumisasioissa, niin se ainoa ratkaisu ei voi olla se, että se asumistuki, joka ei käytännössä edes auta näitä pienituloisia vaan valuu aivan johonkin muuhun, olisi oikea tie tai ratkaisu. Te tiedätte sen aivan hyvin itsekin.

16.13 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos ei vielä ole tullut selväksi oppositiolle, niin toivon, että ainakin Suomen kansalle ja suomalaiselle vanhusväestölle tulee nyt selväksi se tärkeä tosiasia, se päätös, jonka hallitus tosiaankin on tehnyt, että nähtiin, että se alkuperäinen ajatus, että eläkeläisten asumistuki yhdistettäisiin, sulautettaisiin yleiseen asumistukeen, ei ollut järkevä päätös. Sitä oli haastavaa tehdä niin, että se olisi ollut oikeudenmukainen. Nyt tuo päätös on peruttu ja eläkeläisten asumistuki säilyy. Se on erittäin tärkeää.

Toimeentulon ohella on hyvin tärkeää vanhusväestölle, että palvelut pelaavat. Meillä on paljon raskasta omaistyötä tekeviä ihmisiä. Kysyisinkin nyt hallitukselta, kun on tehty

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

tärkeä arvovalinta vaikeassa taloudellisessa tilanteessa, että satsataan 75 miljoonaa euroa vuosittain omaishoidon kehittämiseen: missä vaiheessa tämä työ menee, ja milloin saadaan tuo tärkeä lainsäädäntöesitys tänne eduskuntaan?

16.14 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Budjetin valmistelun aikatauluun liittyen me jaksotamme lain valmistelun niin, että keväällä 2016 täysistuntoon tuodaan esitys, jossa omaishoitajien tilannetta, heidän jaksamistaan parannetaan. Meillä on viime vaalikaudelta perintönä omaishoidon kehittämisohjelma. Siellä on niitä esityksiä, joita viime vaalikaudella on haluttu edistää. Tullaan viemään eteenpäin niitä harvoja asioita, joista hallitus on sopinut, joihin tulee selkeästi uutta lisärahaa, vuositasolla 75 miljoonaa erityisesti omaishoitajien jaksamiseen, heidän vapaapäiviensä mahdollistamiseen, heidän tukipalvelujensa lisäämiseen ja parantamiseen. Keväällä 2016 tämä laki on eduskunnassa, jotta se saadaan ensi vuoden syksyllä, viimeistään elokuun alussa, voimaan.

16.14 Martti Talja kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asumistukeen käytetään vuosittain yli miljardi euroa. Nyt esillä olevat kustannusten kasvut ovat hyvin pieniä kuitenkin tähän verrattuna. Mitä hallitus näkee, mitä muita keinoja on olemassa, kun kaiken aikaa asumistuen ja vuokrien välinen ero kasvaa, vuokratukustannusten nousun hillitsemiseksi? Yleiset asumiskustannukset kuitenkin koko maassa kasvavat kaiken aikaa. Onko tämä ainoastaan vuokranantajien ahneutta?

16.15 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen

(vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asumiskustannusten kohtuullisena pitäminen on tärkeä tavoite, jotta tavallisilla työssä käyvillä ihmisillä tai eläkeläisillä tai kellä hyvänsä olisi mahdollisuus asua eri puolilla maata. Yksi keino hillitä näitä kasvavia kustannuksia on tietenkin se, että mietitään rakentamismääräyksiä, mitä kaikkea byrokraattista pikkutarkkaa säätelyä meillä on kerättyä, joka nimenomaan lisää rakentamisen kustannuksia mutta ei sinällään tuota sille omassa kodissaan tai vuokralla asuvalle ihmiselle juurikaan sitä elämisen laatua. Eli näitä rakentamismääräyksiä muun muassa tarkastellaan kriittisesti. Sen lisäksi on nippu toimenpiteitä, joilla nimenomaan kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa siellä, missä tällaiselle on tarvetta, pyritään voimallisesti lisäämään. Se on hallituksen yksi kärkihankkeista.

16.16 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen päätös jättää korottamatta eläkkeensaajan asumistuen enimmäisasumismenoja tarkoittaisi lupauksista huolimatta käytännössä heikennystä eläkkeensaajan asumistukeen. Kuitenkin nyt on nostettava esiin eläkeläisiin kohdistuva jättiluokan leikkaus. Nimittäin hallitus aikoo nostaa asiakasmaksuja peräti 150 miljoonalla ensi vuoden alusta. Tämä tarkoittaa käytännössä terveyskeskusmaksuissa, poliklinikkamaksuissa tai esimerkiksi päivystyskäyntimaksuissa jopa 30 prosentin nousua. Valitettavasti nämä korotukset osuvat jälleen kaikkein heikompiosaisiin kansalaisiimme ja paljon palveluita tarvitseviin ihmisiin. Huomioisin, että nyt jo Suomessa terveyserot ovat suuret, ja tämä päätös valitettavasti lisää niitä. Siksi kysynkin asianomaiselta ministeriltä: aiotteko todella hyväksyä asiakasmaksujen 30 prosentin korotuksen?

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

16.17 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sairastaminen on yksi eriarvoisuutta ja köyhyyttä lisäävä asia. (Vasemmistoliiton ryhmästä: Näin on, tästä ollaan yhtä mieltä!) Hallitus on tehnyt päätöksensä asiakasmaksujen nostamisesta terveydenhuollossa kuitenkin niin, että tuo ratkaisu huo-mioi kaikkein eniten sairastavat: maksukattoihin ei ole koskettu. Tällä on se merkitys, että yläraja pysyy ennallaan, tähän ei siis ole tulossa mitään muutosta, ei parantavaan mutta ei myöskään heikentävään suuntaan. Arvoisa edustaja, toivoisin, että tämäkin näkökulma huomioidaan, kun maalailtaan vain mustalla värillä.

16.18 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä olisin asuntoasioista vastaavalta ministeriltä kysynyt yleensä tästä asuntopolitiikasta. Tämä hallituksen päätös, niin kuin on sanottu, ei ole leikkaus: tasot säilyvät tämän vuoden tasolla. Mutta kun asumistukea yleensä korotetaan, se valuu jostain syystä vuokrahintoihin, ja saman verran vuokria korotetaan.

Valtion tukemissa Ara-vuokra-asunnoissa asuu noin puolet vuokralaisista. Ja jos nyt katsoo yhden tämmöisen toimijan, VVO:n, osingonjakoa — sen omistaa kyllä kyseinen ammattiyhdistysliike: 4 miljoonaa vuonna 2008. Siitä se on noussut portaittain, ja 2014 sieltä on jaettu liki 25 miljoonaa. Ja kysyisin ministeriltä: miten asuntopolitiikassa huomioidaan tämä jatkossa?

16.19 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen

(vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän asiaan on tartuttu jo tuossa hallitusneuvotteluissa, ja hallitus on viipymättä valmistellut esityksen, millä rajoitetaan nimenomaan valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon vuokrien nousua sillä tavoin, että sen vuokra-asuntorakentajan, omistajan omalle pääomalle saatavaa ja perittävää tuottoa lasketaan 8 prosentista 4 prosenttiin. Näin ollen valtion tuetussa asuntotuotannossa ei pystytä korottamaan kohtuuttomasti vuokria.

Tämän lisäksi tietenkin tuodaan niitä uusia toimenpiteitä, joilla avataan tätä kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa uusille toimijoille — siirrytään kohdekohtaiseen tarkasteluun toimijakohtaisen tarkastelun sijaan.

16.20 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tässä on käynyt selväksi, että hallitus kohtelee eläkkeensaajia kovin kylmällä tavalla: leikkauksia tehdään. Ministeri Stubb, te olitte huolissanne valtionvelasta. SDP:n vaihtoehdossa otetaan vähemmän velkaa kuin hallitus ottaa, mutta silti me emme leikkaisi pienituloisimmilta eläkkeensaajilta, työttömiltä tai lapsiperheiltä.

Ministeri Stubb, tässä teidän esityksessänne on toinenkin iso asia, joka koskee eläkkeensaajia: epäreilu verokohtelu. Te olette eriarvoistamassa palkansaajan ja eläkkeensaajan verokohtelun, ja se on todella väärin ja vastoin niitä lupauksia, mitä te kokoomuksen puheenjohtajana annoitte ennen vaaleja eläkkeensaajille. Teidän perusfilosofianne oli, että verotus on tasapuolinen, ja nyt te olette esittämässä, että tämä veroero kiskotaan irti ja eläkkeensaajia tullaan verottamaan kireämmin kuin palkansaajia tulevaisuudessa. Ministeri Stubb: Onko tämä teidän mielestänne oikein? Onko tämä reilua? Ennen vaaleja teidän mielestänne näin ei pitänyt käydä, ja nyt on käymässä. Mitä sanotte tästä?

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

16.21 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt en oikein ymmärrä, mitä tekemistä tällä on alkuperäisen kysymyksen kanssa, (Välihuutoja) mutta mielelläni vastaan.

Eli te väititte äsken viitaten SDP:n varjobudjettiin, että te ette lisää velkataakkaa. Tuo on suoranaisesti pötypuhetta. Te lisäätte velkataakkaa, te kiristätte verotusta 750 miljoonalla eurolla, teillä ei ole siinä esityksessä yhtään rakenteellista uudistusta, ja sen päälle te yritätte laastarilla paikata pysyviä menoja. Älkää silloin väittäkö täällä, että te ette lisäisi velkataakkaa. (Välihuutoja)

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys kehitysmaiden ilmastotoimien rahoittamisesta (Satu Hassi vihr)

Suullinen kysymys SKT 57/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Hassi.

Keskustelu

16.22 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! (Hälinää — Puhemies koputtaa) Ensi viikolla alkavat Pariisiin ilmasto... (Hälinää) — Saanko minä puheenvuoron? — Arvoisa puhemies! Ensi viikolla alkavat Pariisiin ilmastoneuvottelut ovat keskeisen tärkeitä koko ihmiskunnan tulevaisuudelle. Pariisissa kynnyskysymykseksi saattaa muodostua se apu, jota teollisuusmaat antavat kehitysmaiden ilmastotoimille. Kehitysmaille vuosia sitten luvattua 100 miljardin dollarin vuosisummasta puuttuu vielä ainakin yli kolmasosa. On mahdollista, että Pariisin sopimusta ei synny, elleivät teollisuusmaat korota lupautaan. Samaan aikaan Suomen hallitus on rajusti leikkaamassa kehitysyhteistyötä ja aiemmin kehitysmaiden ilmastotoimien auttamiseen käytetyt päästökaupan huutokauppatulot on luvattu kotimaiselle teollisuudelle. Jos Pariisissa kynnyskysymykseksi muodostuu se, että teollisuusmaat nostavat ilmatorahoitustaan, onko hallitus siinäkin tapauksessa valmis valitsemaan leikkauslinjan ja vaarantamaan sen, että ihmiskunnan tulevaisuudelle annetaan mahdollisuus? Vai miten hallitus aikoo toimia?

16.23 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen**

(vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pariisin ilmastoneuvotteluissa kaikkein tärkein asia on se, että miltei kaikki maailman maat ovat viimein valmiita ryhtymään toimiin ilmaston lämpenemistä aiheuttavien päästöjen vähentämiseksi. Tämä on se ykkösjuttu, ja onneksi meillä on jo yli 170 maan ehdotukset tästä olemassa. Nuo ehdotukset eivät tule vielä riittämään. Sen takia Suomen ja EU:n tärkeimpiä tavoitteita neuvotteluissa on se, että sovitaan myös pitemmän aikavälin päästövähennyksistä sekä siitä, millä määräajoin aina tarkastellaan näitä luvattuja toimia.

Rahoitus on totta kai tärkeä kysymys, ja Suomi pitää kiinni aiemmin antamistaan sitoumuksista. Kuitenkin on hyvä muistaa, että minkään maailman veronmaksajien rahat eivät riitä ilmastonmuutoksen pysäyttämiseen. Kyse on siitä, alkavatko yksityiset yritykset

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

ja sijoittajat investoida Pariisiin jälkeen entistä vahvemmin puhtaaseen teknologiaan ja uusiutuvaan energiaan.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.24 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri ei nyt varsinaisesti vastannut esittämäni kysymykseen, (Eero Heinäluoma: Ei edelleenkään!) mutta se asia, minkä ministeri totesi, on sinänsä hyvä, että yli 170 maata on esittänyt oman ilmastositoumuksensa, ja aivan kuten ministeri sanoi, ne eivät yhteensä silti vielä riitä siihen, että ilmastonmuutos pidettäisiin alle 2 asteen.

On hyvä asia, että hallitus tavoittelee sitä, että ilmastositoumusten riittävyyttä Pariisiin jälkeen säännöllisesti tarkastetaan, mutta on jo nyt selvää, että ne eivät riitä. Eli tulee toivottavasti piankin se hetki, jolloin myös EU:n ja Suomen on tarkasteltava oman ilmastositoumuksensa riittävyyttä. Onko Suomen hallitus valmis siihen, että myös meidän ilmastositoumustamme, yhdessä EU:n kanssa annettua, tarkastellaan piankin? EU:han on jo tähän mennessä vähentänyt päästöjään yli 20 prosenttia, ja 40 prosentin vähennys vuoteen 2030 mennessä ei ole erityisen kunnianhimoinen eikä, kuten tiedämme, myöskään linjassa (Puhemies koputtaa) sen 2 asteen tavoitteen kanssa.

16.26 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen

(vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onneksi Suomen hallitus on kunnianhimoinen, ja olemme keväällä päättäneet hallitusneuvotteluissa, että tiivistämme tätä Suomen omaa sopeutumistahtia. Nostamme uusiutuvan energian osuuden jo tämän vaalikauden aikana vuoden 2020 tavoitellulle tasolle. Samaten päästöjen vähentäminen kaiken kaikkiaan: olemme luvanneet saavuttaa nuo 2020-sitoumukset jo tämän vaalikauden aikana.

Pariisiin jälkeen Euroopan unioni alkaa rakentaa omaa vuotta 2030 koskevaa tavoitettaan yksityiskohtaisemmin. Meillä on neuvotteluihin annettu lupaus vähintään 40 prosentin päästöjen vähentämisestä, minkä EU on yhteisesti tehnyt, ja, edustaja Hassi, te entisenä ympäristöministerinä toki tiedätte, että neuvotteluihin lähdetään aina yhteisellä tavoitteella eikä sitä kiritetä erilaisilla etukäteen annetuilla lupauksilla.

16.27 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä on lapsiamme kohtaan velvollisuus turvata hyvät elinolosuhteet tulevaisuudessa, joten toivotan ympäristöministerille voimia ja menestystä saada kattava kansainvälinen ilmastopimus.

Nyhdän markkinat ovat jo heränneet siihen, että jos ja kun ilmastopimus saadaan, silloin sijoitukset hiili-intensiivisille aloille ovat iso riski. Ja nyt monet yritykset ovat jo pyrkineet eroon hiilikuplasta, ovat lähteneet myymään pois sellaisia omistuksiaan, jotka on sijoitettu hiili-intensiivisille aloille. Kysyisin hallitukselta, vastaavalta ministeriltä: Miten on Suomen valtion sijoitusten laita? Työeläkeyhtiöt, sijoitukset Solidiumin kautta, minkälainen hiilikuplariski siellä on, ja ollaanko ryhdytty toimenpiteisiin, kohdistamaan sijoitukset kestävämmiin?

16.28 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varsinaista hiilikuplariskianalyysia ei ole tehty, mutta myöskin Solidiumin salkussa on suomalaisia

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

yrittäjiä, jotka tekevät esimerkiksi uusiutuvan energian alueen tuotteita ja niin edespäin. Kyllä meidän painopisteemme on siellä koko ajan, ja uusiudumme siihen suuntaan. Meidän pitää tehdä niitä käytännön tekoja myöskin täällä pääkaupunkiseudulla. Kyllä tämä täällä oleva hiilikasa on semmoinen käyntikortti, jota me emme Suomena, hiilivapaana yhteiskuntana ja uusiutuvan energian yhteiskuntana, halua esitellä. Vetoankin täälläkin oleviin Helsingin kaupungin ja pääkaupunkiseudun kaupunkien päättäjiin siinä, että täällä päästäisiin kohti uusiutuvaa energiaa. Suomalaiset yritykset tekevät osuutensa, ja Suomen hallituksen tavoitteet tässä ovat merkittävästi Euroopan tavoitteita kovemmat.

16.29 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Pääministerille tiedoksi, että me päätämme Helsingissä meidän Helsingin Energian kehityssuunnitelmasta ensi viikolla, ja se tulee olemaan hyvin kunnianhimoinen.

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos on oikeasti meidän aikamme suurimpia haasteita, ja Pariisissa on pakko onnistua. Ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat hyvin laajoja. Yksi niistä on ilmastopakolaisuus. Ilmasto aiheuttaa kuivuutta, tulvia ja luonnonkatastrofeja ja siten vaikuttaa ihmisten elinolosuhteisiin omalla kotiseudulla. Nyt käsillä olevassa pakolaistulvassa on myös ilmastolla vaikutuksensa. Syyriassa koettiin historiallinen monen vuoden kuivuus 2000-luvun alussa, ja tällä, totta kai, on vaikutus ihmisten toimeentuloon. Jos esimerkiksi maanviljelijä ei enää elätä itseänsä, on pakko lähteä liikkeelle etsimään elantoa toisaalta. Siksi kysyisin teiltä, ministeri Orpo: Mikä rooli mielestänne ilmastonmuutoksella on liikkeellä olevien pakolaisten määrässä? Me tiedämme, että Suomeen pyrkivät pakolaiset asettavat jo nyt meidän vastaanottojärjestelmämme koviin. Eikö olisi järkevää vaikuttaa pakolaisuuden syihin, kuten ilmastonmuutoksen torjuntaan ja kehitysapuun? Paitsi inhimillistä myös taloudellisesti järkevää. Eli miten näette ilmastonmuutoksen ja sen torjunnan roolin pakolaisten osalta? (Eva Biaudet: Ulkoministerille!)

16.30 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä voisi lähteä liikkeelle siitä, että Pariisissa on erittäin tärkeä onnistua, saavuttaa globaali yhteisymmärrys siitä, miten ilmastonmuutosta hillitään. Jos katsotaan maahanmuuton, muuttoliikkeen, pakolaisuuden perimmäisiä juurisyitä, niin kyllä sieltä löytyy aivan varmasti ilmastonmuutos yhtenä merkittävänä tekijänä. Erityisesti Afrikan alueella, ja mikseivät vaikutukset näkyisi Syyriassakin, elinolosuhteet, mahdollisuudet elättää itsensä, tulla toimeen omassa maassaan, omalla kotiseudullaan, ovat pienempiä, ja se on yksi niistä syistä, jotka ajavat ihmisiä liikkeelle. Kun siihen samaan aikaan, samoille seuduille, lisätään se, että väestönkasvu on erittäin voimakasta ja yleinen toimeentulotaso on hyvin pientä, niin siitä kaikesta johtuu se, jonka edessä me nyt olemme.

16.31 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hassi otti esille ilmastokysymyksen ja samassa puheenvuorossa esitti huolensa kehitysyhteistyörahojen leikkauksista. Toisaalta hallitus on lisäämässä Finnfundin pääomittamista, ja ymmärtääkseni Finnfund panostaa kehitysmaissa toimiviin yrityksiin. Nyt haluaisin kuulla asiasta vastaavalta ministeriltä: onko niin, että näissä yrityksissä tehdään työtä, joka on ilmaston kannalta positiivista, esimerkiksi aurinkovoimaa, tuulivoimaa, jotka työllistävät paikallista väestöä ja vaikuttavat ilmaston kannalta positiivisesti?

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Toivakka ei ole paikalla, mutta ministeri Soini vastaa.

16.32 **Ulkoasiainministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on erittäin hyvä ja tärkeä kysymys, myös periaatetasolla sillä tavalla, että useat teollistuneet maat, myös Euroopan unionin maat, ovat monella tavalla tulliliittoja ja tullikartelleja. Eli kun ajatellaan sitä tilannetta, että esimerkiksi kehitysmaat, jotka tuottavat oliiveja tai erinäköisiä muita tuotteita, eivät saa näitä oikeudenmukaisesti maailmanmarkkinoille, niin siinä syntyy tilanne, joka vaikuttaa sitten työntekijänä pakolaisuuteen ja siirtolaisuuteen. Jos me emme käy reilua kauppaa, niin me otamme vastaan näitä ihmisiä, joilta menevät elämisen edellytykset siinä, että kauppa ei ole reilua ja he eivät pärjää. Sen takia tämä edustaja Kiurun kysymys laajassa mielessä oli hyvin tärkeä ja olennainen. Kauppapolitiikka on osa kestävästä kehityspolitiikkaa.

16.33 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos ja sen torjunta on aikamme suurin kysymys ihmiskunnalle. Ilmastovelka on se suurin kestävyysvaje, joka suomalaisilla ja kaikilla maailman ihmisillä on, ja se meidän on meidän lapsillemme hoidettava kuntoon, että ilmaston lämpeneminen ei uhkaa taloudellista hyvinvointia ja ihmisten tulevaisuutta. Tästä syystä olisi tärkeää, että hallitus tekisi todella konkreettisia toimia eikä vain puhuisi. Esimerkiksi kotimaiset työeläkerahastot eivät ole vielä käynnistäneet rahojen siirtämistä kestäviin sijoituksiin, kuten esimerkiksi Norjassa on tehty, Ruotsissa on tehty. Olisi tärkeää, että hallitus kävisi tätä dialogia näitten suomalaisten laitosten kanssa.

Lisäksi haluaisin palata alkuperäiseen kysymykseen ja esittää ministeri Tiilikaiselle vielä kysymyksen: Oletteko tietoinen siitä, että Suomi on lupautunut yhdessä muiden teollisuusmaiden kanssa siihen, että me nostamme kehitysmaille annettavan ilmastorahoituksen 100 miljardiin dollariin vuoteen 2020 mennessä, ja kaikilta mailta odotetaan, että rahoitus vähintään kasvaa? Onko Suomen hallitus valmis nostamaan tämän vuoden ilmastorahoituksen 88 miljoonan euron osuutta ensi vuoteen merkittävästi niin, että kehitysmaat sitoutuvat (Puhemies koputtaa) ilmastoneuvotteluissa ilmastosopuun, kun he odottavat, että velvoitteet meiltä heille suoritetaan?

16.34 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen**

(vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen tietoinen tästä edustaja Niinistön esille ottamasta kysymyksestä. Eli aiemmissa ilmastoneuvotteluissa kehittyneet maat ovat antaneet sitoumuksen mobilisoida 100 miljardin Yhdysvaltain dollarin summan vuositasolla vuoteen 2020 mennessä ilmastotoimiin, sopeutumiseen sekä ilmastonmuutoksen hillintään köyhimmässä maissa. Suomi on osana tätä antanut omat lupauksensa erilaisille ilmastorahastoille, ja näistä lupauksista pidämme kiinni. Pidämme kiinni siitä, mihin olemme sitoutuneet. Mutta edelleen toistan sen, että minkään maitten veronmaksajien rahat eivät tule yksin riittämään, ja sen takia on kaikkein tärkein kysymys, miten Pariisin neuvotteluista saadaan sen kaltainen viesti, että tuo yksityisen rahan suuntautuminen puhtaaseen teknologiaan, uusiutuvaan energiaan niin meillä kuin kehittyvissä maissa vahvistuu.

Puhemies Maria Lohela: Vielä edustaja Halmeenpää.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

16.35 **Hanna Halmeenpää vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Päästökauppatuloja on Suomessa ohjattu ilmastotyöhön niin, että niitä on ohjattu kehitysmaiden ilmastotyöhön. Mutta näin ei ole jatkossa, mikäli hallitus saa radikaalin esityksensä läpi ja haluaa ohjata päästökauppatulot jatkossa lähinnä energiaintensiivisen teollisuuden tukemiseen. Vaikka suomalainen teollisuus ja yhteiskunta parhaansa mukaan ilmastopäästöjen vähentämiseen tähtäävät, niin kyllä ne ovat aiheuttamassa myöskin osan niistä päästöistä.

Kuitenkin siis yhteinen ja yleinen näkemys Suomessa on, että päästöjä tulisi pyrkiä vähentämään lähinnä muualla kuin meillä. Siellä, missä potentiaalia ilmastopäästöjen vähentämiseen on eniten. Kysyn ministeri Tiilikaiselta: eikö siis ole nurinkurista, että nyt ette halua antaa päästökauppatulojakaan näihin maihin, joissa potentiaali päästöjen vähentämiseen on suurin, ettekä halua antaa sitä kehitysyhteistyörahojenkaan kautta?

16.36 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen**

(vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tiedä, kuinka monetta kertaa toistaisin sen, että Suomen hallitus on omilla toimillaan sitoutunut tekemään kotimaassa enemmän kuin mihin yksikään aiempi hallitus väreihin katsomatta on ollut valmis. Olemme olleet valmiita tiukentamaan meidän yhdessä antamiamme sitoumuksia, tiukentamaan aikataulua päästöjen vähentämiseksi ja uusiutuvan energian osuuden nostamiseksi kotimaisilla toimilla.

Sen lisäksi ajamme Euroopan unionissa varsin kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa, mikä toisaalta turvaa suomalaisille olemassa oleville teollisille työpaikoille jatkuvuutta ja toisaalta luo mahdollisuuksia uusille ventialoille, uusille puhtaille teknologioille ja niihin panostaville yrityksille. Tätä vauhditamme myös hallituksen kärkihankkeilla.

Mitä tulee siihen, että EU antaa mahdollisuuden myös kompensoida päästökaupan epäsuoria vaikutuksia teollisuudelle, hallitus käyttää, kuten moni muu EU-maa, tätä mahdollisuutta hyväksi ja on osan tuosta rahoituksesta valmis ohjaamaan teollisuudelle. Missään ei ole kuitenkaan kirjattu...

Puhemies Maria Lohela: Nyt on jo aika täynnä.

...ettei olisi mahdollista käyttää tätä rahaa... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. **Suullinen kysymys hallintarekisteristä (Paavo Arhinmäki vas)**

Suullinen kysymys SKT 58/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Arhinmäki.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Keskustelu

16.38 **Paavo Arhinmäki vas:** Arvoisa rouva puhemies! Muun muassa poliisi, syyttäjälaitos ja verottaja vastustavat hallituksen kaavailemaa hallintarekisteriä. Hallintarekisteri antaisi mahdollisuuden piilottaa osakeomistuksia ulkomailla, mikä antaisi rikollisille entistä enemmän työkaluja syödä meidän verorahojamme. Myös valtiovarainministeriön vero-osasto on jättänyt erittäin kriittisen lausunnon hallintarekisteristä, mutta tämän lausunnon valtiovarainministeriö on yrittänyt salata. (Eduskunnasta: Ohhoh!)

Arvoisa rouva puhemies! Kysynkin valtiovarainministeri Stubbilta: miksi haluatte suojella omaisuuden piilottelemista ja veroparatiisikikkailua, ja miksi haluatte piilotella oman ministeriönnekin kriittisiä lausuntoja? (Eduskunnasta: Hyvä kysymys!)

16.39 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Itse asiassa en halua kumpaakaan. Ensimmäisen kohdalla eli valtiovarainministeriön sisäisen valmistelun kohdalla, niin kuin entisenä ministerinä edustaja Arhinmäki hyvin tietää, ministeriössä on aina erilaisia näkemyksiä, sitten yritetään löytää yhtenäinen kanta ja tulla sen kanssa ulos — aivan normaalia lainvalmistelutoimintaa. Tämä kuuluu itse asiassa julkisuuslainsäädännön piiriin, ja sen takia pyydetessä se on ilman muuta selvää, että me nämä lausunnot ulos annamme. Mutta yleensä silloin, kun pyydetään yleistä lausuntoa, ministeriö ei sitä tee.

Toinen kysymys hallintarekisterin puolella: Tässä on totta kai aika paljon väärinkäsityksiä, ja yksi niistä on se, että tätä kautta pystyttäisiin paremmin kätkemään. Kylmä tosiasia on se, että tänä päivänä, jos suomalainen haluaa kätkeä osakeomistustaan ulkomailla, sen pystyy erittäin helposti tekemään. Se, mihinkä me olemme pyrkineet tämän hallintarekisterijärjestelmän kanssa, on löytää sellainen ratkaisu, joka olisi huomattavasti avoimempi ja parempi kuin nykyinen ratkaisu, joka on välitila, joka ei kerta kaikkiaan toimi.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.40 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vuodon kautta saatiin tieto, että myös vero-osasto on ollut tässä hyvin kriittinen. Te sanotte, että tämä lisää avoimuutta. Ovatko siis poliisi, syyttäjät, verottajat, kaikki nämä väärässä? Te siis luotatte enemmän itseenne kuin virkavastuulla toimiviin viranomaisiin.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä ei ole vain viranomaisten ja asiantuntijoiden kritiikki kovaa, myös poliittinen kritiikki on kovaa. Ulkoministeri Soini on sanonut, että huonot uudistukset kannattaa jättää tekemättä, viitaten nimenomaan hallintarekisteriin. No, me kaikki tietenkin tiedämme, että Soinin sanojen ja tekojen välillä on valtava ristiriita, (Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!) mutta myös keskustan arvostettu kansanedustaja Sirkka-Liisa Anttila on esittänyt, että hallitus luopuisi hallintarekisterin laajentamisesta. (Ben Zyskowiec: No sitten!)

Arvoisa rouva puhemies! Valtiovarainministeri Stubb, vedätkö te poliittiset johtopäätökset sekä tästä poliittisesta kritiikistä että viranomaiskritiikistä?

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

16.41 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä on lainsäädäntövalmistelu edelleen kesken. Käytännössä tämä jakautuu kahteen. Yksi on arvopaperikeskusasetus, joka on pantava toimeen, ja sen yhtenä osana on hallintarekisterijärjestelmä. Viranomaiset, joihinka te äsken viittasitte, kritisoivat sitä järjestelmää, joka meillä on nykypäivänä. Jos me katsomme näitä lausuntoja, niin noin 90 prosenttia lausunnoista on itse asiassa myönteisiä. Minkä takia? Sen takia, että ne ymmärtävät, että kyseessä ovat pääomat. Tämä tarkoittaa sitä, että meidän pitää saada Suomeen lisää investointeja, pääomaa. Jos meillä ei ole hallintarekisterijärjestelmää ja raha liikkuu vapaasti Euroopan unionin alueella, se tarkoittaa sitä, että raha virtaa ulospäin.

Annan tästä esimerkin. Jos suomalainen pieni ja keskisuuri pankkiiriliike perustetaan, ei ole enää mitään järkeä panostaa suomalaisiin investointeihin, suomalaisiin osakkeisiin ja suomalaisiin arvopapereihin. Minkä takia? Sen takia, että kustannukset ovat kerta kaikkiaan liian korkeat. Sen takia, että se ei ole suomalainen yritys vaan belgialainen monopoli, joka ei tuota minkäänkokoista kilpailua vaan toimii täällä monopolina. (Puhemies koputtaa) Ymmärrän, että te olette tukeutunut tiettyihin lehtitietoihin, mutta voimme myös käydä yksityiskohdat läpi.

16.42 **Ulkoasiainministeri Timo Soini** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämän asian käsittely hallituksessa on kesken, ja siinä on relevanttia katsoa asioita monelta eri kantilta. Olen erittäin iloinen siitä, että edustaja Arhinmäestä on tullut poliisiin ystävänä. (Naurua) Se on aivan erinomainen uutinen. Se on aivan erinomainen uutinen, että edustaja Arhinmäki tukeutuu poliisiin, on verottajan ystävä ja myös valtakunnansyyttäjän ystävä. Tämän teidän näkemyksenne myöskin poliisiin ystävänä tietenkin otan ilolla vastaan.

16.43 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esimerkiksi eilen esitetystä vasemmiston vaihtoehtobudjetissa esitetään nimenomaan lisää määrärahoja poliiseille, verottajalle, syyttäjälle harmaan talouden vastaiseen toimintaan. Niin olemme esittäneet aikaisemminkin. Harmaa talous on yhteiskunnassa syöpä, joka syö rehellisten yrittäjien mahdollisuutta toimia, se syö hyvinvointivaltiota.

Arvoisa rouva puhemies! (Hälinää — Puhemies koputtaa) Hallintarekistereitä käytetään nykyäänkin, mutta se on laitonta. Hallituksen esitys tekisi lailliseksi omaisuuden piilottamisen. Täytyy sanoa, että kyllä te, valtiovarainministeri Stubb, olette Finanssialan Keskusliiton lasien läpi lukenut näitä lausuntoja, jos todella olette sitä mieltä, että kaikki nämä viranomaiset kannattavat sitä, että jatkossa saisi entistä helpommin ja laillisesti piilottaa omaisuutta.

Mitä tulee belgialaiseen monopoliyhtiöön, ei mikään anna siihen automaattista monopolia. Voimme perustaa tänne myös suomalaisia vastaavia yrityksiä. (Puhemies koputtaa) Tämä synnyttiin itse asiassa sillä, että suomalaiset pankit myivät toimintansa tälle monopoliyhtiölle.

16.44 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sehän on ilman muuta selvää, että se on Suomessa laitonta. Mutta se, mitä me pyrimme nyt tekemään, on sellaisen järjestelmän rakentaminen, joka olisi nykytilaa avoimempi. Sen takia, kun tämä on ollut kahdella lausuntokierroksella, olemme pyrkineet tekemään sellaisia muutoksia, jotka edesauttavat sitä avoimuutta. On noin 1,3 miljoonaa

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

suoraa tiliä, joidenka kautta suomalaiset tänä päivänä sijoittavat. Niiden sisällä on noin 100 tiliä, joissa on päivittäistä liikennettä.

On olemassa kuusi maata, joilla ei ole hallintarekisterijärjestelmää Euroopan unionin sisällä. Ne ovat Bulgaria, Romania, Kypros, Kreikka, Suomi ja Slovenia. Nyt me pyrimme pääsemään siihen valtavirtaan, kuten esimerkiksi Ruotsi, jossa tämä järjestelmä olisi. Ruotsissa on paljon sellaisia malleja, joissa avoimuutta lisätään, esimerkiksi se, että julkisuuden henkilö tai vastuussa oleva henkilö joutuu ilmoittamaan siitä, että hän on hallintarekisterissä. Olemme myös tehneet PRH:n kanssa sellaisen järjestelmän, että voidaan seurata näiden tilien toimintaa. Kyllä tällä on pyrkimyksenä lisätä avoimuutta.

16.45 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On todellakin syytä arvioida tätä hallintarekisteriä vielä uudelleen. (Vasemmistoliiton ryhmästä: No niin!) Moni miettii, että jos hallintarekisteriä ei tehdä veronkierron estämiseksi, niin onko siihen joku este, että veroviranomaisille tulisi automaattinen mahdollisuus vertailutietojen tarkastuksiin näihin pankkeihin. Silloinhan tieto olisi todellakin avointa ja tavallaan niihin virheellisyyksiin päästäisiin kiinni välittömästi eikä sen jälkeen, kun tavallaan siitä ei ole enää mitään hyötyä.

16.46 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me otamme vastaan kaikki ehdotukset, jotka lisäävät avoimuutta. Mutta tässä on syytä katsoa sitä isoa kuvaa ja perustaa, minkä takia pyrimme tämän tekemään. Jokainen meistä haluaa lisää investointeja Suomeen. Jokainen meistä haluaa lisää pääomaa Suomeen. Mutta jos Suomessa ei ole sellainen järjestelmä, joka lisää pääoman vapaata liikkumista, me muodostumme pääoman takapajulaksi. Jos me emme vie hallintarekisteriä eteenpäin, vain taata sen, että Suomesta hupenee kasvu, Suomesta hupenee pääoma ja Suomesta hupenevat valitettavasti työpaikat. (Paavo Arhinmäki: Jaaha, vai niin!)

16.47 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muistutan, että ennusteiden mukaan ensi keväänä ovat tulossa tämän vuosituhannen suurimmat osingonjakouhlat. Elikkä kyllä sitä pääomaakin tuntuu olevan.

Valtiovarainministeri Stubb, totesitte, että 90 prosenttia lausunnonantajista on itse asiassa ymmärtänyt, mistä on kysymys, ja pitää tätä hyvänä. Tästä voi tehdä johtopäätöksen, että teidän oma vero-osastonne ei ole asiantunteva eikä ymmärrä tätä kysymystä. Minä valtiovarainvaliokunnan verojaoston jäsenenä, kun ministeri Soini totesi näistä ystävyyksistä, olen sitä mieltä, että vero-osaston kanssa pitää olla ystävä, ja minä luotan vero-osaston asiantuntemukseen. Tämä on aikamoinen epäluottamus kysymys teidän oman ministeriönne yhtä keskeistä pääosastoa kohtaan, jos toteatte, että 90 prosenttia on ymmärtänyt tämän esityksen ja 10 prosenttia, joka on suhtautunut kriittisesti, ei ole ymmärtänyt.

16.48 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ehkä ymmärsin tulkintanne väärin, koska tuo ei ollut laisinkaan viestini. Viesti on se, että kun saamme lausuntoja eri viranomaisilta, niin me pyrimme totta kai hakemaan hyviä puolia ja huonoja puolia, kun viemme jotain lainsäädäntöä eteenpäin.

Edelleen haluaisin korostaa sitä, että me pyrimme tekemään kaksi asiaa: ensinnäkin on hallintarekisteri, jonka kautta saamme taattua sen, että Suomeen virtaa lisää pääomaa, ja

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

toiseksi, viimeksi tänään olemme panneet eteenpäin kansainvälisen verojenvaihtotietoasetuksen, jolla pyritään siihen, että vuoteen 2017 mennessä, kun pääoma liikkuu vapaasti, pystymme myös vaihtamaan verotietoja. Valitettavasti tämän hallintarekisterin ympärillä liikkuu nyt niin paljon väärinkäsityksiä, että jossain vaiheessa tekee mieli vain nostaa kädet pystyyn (Vasemmistoliiton ryhmästä: Tee se!) ja todeta, että tälle ei kerta kaikkiaan voi mitään, koska se tahallisten väärinymmärrysten määrä on kerta kaikkiaan käsittämätön. (Paavo Arhinmäki: Vero-osasto tahallaan ymmärtää väärin!)

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys asedirektiivin muutosehdotuksesta (Reijo Hongisto ps)

Suullinen kysymys SKT 59/2015 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Hongisto.

Keskustelu

16.49 **Reijo Hongisto ps:** Arvoisa rouva puhemies! Euroopan unioni on esittämässä direktiiviä, jolla kielletäisiin muilta kuin viranomaisilta sotilasasetta muistuttavien automaatti- ja kerta-automaattiasoiden hallussapito. Reserviläiset ovat maanpuolustuksemme selkäranka ja kulmakivi. Vapaaehtoiset reserviläiset harjoittelevat vuosittain johdetuissa harjoituksissa noin 19 000 vuorokautta omilla aseillaan ja omilla patruunoillaan, puhumattakaan niistä harjoituksista, joita he tekevät vapaa-ajallaan tämän johdetun koulutustoiminnan ulkopuolella. Jos EU-direktiivi toteutuu, kerätään reserviläistemme sotilasasetta muistuttavat kerta-automaattiasheet pois, ja näin ollen heidän harjoittelunsa on lähes mahdotonta. Tällä on vaikutusta myös maanpuolustuskykyyn.

Arvoisa rouva puhemies! Kysyn arvoisalta puolustusministeriltä, mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä turvatakseen suomalaisten reserviläisten aktiivisen ampumaharrastusmahdollisuuden myös tulevaisuudessa.

16.50 **Puolustusministeri Jussi Niinistö** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus pitää ongelmallisena tätä asedirektiivin muutosehdotusta nimenomaan vapaaehtoisen maanpuolustuksen kannalta. Tässä on vaarassa mennä lapsi pesuveden mukana.

Komissiossa ei ymmärretä Suomen maanpuolustuksen mallia. Se perustuu yleiseen asevelvollisuuteen ja sitä kautta reserviin, josta muodostetaan sodanajan joukot, kun taas pitkälti muilla EU-mailla on ammattiarmeijat, joten on erityisen tärkeää, että meillä reservillä on mahdollisuus omaehtoisesti harjoitella, suorittaa ampumaharjoittelua. Hallitus pyrkii vaikuttamaan asedirektiiviin. Komission toimivaltaan ei kuulu Suomen puolustusratkaisuun puuttuminen.

16.51 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä asedirektiivi oli esillä sisä- ja oikeusministereiden neuvostossa viime viikolla osana EU:n terrorisminvastaista pakettia. Tässä yhteydessä asedirektiiviä sinänsä tuetaan, mutta tähän

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

yhteen kyseiseen kohtaan, josta ministeri Niinistö ansiokkaasti puhui, jätin Suomen nimissä varauksen, eli me haluamme tästä maanpuolustuksellisesta näkökulmasta, joka on meille tärkeä, vielä jatkovalmistelussa löytää Suomelle poikkeuksen, jolla tämä tärkeä reserviläistoiminta ja reserviläisaseena käytetty kivääri voidaan jatkossakin pitää meidän valikoimassamme.

Koko tähän asedirektiivin säätämiseen Euroopassa liittyy vahvasti se ilmapiiri, joka Euroopassa Pariisin iskujen jälkeen vallitsee. Meillä Suomessa tämä on poikkeus, ja meidän täytyy se saada Euroopassa ymmärrettyä, että se on nimenomaan maanpuolustuksellinen asia. Muuten Euroopan maat ovat hyvin voimakkaassa rintamassa vaatimassa tätä asedirektiiviä eteenpäin. Meidän pitää tehdä hyvää yhteistyötä ministeri Niinistön kanssa, jotta pystymme tässä tätä Suomen kansalliseen turvallisuuteen liittyvää asiaa hoitamaan.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.52 **Carl Haglund r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä samainen direktiivi huolettaa myös metsästäjäpiireissä, koska on ilmeistä, että jos EU nyt saa tahtonsa läpi, niin myös monen metsästäjän arki saattaa muuttua tämän myötä. Onko tämä asia, joka on hallituksessa tiedossa, ja millä tavalla pyritte tähän vaikuttamaan?

Yleisellä tasolla on todettava, että tällä hetkellä olisi tarpeita nähdä se metsä puilta ja miettiä, missä yhteyksissä on järkevää, että EU puuttuu tähän lainsäädäntöön, ja missä yhteydessä on sitten järkevämpää, että hoidetaan kansallisesti. On aivan selvää, että tässä EU on nyt menossa semmoiselle alueelle, jossa EU:n kompetenssi ei riitä ymmärtämään eri maiden käytäntöjä. On myös selvää, että tässä ehkä etsitään enemmänkin symbolitekoja kuin varsinaisia järkeviä tekoja, joilla voidaan estää tällaisia hirmutekoja, mitä nähtiin Pariisissa. Tosiaan toivoisin, että tässä hallitus pitää hyvää, järkevää linjaa ja pyrkii puuttumaan niihin ongelmiin, joita meillä oikeasti on ja jotka ovat hyvin traagisia.

16.53 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sen direktiivin valmistelun yhteydessä on jo pystytty vaikuttamaan siihen, että niin sanotut tavanomaisemmat metsästyskiväärit tai ampumaurheilussa käytettävät kiväärit ja aseet eivät ole niin sanotusti maalitauluna tässä. Ja kuten todettua, hallitus tulee tekemään tässä kaikkensa, että tämä maanpuolustuksellinen kysymys tulee hoitoon. Edelleen haluan — jotta kuvaan sitä tunnelmaa — vain todeta sen, että useissa puheenvuoroissa neuvostossa tuotiin esille, että Pariisin iskussa käytetyistä aseista suuri osa oli deaktivoituja aseita, jotka oli otettu uudelleen käyttöön. Tämä taustaksi siksi, jotta ymmärretään, miksi keskisen Euroopan maat, ja itse asiassa laajalla rintamalla maat, ajavat tätä asedirektiiviä tällä hetkellä erittäin voimakkaasti eteenpäin. Se luo meille omat haasteemme tähän meidän vaikuttamiseen.

16.54 **Susanna Koski kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten todettu, vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön osallistumisella on erittäin tärkeä tehtävä Suomen puolustusvalmiuden ylläpitämisen kannalta. Reserviläistaitojen ylläpitämistä tehdään myös monella muulla yhteiskunnan alueella kuin Puolustusvoimien piirissä tapahtuvissa harjoituksissa. Esimerkiksi metsästyksellä on tärkeä reserviläistaitoja tukeva rooli.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Kysynkin nyt puolustusministeriltä: miten hallitus aikoo turvata, että puolustusvalmiutemme ylläpitäminen otetaan huomioon eri lainsäädäntöjen valmistelutyössä silloin, kun laki koskee välillisesti vapaaehtoisen maanpuolustustyön edellytyksiä?

16.55 Puolustusministeri Jussi Niinistö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tällä asedirektiivin uudistamisella näissä Pariisin terrori-iskujen jälkimainingeissa tavoitellaan tietenkin hyviä asioita, laittoman asekaupan, rikollisuuden ja terrorismin estämistä. Mutta samalla se tosiaan, niin kuin edustaja Koski totesi, haittaisi vapaaehtoista maanpuolustustyötä. Ja valppaanahan tässä pitää olla — meillä on hyvä yhteistyö sisäministeri Orpon kanssa tässä asiassa. Ja samalla tavalla pitää suhtautua muihinkin EU:n kautta tuleviin asioihin, terveellä kriittisyydellä ja talonpoikaisjärjellä.

16.56 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän keskustelun reserviläistoiminnasta ja metsästyksestä, mutta ymmärtääkseni tässä asedirektiivissä on kaksi isoa kysymystä.

Toinen on se deaktivointi ja toinen nettikauppa, joissa Euroopan tasolla eri maat yhä edelleen toimivat eri tavoin. Tämä on varmaankin se huoli: että eri tavoin toimintakyvyttömäksi tehdyt aseet on toisissa maissa helpompi ottaa sitten uudelleen käyttöön kuin toisissa maissa toimintakyvyttömäksi tehdyt aseet. Minkälainen keskustelu siellä on käyty näistä yhtenäisistä käytännöistä, niin että niitä ei todellakaan olisi mahdollisuutta ottaa käyttöön, vaikka ne nettikaupasta lähetettäisiin palasina ja koottaisiin uudelleen?

Toinen on myöskin tietysti tullien resurssit valvoa tätä nettikauppaa ja niitten rekisteröitymistä sitten nettikaupan kautta ostetuista aseista.

16.57 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Direktiivin keskeisiä tavoitteita ovat juuri nämä edustaja Paateron mainitsevat asiat: se, millä pystymme estämään laittomien aseiden päätyksen ylipäänsä markkinoille ja saamme markkinat kuriin, saamme samanlaisen sääntelyn eri Euroopan maihin. Nämä ovat niitä hyviä tavoitteita, joita Suomen on helppo kannattaa ja suurin osa asedirektiivistä onkin kannatettavaa. Mutta sitten meillä on tämä kansallinen kysymys, jota meidän pitää vaalia tässä samassa yhteydessä.

16.57 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jatkaisin siitä, mihin edustaja Paaterokin jäi eli näihin kysymyksiin, jotka direktiivissä ovat hyödyllisiä mahdollisesti koko Euroopan unionille eli nettikaupan porsaanreikien tukkiminen ja yhteiset deaktivointikäytännöt sekä tulevaisuudessa 3D-tulostettuihin aseisiin liittyvät kysymykset.

Kuitenkin tilanne näyttää siltä, että nyt terrorismin torjunnan näkökulmasta EU-maiden enemmistö vaikuttaa olevan vielä tätäkin tiukemman asedirektiivin kannalla. Kysyisinkin nyt hallitukselta, miten arvioitte tällä hetkellä Suomen aseman eli onko Suomi tavoitteineen tässä kysymyksessä yksin ja onko esimerkiksi nettikaupan kokonaiskielto menossa läpi, mikä olisi pitkien etäisyyksien Suomessa varmasti ongelma esimerkiksi metsästysharrastajille.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

16.58 **Sisäministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni EU-rintama sen luonnoksen puolesta, jonka komissio toimitti, oli hyvin yhtenäinen. Suomen osalta kyse on nimenomaan vielä kerran tästä maanpuolustukseen liittyvästä poikkeuksesta ja sen neuvotteluista. Siinä me olemme yksin, koska meillä on hyvin poikkeuksellinen järjestelmä. Me olemme poikkeuksellinen maa siinä mielessä, ja se asia pitää hoitaa meidän.

Mutta suurimmalta osaltaan me olemme — joitakin yksityiskohtia täytyy tarkastella vielä — hyvin samassa rintamassa muuten Euroopan maiden kanssa tässä asedirektiivissä, joka siis kiristää aselainsäädäntöä Euroopassa. Täytyy koko ajan muistaa se, että Suomessa on hyvin valvottu järjestelmä, hyvin toimiva järjestelmä, jossa viranomaiset poliisin johdolla huolehtivat siitä, että aseet on hyvin rekisteröity. Niitä saavat ne ihmiset, joilla on siihen oikeus ja edellytykset, ja sitä kautta Suomessa asiat ovat hyvällä mallilla.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Päivystysasetuksen muuttaminen synnytysten osalta

Kansalaisaloite KAA 1/2015 vp

Valiokunnan mietintö StVM 7/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 7/2015 vp. Valiokunta ehdottaa, että lakiehdotus hylätään.

Keskustelu

17.01 **Tuula Haatainen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta on käsitellyt ja saanut valmiiksi mietinnön kansalaisaloitteesta, joka koskee päivystysasetuksen muuttamista synnytysten osalta. Tässä kansalaisaloitteessa ehdotetaan terveydenhuoltolain 50 §:ään lisättäväksi uusi 3 momentti. Momentissa säädettäisiin kunnalle tai kuntayhtymälle mahdollisuus päättää synnytyssairaalan lääkärin päivystysosastosta, ellei sairaalaan ole keskitetty riskisynnyttäjien hoitoa. Momentissa määriteltäisiin myös ammattihenkilöryhmät, joiden tulee saapua nopeasti päivystysyksikköön, elleivät he ole saatavilla välittömästi.

Voimassa olevan terveydenhuoltolain mukaan kiireellisen hoidon antamista varten kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on järjestettävä ympärivuorokautinen päivystys. Päivystystä toteuttavassa yksikössä on oltava riittävät voimavarat ja osaaminen, jotta hoidon laatu ja potilasturvallisuus toteutuvat.

Voimassa olevan päivystysasetuksen mukaan... (Hälinää)

Puhemies Maria Lohela: Anteeksi, edustaja Haatainen, odotatteko hetken. — Pyydän edustajia siirtämään nämä neuvonpidot salin ulkopuolelle, niin puhuja saa puhua aivan rauhassa. — Olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Voimassa olevan päivystysasetuksen mukaan synnytyksiä hoitavassa sairaalassa on hoidettava vähintään noin 1 000 synnytystä vuodessa. Säännöksessä on myös määritelty muut synnytyspäivystykselle asetettavat vaatimukset muun muassa sikiön voinnin seurannasta ja erikoislääkäreiden saatavilla olemisesta. Uudistetussa asetuksessa säädetään mahdollisuudesta myöntää hakemuksesta lupa poiketa edellä mainitusta 1 000 synnytyksen vuosittaisen määrän vaatimuksesta, mikäli palvelun saavutettavuus tai potilasturvallisuus sitä edellyttää.

Arvoisa puhemies! Valiokunta pitää ymmärrettävänä aloitteen taustalla olevaa huolta lakkautusuhan alla olevien pienten synnytyssairaaloiden tulevaisuudesta ja synnytysten keskittämisestä suurempiin toimintayksiköihin. Aloitteen mukaan alueellisten synnytysyksiköiden vähentäminen saattaa synnyttäjät uuden ja pelottavan tilanteen eteen, kun matka jatkuu pidempään. Vähentämisen katsotaan aloitteessa vaarantavan potilasturvallisuutta, koska asetuksen vuoksi kasvaa riski matkasynnytysten lisääntymiseen.

Valiokunta on kuullut perusteellisesti asiantuntijoita ja perustaa mietintönsä asiantuntijalausuntoihin. Synnytyksissä ja vastasyntyneiden hoidossa potilasturvallisuuden merkitys korostuu erityisesti sen vuoksi, että hoidon puutteellisuus tai virheellisyys saattaa aiheuttaa lapselle elinikäisiä vaikutuksia. Kaikista synnytyksistä noin 75 prosenttia tapahtuu virka-ajan ulkopuolella. Synnytysten ajoittuminen päivystysaikaan merkitsee sitä, että vastasyntyneiden ensi- ja tehohoidon samoin kuin leikkaussali- ja anestesiapalveluiden on oltava saatavilla vuorokauden ympäri ja viivytyksettä.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan matkasynnytykset ovat viime vuosina lisääntyneet, mutta lisääntyminen on tapahtunut Etelä-Suomen alueella, missä etäisyydet seuraavaan synnytysyksikköön eivät yleensä muodostu kohtuuttoman pitkiksi. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi ei ole tullut matkasynnytyksiin liittyviä kantelu- tai valvonta-asioita. Sen sijaan valvonta-asioina on käsitelty useita tapauksia, joissa hätäkeisarileikkaus on viivästynyt sen vuoksi, että synnytyslääkäri ja leikkaussalihenkilökunta ovat päivystäneet kotonaan.

Synnyttäjien ja vastasyntyneiden turvallisuuden kannalta on ratkaisevan tärkeää, että synnytyssairaaloissa on ympärivuorokautinen valmius hätäkeisarileikkauksien tekemiseen. Huonokuntoisen ja sairaana syntyneen vastasyntyneen hoito edellyttää lisäksi mahdollisuutta elvytykseen sekä tehostettuun valvontaan ja hoitoon. Tämä edellyttää henkilökunnalta erikoisosaamista, jota on tarvittaessa saatava nopeasti paikalle.

Valiokunta pitää tärkeänä, että synnytysyksiköiden toiminnan järjestämisessä otetaan ennen kaikkea huomioon toiminnan laatu ja potilasturvallisuus. Päivystysten järjestäminen asetuksessa säädetyllä tavalla parantaa valiokunnan käsityksen mukaan myös synnyttäjien yhdenvertaisia mahdollisuuksia muun muassa tarpeenmukaiseen kivunlievitykseen.

Arvoisa puhemies! Valiokunta ei pidä tarpeellisena eikä tarkoituksenmukaisena säätää terveydenhuoltolaissa yhden erikoisalan päivystyksen järjestämisestä kuten kansalaisaloitteessa esitetään. Valiokunta pitää asianmukaisena, että päivystysten järjestämisestä säädetään voimassa olevan lain mukaisesti STM:n asetuksella.

Riittävän suuri synnytysten määrä parantaa sairaalan mahdollisuuksia ylläpitää ja kehittää henkilökunnan osaamista hätä- ja erityistilanteissa. Valiokunta pitää kuitenkin tarkoituksenmukaisena, että asetuksessa mahdollistetaan poikkeaminen vähintään noin 1 000 synnytyksen vaatimuksesta silloin, kun palvelun saavutettavuus tai

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

potilasturvallisuus sitä edellyttää ja kun potilasturvallisuutta koskevat muut päivystysasetuksessa säädetyt vaatimukset täyttyvät.

Valiokunta pitää myös ymmärrettävänä aloitteen käsittelyn yhteydessä esitettyä huolta alueellisten sairaaloiden muun toiminnan jatkumisesta synnytysten jäädessä pois palveluvalikoimasta. Valiokunta korostaa, että hallituksen valmisteleman sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen yhteydessä on huolehdittava sosiaali- ja terveystalouden asianmukaisesta alueellisesta saatavuudesta.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää, että eduskunta hylkää kansalaisaloitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintöön sisältyy yksi vastalause, johon sisältyy neljä lausumaehdotusta.

17.07 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää sosiaali- ja terveysvaliokuntaa sinänsä ihan hyvästä mietinnöstä, mutta tavallaan, kun niitä argumentteja luki sitten läpi, niin lopputuloshan olisi voinut olla myös erilainen, sillä kyllä on myös niin, että kun katsotaan tieteellisiä tutkimuksia, tämä tuhannen synnytyksen raja on hyvin ongelmallinen eikä sille löydy ainakaan tieteellisesti mitään perustetta. Ja kun tätä kansalaisaloitetta käsiteltiin täällä keväällä, niin silloinhan keskusteluissa esille tuli, että se raja olisi voinut olla ihan mikä tahansa muukin. Kun esimerkiksi muutama vuosi sitten *British Journal of Medicine*ssä oli eräs suomalaisten tutkijoiden tekemä selvitys siitä, miten synnytyssairaalarjestelmä maassamme on toiminut pienten synnytysosastojen osalta, niin ei siellä suinkaan tultu siihen lopputulokseen, että ne olisivat heikompia, vaan ihan yhtä hyvin olivat pärjänneet. Ja toki, jos katsotaan esimerkiksi Länsipohjaa, joka nyt jää tämän tuhannen synnytyksen alle, niin siellä esimerkiksi perinataalikuolleisuus eli kohtuun kuolleiden tai ensimmäisen elinviikon aikana kuolleiden määrä on useina vuosina ollut pienten synnytyssairaaloiden keskiarvon alapuolella. Se on ollut jopa suurten synnytyssairaaloiden lukujen alapuolella. Ja tietenkin on niin, että kun pohjoismaisessa vertailussa me pärjäämme hirvittävän hyvin, me olemme siellä oikeastaan korkeimmalla tasolla, niin ei varmasti ole syytä alkaa heikentämään synnytysten mahdollisuutta. Lähtökohtaisestihan tietenkin synnytys on aina naiselle riski, ja etenkin jos sitten tulee vielä 100 kilometriä tai sitä suurempia välimatkoja, niin kyllähän se on meille todella suuri huolenaihe.

Ymmärrän toki sen, että täytyy olla saatavilla välittömästi synnytyslääkäri, anestesioologi ja leikkaustiimi, lastenlääkäri, mutta tämä tuhannen synnytyksen raja ei kyllä perustu yhtään mihinkään.

17.09 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Kansalaisaloite koskien päivystysasetuksen muuttamista synnytysten osalta on hyvin perusteltu ja huoli tärkeästä asiasta ymmärrettävä. Vaikka normaali synnytys on varsin luonnollinen tapahtuma, vanhemmilla on aina huoli siitä, meneekö kaikki hyvin. Varsinkin ensisynnyttäjät on usein epävarma uudessa elämäkokemuksessa, ja jos synnytyssairaala on hyvinkin kaukana, pelko siitä, ehtiikö sinne synnyttämään, on ihan luonnollista. Kenenkään ei pidä joutua synnyttämään taksissa tai yleensäkin ilman asianosaavaa apua. No, mainittiin, että matkasynnytysten määrä on kasvanut, mutta niihin liittyviin asioihin ei ole tullut kanteluita, esimerkiksi, että mitään suurta riskiä siinä ei kuulemma ole ollut.

Aloitteen laatimisen jälkeen muutetussa asetuksessa säädetään mahdollisuudesta myöntää hakemuksesta lupa poiketa tuhannen synnytyksen vuosimäärän vaatimuksesta,

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

mikäli palvelun saavutettavuus tai potilasturvallisuus sitä edellyttää. Viime vuonnahan myönnettiin viidelle tämä synnytysoikeus, eli kaikille, jotka hakivat lupaa. Viime vuonna oli myös kahdeksan sairaalaa, joissa synnytyksiä oli alle tuhannen kappaletta per vuosi. Tällä hetkellä näitä synnytyssairaloita on 27, ja suunnitteilla on, että näitä ehkä vähennettäisiin.

On tärkeää, että riskisynnytykset ennakoidaan. Tähän tarvitaan kattavaa, toimivaa neuvolatoimintaa ja hyvää, keskitettyä riskisynnytysten hoitoa. Synnytyksiä hoitavassa sairaalassa on oltava valmius niin kiireellisiin hätätapauksiin kuin ennalta tiedettyihin ongelmiin. Ammattitaitoisen henkilökunnan avulla pystytään välttämään komplikaatiot. Arvioiden mukaan vastasyntyneistä 10 prosenttia tarvitsee aina valvottua tehohoitoa.

Selvityksen mukaan vielä matkasynnytysten lisääntyminen on tapahtunut Etelä-Suomessa, missä etäisyydet eivät ole kovin pitkiä. Pidempien välimatkojen alueella ongelmaksi muodostuu, että lähdetään sairaalaan liian aikaisin ja joudutaankin sitten viettämään pitkiä aikoja sairaalassa tai sen lähistöllä, ja usein perheelle näistä saattaa tulla suuriakin kustannuksia. Pirkanmaalla lopetettiin Vammalan aluesairaalassa synnytykset vuonna 2013 ja keskitettiin Tampereen yliopistolliseen sairaalaan. Tästä ei ole koitunut mielestäni ongelmia, vaan on pystytty takaamaan potilasturvallisuus, ja jos ajatellaan Pirkanmaata, niin sinne on yhtä pitkä matka kuin aikanaan Vammalan aluesairaalaan, eli menee sieltä peräkolokasta 1,5 tuntia matkaan, mentäisiin sitten Tampereelle tai Vammalaan.

Arvoisa puhemies! Täällä valiokuntakin on lausunut, että valiokunta ei pidä tarpeellisena eikä tarkoituksenmukaisena säätää terveydenhuoltolaissa yhden erikoisalan päivystyksen järjestämisestä, kuten kansalaisaloitteessa esitetään. Vaikka huoli tästä asiasta on ymmärrettävä, pitää myös muistaa, että meillä on vihdoin tulossa, käsillä iso sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, jossa tarkastellaan varmasti tasapuolisesti myös synnytyspäivystyksen saatavuutta koko maassa.

17.14 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin muistuttaa edellistä edustajaa siitä, että perussuomalaiset omassa vaaliohjelmassaan nyt keväällä 2015 kirjoittivat näin, että "päivystysasetus, joka astui äskettäin voimaan, tulee mielestämme purkaa". Perussuomalaiset vielä jatkavat näin, että "perussuomalaiset eivät hyväksy synnytysten keskittämistä vain suuriin yksiköihin". Nyt teillä on sosiaali- ja terveysministerin paikka. Missä ovat nämä lupaukset? Missä ne näkyvät tämän päivän politiikassa koskien tätä päivystysasetusta? Kun me käsitelimme asiaa nyt valiokunnassa, niin ainoa, joka yhtyi minun ja RKP:n eriävään mielipiteeseen, oli kristillisdemo-kraattien edustaja.

17.14 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Henriksson puuttui aivan oikeisiin asioihin. Näin isossa asiassa pitää muistaa — varsinkin, kun on kyseessä kansalaisaloite — mitä sanottiin vielä ennen vaaleja ja mitä sanoi esimerkiksi ministeri Mäntylä, ja tämä koskee nimenomaan hänen kotiseutuaan äärimmäisen paljon. Jos en ole ihan väärässä, niin niistä yli 50 000 allekirjoituksesta yli 20 000 tuli Meri-Lapin alueelta. Ja me tässä, kun tuo valiokuntakäsittely pääsi osin menemään niin, että siinä ei tehty muuta kuin nämä lausumaesitykset, jotka on kirjattu sinne, haluamme varmistaa sen ja selvittelemme menettelytapoja siinä, onko niin, että kakkoskäsittelyssä voi sitten vielä tehdä järeämmän äänestysjärjestyksen sen mukaan, että

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

haluamme, että kansalaisaloite menisi jatkotyöstämiseen siltä pohjalta, kun sen kansalaisaloitteen laatijat ovat tehneet.

17.15 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunta on erittäin huolella kuunnellut asiantuntijoita ja päätenyt tähän lopputulemaan — siihen, että kansalaisaloite hylätään — ei vaaliohjelmia katsomalla vaan huolehtimalla siitä, (Markus Mustajärvi: Kyllä niitäkin pitää muistella!) että kaikessa synnytysyksiköiden toiminnan järjestämisessä otetaan ennen kaikkea huomioon toiminnan laatu ja potilasturvallisuus. On todella tärkeää, että synnytyssairaaloissa on ympärivuorokautinen valmius hätäkeisarileikkauksen tekemiseen. Myöskin huonokuntoisen ja sairaan vastasyntyneen hoito edellyttää mahdollisuutta elvytykseen ja tehostettuun valvontaan ja hoitoon, ja näiden täytyy olla ympärivuorokautisesti siellä saatavilla. Eli kysymys on niukoista resursseista. (Markus Mustajärvi: Vastako tämä valkeni teille?) Jos meillä ei ole riittävästi henkilöstöä Suomessa, niin meidän on huolehdittava, että esimerkiksi riittävä lääkäriosaaminen on saatavissa kaikissa synnytyssairaaloissa.

Myöskin pienten yksikköjen osalta, arvoisa puhemies, totean, että jos on vähäinen määrä synnytyksiä, niin silloin ei kerry riittävä osaamista käytännön hätätilanteiden hallintaan Eli tässä on myöskin perusteluja siihen, miksi tämä yksikkökoko on järkevä määritellä, jotta todellakin synnytysten turvallisuus voidaan taata. Tässä on kysymys lasten hengestä ja terveydestä. (Markus Mustajärvi: Niitkö tässä joku halveksuu?)

Puhemies Maria Lohela: Hyvät edustajat! Täällä on nyt pyydetty niin paljon vastauspuheenvuoroja, että avasin sen debattipainikkeen. — Edustaja Jalonen on seuraava.

17.17 **Ari Jalonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunta työskentelee asiantuntijoita kuunnellen, ja valiokunta perehtyy aina kyseiseen asiaan mahdollisimman monipuolisesti ja laajasti. Näiden asiantuntijoiden kuulemisen perusteella valiokunta tekee mietinnön. Ja kun kyseessä on kansalaisaloite, siellä ei ole pohjalla tämmöistä pohjaesitystä, mitä hallituksen esityksessä on, vaan se tulee nimenomaan kansalaisilta. Näin ollen asiantuntijoiden lausuntojen perusteella valiokunta tekee mietintönsä. Ja pidän ihmeellisenä, jos kyseenalaistetaan tässä tilanteessa sitä tilannetta, että enemmistö on kuitenkin kuunnellut asiantuntijoita oikein.

17.18 **Anna-Maja Henriksson r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kuulemisessa ei yksikään asiantuntija sanonut, että on selvityksiä siitä, että pienempi sairaalayksikkö olisi huonompi kuin isompi. (Markus Mustajärvi: Juuri näin!) Sellaista ei tullut esille. Päinvastoin kerrottiin, että sellaista selvitystä ei ole tehty. Nyt pitää muistaa, että Suomessa lapset ovat syntyneet vuosisatoja. Viimeisten 20—30 vuodenkin aikana on syntynyt moni lapsi ihan turvallisesti myös pienemmissä synnytysyksiköissä.

Tämä päivystysasetushan on johtanut nyt siihen, että monessa kunnassa on jouduttu lakkauttamaan toimivia, hyviä synnytysosastoja, muun muassa Tammisaarella, Savonlinnassa, Pietarsaarella ja Raahessa. Ja nyt on vaara se, että tätä päivystysasetusta tullaan edelleen kiristämään. On ollut myös huhuja liikkeellä, että ollaan jopa korottamassa tätä synnytysten määrää 2 000:een. Tämän päivän Suomessa meillä on 9 sairaalaa, joissa on yli 2 000 synnytystä. Tämä ei voi olla oikea tie.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Ja edustaja Jalonen, tässä on kyllä hyvin paljon myös arvosta kysymys. Ei ole yksi asiantuntija, joka on aina oikeassa. Tässäkin asiassa on monta eri asiantuntijaa, ja lapsia on syntynyt tähän maahan monia, monia kymmeniä vuosia ihan turvallisesti aikaisemminkin.

17.19 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvostan kyllä edellisen oikeusministerin äskeistä puheenvuoroa. Siinä oli paljon sitä samaa ajattelua, mitä itse ajattelen. Olen myös allekirjoittanut tämän aloitteen ja tulen käsittelyssä toimimaan myöskin tämän aloitteen puolesta. Tämä päivystysasetus on erittäin voimakkaalla tavalla keskittävä asetus, ja nyt kun hallituksen työlistalla on erilaisen byrokratian ja sääntelyn purkaminen, niin tämä on täysin päinvastainen siihen tavoitteeseen verrattuna, mikä hallituksella lähtökohtaisesti on olemassa. Ymmärrän, että varmasti jossakin tulee se raja, minkä verran synnytyksiä synnytysyksikössä sairaalassa voi olla, mutta esimerkiksi meillä Pohjois-Pohjanmaalla Oulaskankaan sairaalassa on noin tuhat synnytystä vuodessa. Se on täysin riittävä määrä turvaamaan myöskin asiantuntemusta ja osaamista. Tässä mielessä on valitettavaa, että valiokunta on päätenyt näin yksioikoiseen kantaan tässä omissa mietinnössään.

17.20 Katja Hänninen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen tehnyt itse samansisältöisen lakialoitteen viime vaalikaudella kuin mitä tämä kansalaisaloite päivystysasetuksen muuttamisesta synnytystoiminnan osalta on, ja tietysti tulen tämän aloitteen puolesta sitten äänestämään.

Itse olen saanut kaikki lapseni pienessä synnytys­saira­alassa Raahessa, ja kaikki on mennyt oikein hyvin. Mutta ymmärrän sen, että riskisynnytykset ohjataan korkeamman osaamisen yksiköihin, tässä tapauksessa yliopistollisiin sairaaloihin, joissa on se kaikki tarvittava osaaminen. Aina ei voida pelastaa lasta eikä äitiä, niitä komplikaatioita voi sattua ja tapahtua niin normaalisynnytyksissä kuin riskisynnytyksissä, ja näihin varautuminen tietysti täytyy tehdä niin hyvin kuin on mahdollista. Mutta kyllä meillä kotiakin lapsia edelleen syntyy, olivat päivystysasetukset voimassa tai eivät.

Mutta, arvoisa rouva puhemies, toivoisin todellakin, että me huomioisimme myös tässä keskustelussa ja tässä aloitteessa ne, joita tämä eniten koskettaa ja jotka tässä oikeasti asiantuntijoita ovat, eli äidit ja kättilöt.

17.22 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valiokunta ei siis vastikään säädettyä asetusta katsonut nyt tarpeelliseksi alkaa lähteä muuttamaan, varsinkin kun tässä näitä poikkeuslupia on annettu nyt näille pienillekin yksiköille. Valiokunnan kanta perustui vahvasti siihen, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutos on aivan kohtapuoliin tulossa, jolloin siinä yhteydessä on järkevää katsoa tämä koko kokonaisuus, ja näin ollen se asian lopullinen päättäminen siirtyy sitten sinne.

Mutta sitten puuttuisin näihin pieniin yksiköihin: Kyllä meillä valiokunnan käsittelyssä tuli selväksi se, että valvonta-asioina on käsitelty useita tapauksia, joissa hätäkeisarileikkaus on viivästynyt sen vuoksi, että synnytyslääkäri ja leikkaussali­henkilökunta ovat päivystäneet kotonaan. Ja useissa näissä valvontatapauksissa, siis Valviran tapauksissa, viivästyminen on myös johtanut lapsen vammautumiseen tai kuolemaan. Nämä ovat sellaisia asioita, joita ei tietysti pysty avaamaan tämän enempää, mutta tämä on se yksi vakava ja surullinen asia, joka täällä

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

taustalla on ja joka pitää ottaa huomioon. Sen sijaan matkasynnytyksistä ei tällaisia valvontatapauksia ja kanteluita ole tullut, (Puhemies koputtaa) ja matkasynnytykset ovat Etelä-Suomessa etupäässä, ja siinäkin havaittiin, että ne johtuvat ensisijaisesti sosiaalisista syistä, eli neuvontaa pitäisi lisätä.

17.23 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käytän tässä puheenvuoron paitsi paljon naisia ja synnyttäjiä kuunnelleena myös äitinä ja itse naistentautien ja synnytysten erikoislääkärinä, ja olen ehdottomasti sitä mieltä, että pienet synnytysyksiköt tulee säilyttää. Meillä on nyt jo joka viides päivä syntymässä lapsi maantielle, tarkoitan joko ambulanssiin tai omaan autoon, ja jos näitä pieniä yksiköitä suljetaan, niin tämä tulee lisääntymään.

Niin kuin sanottu, ympärivuorokautinen hätäsektiovalmius tulee olla, niin kuin näissä on ollutkin, mutta silloin jos syntyy huonokuntoisempi lapsi, hänen tulevaisuudennäkymänsä hyvin paljon riippuvat siitä, millä tavalla kätilö ja paikalla oleva lastenhoitaja toimivat, tämä henkilökunta siellä. Silloin ei ole kyse paikalla olevasta lastenlääkäristä vaan nimenomaan hoitavasta henkilökunnasta, joka antaa sen ensihoidon.

Valviran näihin kanteluasioihin liittyen haluaisin myös edustaja Haataiselle todeta, että olisi mielenkiintoista tietää ne lopputulemat, että mitä näissä kantelutapauksissa on todettu. Onko se vammautuminen tai kuolema todettu tapahtuneen sen vuoksi että on lähdetty kotoa (Puhemies koputtaa) liikkeelle, vai olisiko näin tapahtunut muutoinkin?

17.24 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnan puheenjohtaja hyvin toi esiin äskeisessä ja avauspuheenvuorossaan sen, että valiokunta on todellakin pohjannut päätöksensä asiantuntijakuulemisiin eikä minkään vaaliohjelmien lukemiseen. Meidän ei ole syytä vähätellä niitä kokemuksia, joita äideillä on, kun he ovat synnyttäneet pienissä yksiköissä, mutta välillä tuntuu siltä, että ne kokemukset menevät sen ohi, pystymmekö me antamaan vastasyntyneille oikeuden mahdollisimman terveeseen elämän alkuun.

Haluan myös ottaa tuon henkilöstönäkökulman esiin, koska pienillä alueilla monesti se päivystysrasite on liian haastava ja muutenkin ammattitaitoisen henkilökunnan hakeutuminen sinne voi olla hankalaa, jos he tietävät, että he joutuvat alvariinsa päivystämään. Täytyy myös huomauttaa, että muutakin gynekologista toimintaa pitää olla, jotta se työnkuva on monipuolinen.

Monet näistä taustoista puoltavat sitä, että keskitytään isompiin yksiköihin.

17.26 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Asia on juurikin näin, kuten edustaja Virolainen sanoo. Pitää olla muutakin toimintaa, jotta voidaan päivystää ja huolehtia asianmukaisesta anestesiologiasta, mutta se on myös niinkin päin, että jos synnytystoiminta lakkaa, niin silloin sitä anestesiologiaa ja päivystystä ei voida ylläpitää myöskään muissa sairaalan toimissa, leikkaustoiminnassa ja niin edelleen.

Haluaisinkin kysyä valiokunnan jäseniltä ja puheenjohtajalta, kun tätä asiaa käsiteltiitte, arvioitteko synnytystoiminnan mahdollista lakkaamista tämän asetuksen vuoksi pienissä sairaaloissa sitä kautta, miten se vaikuttaa koko aluesairaalan toimintaan, sen jatkuon, työllisyyteen tai vaikkapa paikkakunnalla sijaitsevien terveydenhuolto-oppilaitosten jatkomahdollisuuksiin ja harjoituspaikkoihin.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Lisäksi haluaisin kysyä, kun sanotte, että poikkeuslupia tästä vähintään tuhannen synnytyksen sairaalan vaatimuksesta voidaan myöntää, mikäli palvelujen saavutettavuus tai potilasturvallisuus sitä edellyttää, milloin se sitä edellyttää sen palvelun saavutettavuuden kannalta. Riittääkö 100 kilometriä, riittääkö 180 kilometriä, jotka ovat etäisyydet (Puhemies koputtaa) vaikkapa Oulaskankaalta, Kajaanista ja Kemistä Ouluun?

17.27 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän hyvin tämän huolen, että aluesairaaloissa pelätään, että koko sairaalan toiminta lakkaa tai leikkaustoiminta lakkaa, jos yöpäivystykset lähtevät. Mutta otan esimerkin Varsinais-Suomesta Yksi sairaala -hankkeesta, johon ministeri Rehulakin täällä pari viikkoa sitten viittasi. Niitä toimintoja pystytään kehittämään niin, että esimerkiksi leikkaustoiminta tapahtuu päiväsaikana. Loimaalla on leiko-toimintaa, leikkauksesta kotiin. Muutamissa muissa aluesairaaloissa on kehitetty sitä toimintaa niin, että siellä tehdään päivän aikana niitä toimenpiteitä ja yön yli vaativia leikkauksia siirretään yliopistolliseen keskussairaalaan. Näin jo toimitaan tänä päivänäkin. Se on aiheellinen huoli, mutta se ei tarkoita sitä, että se koko toiminta lakkaa.

17.28 Martti Talja kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me olemme keskittymässä Suomessa sote-uudistukseen. Päivystysasetus ei ole ristiriidassa tämän valtakunnallisen tavoitteen kanssa. Päivystystoiminta on kaikkein kalleinta toimintaa, mitä erikoissairaanhoidossa voi olla, ja toisaalta meidän tulee taata laatu tuohon toimintaan.

Valiokunnan käsittelyssä tuli selkeästi esille, mitä valiokunnan puheenjohtaja täällä toi esille. Pienten sairaaloiden osalta nimenomaan Valvirassa käsitellyt ongelmat, huonot hoitotulokset ovat yleisempiä kuin suurissa sairaaloissa. Toisaalta käsiteltiin myös sitä seikkaa, että aluetalouteen vaikuttaa merkittävästi se, onko alueella sairaala, onko se päivystävä sairaala. Nyt tässä ratkaisussa lähtökohtana oli se, että potilaslaatu, niin sen äidin kuin lapsenkin osalta, on edellä oleva tekijä, ja kiinnitettiin myös talouden hallintaan huomiota.

17.29 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä asia ei ole mitenkään helppo eikä yksiselitteinen, ja tässä joudutaan puntaroimaan erilaisia riskejä ja näkökulmia toisiaan vastaan. Mutta kyllä itse näen, että tämä tuhannen synnytyksen raja on melko tekninen lähestymismistapa tähän turvallisuuskysymykseen. Ikinähän synnyttämistä ei täysin riskittömäksi saada, se on selvä. Mutta kyllä tämä synnytysmatkojen piteneminen on minun arvioni mukaan turvallisuusriski erityisesti tuolla pohjoisessa. Tässä on sanottu, että matkasynnytykset ovat kasvaneet etelässä, mutta jos esimerkiksi alueelta Länsipohja—Kajaani—Oulaskangas loppuisivat synnytykset, niin on melko selvää, että matkasynnytykset tulisivat Pohjois-Suomessa kasvamaan. Etäisyydet ovat pitkät, ja se on merkittävä turvallisuusriski. Tämä sairaaloiden elinkelpoisuus, mikäli synnytystoiminta viedään, on otettava huomioon, se vaikuttaa muihinkin toimintoihin. Mutta on tuotava esille vielä se, miten keskussairaalat selviävät siitä, jos kaikki synnytykset keskitetään sinne. Seinät paukkuvat jo nyt.

17.30 Anne Louhelainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käyty hyvää keskustelua ja oikeastaan kaikki olennainen on tässä jo sanottukin sillä lailla ytimekkäästi. Mutta totean vielä, että tosiaan nämä kansalaisaloitteet käydään

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

eduskunnassa läpi erittäin huolellisesti ja myös tässä tapauksessa meillä on noin 20 eri asiantuntijalausuntoa näissä kuulemistilaisuuksissa järjestetty. Näissä asiantuntijalausunnoissa kävi tosiaan ilmi, että pienissä yksiköissä ei tarpeeksi ole näitä synnytyksiä ja vähäisen kokemusmäärän vuoksi ei synny sitä riittävää osaamista käytännön hätätilanteiden hallintaan. Suomessa viime vuonna hoidettiin yli 56 000 synnytystä. Äitiysturvallisuus on Suomessa maailman ykkösluokkaa, ja kun tähän on päästy, se perustuu pitkälti siihen, että meillä on toimiva äitiys- ja lastenneuvolatyö, jota tehdään yhdessä synnytyssairaaloiden kanssa, ja tätä työtä kehitetään ja jatketaan ihan tästäkin eteenpäin.

17.31 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän, että edustaja Louhelaiselle se on erittäin kiusallista, koska perussuomalaiset ovat lähteneet omassa vaaliohjelmassaan kertomaan koko Suomen kansalle, että tästä päivystysasetuksesta pitäisi luopua, ja nyt yritätte jotenkin kertoa, että näissä kuulemisissa olette vakuuttuneet siitä, että se olisi huono asia.

Voisitteko kertoa minulle ja varmasti Suomen kansallekin — minä luulen, että moni kansalainen on siitä kiinnostunut — mikä tekisi esimerkiksi Porvoon synnytysosastosta paljon huonomman kuin mitä on joku muu, isompi synnytysosasto? Minun mielestäni ja minun tietojeni mukaan siellä on ihan hyvä synnyttää tänä päivänä, siellä on riittävästi lääkärικuntaa ja niin edelleen. Tällä hetkellä siellä on poikkeuslupa, mutta nyt on myös käynnissä sellaisia huhuja, että näitä poikkeuslupia ei tulla myöntämään tulevaisuudessa.

Eli tässä on kyse myös erittäin suuresta tavallaan säästökohteesta, ja minun mielestäni tässä on väärä tapa säästää. Ei pitäisi säästää sillä, että ihmiset laitetaan matkasynnyttämään ja että nämä isot sairaalat paisuvat ja pienemmillä paikkakunnilla ei ole mahdollista synnyttää.

17.33 Jaana Laitinen-Pesola kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Tässä on nostettu nyt esille nämä matkasynnytykset, ja minun mielestäni tässä kannattaa ottaa huomioon se, että kysymys on myös hyvin pitkälti koulutetun henkilöstön osaamisesta etukäteen. Eli jos meillä on todellakin hyvä, toimiva äitiysneuvola, jossa kättilöt ja terveydenhoitajat osaavat myös ennakoita sitä, mitkä synnyttäjät ovat sellaisia, jotka pitää ohjata jo ennemmin sinne synnytyspaikkaan, niin me voimme myös tällä välttää näitä matkasynnytyksiä. Kaiken kaikkiaan tärkeintä on varmaan se, että meillä on tarpeeksi sitä osaavaa henkilöstöä, on kysymys sitten synnytyssairaalasta tai on kysymys siitä äitiysneuvolasta.

17.34 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Henrikssonin kysymykseen: Kun Henriksson on myös valiokunnan jäsen, niin hän varmaan tietää hyvin, että keskustelussa ei nimenomaan lähdetty arvottamaan tai ottamaan kantaa nyt näihin sairaaloihin, jotka ovat poikkeusluvan saaneet, vaan valiokunnan lähtökohta oli se, että tässä tilanteessa emme lähde tätä avaamaan. Tunnustimme tämän huolen; ymmärrämme, että huolta on. Ymmärsimme myös huolen näissä sairaaloissa, että mikä niiden tulevaisuus on, mutta valiokunta ei lähtenyt avaamaan nyt tätä asiaa asetuksen osalta, joka juuri on tehty, eikä valiokunnan kompetenssiin edes kuulu alkaa valmistella sellaista, että ryhdytään miettimään, mitkä sairaalat nyt olisivat näistä poikkeusluvan saaneista mahdollisia jatkajia tulevaisuudessa. Se jää sitten hallituksen ja sosiaali- ja

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

terveysministeriön ratkaistavaksi siinä vaiheessa, kun sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ratkeaa ja tehdään. Siinä yhteydessä täytyy sitten tämän jatko päättää. Nyt mennään näillä poikkeusluvilla eteenpäin. Eli se oli tavallaan valiokunnan selkeä henki.

17.35 Timo V. Korhonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Hänninen sanoi, että nyt ääneen on päästettävä ennen kaikkea asiantuntijat eli äidit ja kätilöt, mutta jospa kahden lapsen isä kuitenkin saa edes kysyä. (Naurua)

Täällä valiokunnan minusta hyvässä mietinnössä todetaan, että asetuksessa mahdollistetaan poikkeaminen, kun palvelun saatavuus tai potilasturvallisuus sitä edellyttää. Valiokunnan puheenjohtajalta kysyisin, että kun valiokunta varmaankin pohti tätä palvelun saavutettavuutta ja siinä ilmeisesti myös etäisyys on oleellinen tekijä, niin miten te arvotitte tätä etäisyyttä, kun pohditte tämän poikkeusmahdollisuuden antamista.

17.35 Lea Mäkipää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy ensinnä todeta, että suurin osa lapsista syntyy aivan normaalisti vaikka kotosalla, mutta meidän pitää olla kyllä siitä huolehtivaisia, että vaikka neuvolassa tuntuu, että lapsella on kaikki hyvin, niin sitten tapahtuukin, että kun synnytyksen hetki tulee, niin huomataan, että jotain on vialla. En sano, että tämä koskee erittäin läheistä minun ystävääni: hän oli synnyttämässä semmoisessa sairaalassa, missä ei ollut riittävää henkilökuntaa, vaan joutuivat menemään sitten lähes 100 kilometriä eteenpäin, ja sen seurauksena lapsesta tuli kehitysvammainen.

Mutta aivan huolissamme olemme siitä, että kun katselee tätä synnytyssairaaloiden karttaa, niin kun ajatellaan jotain Kajaania ja kaikkea tätä Lapin lääniä — siellä on julmetun pitkät matkat — niin kun tämä uusi sote-ratkaisu tulee, niin kyllähän jos siinä jonkinlaista järkeä nyt ministereillä on, he ymmärtävät, että ei saa montaa sataa kilometriä olla synnytyspaikkaan. Se on tärkeätä, että päivystyslääkäreiden joukossa on tosiaan se asianmukainen henkilökunta, että vanhemmat voivat mennä luottavaisin mielin synnyttämään, ettei tule tällaisia tapauksia, joissa sitten vanhemmat (Puhemies koputtaa) ja lapset saavat siitä kärsiä elämän ikään.

17.37 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Puheenjohtaja! Täällä on paljon puhuttu tästä potilasturvallisuudesta, siitä, onko se hyvä näissä pienissä synnytyssairaaloissa. Kotimaakunnassani Kainuussa esimerkiksi Kajaanin osalta voin todeta sen, että siellä on toiseksi alhaisin tämä perinataalikuolleisuus elikkä syntyviä tai syntyneitä kuolleita lapsia tässä synnytystilanteessa on toiseksi vähiten Suomessa.

Sitten kun ajatellaan näitä riskisyntytyksiä, niin kyllähän nyt jo — jos kolmosia esimerkiksi odottaa tai on muita riskisyntytyksiä — nämä menevät valmiiksi sitten näihin isompiin sairaaloihin. Esimerkiksi vuonna 2013 ei ole syntynyt yhtään alle 32-viikkoista lasta Kajaanissa, koska tässä työnjaossa on jo onnistuttu loistavasti. Muutenkin on kyllä ihmeellistä se keskustelu, kun viitataan nimenomaan näihin asiantuntija-arvioihin, ja näitä tilastoja, jotka ovat THL:n tekemiä, ei huomioida — keskitytään aivan yksittäistapauksiin.

17.38 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän kaikissa isoissa, tärkeissä ja esimerkiksi lasten ja synnyttäjien henkeen ja terveyteen kohdistuvissa kysymyksissä pitää muistaa myöskin se, mitä on sanottu ennen vaaleja. Minä olen maksanut maksimihinnan neljä vuotta siitä, että pidin kiinni siitä, mistä

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

puhuttiin ennen vaaleja, niin että minulla on kyllä siltä osin kanttia sanoa ja muistuttaa siitä asiasta muitakin kollegoja.

Mutta eihän tämä, että valiokunnasta tulee ulos mietintö, mikään lopullinen totuus ole. Se on poliittinen tahdonilmaus, ja valiokunnan käsittelyssä, niin kuin täällä lääkäriillä ja lääkäriillä, voi olla toisistaan täysin poikkeavat kannat. Samalla lailla voi olla näillä asiakkaila, jotka ovat näissä yksiköissä asiakkaina.

Kyllä minä olisin toivonut, että ministeri Mäntylä olisi ollut täällä paikan päällä vastuuministerinä, kun hän profiloitui tällä kysymyksellä erityisen voimakkaasti ennen vaaleja.

17.39 Anne Louhelainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Haatainen jo totesi varsin ansiokkaasti, että valiokunnan rooteliin ei todellakaan kuulu arvottaa eri sairaaloiden oikeutusta tai tietotaitoa. Elikkä me emme käsitelleet sellaisia asioita, että mitkä sairaalat valitaan. Tämän päivystysasetuksen keskeisenä tavoitteenahan on ennen kaikkea potilasturvallisuuden parantaminen, jonka seurauksena päivystysasetuksessa on määritelty eri sairaaloille tietynlaiset vaatimukset. Kuten äskenkin jo totesin, niin kokonaan tämä äitiysturvallisuusketju on pidettävä toiminnassa, eli lastenneuvoloiden ja synnytyssairaaloiden yhteistyön kuten myös näiden ensihoitoyksiköiden yhteistyön on oltava saumatonta. Näin me voimme taata turvallisuuden sekä syntyvälle lapselle että äidille.

17.40 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on täällä tänään vastaus kansalaisaloitteeseen, eikä kansalaisaloitteen merkitystä tietenkään pidä vähätellä, vaan se on erittäin tärkeä poliittisen osallistumisen väylä.

Puhutaan myös tilastoista: on yksi tilasto, joka ei muutu, eikä se vanhene, ja se on potilasvahinkotilasto. Potilasvahingot eivät vähene Suomessa, vaan ne vain pysyvät samalla tasolla, jopa lisääntyvät. On hienoa, että me pystymme turvaamaan hyvää potilasturvallisuutta ja sitä, että kaikilla meillä olisi yhtäläinen oikeus saada apua oikealla ajalla.

Se, että yksikin lapsi kokee siinä syntymässään sellaisen vahingon, että se vaikuttaa hänen loppuelämäänsä, on aivan katastrofaalinen tilanne niin lapselle itselleen kuin myös vanhemmille ja perheelle.

Kyllä tässä täytyy sanoa, että ne asiat, joista perussuomalaiset ovat myös eduskunnassa edellisellä kaudella ja tällä kaudella puhuneet, ovat liittyneet juuri potilasturvallisuuteen. Meidän tavoitteenamme ja toiveenamme on se, että me saisimme näitä tilastoja vähenemään ja pienemään.

On aivan juuri niin, että sote-uudistuksessa (Puhemies koputtaa) palaamme sitten vielä tähän asiaan.

17.41 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin, tässä on kolme tärkeää asiaa, mitä tässä on katsottu. On katsottu sitä, että potilasturvallisuus toteutuu — lapsen ja äidin terveys ja henki. On katsottu sitä, että riittävä osaaminen voidaan turvata. Sitä on katsottu, että yksikön pitää olla riittävän suuri, että se osaaminen kertyy. Kolmantena on se henkilöstön resurssien riittävyys, että meillä on riittävästi lääkäreitä Suomenmaahan. Tämä sama asia tulee olemaan sote-uudistuksessa, kun me katsomme muitakin päivystyksiä. On selvää, että päivystyspisteiden määrä on suhteessa

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

siihen, miten meillä on lääkäriresursseja, ja riittävä saatavuus pitää turvata. Mutta on ihan selvää, että tämä on välttämätön toimenpide, ei vain synnytysten osalta vaan muidenkin sairaaloiden osalta. Tässä ei ole kyse aluepolitiikasta vaan voimavarojen riittävydestä, siitä, että jokaisella äidillä ja lapsella on mahdollisuus turvalliseen hoitoon.

Totean vielä, että nämä matkasynnytykset ovat lisääntyneet täällä etelässä, ja tässä kyllä hyvä äitiysneuvola, äitiyshuolto ja perheiden neuvominen on kaiken a ja o. Eli nämä tilastot ovat kyllä siinä mielessä eittämättömiä, että ne kannattaa lukea, niin nähdään, että tämä meidän mietintömme perustuu ihan näihin faktoihin ja tilastoihin.

17.42 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Tässä on puhuttu, arvoisa puhemies, näiden matkasynnytysten kasvusta, ja ei varmastikaan voi olla tavoite, että matkasynnytykset kasvaisivat myös pohjoisessa, kun ne nyt ovat kasvaneet ainoastaan etelässä, mikä kyllä sekin on hirvittävän valitettavaa. Mutta täytyy tietenkin ottaa huomioon, että jos synnytykset lähtevät joistakin keskussairaaloista, niin kyllähän se välittömästi vaikuttaa siihen muuhunkin päivystykseen, se vaikuttaa naistenosastoon, se vaikuttaa ihmisten hakeutumiseen sille alueelle, se vaikuttaa lastenosastoon — kyllä se on myös semmoinen kierre, jolla voi olla erittäin suuria keskittäviä vaikutuksia. Ja etenkin, jos ajattelee pohjoisenkin tieosuuksia, niin kyllähän se E4-tie sieltä Kemistä Ouluun on itse asiassa keskivertaista vaarallisempi tie ihan myös Liikenneviraston lukujen valossa.

Toivon tietenkin, että nyt kun tulee sote-uudistus ja itsehallintoalueet, niille annetaan hyvin paljon omaa valtaa, että myös sitten nämä synnytysasiat menisivät sinne itsehallintoalueille päätettäväksi, ja näin ollen näitä poikkeuslupia olisi yksinkertaisinta jatkaa.

17.43 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kulmuni otti oikein hyvän ja tärkeän asian myös huomioon, että kyllä nämä pitkät etäisyydet ja erilaiset liikenneolosuhteet ovat yksi riski, jota tässä ei ole kyllä osattu arvioida. Me tiedämme nyt tilastojen mukaan, että täällä pääkaupunkiseudulla nämä matkasynnytykset ovat lisääntyneet, ja tiedämme näitten perusteella, että ne ovat olleet pääosin vieläpä maahanmuuttajataustaisia äitejä. Mutta sitä tosiasiaa ei voi sivuuttaa, että vaikka tämä käytäntö on olemassa, vain kolmelta on lopetettu, mikä tarkoittaa sitä, että vuonna 13 tehty uudistus ei ole joiltain osin kuitenkaan onnistunut arvioiden mukaan, koska näitä synnytyksiä nyt tehdään poikkeusluvalla erittäin laajasti. Olisi varmaan hyvä tässä vaiheessa peruuttaa sen verran ja hyväksyä tämä kansalaisaloite, ja katsotaan soten kanssa sitten taas uudestaan tätä koko kokonaisuutta.

17.44 Pertti Hakanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me kaikki tiedämme, että päivystysasetuksen muuttaminen ei enää palauta synnytyksiä niihin sairaaloihin, joista ne on nyt tämän asetuksen myötä siirretty. Se tosiasia meidän pitää tunnustaa. Tietysti itsekin tulen Pirkanmaalta, ja Vammalan aluesairaala jo vähän ennen kuin asetus tuli voimaan oli synnytykset siirretty pikkuhiljaa hivuttamalla Tampereelle. Totta kai tavoitemittareita nostettiin, jolloin ei saavutettu enää tavoitemittareita ja jolloin oli helppo siirtää, ja kun päivystysasetus oli tulossa, niin näin tuli tapahtumaan.

Mutta täällä otti myöskin edustaja Mäkipää esille sen etäisyyden, että on sama asia lähteä Pirkanmaalla esimerkiksi Tampereelle tai Vammalaan: Ei se nyt ihan niinkään ole, kun ajatellaan sitä, minkä on ottanut moni edustaja esille, millä tavalla tämän asetuksen

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

myötä näitten sairaaloitten palvelutarjonta on heikentynyt. Totta kai silloin jokaisen potilasturvallisuus muuallakin kuin synnytysten yhteydessä on heikentynyt, koska etäisyydet ovat kasvaneet ja on jouduttu lähtemään sinne huomattavasti pidemmälle.

Että kyllä tässä myöskin hyvin tarkkaan harkitsisin sitä, että kun tulee tämä itsehallintouudistus, sote-uudistus, siinä yhteydessä voitaisiin sitten arvioida tätä tilannetta uudelleen. Tässähän on todella hyvää perustelua ollut monella tämän asetuksen muuttamiseen.

17.46 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että jokainen synnytyksessä sattunut vammautuminen tai kuolema on liikaa, mutta nollaan näissä onnettomuuksissa ja riskeissä ei ikinä tulla pääsemään, ja vahinkoja voi sattua myös isoissa yksiköissä — varsinkin jos nämä isot yksiköt ovat äärimmäisen ruuhkautuneita, niissä on liikaa kapasiteettiin nähden asiakkaita ja henkilökuntaan nähden liikaa synnyttäjiä, mikä on riski, mikäli nämä pienet yksiköt lakkautetaan jatkossa.

Kuten edustaja Jarva toi esille, myös pienempi yksikkö voi olla tilastollisesti hyvä. Eli mielestäni ei ole perusteita vetää suoria johtopäätöksiä siitä, että pieni yksikkö on turvattomampi kuin suuri yksikkö. Jokainen yksikkö on erilainen.

Sarkomaa toi esille, että tämä ei ole aluepolitiikkaa. No, ei ole tosiaan aluepolitiikkaa, mutta kyllä tämä vaikuttaa alueella asuvien ihmisten elämään ja sairaalojen toimintaedellytyksiin.

17.47 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin totean, että tätä poikkeusmahdollisuutta palvelun saavutettavuuden vuoksi, joka tässä uudistetussa asetuksessa on, ei olla poistamassa. Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokuntahan on käsitellyt tätä kansalaisaloitetta eikä ole esittämässä eikä tietenkään teekään muutoksia tähän asetukseen, eli se poikkeuslupa on edelleen asetuksessa voimassa. Se on hyvä tässä nostaa esille, kun joissain puheenvuoroissa tämä on noussut esille.

Sitten totean myöskin, että henkilöstömitoitustahan tässä ei olla muuttamassa, eli on aivan selvää, että tämä kansalaisaloite ei siihen puutu. Ja kyllä sanoisin myöskin, että sairaalan koko vaikuttaa siinä mielessä, että jos on isompia sairaaloita, vaikka Naistenklinikka ja Kätilöopisto, siellä tehdään erittäin perhe- ja lapsilähtöistä hoitoa ja synnytykset on mahdollista tehdä perheosastoilla, kaikkien perheiden mahdollista olla läsnä, kun pientä vastasyntyntä hoidetaan, eli erittäin laadukasta työtä tässä on.

Mutta kuten totean, tämä on haastava kysymys, ja potilasturvallisuus edellä on tämä mietintö rakennettu, ja todellakin suosittelen, että näihin perusteisiin paneudutaan tässä, niin ymmärrätte tämän kantamme.

17.48 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun pieni ihminen syntyy tähän maailmaan, hänen ensimmäiset elämänpäivänsä ovat ne tärkeimmät sikäli, että saako hän hyvän lähdön, kun hän maailmaan tulee. Mielestäni keskustelussa siitä, onko sairaaloita liikaa, lähtökohdan pitää olla aina se pienen ihmisen hyvä, selviävätkö äiti ja synnytyksen jälkeen pieni lapsi tähän maailmaan terveenä, ja jos on sitten ongelmia, niin pitää olla se apu välittömästi. Olen henkilökohtaisesti tällaisen asian joutunut perhepiirissä hieman kokemaan ja olen tyytyväinen siitä, että asiantuntemusta on silloin paikalla ollut, kun sitä on tarvittu.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Ymmärrän tuon pohjoisen Suomen tilanteen, että siellä on valtavan pitkät välimatkat, ja uskon, että tässä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa tähän asiaan löydetään järkevä, hyvä ratkaisu. Siis pitkät välimatkatkin pitää huomioida, mutta kyllä mielestäni synnytyssairaaloiden tason pitää olla niin hyvä, että se pieni syntyvä lapsi saa hyvän lähdön elämäänsä, koska kun hän saa ensimmäisinä päivinään hyvän avun mahdollisiin ongelmiin, synnytyksen jälkeisiin ongelmiin, niin silloin hänellä on hyvä mahdollisuus kasvaa terveeksi lapseksi ja aikuiseksi. Tässä asiassa ei mielestäni riskejä kannata ottaa.

17.49 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on pidetty monta hyvää puheenvuoroa, muun muassa edustaja Kulmuni ja edustaja Sarkkinen ovat tuoneet hyviä näkökohtia esille. Sehän on juuri niin, että silloin, kun synnytystoiminta lopetetaan, niin sen myötä menee myös muita toimintoja sairaalasta. Kyllä se tässä valitettavasti oli niin, että tässä valiokunnan kuulemisessa lääkintäneuvos Keistinenkin myönsi sen, että näitä säästöjä tulee vasta sitten, kun myös lakkautetaan muita toimintoja.

Elikkä minä palaan edelleen siihen, että valitettavasti tässä ei puhuta nyt enää vain potilasturvallisuudesta. Potilasturvallisuus on meille kaikille tärkeä, ja potilasturvallisuutta on voitu pitää hyvällä tasolla myös pienemmissä yksiköissä, mutta nyt puhutaan siitä, että halutaan linjata, että tulevaisuudessa meillä on tässä maassa vain muutama sairaala, jossa voidaan synnyttää. Ilmeisesti sote-uudistuksen myötä meillä on 12 sairaalaa, joissa on sitten kaikki palvelut, ja tämä päivystysasetus on osa siitä.

On todella surullista, että täällä ei ole ministereistä ketään paikalla. Olisi hyvä olla Rehulan tai Mäntylän paikan päällä, jotka olisivat voineet vastata näihin kysymyksiin. Koska eihän valiokunta sinänsä ole se taho, joka näistä asioista päättää, vaan hallitus päättää viime kädessä.

17.51 Maria Tolppanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on juuri näin, niin kuin edustaja Henriksson tuossa sanoi, että silloin kun näitä synnytysosastoja lakkautetaan, niin siinä menee — voisiko tässä kohdassa sanoa — lapsi pesuveiden mukana. Sieltä menee silloin anestesia, sieltä menee erikoisosaaminen pienten lasten tauteihin tai juuri syntyneiden lasten asioihin, ja se vaikuttaa myös muuhun toimintaan siellä sairaalassa. Mutta toisaalta meillä on tietysti erittäin hyvä neuvolaverkosto tässä maassa, ja tähän ennalta ehkäisevään toimintaan pitää kiinnittää entistä enemmän huomiota.

Meille on tämän päivän tiedon mukaan tullut tähän maahan 30 000 maahanmuuttajaa, ja siellä on ihmisiä, jotka tulevat synnyttämään tässä maassa, jotka tulevat raskaaksi tässä maassa. Heidän kohdallaan tämä on varmasti ongelma. Meidän pitäisi nyt jo pystyä vastaamaan myöskin tähän haasteeseen. Kun me avaamme ovet, niin se on myöskin sellainen dominoilmiö, joka lisää ja lisää tarvetta tuoda erilaisia palveluita sinne. Siellä minä pelkään — tämä on minun henkilökohtainen kantani — näitä riskisynnytyksiä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja debatti jatkuu.

17.52 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin tuoda muutaman näkökulman siihen, tapahtuuko näissä pienissä sairaaloissa riittävästi synnytyksiä, jotta henkilökunnan ammattiosaaminen ja rutinoituminen riskitilanteisiinkin säilyy. Tässä kyllä ei pidä tuijottaa tällaista maagista lukua kuin 1 000.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

En oikein tiedä näin maallikkonakaan, että mihin perustuu sellainen. Jos katsotaan vaikka sairaalaa, jossa tapahtuu 984 synnytystä vuodessa tai 828 synnytystä vuodessa, niin eikö niissä henkilökunnalla olisi rutiinia riittävästi kaikkiin mahdollisiin tilanteisiin? Mikä muuttuu, kun synnytyksiä on tasan 1 000 tai sitä enemmän?

Mutta sitten näihin etäisyyksiin. En kyllä oikein tiedä, mitä tässä sanoisi, kun todetaan, että palveluiden saavutettavuuskin pitäisi olla jonkunlainen ja potilasturvallisuus, jos etäisyys on enemmän kuin 100 kilometriä. Mikä on tilanne koko Lapin läänissä? Sehän tarkoittaa sitä, että sieltä todellakin neuvoloista asiantunteva (Puhemies koputtaa) henkilökunta lähettää äitejä etukäteen sinne keskussairaalaan. Kuka sen maksaa, että se äiti on viikon potilashotellissa (Puhemies: Aika!) ja pahimmassa tapauksessa palaa välillä monta kertaa kotiinkin?

17.53 Martti Talja kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On valitettavaa, että tässä terveydenhuollon kokonaisuudistuksesta on nyt irrotettu yksi toiminto. Erikoissairaanhoidossa se muodostuu kokonaisuudesta, ja kustannustehokkuus ja palvelujen saatavuus kansalaisille myös muilla erikoisaloilla muodostuu kokonaisuudesta. Se on pitkän, monen kymmenen vuoden tulosta alueella. Erikoissairaanhoidon toimintayksiköillä on tällä hetkellä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen selvitysten mukaan lähes 40 prosentin ero tuottavuudessa elikkä alueen asukkaiden kustannuksissa.

Tässä yhteydessä on monia esimerkkejä myös siitä, että luopumalla tietyistä toiminnoista voidaan rekrytoida ammattihenkilöitä päivätyöhön paljon paremmin, kun se päivystysvelvollisuus loppuu. Itse asiassa on myös sairaaloita, joissa synnytysten lopettamisen osalta — viittaaan Vammalan sairaalaan, siellä on TAYSin osalta neurokirurgia keskitetty tuohon sairaalaan. Elikkä alueellisella suunnittelulla, (Puhemies koputtaa) jotta sote tulevaisuudessa voidaan parhaiten toteuttaa, voidaan aluetalous turvata.

17.55 Ari Jalonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Henriksson on täysin oikeassa siinä, että tämän ongelman tekee nimenomaan tämä päivystysasetus, mikä on siis syntynyt silloin, kun RKP on ollut hallituksessa, ja nyt tällä kansalaisaloitteella tätä ongelmaa yritetään tältä osin korjata. Eli Henriksson on oikeassa.

Synnytys sinänsä on luonnollinen asia, ja normaalisti kaikki menee ihan hyvin ihan vaikka kotisyntytyksen osalta. Mutta on kuitenkin aina olemassa riski, että jotain menee pieleen. Vaikka ennakolta ei pystytä kaikkia turvaamaan, täytyy olla jonkinasteinen valmius siihen, että pystytään hätäsektiot ynnä muut tekemään.

Ja matkasynnytyksistä ei ikinä päästä kokonaan pois. Itselleni ei ole ambulanssissa syntynyt vielä lasta, tuskin tällä hetkellä tuleekaan, mutta niitä tulee säännöllisen epäsäännöllisesti aina.

17.56 Katja Hänninen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on käytetty erittäin hyviä puheenvuoroja ja hyviä kysymyksiä esitetty. Tuossa edustaja Halmeenpää esimerkiksi toi esille sen, kuinka nurinkurista tässä on, kun puhutaan potilasturvallisuudessa saavuttavuudesta mutta samaan aikaan kuitenkin ollaan menossa ojasta allikkoon, koska kyllähän se tosiasia vain näin on, että jos nämä pienet synnytysyksiköt pistetään kiinni, niin kyllä siinä se potilasturvallisuus vaarantuu näiden pitkien välimatkojen vuoksi. Se on ihan vain fakta — nyt ei voi tietenkään olla mitään

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

laskelmaa siitä, kuinka paljon ne tulisivat lisääntymään, koska ne ovat nyt toiminnassa onneksi vielä — ihan väijäämätön tosiasia, että näin tulee tapahtumaan ihan periaatteessa sen takia, että kun alkaa poltot, niin ei sieltä nyt — riippuen tietenkin synnyttäjistä, kuinka kauan menee avautumisvaiheessa — jos on monta sataa kilometriä synnytyssairaalaan matkaa, niin hyvänen aika sentään. Vai tullaanko sinne tosiaan, niin kuin edustaja Halmeenpää otti esille, viikoksi odottelemaan potilashotelliin? Entäs ne muut perheen lapset, muu elämä? Kuinka kalliiksi se tulee sitten näille vanhemmille ja äideille? (Puhemies koputtaa) Kyllä tässä nyt joku järki pitäisi ottaa käteen vielä, kun voidaan.

17.57 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on hyvä, että Jalonen muistaa, että RKP on ollut 36 vuotta hallituksessa. (Ari Jalonen: Pakosta!) Täytyy myös muistaa, että tämä päivystysasetus oli yksi niistä harvoista, joissa myös RKP hallituksessa oli eri mieltä hallituksen kanssa. Se oli nimittäin niin, että me jätimme tässä asiassa myös eriävän mielipiteen. Näistä puolueista, jotka nyt ovat edustettuina tässä eduskunnassa, oikeastaan ainoat puolueet, joilla on tässä suhteessa puhtaat paperit, ovat RKP ja kristillisdemokraatit, jotka ovat jatkuvasti vetäneet samaa linjaa riippumatta siitä, ollaanko oltu hallituksessa vai oppositiossa.

17.58 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Monessa puheenvuorossa on täällä korostettu potilasturvallisuutta. Huomautankin, että sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviranomainen Valvira ei kannata tätä kansalaisaloitetta pohjautuen juuri näihin syihin.

Lääketiede kehittyi aivan valtavasti. Kun täällä viitataan, että synnytys on luonnollinen ja kautta aikojen on synnytetty, jopa saunassa, silloin eivät jääneet alle kilon lapset henkiin. Tämä tarkoittaa myös sitä, että meillä ensisynnyttäjien keski-ikä on noussut, yhä useampia erilaisia riskisynnyttäjiä on. Se tuo äärettömiä vaatimuksia osaavalle henkilöstölle.

Viidelle sairaalalle on myönnetty poikkeuslupa. Yksi niistä on Salon aluesairaala, joka sen luvan sai tammikuun viimeinen päivä, ja syyskuussa päättivät, että anovat sairaanhoitopiiriltä lupaa siirtää synnytykset TYKSiin ensi vuoden alusta. Varmasti arvaatte syyt.

17.59 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä on hyviä asiantuntijoita, niin kuin on valiokunnassa kuultu ja saatu kirjallisia lausuntoja. Mutta asiantuntijoilla ei näytä olevan mitään velvollisuutta kirjoittaa monipuolisesti useammilta eri kannoilta näitä lausuntojaan, vaan karvaasti olen itse saanut nähdä ja kokea, kuinka asiantuntija voi asiantuntijuutensa mandaatilla ottaa kantaa ja lähettää lausunnon hyvinkin yksipuolisesti.

Tietyllä tavalla voi olla illuusio, että olisi turvallisempaa synnyttää suuressa sairaalassa. Ehkä se näin olisi, jos se päivystävä lääkäri voisi jakautua kolmeksi tai neljäksi, jotta hän voisi olla yhtä aikaa neljässä eri paikassa, koska tosiasia on, että se apu on nopeasti ja lähellä saatavissa vain silloin, jos siinä ikään kuin oven tai nurkan takana on se spesialisti, mutta suuren sairaalan ongelma on nimenomaan se, että yhdellä kättilöllä on yhtä aikaa monta potilasta hoidettavanaan ja se päivystävä lääkäri siellä sinkoilee. Jos tällä eduskunnalla on ohjeet siihen, miten päiväystävä lääkäri voi jakautua neljään eri paikkaan yhtä aikaa, niin siinä vaiheessa minä varmaan ehkä voisin kannattaa suuremmassa

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

sairaalassa turvallisempaan synnytykseen. Mutta tässä vaiheessa pienempään yksikköön ilman muuta ja (Puhemies koputtaa) täydennyskoulutusta tarvittaessa.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vimeisen debattipuheenvuoron tässä vaiheessa käyttää edustaja Juvonen, ja sitten mennään puhujalistalle.

18.00 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on käytetty hyviä, todella hyviä puheenvuoroja, ja ymmärrän kaikkien huolen siitä. Edustaja Virolainen nosti esille tämän Valviran, josta olisin itsekin halunnut puhua, mutta Uudenmaan edustajana tietysti kannan huolta siitä, kuinka meillä täällä Uudellamaalla nämä matkasynnytysten määrät ovat näinkin lisääntyneet. Ehkä siinä on jotakin tiedottamista ja ohjausta ja valistamista myös näille tuleville äideille, minkä takia näin käy.

Potilasturvallisuuteen vielä täytyy todeta: Me jokainen puhumme täällä omista kokemuksistamme varmastikin, ja kyllä yhden lapsen syntymä itseni kohdalla on ollut sellainen, että jos ei siinä olisi ollut sellaista asiantuntijaa juuri paikalla, niin kuka tietää, kuinka siinä olisi käynyt. Kyllä se on hyvin tärkeää, mitä myös Hoskonen täällä puheenvuorossaan esitti, että potilasturvallisuuden korostaminen ei ole liikaa ja jokainen vahinko, vammautuminen on suuri katastrofi. Nämä asiat etenevät ja jatkuvat sitten siellä sote-uudistuksessa, ja me toivomme, että voimme sitten turvata ja katsoa myös sitä pohjoista Suomea, koska etäisyydet (Puhemies koputtaa) ovat pitkiä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten mennään puhujalistalle, ja siellä ensimmäisen puheenvuoron käyttää edustaja Tanus, olkaa hyvä.

18.02 **Sari Tanus kd:** Arvoisa rouva puhemies! Synnyttäminen ei ole sairautta vaan inhimillinen tapahtuma naisen elämässä. Palvelun tulee olla siellä, missä sitä tarvitaan. Tutkimusten mukaan synnytyksen keskittämistä nykyistä harvempiin sairaaloihin ei voi perustella terveydellisin perustein. THL:n tutkimuksessa muun muassa Hemminki & kumppanit vuodelta 2011 ovat tämän todenneet, todenneet, että Suomen synnytysjärjestelmä toimii nykyisessä mallissa hyvin.

Suomessa synnytyksen ja vastasyntyneiden hoito on laadullisesti jo nyt maailman huippua. Kansainvälisten mittareiden kuten perinataalikuolleisuuden perusteella äitiyshuolto ja synnytystoiminta ovat Suomessa erittäin korkeatasoisia. Päivystysasetuksen muutosta ei siis voida perustella potilasturvallisuudella.

Jo tällä hetkellä joka viides päivä äiti synnyttää vauvansa matkalla sairaalaan. Synnytysosastoja suljettaessa matkasynnytykset lisääntyvät ambulanssissa ja huonommassa tilanteessa perheen omassa autossa tai taksissa. Autossa tapahtuvan synnytyksen hoitaminen ei vastaa synnytykseltä vaadittavia laatuksiteerejä. Entä miten onnistuu pienen vastasyntyneen alkuhoito tien päällä? Hemmingin & kumppaneiden tutkimuksessa vuodelta 2011 todetaan, että vauvalla on kuusinkertainen riski kuolla syntyessään matkalla, ja tämä koskee erityisesti ennen aikaisesti syntyneitä lapsia.

Pienissä synnytysyksiköissä kätilöt, gynekologit ja anestesia-ääkärit on koulutettu vastaamaan myös huonokuntoisena syntyvän vastasyntyneen alkuhoidosta ja mahdollisesta elvytyksestä. Koulutusta annetaan jokaiselle vuosittain ja aina tarpeen mukaan eli täydennyskoulutusta tarpeen mukaan. Sairaaloissa on ympäri vuorokauden hätäsektiovalmius ja huonokuntoisena syntyneen vauvan elvytys, virvoittelu ja alkuhoito

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

eivät ole kiinni vain yhdestä paikalla olevasta lastenlääkäristä vaan todellakin siitä tiimistä, joka osaa asiansa.

Myös WHO:n perinataalihoidon periaatteen mukaan normaalin raskauden ja synnytyksen hoidossa on vältettävä kaikenlaista medikalisaatiota. Se tarkoittaa, että hoito on toteutettava minimimäärällä interventioita ja hoidossa on käytettävä mahdollisuuksien mukaan vähän teknologiaa.

Jos ajattelemme, että synnytysosasto on todellakin pienen sairaalan sydän, kun synnytykset viedään sairaalasta pois, vähenee sairaalan toiminta ja todellisuudessa alkaa sairaalan alasajo. Kunnat, joissa sairaala on, menettävät ison osan elinvoimaisuudestaan, ja pelkona on muidenkin palveluiden väheneminen. Voidaan ajatella, että voimaan tulevalla asetuksella ei todellakaan todellisuudessa paranneta synnytysturvallisuutta.

Niin kuin aiemmassa puheenvuorossani jo totesin, helposti tulee illuusio, että synnyttäminen olisi turvallisempaa suuressa sairaalassa, jossa synnyttäjiä on todella paljon ja kättilöt, lääkärit ovat stressaantuneita ja pitäisi olla useammassa paikassa yhtä aikaa. Olisikin mielenkiintoista katsoa tilastoja, kuinka paljon vaurioita, ikäviä komplikaatioita on syntynyt sen vuoksi, että kiireinen, stressaantunut kättilö tai päivystävä lääkäri ei ole huomioinut riittävän aikaisessa vaiheessa esimerkiksi sikiön sydänäänikäyrässä muutoksia, joihin olisi pitänyt aloittaa toimenpiteitä tai erikoisseurantoja jo aiemmin.

Arvoisa rouva puhemies! Sekä alue-, keskus- että yliopistosairaaloissa toimineena lääkärinä, siis puhun itsestäni, jolle potilasturvallisuus, sekä äidin että sen vielä syntymättömän lapsen ja vastasyntyneen lapsen turvallisuus ja hyvinvointi, on tärkeintä, ja eduskunnassa sosiaali- ja terveysvaliokunnan varajäsenenä olen edustaja Henrikssonin kanssa jättänyt valiokunnan mietintöön vastalauseen ja toivon todellakin, että pienet, elinvoimaiset, hyvin toimineet synnytyssairaalat saavat jatkaa toimintaansa tässä maassa jatkossakin.

18.07 Anne-Mari Virolainen kok: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme kansalaisaloitetta, jota Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira ei kannata. Silti haluan huomauttaa, että jos ihmisillä — tai näillä äideillä, jotka lähinnä ovat synnyttäneet — on hyviä kokemuksia pienistä synnytyssairaaloista, joissa se koetaan hyvin yksilöllisenä hoitona, niin sitä meidän ei tule kieltää. Jokaisen kokemus on oma henkilökohtainen aito tuntemus. Silti me joudumme välillä pistämään vastakkain kokemukset, faktat ja asiantuntijalausunnat, ja niihinhan valiokunta tämän oman mietintönsäkin on pohjannut. Näissä kahdessa eri tulokulmassa, kansalaisaloitteessa ja valiokunnan mietinnössä, on hyvinkin monia eroavaisuuksia.

Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Haatainen, omassa esittelypuheenvuorossaan kävi aika tarkkaankin läpi noita matkasynnytyksiä ja sitä, miten niistä ei ole tullut varsinaisia valvonta-asioita. Mutta valvonta-asioita on tullut sen sijaan sellaisista tapauksista, joissa hätäkeisarileikkaus on viivästynyt sen vuoksi, että synnytyslääkäri ja leikkaussalihenkilökunta ovat päivystäneet kotonaan. Silloin kun päivystetään kotona, se tarkoittaa sitä, että liikkumiseen sieltä sinne synnytyssaliin steriilein varustein menee useassa tapauksessa liian kauan aikaa.

Täällä oli myös monessa puheenvuorossa tuossa debattiosuudessa puhetta osaavan henkilöstön vaatimuksista: Pienissä yksiköissä varsin usein päivystysrasitus on kova, ja joissain tapauksissa päivystyksiä on ulkoistettu. Me kaikki tiedämme sen, että päivystyksen ulkoistaminen nostaa kustannuksia ja monessa tapauksessa johtaa myös

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

epäterveeseen kilpailuun työntekijöistä. Kohtuuton päivystysrasite ja vähemmän haastava työ vähentää ammattitaitoisen henkilökunnan hakeutumista näihin työtehtäviin. Riittävän suuri muun gynekologisen toiminnan volyymi takaa monipuolisen työnkuvan. Me luonnollisesti tiedämme sen, että tämä vaatii riittävää väestöpohjaa. Lastenlääkäriyhdistys omassa lausunnos-saan korostaa erityisesti sitä, että vastasyntyneen oikeus mahdollisimman terveen elämän alkuun ei tule kansalaisaloitteessa esille vaan siinä on enemmänkin äidin näkökulma ja myös aluepoliittista näkökulmaa.

Tuossa debatissa käytiin myös keskustelua näistä poikkeuslupan saaneista sairaaloista. Haluan kertoa teille esimerkin Salon aluesairaalaista, joka haki poikkeuslupaa. En nyt muista tarkalleen synnytysten määrää, mutta noin 850—900 paikkeilla se on. Lupa STM:stä tuli 30. tammikuuta tätä vuotta, ja helmikuussa Salon kaupunginvaltuusto hyväksyi yksimielisesti lisämäärärahan synnytysten jatkamiseksi. Kesäkuussa jo huomattiin taloudellinen tilanne: että synnytykset voitaisiin siirtää TYKSiin, mutta vasta sitten, kun se toimilupa päättyisi 2017. Tämä oli kesäkuun 1. päivä. Kesäkuun 30. päivänä Salon kaupunginhallitus päätti pyytää neuvotteluita sairaanhoitopiiriltä, jotta ne synnytykset saadaan siirrettyä nopeutetusti ja jotta se voidaan huomioida, kun vuoden 2016 talousarviota tehdään. Tämän vuoden syyskuussa sairaanhoitopiiri päätti, että Salon sairaalan synnytys- ja lastenosastojen toiminnat keskitetään TYKSiin kantasairaalaan jo tämän vuoden loppuun mennessä, elikkä he saivat ne resurssit pelattua niin yhteen. Sairaanhoitopiiri arvioi, että tästä koituu 1,8 miljoonan euron suorat säästöt, mutta huomionarvoista on se, että lisäksi voidaan saada noin 1,4 miljoonan euron synergiahyöty, kun osastohoidosta vapautuvia resursseja voidaan ohjata lasten avohoidon kehittämiseen.

Tässä keskustelussa välillä tuntuu, että meiltä unohtuu se hoitoketju sieltä neuvolasta synnytyksen ja osastohoidon kautta turvalliseen kotiutumiseen.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vastauspuheenvuoro, edustaja Tanus. Pyysitte vastauspuheenvuoron äsken nousemalla seisomaan. Olkaa hyvä, 1 minuutti.

18.12 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä kuunnellessani ajatukset kiirivät jo niin moninasiin, että mietin, mikä oli se alkuvaiheen lause, mihin halusin puheenvuoroa. Mutta ehkä, niin kuin olen aiemmissakin puheenvuoroissa painottanut, että hyvä kättilön ja synnyttäjän välinen yhteistyö, se tietynlainen ennakointi, minä näkisin kyllä, että pienissä sairaaloissa monta kertaa pystytään olemaan sen synnyttäjän luona ja lähellä ja voidaan ennakoida huomattavasti paremmin kuin kiireisissä suurissa synnytysyksiköissä. Näin ollen useasti siellä, missä on se kotipäivystys, varoitetaan kotona olevaa lääkäriä jo hyvissä ajoin, että voi olla jotakin tulemassa.

Näistä valituksista sanoisin sen verran, että jos odotetaan jonkun aikaa sektiovalmiutta, niin tietysti vanhemmat tietävät, että lääkäri on tulossa kotoa. Mutta entä jos ollaan suuressa yksikössä, ja jos samalla lailla ruvettaisiin valittamaan, vaikka odotusaika voi olla ihan yhtä suuri tai vieläkin pidempi, kun (Puhemies koputtaa) lääkäri on toisessa toimenpiteessä kiinni?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja puhujalistaan.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

18.14 **Katja Hänninen vas:** Arvoisa rouva puhemies! Ongelmahan monesti näissä suurissa yliopistollisissa sairaaloissa on resurssien puute ja tilan puute, ahtaus, kiire. Elikkä tiedän itsekin monia sellaisia tapauksia, joissa lapsi on suurin piirtein käytävälle syntynyt: siellä ei ole ollut leikkaussalia, synnytysalia vapaana. Tämä on minusta kyllä potilasturvallisuutta vaarantava tekijä. On ollut aika ikäviä tilanteita, kun siellä on oikeasti verhon takana synnytetty ja moni ohi kulkeva ihminen siinä on sitten nähnyt koko tapahtuman. Tämä ei ole minun mielestäni ollenkaan hyvä asia. Vaikka siis ollaan yliopistollisessa sairaalassa, niin näin tapahtuu, koska ei ole tiloja. Pienissä synnytysairaaloissa sitten taas on se henkilökunta saatavilla ja on todellakin, niin kuin tässä todettiin, sellainen kiireettömyys, kodinomaisuus — mikä sen parempi alku lapselle ja vanhemmuudelle on kuin se, että henkilökunnalla olisi aikaa muutakin kuin käydä vain vilkaisemassa ovelta ja jatkaa matkaa. Mutta tämä on totuus näissä kiireellisissä yksiköissä.

Arvoisa rouva puhemies! Nythän ollaan käsittelemässä kansalaisaloitetta, jonka lähtökohta on muuttaa päivystysasetusta synnytystoiminnan osalta. Siellä on kiteytettynä se kaikista tärkein ydin elikkä että otettaisiin huomioon pitkät etäisyydet mutta potilasturvallisuutta vaarantamatta, missään tapauksessa sitä ei kukaan meistä halua tehdä. Tähän pohjaten teenkin esityksen, että käsittelyn pohjaksi otetaan kansalaisaloitteen mukainen sään-nösehdotus.

18.16 **Anna-Maja Henriksson r:** Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! En födsel är en naturlig händelse och en viktig del av livet. I Finland har vi byggt upp en mycket god mödrarådgivning och vi kan stoltsera med att höra till de länder i världen som har den lägsta spädbarnsdödligheten. Det är ytterst viktigt att vi också i fortsättningen kan tillgodose våra medborgares behov av en så kvalitativ och jämlik vård som möjligt, och det här behöver förstås också gälla förlossningarna.

Arvoisa puhemies! Vaikuttaa siltä, että monien muiden puolueiden kesken vallitsee jonkuntyyppinen yksimielisyys sairaaloiden ja synnytysosastojen merkittävästä lakkautuksista, mikä kyllä yllättää minut. Halutaanko todella, että etäisyys sairaalaan kasvaa, kun tiedostamme varsin hyvin, että asianmukainen palvelu usein edellyttää nopeaa pääsyä laadukkaaseen hoitoon?

Perussuomalaiset ovat eduskuntavaaliohjelmassaan luvanneet muuttaa päivystysasetuksen, jos he pääsevät hallitukseen. Heillä onkin nyt erinomainen mahdollisuus lunastaa tämä vaalilupaus. Siksi olisikin ollut hyvä, että ministeri Mäntylä olisi ollut tänään paikalla, koska hän olisi sitten voinut vastata tähän kysymykseen. Elikkä onko perussuomalaisilla sellaisia aikeita asettua tukemaan naisten ja perheiden asemaa ja omalta osaltaan vaikuttaa siihen, että päivystysasetusta muutetaan, vai onko tässäkin asiassa takki kääntynyt?

Nykyinen päivystysasetus ei ota huomioon sitä todellisuutta, jossa monet odottavat äidit elävät ja jossa etäisyydet lähimpään synnytysairaalaan voivat jo nykyiselläänkin olla pitkiä. Ja kun etäisyydet ovat pitkät, myös tien päällä synnyttämisen riski kasvaa, se on myös täällä todettu moneen otteeseen tänä iltana. Paitsi että pitkät etäisyydet asettavat naiset epävarmaan ja eriarvoiseen asemaan, se vaikuttaa myös potilasturvallisuuteen.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Fru talman! Svenska riksdagsgruppen vill att vården ska vara kvalitativ och tillgänglig inom rimliga avstånd samtidigt som vi också vill garantera en hög patientsäkerhet. Det här är målsättningar som säkert alla i den här salen kan vara ense om, men då rimmar det synnerligen illa att samtidigt lägga ner flera förlossningssjukhus runtom i Finland.

Jo viime hallituskaudella asetin monta kertaa kyseenalaiseksi 1 000 synnytyksen vuosittaisen rajan synnytyssairaalan olemassaolon oikeutukselle, sillä tällainen raja tarkastelee yksinomaan synnytysten määrää, ei niiden laatua. Mitään todisteita ei ole siitä, että synnytisosasto, jossa vähimmäismääränä on 1 000 synnytystä, olisi potilasturvallisempi kuin esimerkiksi 800 synnytyksen synnytisosasto. Myöskään asiantuntijat, joita sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta on kuullut, eivät ole pystyneet tätä todistetusti osoittamaan.

Pienemmät sairaalat ovat viimeisten vuosikymmenien aikana onnistuneet tuottamaan laadukkaita hoitopalveluita. Moni lapsi on syntynyt, ja itsekin olen syntynyt aikoinaan, Pietarsaaren sairaalassa, ja itse olen synnyttänyt siellä molemmat tyttäret. Nuoremman tyttären kanssa en olisi ehtinyt Kokkolaan, vaan hän olisi sitten syntynyt autossa, jos olisi ollut sellainen tilanne — onneksi silloin ei vielä ollut.

Joka tapauksessa myös tänä päivänä on mahdollista jo varhaisessa vaiheessa tunnistaa ne synnytykset, joihin kohdistuu suurempien komplikaatioiden riski, ja nämä synnytykset ohjataan suoraan suurempiin synnytyssairaaloihin ja yliopistosairaaloihin. Tämä tarkoittaa, että hyvällä hoidolla raskauden aikana ja aktiivisella neuvolatoiminnalla on suuri merkitys potilasturvallisuudelle ja myös sillä voidaan ennalta ehkäistä sellaisia tapauksia, joissa on riski synnyttäjälle.

Värderade talman! Vårdkulturen är också en viktig aspekt i den här diskussionen. Mindre förlossningsenheter har många gånger mycket goda förutsättningar att ge en mera personlig vård än större enheter, och det här är också en styrka som inte skulle få glömmas bort.

Arvoisa rouva puhemies! Kun kansalaisaloitetta käsiteltiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnassa, esitin edellä esiin tuomiini seikkoihin perustuen vastalauseen. Yllättävää oli, että vastalause sai tukea ainoastaan kristillisdemokraateilta. Tällä asialla on suuri merkitys Suomen kansalle, ja esitin sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnassa myös neljä pontta, jotka tulen myös toisessa käsittelyssä esittämään tässä eduskunnassa. Edustaja Tanus myös tuki niitä ponsia, ja se oli tietenkin hyvä asia. — Kiitos.

18.21 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Otin nyt puheenvuoron, kun edustaja Henriksson jo kahteen kertaan halusi nostaa perussuomalaiset tässä tapetille. Kuten hän varmaan ministeripuolueen edustajana ja hallituksessa olleena tietää, niin puolueohjelma on aina tavoite, tavoitteellinen ohjelma. Ja kun mennään hallitukseen, joudutaan käymään neuvotteluita. Nyt on tulossa myös sote-uudistus, johon me haluamme panostaa. Olen huomannut, että demarit harrastavat tätä ja nyt RKP:kin. Minusta on aika hauskaa, että aina kun täällä tapahtuu jotain, se on perussuomalaisten vika.

18.22 **Timo V. Korhonen kesk**: Arvoisa puhemies! Valiokunta tässä mietinnössään toteaa minusta aivan oikein, kun se pitää tärkeänä, että synnytyksiköitten toiminnan

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

järjestämisessä otetaan ennen kaikkea huomioon toiminnan laatu ja potilasturvallisuus. Juuri näin.

Pidän myös valiokunnan arviota kohtuullisen oikeana, kun mietinnössä todetaan, että riittävän suuri synnytysten määrä parantaa sairaalan mahdollisuuksia ylläpitää ja kehittää henkilökunnan osaamista hätä- ja erityistilanteissa. Valiokunta pitää kuitenkin tarkoituksenmukaisena, että asetuksessa mahdollistetaan poikkeaminen vähintään noin 1 000 synnytyksen vaatimuksessa silloin, kun palvelun saavutettavuus tai potilasturvallisuus sitä edellyttää ja kun potilasturvallisuutta koskevat muut päivystysasetuksessa säädetyt vaatimukset täyttyvät. Tärkeää tässä on se, että poikkeaminen kaiken kaikkiaan mahdollistetaan. Siitä, onko tämä 1 000 synnytyksen raja oikea, on varmasti monia erilaisia näkemyksiä, niin kuin tänäänkin on täällä todettu, mutta tärkeää on se, että poikkeamisen perusteena on muun muassa palvelujen saavutettavuus tai että potilasturvallisuus sitä edellyttää.

Minä ymmärrän tämän sillä tavalla, että yksi selkeä peruste tähän poikkeamiseen on etäisyydet. Ja tätä kautta ainakin itse ymmärrän sillä tavalla, kun ajatellaan Lapin tai Kainuun tavattoman pitkiä etäisyyksiä, että tällä tarkoitetaan sitä, että Lapissa tai Kainuussa on niin kuin itsestäänselvyys, että poikkeamismahdollisuus on olemassa ja muun muassa Kainuun keskussairaalassa synnytystoiminta tulee säilymään nyt ja tulevaisuudessa.

18.24 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puheenjohtaja! Jatkankin edellisen edustajan puheenvuorosta. Aikaisemmin tässä sinänsä hyvässä keskustelussa on tullut esille nimenomaan tämä potilasturvallisuus, ja tähänhän nämä eri asiantuntijalausunnat ovat viitanneetkin. On sinänsä hienoa todeta, ja toivottavasti myös huomattaisiin konkreettisesti ja laajemmin se, että nimenomaan näissä pienissä synnytysosastoissa ei ole potilasturvallisuus huonommalla tasolla kuin näissä isommissa osastoissa. Nimenomaan THL:n tilastot kertovat tämän. Niin kuin tuossa aikaisemmin totesin, tämä vauvakuolleisuus on niin vasta syntyvien kuin jo syntyneiden lasten osalta toiseksi pienin Suomessa 1 000:ta lasta kohden, eli 2,8 lasta per 1 000:ta henkilöä kohden menehtyy Kainuussa, kun 4 on sitten tämä keskiarvo.

Nimenomaan sitten, kun on puhuttu tästä, että kun on riskisynnytyksistä kysymys, niin nimenomaan tämän erikoistumisen ja tämän tehtäväjaon ja tämän vastuujon osalta tässä toimitaan jo nykyisin hyvin. Elikkä Kajaanissa esimerkiksi hoidetaan riskisynnytykset Oulussa, jos jo tiedetään, että on esimerkiksi kolmoset tai useampi lapsi tulossa. Näissä toimitaan jo sillä tavalla, että nämä äidit menevät aikaisemmin sitten odottamaan synnytystä sinne, ja nämä hoidetaan jo hyvin.

Kuten tiedämme siitä aikaisemmasta keskustelusta, kun tätä päivystysasetusta tehtiin ja näistä synnytysosastoista puhuttiin, niin kyllä silloin korostui hyvinkin tämä taloudellinen näkökulma, sanottiin, että tällä säästetään. Nyt tästä ei puhuta enää ollenkaan, vaan nimenomaan puhutaan tästä potilasturvallisuudesta. Ja niin kuin jo tässä kuulumme, nämä faktat eivät pidä paikkaansa, vaan potilasturvallisuus on hyvä asiakkaiden osalta. Itsekin kaksi poikaa pienellä osastolla synnyttäneenä tiedän hyvin vahvasti omassa ikäluokassani sen, että nimenomaan se asiakaskokemus on siellä hyvä, että potilasturvallisuudesta pidetään huolta. Nimenomaan pienissä osastoissa (Puhemies koputtaa) on tätä henkilökuntaa, joka tuo sen turvallisuuden tunteen. Isommissa osastoissa tätä ei ole niin paljoa.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

18.26 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Hännisen tekemää esitystä, että käsittelyn pohjaksi otetaan kansalaisaloitteen mukainen säännösehdotus.

18.27 **Jaana Pelkonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Ihan lyhyesti olisin tuonut vielä tähän keskusteluun muutamia vähän erilaisia näkökulmia, viestejä, joita itse olen saanut kentältä.

Erityisesti kuluneina viikkoina on tullut useampia yhteydenottoja liittyen yksityisessä sairaalassa synnyttämisen mahdollisuuteen ja erityisesti sen puutteeseen Suomessa. Asia nousee myös aika ajoin julkiseen keskusteluun, mutta ainakaan omien tietojeni mukaan asia ei millään tavalla ole etenemässä Suomessa tällä hetkellä — korjattaa, jos olen väärässä, täällä on varmaan enemmän asiaa tuntevia ihmisiä. Mutta selkeästi, koska asiasta kyselyitä tulee, asialle myös tilausta Suomessa olisi erityisesti synnytyspelkojen hälventäjänä.

Toinen asia, johon liittyen olen saanut myös palautetta, liittyy doulatoimintaan eli synnytyksissä toimiviin tukihenkilöihin. Doula ei toimi kättilönä vaan synnyttäjän tukena raskauden ja synnytyksen ajan. Doulatoiminnasta voisi olla apua myös hälventämään synnytyspelkoja pitkän matkan synnyttäjille ja yleensäkin raskauden ja synnytyksen rauhoittavana osatekijänä.

Eli nämä ovat viestejä, joita itse olen viime aikoina kentältä saanut. — Kiitos.

18.28 **Marisanna Jarva kesk:** Jos, arvoisa puheenjohtaja, jatkan tuosta edellisestä, kun aika loppui kesken.

Vielä sinänsä hyvään valiokuntalausuntoon liittyen tosiaan totean juuri tämän, että potilasturvallisuudesta on myöskin silloin kysymys, kun mietitään, onko palvelu saavutettavissa riittävän ajan kuluessa. Ihan asiantuntijoitteinkin mukaan synnytyshän on nimenomaan siellä keskiössä: sen palvelun pitää olla nopeasti saatavilla, kun hätä on. Ja jos ajatellaan tuolla pohjoisessa nimenomaan harvaan asuttuja alueita, niin siellähän on kysymys siitä, että jos Kajaanista esimerkiksi loppuisi päivystys ja nimenomaan synnytysosaston toiminta, niin se tarkoittaisi konkreettisesti sitä, että Helsingistä vastaavasti lähdettäisiin jatkossa synnyttämään Tampereelle tai Jyväskylään. Siinä voi miettiä, että kun poltot alkavat, niin miltä se tuntuu, kun 2—3 tuntia kestää, että sinä pääset edes synnytysosaston ovista sisään — ei ole kauhean houkuttelevaa kyllä nuorelle perheelle jatkossa, miten meille osoitetaan sitä, että koko maassa pystyy asumaan ja palveluita saa.

Mutta sitten tähän jatkoon liittyen, miten nämä sote-palvelut jatkossa tuotetaan ja tehdään, on tosi hienoa, että hallitus sai tämän sote-uudistuksen vihdoinkin liikkeelle ja palvelut turvataan koko maassa jatkossa. Nimenomaan se, mikä on tässä se ongelma nyt, on tämä synnytysosastojen tilanne. Tähän on näitä poikkeuslupia pitänyt hakea, mikä on sinänsä kyseenalaista, koska se perustuu edellisen hallituksen tekemään viiden sote-alueen linjaukseen, joka ei koskaan saanut hyväksyntää eduskunnassa. Tästä on siis korkeimmassa hallinto-oikeudessa nyt menossa koko ajan valitus eteenpäin, ja sieltä tulee toivottavasti pian päätös siitä, miten synnytysosastojen tilanteen myös siltä osin käy.

Se, mikä on tärkeätä, on se, että kansalaisaloitteen asia on sinänsä hyvä, mutta tämä synnytysosastojen tilanne pitää hoitaa niin, että etenkin näillä harvaan asutuilla alueilla synnytysosastojen toimilupia pitää saada jatkaa sinne asti, kunnes alueet itse tekevät näistä sote-palveluista ratkaisuja jatkossa.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

18.30 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Tosiaan tässä on ollut erittäin hyvää keskustelua näiden synnytyssairaaloiden osalta, ja toki itsekkin olen hieman huolestunut siitä, kuinka kaukaa tulevien synnyttäjien turvallisuus sitten taataan tulevaisuudessa. Ymmärrän toki myös näitä täällä esitettyjä mielipiteitä siltä osin, mutta katson kuitenkin, että tällä asetuksella voidaan sitten jatkossa turvata riittävä taso. Oletankin näin, että valiokunnan enemmistö on pystynyt tässä hyvin tasapuolisesti vertaamaan ja analysoimaan näitä asiantuntija-arvioita.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 36/2015 vp

Lakialoite LA 13/2015 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 10/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 10/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.31 **Sari Tanus kd:** Arvoisa rouva puhemies! Hallitus esittää tupakkaverosta annetun lain liitteen verotaulukkoa muutettavaksi niin, että tupakkatuotteiden verotusta korotetaan keskimäärin 24 prosenttia. Korotukset toteutettaisiin kahden vuoden aikana neljässä vaiheessa, siten että ensimmäinen korotus tehtäisiin vuoden 2016 alusta, toinen heinäkuun 2016 alusta, kolmas vuoden 2017 alusta ja neljäs korotus heinäkuun 2017 alusta.

Kristillisdemokraatit tukee hallituksen esitystä tupakkaveron korotukseksi mutta ehdottaa, että korotukset tehtäisiin nopeammalla aikataululla. Lakialoitteessa ehdotetaan, että tupakkaveroa korotetaan yhteensä 70 miljoonalla eurolla enemmän kuin hallitus esittää korotukseksi vuodelle 2016. Lakialoitteen mukainen tupakkaveron taso asettuisi samalle tasolle vuoden 2016 alusta kuin hallitus esittää sen olevan 1.7.17 alkaen. Lisäksi lakialoitteessa esitetään sähkötupakan verottamista samalla periaatteella kuin muita tupakkatuotteita. Nopeampi veronkorotus on perusteltua, kun ottaa huomioon tupakasta aiheutuvat kustannukset ja mikäli halutaan korotuksen vaikuttavan mahdollisimman vaikuttavasti tupakoinnin lopettamiseen. Nopeammalla aikataululla tehty tupakkaveron korotus tulee lisäämään laitonta maahantuontia ja myyntiä. Tämän ilmiön hillitsemiseen tulee osoittaa riittävät resurssit asianomaisille viranomaisille. Myös matkustajatuonnin valvontaa tulee lisätä. Mielestäni on erittäin tärkeää huomioida myös uusien nikotiinituotteiden, kuten sähkösavukkeiden, terveysriskit ja vaikutukset. Nikotiini itsessään kohottaa verenpainetta, kiihdyttää pulssia ja myös lisää syöpäriskiä. Uudessa tupakkalaissa nikotiinipitoiset sähkösavukkeet tulee siirtää lääkelain alta tupakkalainsäädännön piiriin. Nuorten tupakoinnin ehkäisyn kannalta on tärkeää, että sähkösavukkeita tulee koskemaan yhtä tiukka sääntely kuin tupakkatuotteita ja erilaisilla

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

makuaineilla ei lisätä niiden houkuttelevuutta. Sähkösavukkeiden nikotiininsteille tulisi myös asettaa korkeaan tupakkaveron verrattavissa oleva vero.

Kristillisdemokraatit ehdottaa edellä olevan perusteella, että lakiehdotus hyväksytään näin muutettuna. — Kiitos.

18.34 Kalle Jokinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä käsittelyssä olevassa asiassa ehdotetaan tupakkaveron korotusta. Veroa korotettaisiin keskimäärin 24 prosenttia, ja korotukset toteutettaisiin kahden vuoden aikana neljässä vaiheessa siten, että korotus tulisi tupakkatuotteisiin puolen vuoden välein ja korotukset olisivat senttimääräisesti samansuuruisia kaikissa vaiheissa. Tämä lakiesitys sisältyy ensi vuoden talousarvioesitykseen, ja sen vuoksi sitä käsitellään tässä ja nyt. Tämän esityksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti korottaa tupakkaveroa asteittain. Tämä esitys koskee nyt vuosia 2016 ja 2017, mutta hallitusohjelmassa on kuitenkin linjattu niin, että myös vuosien 2018 ja 2019 aikana tupakkaveroa korotetaan. Hallitusohjelmassa tupakkaveron verotuoton lisäykseksi on laskettu 270 miljoonaa euroa, josta tämä nyt käsiteltävänä oleva esitys siis käsittää puolet, 135 miljoonaa euroa verotuoton lisäystä. Tällä veronkorotuksella tavoitellaan tupakkatuotteiden hintojen nousua ja sen seurauksena myös tupakan aiheuttamien haittojen ehkäisemistä. Kuitenkin pyritään ottamaan huomioon se, mitä vaikutusta tupakkatuotteen verotuksella on matkustajatuontiin ja laittomaan harmaaseen tupakkatuotteiden kauppaan. Tämä tehdään kahdessa vaiheessa, ja nyt sitä arviointia voidaan sitten tehdä, kun myös korotus tehdään vaiheittain. Aiemmin tupakkatuotteiden veronkorotus on johtanut jossain määrin salakuljetuksen lisääntymiseen, koska tupakkatuotteet ovat Suomessa hinnaltaan korkeampia kuin naapurimaissa, ja tätä seurausta tässä voi olla, ja sitä tullaan matkan varrella arvioimaan.

Tupakoinnin terveydelliset ja sosiaaliset vaikutukset ovat merkittäviä. Tupakointi on yksi merkittävimmistä sairauden ja ennenaikaisen kuolleisuuden riskitekijöistä. On arvioitu, että joka toinen tupakoitsija kuolee ennenaikaisesti tupakan aiheuttamiin sairauksiin. Tupakoinnista aiheutuvien sairauksien välittömät kustannukset terveydenhuollossa ovat vuosittain noin 300 miljoonaa euroa. Ei ole siis kysymys mistään vähäpätöisestä kansanterveydellisestäkään asiasta. Arvioidaan, että tämän veronkorotuksen seurauksena tupakoinnin kulutus vähenee, ja se on yksi tavoitteistakin. Aiemmin on todettu, että erityisesti halvempien tupakkatuotteiden veron- ja hinnankorotus on vähentänyt nuorten tupakointia aikuisia herkemmin, ja se näkökulma on hyvä tässäkin ottaa huomioon ja on otettukin huomioon, kun tätä veronkorotusta on arvioitu ja harkittu. Tupakoinnin vähenemisestä huolimatta Suomessa on edelleen noin miljoona tupakoijaa. Työikäisistä miehistä tupakoi 17 prosenttia ja naisista 14 prosenttia päivittäin. Myös 16—18-vuotiaista nuorista tupakoi noin 14 prosenttia päivittäin. Suomalaisten terveydentila on viime aikoina kohonnut monessa suhteessa, ja tupakoinnin vähentämisellä on suuri merkitys myös tähän terveydentilan kohentumiseen. Toivon, että tämä tupakkaveron korotus myös jatkaa tätä kehitystä ja parantaa myös suomalaisten terveydentilaa, vaikkakin tässä on kysymyksessä myös verotekninen fiskaalinen korotus.

18.39 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Jokinen toi hyvin esille näitä tupakkaveron korotukseen liittyviä pääkohtia. Mutta totean nyt vielä itse, että hallituksen esitys tästä tupakkaveron vaiheittaisesta korotuksesta seuraavien kahden vuoden aikana on mielestäni erittäin perusteltu. Nämä korotuksethan muodostavat ensimmäisen osan

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

hallitusohjelmaan kirjatuista hallituskauden aikana suunnitelluista tupakkaveron korotuksista.

Nämä nyt käsiteltävänä olevat korotukset tuottaisivat asiantuntijalaskelmien mukaan noin 135 miljoonan euron vuosittaiset verotulon lisäykset, ja se hän on valtiontaloudenkin kannalta jo erittäin merkittävä summa. Suunnilleen samansuuruiset korotukset on tarkoitus toteuttaa vielä vuosien 2018 ja 2019 aikana.

Tämä nyt käsiteltävä esitys on hyvin linjassa hallitusohjelman kanssa, jossa korostettu tavoite on keventää varsinkin työhön ja yrittämiseen liittyvää verotusta ja toisaalta kiristää erinäisiä haittaveroja. Kuten edustaja Jokinen myös toi esille, niin tupakkaveron korotuksessa on kysymys myös terveydellisten seikkojen esiin nostamisesta. Toivottavaa onkin, että tällä korotuksella saadaan vähennettyä tupakointia ja erityisesti nuorison osalta heikennettyä tupakkatuotteiden kysyntää.

Tässä valiokunnan mietinnössä on mainittu se riski, että jos veronkorotus tehtäisiin yhdellä kertaa, kuten kristillisdemokraatit esittää, niin myös laiton maahantuonti kasvaisi merkittävästi, ja kuten edustaja Tanus tuossa äsken totesi, tässä tapauksessa jouduttaisiin lisäämään muun muassa viranomaisten valvontaresursseja. Nimenomaan näihin haasteisiin pyritään tässä esityksessä vastaamaan tupakkaveron asteittaisella korottamisella.

18.41 Leena Meri ps: Arvoisa rouva puhemies! Erittäin hyviä puheenvuoroja ja kaikilla hyviä näkökulmia. Muutaman asian nostaisin tässä vielä esille.

Tässä Tanus puhui itsekin siitä, että jos veroja korotettaisiin kerralla enemmän, niin pitäisi kuitenkin myös sitten tämän laittoman maahantuonnin estämiseksi panostaa resursseja enemmän sinne valvontaan, ja tietysti sekin maksaa. Hinnankorotukset ovat hyviä, ne estävät tupakointia, ja erityisesti nuorilla varmaan se kynnyksellä ostaa sitä tupakkaa nousee, kun se on kallista.

Mutta sitten tuosta sähkötupakasta minun täytyy sen verran sanoa: Itselläni on paha tapa eli tupakka, ja tunnen ihmisiä ja keskustelen heidän kanssaan hyvin paljon tupakoinnista. Tunnen ihmisiä, jotka polttavat tupakkaa ja sähkötupakkaa, enkä tiedä ketään, joka olisi alkanut polttaa pelkkää sähkötupakkaa. Se on korvaushoito pois tupakasta, ja tiedän ihmisiä, jotka ovat päässeet sen kautta pois, koska se on se tapa myös toisilla. Siitä jää kuitenkin pois semmoisia ainesosia, mitä tupakassa on, esimerkiksi arsenikista ties mihin — en ole edes kunnolla halunnut lukea sitä listaa, kun vähän haluan itseltänikin kieltää, mitä kaikkea sitä tulee keuhkoihinsa vedettyä.

Itse asiassa olisin aika varovainen silloin kun puhutaan nimenomaan sen korvaustuotteen käytöstä, koska se sähkötupakka on kuitenkin kaikille, keitä minä tiedän — minä en ole tutkimuksia tästä lukenut enkä tiedä, onko niitä edes — tie pois tupakasta. En kiistä, että siinä voisi olla terveysvaikutuksia ja vaarojakin, mutta ei ole voitu oikein osoittaa, mitä siinä on. Se on ollut niin vähän aikaa markkinoilla. Että en nyt lähtisi sitä verottamaan tässä vaiheessa. Se on aika kallista jo nyttenkin.

18.43 Simon Elo ps: Arvoisa rouva puhemies! En itse tupakoi. Kuulun siihen suureen osaan sukupolveani, joka on tämmöisestä paheesta eroon päässyt tai ei ole sitä aloittanutkaan. Mutta silti itseäni tässä keskustelussa usein vähän häiritsee se, että tavallaan tämä nähdään aina niin helpoksi keinoksi lähteä fiskaalisista syistä tekemään veronkorotuksia. Kyllä minä näen, että tässä on pitkälti fiskaaliset syyt, miksi tämä

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

tehdään. Kuten edustaja Savio totesi, niin yli 130 miljoonaa näiden neljän vuoden aikana on merkittävä summa.

Sen sijaan näiden terveystieteiden suhteen olen itse aika skeptinen, että onko se hinta niin merkittävä tekijä, ehkä siellä nuorimmissa päässä kyllä, mutta jos muuten ajattelee tupakoivaa väestönosaa, niin kovasti nuristaan siitä, että aski maksaa paljon, mutta kyllä se kuitenkin ostetaan. Eli kun sen tupakoinnin lopettaa ja näkee ne terveystieteet tärkeämmiksi, niin en näe, että se hinta siinä se tärkein asia on.

Se on hyvä, että tämä tehdään vaiheittain. Kristillisdemokraatit esittää, että se tehtäisiin kerralla, ja se olisi erittäin vahingollista. Vaiheittain tällainen uudistus täytyy tehdä. Tässä yhteydessä täytyy sanoa, että vaihtoehtobudjetissa KD myös nostaisi alkoholiveroa 60 miljoonalla eurolla, ja onneksi sitä hallitus ei tee. Tämä olisi tuhoisaa linjaa tässä politiikan osa-alueessa.

Nostan vain sen kysymyksen tässä, että kuinka usein tavallaan Suomessakaan voidaan turvautua tällaiseen helppoon fiskaaliseen tapaan nostaa meidän verotuloja tupakkaveroa korottamalla. Kyllä sillekin joku rajansa on.

18.45 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Joo, todella KD:n vaihtoehtobudjettiin kuuluvat nämä, myös tupakkaveron nostaminen, ja kyllä minä sanoisin, että myös siinä sähkötupakassa, vaikka se on semmoinen ehkä välivaihe tupakasta irtipääsemiseen, on erittäin, erittäin vaarallisia ainesosia. Ja näkisin, että reilumpi tupakan hinnan nosto olisi nimenomaan nuoremmalle väestölle ehkä se jarru ostaa sitä tupakka-askia.

Itse tietysti gynekologina hoidan nuoria naisia ja tyttöjä ja olen erittäin huolissani heidän tupakoinnin lisääntymisestä. Koska vaikka keuhkosityöpä tulee niin sanotusti ikäväestölle siellä keski-ikässä tai myöhemmin, niin tupakka on erittäin, erittäin suuri kohdunkaulan syövän riskitekijä. Nimittäin niillä nuorilla naisilla, jotka tupakoivat, tupakan ainesosia vetäytyy tuonne alaosaston limakalvoille, jos nyt niin sanotaan, ja niistä syöpää aiheuttavista viruksista naisten on huomattavasti hankalampi päästä eroon. Jotenka nuorilla naisilla tupakointi on merkittävä kohdunkaulan syövän riskitekijä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Puhujalistaan.

18.46 Ben Zyskowitz kok: Arvoisa rouva puhemies! Arvoiset kansanedustajat! On erinomainen asia, että tupakan verotusta kiristetään, kiristetään, sanotaan nyt sitten, tuntuvastikin. Totta kai sillä on tämä fiskaalinen puoli eli näin saadaan valtiolle kaivattuja verotuloja, mutta kyllä tupakan veron kiristäminen vaikuttaa myös kulutukseen positiivisesti eli sitä vähentävästi. Nimenomaan tässä mielessä olisin itse ollut valmis ja olin hallitusneuvotteluissa valmis paljon reippaampaankin tupakkaveron korottamiseen. Itse asiassa henkilökohtaisesti kannattaisin sellaista sokkihoitoa, että vaikkapa tuplataisiin tupakan nykyinen hinta ja tällä tavoin vaikutettaisiin positiivisesti siihen, että tupakointia onnistuttaisiin vähentämään, ja ennen kaikkea sillä estettäisiin käsitykseni mukaan nuoria aloittamasta tupakointia.

Jos tupakka olisi reilusti nykyistä kalliimpaa ja tupakointi olisi reilusti nykyistä kalliimpaa, niin uskon, että se osaltaan ehkäisisi nuoria aloittamasta tupakoimista. Nuorethan tupakoinnin aloittavat. En tiedä kovinkaan monta henkilöä, joka aikuisena olisi päättänyt ryhtyä tupakoimaan. Yleensä aikuisena — yleensä, edustaja Hakkarainen, joka

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

täällä viittasi — on sen verran järkeä ja sen verran vastuuta itsestään ja ehkä lähimmäisistäänkin, ettei ryhdy aikuisena tupakoimaan. Mutta nuorilla, luulen, se on joku aikuistumisen merkki tai joku osa aikuistumisriittiä tai että ollaan kovia kundeja ja cooleja kimmoja, kun tupakoidaan. Kun nuorena ryhdytään tupakoimaan, niin sitten siitä onkin erinomaisen vaikeata päästä myöhemmin eroon. Tupakkaveron kiristäminen, tuntuvampikin kiristäminen, on hyvä keino pyrkiä tupakointia hillitsemään.

Totta kai tupakan salakuljetus lisääntyy, kun veroa kiristetään ja kun se hintaero vaikkapa Venäjältä ostettuun tupakkaan kasvaa. Mutta tätä ei pidä verrata siihen, kun tuolta Virosta rahdataan selkä vääränä olutta, koska tupakan kohdalla ei ole kyse siitä niin kuin Viron oluttuonnin kohdalla, että se on laillista, että tuodaan aivan hirveästi. Eikö se ole suunnilleen niin, että sen, mitä itse jaksaa kantaa, saa laillisesti tuoda? Tupakan kohdallahan ei ole kyse siitä, vaan tupakan tuonti on hyvin rajoitettua, onko se nyt yksi tai kaksi kartonkia, minkä saa tuoda, ja mikä siitä menee yli, on siis rikollista toimintaa. Ei se, että tupakan hinta tuntuvasti nousee, siihen johda, että jokainen rupeaa rahtaamaan selkäreppu täynnä Virosta tai Venäjältä tupakkaa, koska se on siis lailla kiellettyä rikollista toimintaa.

Lopuksi haluan, rouva puhemies, sanoa, että totta kai tarvitaan paljon muutakin tupakoinnin vähentämiseksi ja sitä kautta tupakoinnin haittojen pienentämiseksi kuin veronkiristystä. Hallitus on valmistelemaan ja keväällä eduskuntaan tuomassa uutta tupakkalakia, jolla taas otetaan merkittäviä askeleita eteenpäin tupakoinnin rajoittamisessa. Omalta osaltani kannustan lain valmistelijoita tekemään niin rohkeita ehdotuksia parveketupakoinnin kieltämiseksi, autossa tupakoimisen kieltämiseksi, jos siellä on lapsia, ja niin edelleen kuin vain sielu sietää.

Lopuksi totean, että tupakoinnin vastustamisessa tietysti järkevällä valistuksella on erittäin suuri merkitys myös ja meidän pitäisi onnistua — siis meidän, tarkoitan niiden järjestöjen, jotka tekevät tätä tupakkavalistustyötä — rekrytoimaan tällaisiksi tupakkavastaisiksi mannekiineiksi erilaisia nuorison idoleinaan pitämiä henkilöitä. Ruotsissa varmasti Zlatan Ibrahimović olisi hyvä — vaikea nimi — hän olisi erinomainen tällainen tupakanvastaisuuden mannekiini, jos hän sellaiseen suostuisi. Suomessakin voisi ajatella joitakin tällaisia urheilutähtiä ja miksei myös tämän sukupolven muusikkoja. En tiedä, tupakoivatko Cheek ja Uniikki ja muut räppärit, mutta sikäli kuin olen huomannut, he pitävät erittäin hyvää huolta kunnostaan, ja siitä voisin päätellä, että eivät tupakoi.

Suosittelen, että näitä kaikkia sitten rekrytoidaan tällaiseen tupakkavalistukseen, tupakanvastaiseen työhön. Minun sukupolveni osaltahan näin ei voitu toimia, koska kaikki minun sukupolveni nuorisomuusikot tietysti tupakoivat ja joivat niin paljon kuin sielu sietää, mutta tänä päivänä uusi sukupolvi on ymmärtääkseni tässä suhteessa paljon valistuneempi kuin edeltäjänsä.

18.51 Kalle Jokinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Nyt tässä käsitellään tietysti tupakkaveron korotusesitystä, ja tämä keskustelu on ollut aika hyvää ja sillä lailla tuonut tämän tupakan vaikutuksen kansanterveyteen ja sitten tämän fiskaalisen vaikutuksen, että sillä on merkitystä verokertymän kannalta.

Edustaja Tanus toi esille tuossa omassa puheenvuorossaan tuon sähkötupakan, joka on tämän ajan ilmiö, ja siihen liittyvän mahdollisen sääntelyn tai valvonnan ja myös nämä terveydelliset näkökulmat, kun sähkötupakkaan liittyvät nämä nesteet, joilla sitä tupakkaa maustetaan. En esimerkiksi itse tiedä, onko niissä minkälainen tuotevalvonta. Mistä

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

kuluttaja, esimerkiksi nuori, joka alkaa käyttämään sähkö tupakkaa, tietää, mitä ainetta siinä nesteessä on? Sen vuoksi ehkä olisi tarpeen tässäkin lisätä terveydellisestä näkökulmasta sitä valistusta ja valvontaa.

Mutta tästä kristillisdemokraattien esityksestä, että tupakkaveroa korotettaisiin nyt kerralla rysähtäen, olen eri mieltä. Olen tämän hallituksen esityksen takana sen vuoksi, että tässä on tutkittu, mitä aiemmin on tapahtunut. Esimerkiksi Ruotsissa 1990-luvulla nostettiin tupakkaveroa yli 50 prosenttia kerralla — eli kerralla rysäytettiin — ja salakuljetus lisääntyi, harmaat markkinat lisääntyivät, tupakkaveron kertymä laski. Ja vaikka sitten muutama vuosi tämän korotuksen jälkeen tupakkaveroa laskettiin, niin kesti 10 vuotta ennen kuin päästiin samalle verotasolle tämän fiskaalisen kertymän osalta. Eli se ei ole ongelmatonta. Tietysti tässä pitää valita se, että kansanterveyden kannalta olisi paras, jos tupakka kiellettäisiin kokonaan ja sillä lailla pyrittäisiin tätä terveyttä edistämään, mutta myös tämä fiskaalinen vaikutus on tärkeä, koska tupakasta tulee paljon haittoja ja kuluja yhteiskunnalle ja niitä sitten myöskin näillä verovaroilla maksetaan.

18.54 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Tuosta Zyskowiczin puheesta innostuin. Olin tuossa jo lähdössä, mutta nyt innostuin tästä aiheesta vielä lisää. On totta, että nuoret aloittavat sen tupakoinnin, ja se oli silloin nuorena todella makeeta.

Sitten mietin sitä, miten tämä tupakka on päässyt yksinomaan tähän meidän haittalistalle. Esimerkiksi Ben sanoi tuossa, että se pitäisi kieltää lähes joka paikassa. No, tämä nyt oli ehkä vähän liioiteltuna, mutta sitten minä mietin, pitäisikö meidän sitten ajatella joskus, että ei sitä tupakointia saa harrastaa lainkaan, kun sitä ei saa missään tehdä kohta koskaan, koska tupakoitsijahan on B-luokan kansalainen silloin, kun missään ei saisi enää polttaa. Ja meillä on kuitenkin tämä ongelma, että meillä monet käyttävät alkoholia tosi paljon, ja se hän aiheuttaa hirveän paljon kansantaloudellisia ongelmia ja erilaisia sairauksia. Mutta tähän on ollut helpompi puuttua. Ja minä sanon ainakin itse henkilökohtaisesti, että kyllä se hinta pitäisi nostaa minulle 100 euroon per aski. Silloin minä lopetan sen. Tai sitten, jos siitä tehdään rikollista, minä lopetan sen. Kyllä se varmasti nuorille on tehokasta, että se hinta nousee, mutta minä edelleen väitän, että kukaan nuori — tästä ei varmasti ole tutkimustietoa — ei aloita sähkö tupakan polttamista sen takia, koska se ei ole vielä coolia. Se on se röökin vetäminen vielä kumminkin heille coolia, mutta se muutetaan sitten sähkö tupakaksi, kun siitä halutaan päästä eroon.

18.55 Maarit Feldt-Ranta sd: Arvoisa puhemies! Silloin, kun hallitus tekee hyviä esityksiä, niitä on syytä totta kai tukea. Nyt kun tänään sattui sellainen puoli-ihme, että olin noin 100 prosenttia edustaja Ben Zyskowiczin kanssa samaa mieltä, niin päätin myös käyttää puheenvuoron. Kyllä olen myös itse sillä linjalla, että niillä ihmisillä, joilla on vastuu tämän yhteiskunnan kehityksestä, on myös todella suuri vastuu erityisesti lapsista ja nuorista. Ja erityisesti nuorten kohdalla tällä hinnalla, saatavuudella ja valistuksella on erittäin suuri merkitys. Sen takia pidän tärkeänä, että niillä pyrimme säätelemään nuorten käyttäytymistä ja vaikuttamaan siihen. Voimme lainsäädännöllä ja verotuksella paljon tehdä ennalta ehkäisevää hyvää työtä, että voisimme säästää nuoria siltä kärsimykseltä, mikä kuitenkin liittyy kaikkien päihteiden ja tupakoinnin väärin käyttämiseen. Tässä on jo illan aikana käyty läpi tupakan haitallisia vaikutuksia erityisesti keuhkosyövän osalta.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Mutta sitten ehkä, puhemies, loppukevennyksenä voisin todeta, että siihen edustaja Zyskowiezin lausuntoon, että Zlatan Ibrahimovićilla olisi vaikeasti lausuttava nimi, en yhdy kyllä.

18.56 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kun Zyskowiecz mainitsi minun nimeni, niin otin puheenvuoron. Kyllähän, vaikka hallitus tekee huonojakin esityksiä, niitä kannatetaan, kun ollaan hallituksessa. Mutta eihän tämä varmaan huono esitys ole. Minä nimittäin kaksi vuotta sitten opettelini polttamaan, ja nyt pitäisi sitten päästä eroon siitä. (Naurua)

Vielä tuosta harmaasta taloudesta, että se voi tuoda myös sitä. Minä olen itse nähnyt, kun meillä käy paljon noita venäläisiä rekkoja, että aina sieltä tarjotaan tupakkaa ja viinaa, ja se on erittäin edullista, jos heiltä ostaa. Mitenkä tähän sitten puututaan, jos me kerralla paljon nostamme tätä tupakan hintaa? Minun puolestani saa nostaa kyllä, se loppuu siitä. Mutta mitenkä saadaan sitten hallintaan tämä pimeän tupakan tuonti? Nimittäin siinä rekassa on sitä aika paljon. Se on puolet Suomen kaupan hinnasta, ja sitä saa vaikka kuinka paljon. Miten se sitten hoidetaan?

18.58 Ari Jalonen ps: Arvoisa puhemies! Tämä veronkorotus tehdään tietenkin verotulojen keräämiseksi. Talouden tasapainottamiseen kuitenkin on tosiaan tämä toinenkin näkökanta elikkä menojen pienentäminen, tässä tapauksessa terveydellisistä syistä tilanteen parantaminen. Tämä tulisi ratkaista todellakin tulevassa tupakkalain tekemisessä. Yhtenä pohjana tulisi pohtia sitä, voidaanko se tehdä esittämälläni tavalla — viime kaudella jätin tästä tupakkalasta lakialoitteen, ja kiteytettynä se on, että tupakointi kielletäisiin 2000-luvulla syntyneiltä. Se ei ole vielääkään myöhäistä.

18.59 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni tämä hallituksen esitys on hyvä. Silloin kun tarvitaan lisää verotuloja, on aiheellista ottaa niitä haittaveron kaltaisina eli leikata sellaisesta asiasta, josta koituu enemmän terveysriskejä ja enemmän haittaa kuin hyötyä.

Olen vähän huolissani siitä, että tässä salissa puolustetaan tupakanpolttota tai vähätellen sen terveysvaikutuksia tai syitä, miksi nuoret rupeavat tupakkaa polttamaan. Jos tuntee nuorten elämän ja elää heidän mukanaan ja kuulee, mitä nuorten joukossa tapahtuu, niin esimerkiksi sähkötupakan polttaminen on yleistynyt huolestuttavalla tavalla. Sähkötupakka ei haise, siinä ei ole riskiä kiinnijäämisestä vanhemmille niin pahoin kuin esimerkiksi tavallisessa tupakassa, eikä ole myöskään tietoa sen terveysvaikutuksista vielä tässä vaiheessa.

Olen harvoin kuullut, että kukaan tupakoija puolustaa tupakanpolttota tai toivoo, että lapsesta tulee nuori, joka rupeaa tupakkaa polttamaan, ja olen hämmästyneenä kuunnellut tätä keskustelua ja sitä, että tästä salista löytyy tämänkaltaisia puolustuspuheenvuoroja.

19.00 Sari Tanus kd: Arvoisa rouva puhemies! Halusin vielä käyttää puheenvuoron nimenomaan terveysvaikutusten puolesta. Nimenomaan nuorilla tytöillä ja nuorilla naisilla tupakointi on erittäin, erittäin ikävä ja vaarallinen tekijä sen takia, että se todellakin lisää merkittävässä määrässä kohdunkaulan syöpää. Ja se on syöpä, joka on nuorten naisten syöpä, ja siihen kuolee maailmalla merkittävä osa nuoria naisia, nimenomaan pienten lasten äitejä. Suomessakin alle kaksikymppisillä voidaan jo todeta merkittäviä syövän

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

esiasteita, ja nimenomaan se tupakointi on siinä yksi keskeinen tekijä siinä mielessä, että vaarallisista viruksista tällaiset tupakoivat nuoret naiset eivät pääse siinä määrin eroon kuin ne naiset, jotka eivät tupakoi.

Minä näkisin, että tietysti tähän asioiden esillä pitämiseen, valistamiseen ja niin edelleen pitäisi paitsi hallituksen niin myös eduskunnan panostaa vielä paljon enemmän, että nuoret eivät ollenkaan aloittaisi sitä tupakointia tai että se ei olisi millään muotoa tämmöinen moderni, fiini ilmiö vaan nimenomaan että nuorista huolehdittaisiin paremmin — tupakointia ei aloitettaisi tai kokeilun jälkeen se lopetettaisiin hyvin aikaisessa vaiheessa.

19.01 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Haluan kiittää kollegoja, Suna Kymäläistä ja Sari Tanusta, erinomaisen hyvistä puheenvuoroista tämän asian ympärillä. Tässä KD:n vastalauseessahan nimenomaan todetaan, että me haluaisimme nämä korotukset tehdä nopeammalla tahdilla, ja täällä erinomaisesti tuotiin esille nimenomaan nämä haitalliset terveysvaikutukset, mitä tupakanpoltolla on, ja ei kai kukaan nyt enää tosissaan sitä ole kieltämässä, etteikö tupakka ole vaarallista.

Jos ajatellaan vaikkapa tuota tupakkadirektiiviä, josta viime kaudella Euroopan parlamentissa paljon väännettiin kättä, niin siellähän nimenomaan nostettiin esille juuri näitä tällaisia seikkoja, jotka saattavat houkuttaa nuoria siihen tupakanpolttoon varhaisessa vaiheessa: esimerkiksi millä tavalla tupakkaa saa mainostaa, minkätyyppisiä vaikkapa tupakka-askit ovat, voivatko ne olla huulipuikon näköisiä tai voiko niissä olla sellaisia värityksiä, jotka esimerkiksi houkuttelevat nuoria tyttöjä siihen tupakoinnin aloittamiseen. Ja totta kai sitten puhuttiin näistä mentolisavukkeista ja puhuttiin siitä, ovatko ylipäättänsä tällaiset erilaiset makuaineet sallittuja. Ja tämä sähkösavukeasia tuli myöskin siellä sitten voimallisesti esille. Meillä on hyvin vähän vielä edes tutkimustietoa, mitä tämä aiheuttaa pitkällä aikavälillä. Tämä on uusi tuote tupakkatuotteitten joukossa, ja siinä mielessä, kun esimerkiksi tässä meidän esityksessä haluttaisiin, että sille jo asetettaisiin korkeampi, tämmöinen tupakkaveroon verrattavissa oleva vero, olisi syytä miettiä, mitä mahdollisia, kenties aivan uudenlaisia terveysriskejä tähän tuotteeseen sisältyy.

En nyt itse ollut kuulemassa näitä väitteitä, mitä täällä salissa on ollut, mutta teidän puheenvuoroistanne ymmärsin, että täällä on käyty jopa tupakanpolttoa puolustavia puheenvuoroja. Tuntuu kyllä erikoiselta, koska kyllähän se on meille tällä hetkellä sellainen aine, joka aiheuttaa valtavat kustannukset terveydenhuollon puolelle, ja toivon, että kaikilla mahdollisilla keinoilla, verotuksen ja muillakin keinoilla, pyritään sitten näitä haittoja hillitsemään.

19.03 Simon Elo ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kymäläinen ja nyt tässä edustaja Essayah ottivat esille, että täällä olisi pidetty tupakkaa puolustavia puheenvuoroja. En kyllä koe, että kukaan edustaja mistään puolueesta sellaisia puheenvuoroja olisi pitänyt. Sekä hallitus että sen osana Perussuomalaiset on yksimielisesti sitä mieltä, että tupakkaveroa korotetaan, se on hallituksen esitys. Se tehdään vaiheittain, ei kerralla, niin kuin Kristillisdemokraatit esittää. Onneksi ei niin. Ja niin kuin edustaja Zyskowicz aivan oikein sanoi, tässä hyvin tärkeä on asennemaailma, kulttuurin muutos, miten meidän nuorison idolisoimat elokuvatähdet, urheilijat, kulttuurihenkilöt toimivat tässä, miten me kaikki toimimme.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

En minä henkilökohtaisesti polta, koska tiedän, että se on terveydelle vaarallista, vie vielä rahatkin, hyvänen aika, niin eihän siinä mitään järkeä tietenkään ole. Näinhän se on aivan selvä. Mutta toin esille sen, sanotaanko, poliittisen pelon, mikä minun mielestäni tällaisessa verossa helposti on: että koska kukaan ei tavallaan vastusta veronkorotusta tässä suhteessa, enkä minäkään, sillä on vähintäänkin fiskaalisia suuria hyötyjä, niin on tavallaan helppoa lähteä aina sitten veroa korottamaan. Ja kun olen tällainen erikoinen suomalainen kansanedustaja, joka lähtökohtaisesti ei veroja halua korottaa, niin haluan huomauttaa juuri siitä, että pidetään mielessä se, ettei liian heppoisin perustein lähdetä veronkorotuksiin. Tässä ne perusteet nähdäkseni löytyvät. Mutta tämä on kuitenkin tärkeä pitää mielessä, että ei tavallaan yksituumaisuuden hengessä liian helposti lähdetä tekemään aina vain helpolta näyttäviä ratkaisuja, joissa kuitenkin on monta puolta.

19.05 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Minäkin haluaisin kuulla, kuka täällä on puolustanut tupakointia. Tupakointi tai alkoholinkäyttö eivät tietenkään ole hyviä asioita, mutta ne tuskin vähenevät tässä salissa esitetyin hurskain toivein. Veronkorotus on kannatettava. On kuitenkin tärkeä huomioida, ettei lapsi lähde nyt tässä pesuveden mukana. Itä-, etelä- tai länsirajan yli tuotu tupakka on aivan yhtä epäterveellistä kuin Suomessa myyty, ja sen lisäksi siitä ei tule Suomeen veroja. Tämän suhteen ei tule ottaa riskiä.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 44/2015 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 9/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 9/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

19.06 **Katja Taimela sd:** Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kollegat! Me olemme nyt siis käsittelemässä Valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain muuttamista. Haluan muistuttaa meitä kaikkia, että kysymys on siitä, että hallituspuolueet ovat nyt keskenään päättäneet rikkoa sovittuja pelisääntöjä Yleisradion asemasta ja rahoituksesta päättämisestä. Parlamentaarinen yksimielisyys on unohdettu, ja päätöksiä viedään nyt eteenpäin hallituspuolueiden enemmistöpäätöksellä. Tämä kaikki on vastoin kaikkea sitä, mitä eduskuntapuolueet ovat yhdessä sopineet vuonna 2011 Yleisradion rahoituksesta ja riippumattomuudesta.

Mitä tulee edustajakollega Satosen parlamentaarisen työryhmän asettamiseen, joka tehtiin suht ripeästi tämän käsittelyssä olevan hallituksen lakiesityksen lähetekeskustelun jälkeen, niin pitää muistaa, että alkuperäinen aikataulu olisi ollut vasta vuodenvaihteen

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

jälkeen tälle työryhmälle ja silloin puhuttiin niin sanotusta Vanhasen työryhmästä ja tämä työryhmä olisi aloittanut siis työnsä vasta sen jälkeen, kun tämä lakiesitys olisi täällä salissa jo lopullisesti hyväksytty. On sinänsä hyvä, että palattiin aiemmin, lähes heti lähetekeskustelun jälkeen, tämän työryhmän työhön, mutta kun mietin nyt tämän edustaja Satosen vetämän parlamentaarisen työryhmän työtä, väistämättä tulee mieleen, mikä on tämän työn mielekkyys, koska hallitushan on jo päättänyt olla tekemättä indeksitarkistuksia Ylen kohdalla vuonna 2016 ja se on tehnyt myös sen ratkaisun, että se siirtää Ylen rahoituksen jatkossa keltaiseen budjettikirjaan.

Valtioneuvoston selontekoa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2016—2019 lukiessa me voimme myös kaikki lisäksi todeta sen, että hallituksen toimesta tämä indeksileikkuri koskee koko suunnitelmakautta. Siinä mielessä aidon parlamentaarisen työn jatkaminen puhtaalta pöydältä työryhmän omine ajatuksineen niin, että työryhmältä mahdollistuu aito oma ratkaisu Ylen tulevaisuutta ajatellen, tuntuu täysin mahdottomalta.

Arvoisa rouva puhemies! Yle on toiminut käytännön arjessa niin, että jo viimeiset kolme vuotta kustannukset on pidetty samalla tasolla. Kun tähän laskee päälle hallituksen suunnitelmat vuoteen 2019 saakka, Ylen rahoitus olisi siten lähes kymmenen vuotta putkeen laskeva. Jos miettii mennyttä kolmea vuotta, töitä on tehty ja työstetty pienemmillä resursseilla ja noin 200 työntekijää on poistunut palkkalistoilta. Indeksijäädytys pelkästään vuoden 2016 kohdalla tarkoittaa sitä, että Yle joutuu sopeuttamaan talouttaan jopa noin 70 henkilötyövuoden verran, ja tämä säästö ei voi olla näkymättä julkisen palvelun sisältötarjonnassa ja yhtiön kehittämisessä jatkossa.

Me käsitelimme liikenne- ja viestintävaliokunnassa mietintövaliokuntana tämän hallituksen lakiesityksen, ja me kaikki oppositiopuolueet — SDP, vasemmisto, vihreät ja RKP — jätimme valiokuntakäsittelyssä tähän vastalauseen, jossa ehdotamme lakiesityksen hylkyä. Ja minä tulen esittelemään vastalauseen lain toisessa käsittelyssä.

Minä haluan myös todeta, että on historiallista, että Ylen kohdalla osa puolueista joutuu turvautumaan vastalauseeseen. Tähän saakka Ylestä on aina sovittu aidosti parlamentaarisen työn kautta.

Eri puolueiden edustajat ovat peränneet Ylestä puhuttaessa aluetoimituksien tarpeellisuutta, muun muassa riippumattoman tiedon, työllisyyden ja alueiden asukkaiden näkökulmasta. Näistä kaikista toiveista tulisi käydä avoin keskustelu, mihin kaikkeen meidän yhteinen Yle pystyy, jos enemmistö haluaa supistaa resursseja jatkossakin ja tehdä kaiken lisäksi koko kansan Ylestä kulloisenkin hallituksen äänitorven. Pidän erittäin tärkeänä, että keskeinen media, Yleisradio, on hallituksesta riippumaton media, ja tämän pitäisi olla meidän kaikkien yhteinen tahtotila tässä salissa.

19.11 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Olemme erikoisessa tilanteessa, kuten tuossa edellä kuultiin, että ensimmäistä kertaa Ylen rahoituksesta on jouduttu jättämään valiokunnassa hylkäysehdotus hallituksen esitystä vastaan. Huomattava syy on vasta viime kaudella parlamentaarisesti hyväksytty Ylen rahoitusta ja sääntöjä koskeva laki ja sen henkeä vastaan toimiminen vähintäänkin.

16. joulukuuta 2011 kaikkien eduskuntapuolueiden ryhmäpuheenjohtajat julkilausivat seuraavasti: "Yleisradio Oy:n riippumattomuuden turvaamiseksi on perusteltua, että julkisen palvelun vero ei sisälly valtiontalouden kehyksiin. Vero tuloutetaan teknisesti valtion talousarvioon, josta varat ohjataan valtion televisio- ja radorahastoon." Pelkona siis on, että siirto kehyksiin vahingoittaa Yleisradion rahoituksen riippumatonta asemaa

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

huolimatta lupauksista kunnioittaa sitä. Perustelu siirron teknisestä vaatimuksesta ei pidä, kun muitakin rahastoja on pidetty poliittisella päätöksellä kehysten ulkopuolella.

Tarvitsemme riippumatonta, koko Suomen kattavaa julkista mediapalvelua, joka on ollut yksi merkittävä syy lain tarpeelle ja sen muodolle. Tämä tukee myös markkinaehtoista mediaa. Toinen toistaan täydentäen tarvitsemme monipuolista mediaa ja uutisointia. Tämänkin johdosta on hyvä todeta, ettei Ylestä parlamentaarisesti sovitun lainvastaisen toiminnan paheksuminen tai vastustaminen, siis tämä kyseessä oleva Valtion televisio- ja radorahastosta annetun lain muuttamisen kritiikki ole muita medioita vastaan toimimista.

Kuten totesin, Suomi tarvitsee monipuolista mediatarjontaa, jotka tukevat toinen toistaan. Yle-lain murentaminen ei ole muiden medioiden voitto. Suomalaisten täytyy voida luottaa, että lait, joista on parlamentaarisesti sovittu, pitävät, eikä hallituksista riippuvainen yksipuolinen sanelu ole malli, jolla Suomessa toimitaan, kuten nyt on käymässä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Tähän vastauspuheenvuoroja.

19.14 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys liittyy siis ensi vuoden talousarvioesitykseen, ja hallituksen esityksessä ehdotetaan, että Yleisradio Oy:n julkisen palvelun kustannusten kattamiseen suoritettavaan määrärahaan vuodelle 2016 ei tehtäisi indeksin mukaista vuotuista korotusta. Kun olen tutustunut tuohon liikenne- ja viestintävaliokunnassa SDP:n, vihreiden, vasemmistoliiton ja ruotsalaisten jättämään vastalauseeseen ja kun kuuntelin edustaja Taimelan puheenvuoron, niin pääsin sellaiseen johtopäätökseen siinä, että te ette siis vastusta tätä indeksin jäädytystä varsinaisesti, olette hyväksymässä sen, vaan olette vastustamassa tätä periaatetta. Siis tämä hallituksen esitys on nimenomaan Yle-indeksin jäädytys ensi vuodeksi. Siitä on kyse. (Eduskunnasta: Näin on!)

19.15 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä on ihan aidosti äärimmäisen vakava asia. Meillä on 70 vuoden perinne siinä, että Yleisradio hoidetaan eduskunnan alaisena laitoksena ja sen päätökset tehdään niin, että kaikki eduskuntaryhmät ovat pöydän ääressä, kun Ylen asioista päätetään. Tällä tavalla valmisteltiin myös viimeinen Yleisradiolain uudistus ministeri Krista Kiurun johdolla. Tähän samaan pakettiin kuuluu myös rahoitus. Nyt otetaan askel todella kaltevalle pinnalle, että hallituspuolueet tekevät yksipuolisia päätöksiä siitä, mikä on Yleisradion oikea rahoitustaso. Totta kai se voidaan perustella, aina voidaan perustella sekä nostoja että laskuja erilaisilla tekijöillä, mutta tämä periaatepuoli on merkittävä. Se on vastoin sitä, mitä eduskuntaryhmät ovat yksimielisesti sopineet vielä 2010, kun tämä lainuudistus laitettiin liikkeelle.

Sitten on eri asia, mikä on oikea Yleisradion rahoitustaso ja tuleeko yksityisille jotain hyötyä siitä, että julkista kuristetaan. Toivon, että edes keskustapuolue olisi sillä vanhalla linjalla, jolla se on historiallisesti ollut ja jolla arvostetaan kansallista yleisradioyhtiötä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vielä vastauspuheenvuoroja täällä.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

19.16 **Kalle Jokinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä asia on käsitelty niin moneen kertaan, olen ollut mukana monessa eri yhteydessä, ja on käsitelty niin moneen kertaan tämä proseduuri, mikä tässä meni pieleen silloin kesällä tämän parlamentaarisen keskustelun osalta. Kyllä tässä nyt oppositio, SDP varsinkin, tekee mielensä pahoittamisen maailmanennätystä, koska tämä on niin moneen kertaan käyty läpi. On tapahtunut virhe tässä valmistelussa, ja ne, jotka ovat sen tehneet, ovat sen myöntäneet, ja myöskin moneen kertaan on tuotu hallituspuolueiden taholta esille se, että Yleisradio on eduskunnan radio. Se ei missään tapauksessa ole hallituksen radio, eikä se koskaan tule olemaan hallituksen radio, vaan sitä ohjaa eduskunta, ja sitä toimintaa täytyy parlamentaarisesti ohjata. Tämä on täysin selvä asia, tässä ei ole mitään epäselvää hallituspuolueilla. Tämä yksi tapaus on ollut lapsus, joka on tapahtunut, ja se on ohi.

Mutta se, että tässä taloustilanteessa Yleisradion indeksiä ei leikattaisi, ei olisi kyllä Yleisradiollekaan eduksi, koska jos kaikesta muusta indeksit jäädytetään ja Yle-indeksiä ei jäädytettäisi, niin se ei olisi edes Ylen etu tässä taloustilanteessa.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Täällä on nyt jonkin verran vastauspuheenvuoropyyntöjä, ja niistä otetaan viisi elikkä kaikki, jotka ovat tähän mennessä pyytäneet — anteeksi, kuusi, koska Torniainen myöskin — ja sen jälkeen mennään sitten puhujalistalle. Nämä henkilöt ovat edustajat Ala-Nissilä, Myllykoski, Viitanen, Elomaa, Feldt-Ranta ja Torniainen.

19.18 **Olavi Ala-Nissilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En ota kantaa tähän mielensäpahoittamiskysymykseen, joka on todellakin historiaa. Mutta täytyy muistaa todella, että mediakenttä Suomessa on isossa muutoksessa. Ministeri Bernerhän on asettanut toimikunnan, joka ilmeisesti tässä ennen joulua saa jo työnsä valmiiksi. Yleisradiohan kilpailee esimerkiksi nettilehdillä maakuntalehtien kanssa, jotka ovat tosi isoissa vaikeuksissa.

Minusta Yleisradion rahoituspohjaa pitäisi kyllä tarkastella suhteessa siihen, mihin meidän mediakenttä yleensä on menossa. Ei voi olla niin, että kilpailutilanne on julkisella laitoksella epäsuhtainen muuhun mediaan nähden. Minusta yleensäkin... (Eero Heinäluoma: Keskusta on muuttanut linjaansa!) — Ei, vaan tämä on minun henkilökohtainen mielipiteeni. — Kun Yleisradio kilpailee kaikilla sektoreilla, kaiken maailman hömppäohjelmissakin pitää olla mukana, minusta yleensäkin Yleisradion tehtävä olisi kyllä toimittaa asiallista faktohjelmaa ja kulttuuriohjelmaa ja niin edelleen. Ei kaiken maailman hömppäohjelmissa tarvita kansallista yleisradioyhtiötä, vaan kyllä se hoituu muutenkin.

19.19 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä minusta edustaja Heinäluoma kuvasi tämän tilanteen kristallinkirkkaasti. Siitä eivät nyt sitten kyllä hallituspuolueet pääse yhtään mihinkään. Nyt ollaan otettu tämä parlamentaarinen yhdessä tekeminen hallituksen omiin käsiin, ja tällä päätöksellä kyllä näyttäytyy, että Yleisradio on hallituksen radio.

On varmasti huomioitava, mitä kaikkea Yleisradio tekee. Sitä on varmasti syytä arvioida, mutta täytyy palauttaa mieliin nyt ihan lähiajan uutisointi siitä, mikä media on luotettavin tämän kansan parissa. Jos siltä medialta viedään sen median käyttövoimaa eli sitä pääomaa, rahaa, jota sen toiminnan pyörittämiseen tulee, niin minä uskon, että tämä

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

kansa ei oikein pidä siitä, että heille luotettavimman television ja uutiskanavan voimavaroja tuottaa luotettavaa tietoa kansalaisille lähdetään rajoittamaan. Se ei tunnu hyvälle. (Olavi Ala-Nissilä: Ei kansa verojakaan rakasta!)

19.20 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nimenomaisesti me olemme nyt tärkeän periaatteellisen kysymyksen ääressä, ja tuntuu todella pahalta se, että täällä nyt ollaan tekemässä Yleisradiota koskien sellaista päätöstä, jossa osalla puolueista on vastalause. (Eero Heinäluoma: Ensimmäistä kertaa!) — Ensimmäistä kertaa varmaan, niin kuin edustaja Heinäluoma sanoi, 40-luvun jälkeen. — Olen siinä mielessä todella surullinen tästä tilanteesta, kun toisaalta puhutaan, että tässä on nyt lapsus ja totta kai ymmärretään, että pitää yhdessä päättää, ja silti me olemme tässä ja nyt siinä tilanteessa, että hallituspuolueet ovat ottaneet Yleisradion oman peukalonsa alle ja ovat nyt tekemässä päätöstä ilman, että koko eduskunta olisi tässä mukana. Tämä on vakava asia, tämä on iso asia, ja tämä on mielestäni todella surullinen asia koko Yleisradion historiassa.

Samoin ihmettelen hieman kyllä edustaja Ala-Nissilän puheenvuoroa siinä suhteessa, että aiemmin keskusta oli nimenomaan puolustamassa Yleisradiota ja rakentamassa sitä ja ymmärtämässä sen asemaa. Siinä suhteessa ilmeisesti keskustakin on mielipidettään vaihtanut.

Mutta, puhemies, kyllä minä sanon, että en ymmärrä tätä, kun edustaja Jokinen täällä sanoi, että lapsus on tullut ja se on myönnetty. Miten niin myönnetty, jos me olemme nyt tässä tilanteessa, että täällä hallituspuolueet ovat tekemässä omia linjanvetojaan ilman oppositiota?

19.22 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ylen pitää olla jatkossakin riippumaton, se on ihan itsestään selvä asia. Ylen määrärahaan ei tehty indeksitarkistusta 2015, ja se päätös tehtiin 2014 eduskuntaryhmien puheenjohtajien yhteisellä päätöksellä. (Maarit Feldt-Ranta: Yhteisellä! — Eero Heinäluoma: Kyllä!) Meillä on nyt tämä parlamentaarinen työryhmä, ja minä toivon, että me pystymme nämä kokoukset pitämään ja saamaan jonkun yhteisen mielipiteen, että meillä olisi yhteinen, hyvä konsensus siitä, että me pystymme tosiaan sopimaan näistä asioista.

19.23 Maarit Feldt-Ranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Jokinen tässä antoi käsityksen, että tästä asiasta olisi puhuttu liikaa ja tätä asiaa olisi jollain tavalla vatvottu, mutta nyt ollaan perimmäisten kysymysten äärellä: avoimen, demokraattisen yhteiskunnan yksi peruspilareista on riippumaton, avoin kansallinen tiedonvälitysyhtiö, ja sen pienemmästä asiasta tässä ei ole kysymys, edustaja Jokinen. (Olavi Ala-Nissilä: Miten se nyt tässä vaarantuu?) Sanoitte myös, että jatkossakin — riippumatta siitä, miten hallitus nyt tekee päätöksiä — on itsestään selvää, että Yleisradio on eduskunnan radio ja tv. Millä te sen takaatte? Meillä on paljon kansainvälisiä esimerkkejä, joissa kehityskulku on ollut täysin päinvastainen. Ja kun puhumme parlamentarismista, niin on hyvä muistaa, että Ylen kohdalla kyse on juuri siitä, mitä edustaja Elomaa sanoi, parlamentaarista konsensuksesta, ei siitä, että on parlamentaarinen työryhmä, vaan parlamentaarinen konsensus.

Ja edustaja Ala-Nissilä, teillä oli kova lausunto, kova markkinaehtoinen lausunto, joka kertoo sen, että tämä on markkinauskovaisten hallitus.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten täällä oli vielä kaksi vastauspuheenvuoroa.

19.24 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Omasta mielestäni — ja uskon, että myös keskustan mielestä — Yle on eduskunnan radio nyt ja tulevaisuudessa, ja se on myöskin riippumaton tiedonvälitysväline nyt ja myöskin tulevaisuudessa.

Tässä hallituksen esityksessä on kyse nimenomaan Yle-indeksin jäädytyksestä ensi vuodelle. (Eduskunnasta: Näin on!) Siitä on kyse, Yle-indeksin jäädytyksestä ensi vuodelle, ja parlamentaarinen työryhmä, joka on aloittanut työnsä — kiitos siitä, että se on aloittanut jo työnsä — käsittelee sitten tulevia vuosia eteenpäin. Ja kuten totesin, niin ilmeisesti SDP ei ole vastustamassa Yle-indeksin jäädytystä ensi vuodelle. En ainakaan löytänyt sellaista asiaa tuolta teidän varjobudjetistanne.

19.25 **Kalle Jokinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En sanonut, että tästä asiasta on puhuttu liikaa. Tästä asiasta on puhuttu paljon, ja tämä on käyty läpi monessa eri yhteydessä. Siinä kesän neuvotteluissa on tapahtunut virhe, ja siinä vaiheessa olisi pitänyt ottaa parlamentaarisesti eduskuntaryhmien keskustelu koolle ja käydä tämä korotus läpi.

Mutta minun täytyy nyt kysyä tässä erityisesti SDP:ltä — kun te olette hyvin kärkkäästi tässä asiassa nyt, jatkatte tätä saman asian vatvomista eri vaiheissa, ja kuitenkin nyt pitäisi astua siihen parlamentaariseen pöytään ja yhdessä käydä läpi sitä Yleisradion tulevaisuutta, tehtäviä, sitä tärkeätä tehtävää tässä maassa ja sitä rahoitusta — minä kysyn sitä, että olisitteko te nyt tässä tilanteessa, kun lähes kaikilta muilta tässä taloustilanteessa joudutaan leikkaamaan, jättäneet tämän Yle-indeksin ennalleen ja antaneet sen korotuksen Yleisradiolle tässä tilanteessa, kun kaikilta muilta ollaan viemässä pois. Olisitteko te sen tehneet? Vai onko tämä nyt vain sitä mielensäpahoittamista edelleen siitä kesän lapsuksesta? Nyt on kuitenkin mahdollisuus tulla siihen parlamentaariseen pöytään ja kehittää Yleä ja sen rahoitusta.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan tähän nyt vielä. Tiedän, että edustaja Mäkelä Jani odottaa siinä vuoroaan, mutta nyt täällä näyttää olevan tätä aktiviteettia, eli otetaan vielä neljä kappaletta, eli edustajat Taimela, Feldt-Ranta, Heinäluoma ja Kymäläinen. Olen pahoillani edustaja Mäkelän puolesta, että hän joutuu nyt vähän vielä odottamaan, mutta tämän jälkeen sitten.

19.27 **Katja Taimela sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minua huolestuttaa tämä ajatuskulma, joka täällä on tällä hetkellä hallituspuolueitten kansanedustajilla. Täällä väitetään demokratiaa ja asioista puhumista ja sitä, että ollaan asioista eri mieltä, mielensä pahoittamiseksi tai vatvomiseksi. Minua kummeksuttaa tällainen ajattelumaailma.

Sitten, edustaja Torniainen, väititte omassa debattipuheenvuorossanne, mikä on sosialidemokraattien kanta tähän indeksin jäädyttämiseen. Jos ja kun lukee tämän vastalauseen alun, niin täytyy ihmetellä, jollei tästä vastalauseen alusta tule se kanta selväksi, että me vastustamme indeksin jäädyttämistä ja tätä menettelytapaa, jolla hallitus on tätä asiaa viemässä eteenpäin.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Toisaalta edustajakollega Elomaa täällä peräänkuulutti, että annetaan tälle parlamentaarille työryhmälle nyt valmistelurauha, että te saatte pohtia tämän asian laidan, miten te menettelette eteenpäin. Niin kuin minä sanoin omassa ensimmäisessä puheenvuorossani, JTS:ssä on luettavissa, mikä on hallituksen kanta tähän Ylen rahoitukseen. Se on se, että indeksit jäädytetään koko tämän vaalikauden ajan. Siinä mielessä (Puhemies koputtaa) tämän työryhmän työskentely puhtaalta pöydältä on varsin vaikeata.

19.28 Maarit Feldt-Ranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on itse asiassa aika kummeksuttavaakin debatointia. Täällä edustaja Jokinen totesi, että kun leikataan kaikesta muustakin, niin tästäkin täytyisi leikata. Mutta Yleisradion rahoituksesta leikkaaminenhan ei vähennä valtion budjetin alijäämää, kun Yle-veron tuotto käytetään suoraan Ylen rahoitukseen. Tämä ei siis ole talouspoliittinen kysymys, joten se argumentaatio (Olavi Ala-Nissilä: Verot ovat talouspolitiikkaa!) on ihan toissijainen, vaan tämä on poliittinen ratkaisu. Tätä ei ole tehty millään talouspoliittisin perustein, koska tässä ei ole talouspoliittista perustetta olemassa.

Juuri näin, niin kuin edustaja Jokinen tuolla nyökkää, kyse ei ole talouspolitiikasta, vaan kyse on poliittisesta valinnasta, poliittisesta tarkoituksenmukaisuudesta. Totta kai te silloin ymmärrätte, että me kysymme, minkä takia te teette tämän. Jos te ette tee tätä talouspolitiikan takia, on joku muu poliittinen syy, minkä takia te teette sen, ja silloin on totta kai meillä aiheellinen huoli siitä, kun hallitus ottaa tämän Yle-asian ja rahoituksen nyt oman peukalonsa alle, miksi se haluaa peukaloida tätä asiaa.

19.29 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan sinällänsä osoittaa arvostusta sekä edustaja Jokisen että Elomaan puheenvuoroille. Ensimmäistä kertaa kuulin edustaja Jokisen käyttämänä ylipäänsä kenenkään hallituspuolueen puheenvuoron siitä, että tässä olisi ilmeisesti tapahtunut virhe. Minä annan sille aidon arvon, jos se voidaan todeta, että näin ei pidä tehdä. Sitten ymmärrän sitäkin, että virheitä tapahtuu, mutta sitten tietysti lähtökohta on se, että sitten palattaisiin sille yhdessä oikeana pidetylle tielle, jolla Yleisradion asioista päätetään saman pöydän ääressä.

Tämä virhe on sikäli kummallinen, jos se on tahaton, että oppositiopuolueiden puheenjohtajat tapasivat hallituksen muodostaja Sipilän ennen kuin hallituksen ohjelma kirjoitettiin ja ennen kuin nämä ratkaisut tehtiin ja nimenomaan siinä tarkoituksessa, että Yleisradiossa jatkettaisiin vanhaa tapaa asioiden hoitamisessa eli yhdessä sopimisen perinnettä, ja toivottiin, että hallitusneuvotteluissa ei tehtäisi yksipuolisesti hallituspuolueiden toimesta päätöksiä, koska sittenhän tulee yhteinen pöytä, mutta jos siellä läsnä olevista osa on jo sopinut asiat, niin mitä siinä sitten enää mitään neuvottelua käymään, jos osa on jo sopinut asioita?

Mitä tulee tähän vaihtoehtobudjettiin, ehkä sekin on syytä sanoa, että ei tietenkään SDP laita omaan vaihtoehtobudjettiinnsa sellaista asiaa, joka kuuluu nimenomaisesti eduskunnan budjetin ulkopuolelle. Ei ole budjetissa tämä (Puhemies koputtaa) eduskunnan rahoitus.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Todellakin tässä vaiheessa viimeinen vastauspuheenvuoro, edustaja Kymäläinen.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

19.31 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vastalauseessa, jonka liikenne- ja viestintävaliokunnassa jätimme tästä Yleisradion rahoituksesta, nimenomaan perättiin sitä, että tämä asia on palautettava parlamentaariseen valmisteluun. Emme tietenkään esitä vaihtoehtobudjetissamme myöskään sellaisia asioita, joissa peräämme parlamentaarista valmistelua ja sitten sitä ei ole yhdessä parlamentaarisesti sovittu. Emme tee siis toisin sanoen sellaista, mistä syytämme toisia tai missä edellyttäisimme, että toiset toimisivat.

Jos valmistelussa on tapahtunut lapsus, jonka edustaja Jokinen rehdisti tässä tunnusti, sen voi korjata. Nyt sitä ei valitettavasti olla tekemässä. Siksi on perusteltua, että Yleisradion rahoitus palautetaan parlamentaariseen valmisteluun, niin kuin olemme tässä oppositiopuolueiden kanssa vaatimassa. (Puhemies koputtaa) Toivoisin, että tässä keskustelussa ei sorruttaisi Ylen sisällön ohjaamiseen, koska emme ole nyt keskustelemassa ohjelmista vaan parlamentaarisen lain noudattamisesta.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten mennään puhujalistaan.

19.32 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! On ikävää, että SDP sekoittaa nykyään joka asiaan tässä salissa oman herkän hipiänsä ja kiukuttelunsa. Se on valitettavaa, koska se vie huomion itse asiasta. Vastalauseita on, jos niitä jätetään. Oppositio on jättänyt. Siksi on vastalauseita. Mutta nythän on perustettu uusi parlamentaarinen toimielin tätä asiaa miettimään. Olisitte tyytyväisiä.

On hyvä asia, että Yleisradiokin osallistuu näinä valtiontalouden vaikeina aikoina säästötalkoisiin, vaikkakaan pelkkä nykyisen kustannustason säilyttäminen ei ole kovin suuri säästö. On silti periaatteellisesti hyvä asia, ettei Yleisradionkaan rahoitus ole koskematon, kun aika ja olosuhteet muuttuvat. Kun Yle lähtee sopeuttamaan toimintaansa näiden tosiasioiden pohjalta, toivon samalla Yleisradiolta enemmän perustehtävänsä keskittymistä. Yle on verorahoitteinen, koska sen odotetaan tuottavan yleissivistävää asiaohjelmaa, jonka tuottamiselle ei muuten olisi kaupallisia edellytyksiä. Kyse on Yle-veron legitimititeetistä.

Esimerkiksi ulkomaalaisten televisiosarjojen ostaminen verorahoilla ja katsojista kilpaileminen yksityisten toimijoiden kanssa erilaisilla viihde- ja irtailuohjelmilla tai mielipiteen muokkauksella ei ole Yleisradion perustehtävää, ja sellainen aiheuttaa kritiikkiä sekä haluttomuutta Yle-veron maksamiseen. Riippumaton ja puolueeton uutistoimitus, ajankohtaisohjelmat, tutkiva journalismi ja maakunnallisuus, syvälinen analyysi ja taustoittaminen — sitä odotetaan. Alueuutisten keskittäminen on virhe, joka tulee perua. Iltapäivälehtimäinen kohuotsikoiden ja klikkausjournalismin haku eivät ole sitä, mistä kansa haluaa maksaa Yle-veroa. Se ei ole sitä luotettavuutta, jota Yle haluaa itsestään mainostaa.

Arvoisa puhemies! Yle on kuin suuryhtiö yli 3 000 työntekijänsä voimin. Tämä rahoitetaan verorahoilla. Tehostamisen ja toimintatapojen tarkistamisen varaa varmasti on. Indeksien jäädyttämisellä sekä hallitulla toiminnan tehostamisella sen myötä on asiat mahdollista hoitaa hallitummin, sen sijaan että lähdetäisiin suoraan veron leikkauksiin. Luotan, että tämä tehtävä hoituu kansalaisten kokemaa palvelua vaarantamatta.

19.35 Maarit Feldt-Ranta sd: Arvoisa puhemies, fru talman! Edellinen puhuja aloitti ilkkumalla oppositiolle ja totesi, että olkaa nyt tyytyväisiä, että parlamentaarinen työryhmä

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

on aloittanut työnsä. Haluaisin muistuttaa tätä eduskuntaa siitä, minkä takia tämä parlamentaarinen työryhmä on aloittanut työnsä. Ei suinkaan sen takia, että se olisi ollut hallituksen sujuva suunnitelma, jossa halutaan pitää kiinni siitä 70-vuotisesta perinteestä, menestystarinasta, jonka me olemme yhdessä kansakuntana rakentaneet. Ei suinkaan, vaan sen takia, että me vastuulliset tahot oppositiosta illan pimeinä tunteina tässä salissa joku aika takaperin jätimme nämä asiat pöydälle sen takia, että halusimme käydä arvokkaan keskustelun, arvokkaan käsittelyn tässä erittäin tärkeässä asiassa. Siitä syntyi paine, että ministeri aikaisti tätä ensi vuodeksi suunniteltua Vanhasen johtamaa työryhmää tälle syksyille ja sille myös vaihtui puheenjohtaja. Siitä syystä meillä on käynnistynyt parlamentaarinen työ. Oppositio on toivonut, että tätä asiaa hoidettaisiin rauhallisesti, vastuullisesti, niin, että voidaan jatkossakin turvata kaikille suomalaisille riippumaton tiedonvälitys ja laadukas kansallinen radio- ja tv-yhtiö, johon sekä kansalaiset, me päättäjät, viranomaiset, järjestöt että yrittäjät voimme luottaa.

Mutta, arvoisa puhemies, niin kuin täällä on käynyt ilmi, tämä ei ole talouspoliittinen ratkaisu — ei ole mitään talouspoliittisia perusteita tehdä näitä ratkaisuja — vaan tämä on selkeästi poliittinen ratkaisu. Siitä, että tämä on selkeästi poliittinen ratkaisu, kertoo myös se, että muita rahastoja, jotka ovat niin kuin teknisesti samanlaisessa tilanteessa, ei kohdella samalla tavalla. Ja myös se, että liikenne- ja viestintäministeriön ylin virkamiesjohto vastusti tämän ratkaisun tekemistä yksipuolisesti hallituksen toimesta, kertoo siitä, että tässä on kyseessä poliittinen ratkaisu. Sen takia myös toivon, että hallituspuolueitten jäsenet ottavat tästä poliittisen vastuun. (Olavi Ala-Nissilä: Eikö se olekaan eduskunnan radio?) Tässä ei ole sen vähemmästä asiasta kyse kuin että tämä selkeästi, kansainväliset esimerkit osoittavat sen, vahingoittaa riippumatonta tiedonvälitystä. Ja siirto kehykseen, mikä liittyy myös tähän asiaan, mahdollistaa sen, että hallitus voi peukaloida tätä rahoitusta. Tuleeko hallitus sen tekemään, sen tulevaisuus meille näyttää.

Mutta jos katsotaan niitä kansainvälisiä esimerkkejä, missä on toimittu niin kuin nyt Suomessa toimitaan, niin kaikki meidän tiedossamme olevat esimerkit kertovat siitä, että yleisradioyhtiön rahoituksen siirtäminen esimerkiksi kehykseen on johtanut siihen, että hallitukset ovat alkaneet peukaloimaan sitä rahoitusta. Näin on tapahtunut erittäin järkyttävällä tavalla Unkarissa, missä Unkarin radio ja tv on täysin hallituksen propagandakoneisto. Näin on tapahtunut Hollannissa, missä vuonna 2000 siirryttiin lupajärjestelmästä tämmöiseen samantyyppiseen järjestelmään kuin Suomessa. Silloin annettiin takeet siitä, että rahoitus säilyy. Mutta näin ei tapahtunutkaan, vaan hallitus teki mittavat leikkaukset NPO:n budjettiin. Näin tapahtui myös Pohjoismaassa Islannissa, jossa aluksi tehtiin tällainen siirto ja todettiin, että tämä on tekninen siirto, teknisesti jäädytetään indeksit, ja tehtiin myös korvamerkinnot, millä yritettiin turvata tämä tilanne. Mutta sielläkin se johti siihen, että kansallisen radio- ja tv-yhtiön RÚV:n resursseja merkittävästi leikattiin, ja nyt ne ovat enää 86 prosenttia siitä, mitä alun perin tarkoitettiin.

Eli, hyvät kollegat, tässä ollaan aika isojen asioiden äärellä. Tällaisen oven te olette nyt avaamassa. Tässä virheessä en itse halua olla mukana ja sen takia tulen tukemaan edustaja Taimelan ja muiden liikenne- ja viestintävaliokunnan vastuullisten toimijoiden tekemää vastalauseita, josta uskon, että tulevat sukupolvet tulevat heitä kiittämään.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

19.40 **Sanna Marin sd:** Arvoisa puhemies! Edustaja Feldt-Rannan puheenvuorosta on hyvä jatkaa. Ylen rahoituksen leikkaaminen yleisradioveron indeksin jäädyttämisellä on poliittinen valinta, ja on selvää, että päätös vaikeuttaa Yleisradion toimintaa.

Itse leikkauksen lisäksi on huomionarvoista, että hallituspuolueet ovat päätöksellään rikkoneet yhteisesti sovittuja parlamentaarisia sääntöjä Yleisradion asemasta ja rahoituksesta päättämisestä. Kaikkien eduskuntaryhmien puheenjohtajat ovat antaneet yhteisen julkilausuman joulukuussa vuonna 2011 siitä, että mikäli ilmenee tarvetta muutoksille Yleisradion rahoituksessa, myös niiden valmistelussa nojataan parlamentaariseen valmisteluun. Tämän lisäksi hallitus on siirtämässä Ylen rahoituksen osaksi valtiontalouden kehyksiä, joka sekin on vastoin eduskuntaryhmien puheenjohtajien sopimaa linjaa. Tämä muutos vaarantaa Ylen rahoituksen riippumattomuuden. Hallitus ei siis kerta kaikkiaan noudata niitä pelisääntöjä, jotka on yhdessä sovittu ja päätetty.

Yleisradiolla on keskeinen julkisen palvelun tehtävä, ja tämän vuoksi on ensisijaisen tärkeää, että Ylen riippumattomuus turvataan. Hallituksen päätös valitettavasti uhkaa tätä keskeistä riippumattomuuden periaatetta, ja kyse on poliittisesta valinnasta, aivan kuten Feldt-Ranta puheenvuorossaan painotti.

Liikenne- ja viestintävaliokunnan oppositio puolueiden jäsenet ovat jättäneet valiokuntakäsittelyssä yhteisen vastalauseen ja hylkäysehdotuksen hallituksen esitykseen laiksi valtion televisio- ja radorahastosta annetun lain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta. Tämä esitys on edustaja Taimelan toimesta täällä salissa esitetty, ja tähän palataan asian toisen käsittelyn yhteydessä. Myös minä tulen kannattamaan tätä hylkäyksesitystä.

Yleisradion rahoitus on kerta kaikkiaan palautettava parlamentaariseen valmisteluun, aivan kuten on yhdessä aikoinaan linjattu.

19.42 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Koska Ylen määrärahaan ei tehty indeksitarkistusta 2015, kuten jo aikaisemmin totesin, päätös oli silloin 2014 eduskuntaryhmien puheenjohtajien yhteinen. Indeksijäädytys on myös tulossa 2016. Ylen tulot laskevat yhteensä 9,7 miljoonaa euroa kumulatiivisesti laskettuna. Tämä muutos tarkoittaa, että Ylen on sopeutettava toimintaansa, ja se pystyy myös sen tekemään.

Indeksijäädytykset ovat seurausta yleisestä vaikeasta taloustilanteesta Suomessa. Yleisradio Oy:llä on ehdottoman tärkeä rooli kotimaisen ohjelmasisällön tuottajana ja hankkijana, ja jatkossakin pitää turvata Ylen asema nimenomaan riippumattomana toimijana. Yleisradion merkitystä on valiokunnan mietinnössä ansiokkaasti korostettu myös alueellisena toimijana sekä demokratian ja sananvapauden kannalta.

Tässä yhteydessä on mainittava: Elävä arkisto on oikein aarreaitta. Ylen kohdalla kotimaisuus, Ylen kohdalla työllistäjä. Ja vaikka ohjelmasisältöihin ei pidäkään niinkään puuttua, niin jokunen sana kuitenkin. Urheilukilpailut, olympialaiset, MM-kilpailut. On tärkeää, että jokainen kansalaisemme pystyy niitä seuraamaan eikä se ole kukkaron paksuudesta kiinni. Toivoisin myös, että kun tiedämme, että liikkuminen on radikaalisti vähentynyt nuorten ja lasten kohdalla varsinkin, niin näistä urheilukilpailuista saamme niitä hyviä esimerkkejä, ja se voi vaikuttaa myös siihen, että lapset saavat idoleja ja alkavat harrastaa jotain lajia. Se on todella tärkeää tulevaisuuttakin ajatellen.

Kuitenkin haluan myös sanoa pari sanaa musiikkipuolesta, nimittäin koska Ylen pitää olla riippumaton — olen saanut hyvin paljon palautetta maakunnista — musiikkipuoli on mennyt ja on menossa siihen suuntaan kuin monilla kaupallisilla toimijoilla, elikkä siellä on näitä musiikkilistoja, vaikka se kielletäänkin, kun sitä kysyy Yleltä itseltään. On hyvin

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

vaikea ja melkein mahdoton saada jopa maakunnallisesti uutta musiikkia alueen hyvältä bändiltä tai esiintyjältä esille edes oman maakunnan Ylessä, se on fakta ja tosiasia. Vain erittäin suosittujen, määrättyjen levymerkkien esiintyjät pääsevät esille myös Ylessä hyvin paljon. Ja se ei ole ainoastaan suosioista kiinni, eiväthän ihmiset voi edes tykätä, jos ei ikinä kuule muuta.

Mutta nyt tähän asiaan. Meillä on täällä parlamentaarinen Ylen työryhmä, ja toivonkin, että se pystyy työskentelemään yhdessä, ottamaan nämä kaikki negatiiviset ja vaikeat asiat esille ja kuitenkin sopimaan. Kyllähän se niin on, että Yle on riippumaton, koko kansan Yle. — Kiitos.

19.46 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Tuossa tuli tärkeitä sanoja Ylen merkityksestä, ja se on juuri niin, että kansakunnan etu on se, että meillä on riippumaton, laadukas ja moniarvoinen media ja meillä on riippumaton, laadukas ja moniarvoinen yleisradioyhtiö. Ja näin sen pitää olla. Sen takia en voi sille mitään, puhemies, mutta minä olen todella surullinen siitä tilanteesta, missä me olemme tässä ja nyt. (Olavi Ala-Nissilä: Hämmäntynyt?) Minä olen... — Edustaja Ala-Nissilä, tämä on vakava asia. Minä olen hirveän surullinen myös siitä, minusta on jopa loukkaavaa se, että täällä jotkut edustajat käyttävät sellaisia puheenvuoroja, että tässä olisi kysymys jostain SDP:n kiukuttelusta tai oppositiopolitiikasta, kun me olemme nimenomaan se taho, joka kuuluttaa tässä yksimielisyyttä ja parlamentaarisuutta ja hämmästelee sitä historiattomuutta, mikä nyt on vallalla tässä salissa. Hämmästelen sitä historiattomuutta, mikä täällä salissa on vallalla. Minä olen tässä muuten tosissani enkä ollenkaan näe syytä meidän virnuilulle. Yhdyn ihan täysin edustaja Feldt-Rantaan siinä, kun hän sanoi puheenvuoronsa lopuksi uskovansa, että tästä vastalauseesta saattavat tulevat polvet, jotka sitten katsovat tätä kehitystä, kiittää.

Tässä ollaan nyt ajamassa kehitystä siihen suuntaan, että hallituspuolueet jostain syystä haluavat ilmeisesti markkinahenkisyyden nimissä ajaa Yleisradioa alas, ja siksi tehdään ja uhrataan tämä yhteisen päättämisen historia sille, että sysätään oppositio syrjään. Ollaan tekevinään parlamentaarista työtä, mutta tosiasiaa kaikki on jo sovittu hallituspuolueiden kesken etukäteen. Ja tämä on todella surullista.

Ja kun tietää tämän historian, sen merkityksen, mikä Yleisradiolla on ollut Suomen kansalle, niin kyllä minä olen todella surullinen siitä, että nyt hallituspuolueet tällä omalla toiminnallaan ovat ajamassa Yle-päätöksentekoa ristiriitojen tielle — Yle-päätöksentekoa ristiriitojen tielle.

Tässä edellinen edustaja (Puhemies koputtaa) kuvasi Ylen merkitystä, ja koska me olemme ennen ymmärtäneet tässä salissa, kuinka tärkeä se on, niin minä tunnen surua myös siitä, että se henki, mikä täällä on ennen vallinnut (Puhemies: Aika!) on nyt täysin, kerta kaikkiaan unohdettu.

19.48 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Puheenjohtaja! Tässä esityksessähän on nimenomaan kysymys nyt myöskin tästä rahoituksen jäädyttämisestä. Eli Yle osallistuu myös näihin taloustalkoisiin, mitkä ovat aivan välttämättömät myöskin kaikessa valtiollisessa toiminnassa ja julkisen puolen menoissa, mistä me voimme täällä päättää. Varmasti tässä tulee sitä keskustelua siitä, mikä on tämä menettelytapa, ja onneksi tätä tulevaa kehitystä sitten yhdessä mietitään. Mutta haluan myös kysyä SDP:ltä ja oppositiolta: Jos vaikka tämäkin linjaus olisi tehty yhdessä parlamentaarisesti, (Pia

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Viitanen: Miksei tehty?) olisitteko halunneet myös itse, että myös Yle osallistuu näihin taloustalkoisiin? Sitä rahoitusta voidaan siellä myös miettiä ja on syytä miettiä, ja siellä on varaa miettiä sitä. Ylen pitää osallistua myöskin tähän pahan taloudellisen tilanteen kohentamiseen. Saanko asiallisen vastauksen?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Puhujalistaan.

19.49 **Ari Jalonen ps:** Arvoisa puhemies! Tässä on tosiaan kyseessä Yle-veron indeksikorotuksen jäädytys. Siis sinänsä yksinkertainen asia. Mutta on totta, että tämä toimintamalli on herättänyt kritiikkiä, eikä siitä oikein kauneuspisteitä voi antaa. Ja totta on se, että hallitus meni yksipuolisesti jäädyttämään tämän indeksikorotuksen, jotta kotitaloudet saisivat vähän paremman ostovoiman, ja poistamaan sieltä ne alemmat maksuluokat, joten kaikista vähäosaisimmat saavat hieman helpotusta arkeensa.

Valiokunta tästä kritiikistä johtuen teki erittäin kriittisen mietinnön ja korosti muun muassa tätä parlamentaarisen työryhmän roolia tulevaisuudessa. Ja kuten esimerkiksi edustaja Jokisen puheenvuorosta voitte päätellä, kyllä tätä keskustelua on käyty myös hallituspuolueiden sisällä ja koko eduskunnan sisällä, ja mielestäni näin tulee käydäkin. Minä luotan parlamentaariseen ryhmään siinä, että sieltä löytyy jotain viisasten kiveä tähän tilanteeseen.

Mutta joka tapauksessa valiokunta on tiedostanut nämä ongelmat, ottanut kritiikin vakavasti huomioon, tehnyt kriittisen mietinnön, korostanut parlamentarismia, alueellista toimintaa, kielellistä toimintaa. Lopputuloksena oli kuitenkin se, että tässä on vastalause, (Puhemies koputtaa) josta sitten äänestetään.

19.51 **Teuvo Hakkarainen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä ei ole kysymys muusta kuin marssijärjestyksestä, ja mikään ei käytännössä ole muuttunut. Nyt se, mikä meillä on siinä suurin ongelma, on tämä indeksitarkistus — taikka sanotaan, että se korotus leikataan pois, sitä ei tule siihen. Nykypäivänähän tilanne on se, että digitaalisuus nopeuttaa kaikkea tiedonvälitystä ja tällä lailla. Se syö siitä pohjaa.

Kävin Keski-Suomen aluetoimituksessa, ja siellä on tehty nämä sopeutukset etupainotteisesti. Siellä ei tarvitse minkäänlaisia irtisanomisia eikä tämmöisiin puuttua, mitä tulee siihen Ylen sisäiseen toimintaan. Kaikki on tehty sisäisesti, ja toiminta jatkuu edelleen, ja myös tuotanto pysyy samalla tasolla kuin se ennen on ollut.

Myös tuohon, mitä historiallisuuteen tulee — eilen muuten puhuttiin historian oppitunneista, ja aina, kun Kankaanniemi tuli esille, puhuttiin historiasta, hän otti sen esille: Historia on semmoinen asia, että siellä ei tapahdu yhtään mitään. Ja tämä Ylen toiminta pitää sopeuttaa tähän aikaan, jota on digitaalisuus, mistä kahvilassa puhuttiin. Ylen tulee sopeutua siihen, niin kuin on tehnyt kaupallinen media — samalle viivalle. Se tulee siirtymään sinne, ja nämä ovat niitä Ylen tämän hetken haasteita, mitä tulee olemaan, nimenomaan tämä nettipuoli, mikä tänä päivänä leviää kulovalkean tavoin.

Ja mitä puolueettomuuteen tulee, siellä työryhmässäkin on SDP:ltä teidän parhaat voimanne tässä asiassa, Kiuru ja edustaja Heinäluoma. (Eero Heinäluoma: Toiseksi parhaat!) — No, sanotaan näin. Mutta kyllähän se parlamentaarisuus kuitenkin tulee sieltä varmasti esille sillä tavalla.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

19.54 **Simon Elo ps:** Arvoisa rouva puhemies! Indeksijäädytys on nähdäkseni perusteltu, mutta on luonnollista, että tähän keskusteluun — vaikka asia on sinänsä yksinkertainen, niin kuin edustaja Jalonen sanoi — nousee koko Ylen asema, rooli. Ilman muuta se on aivan ymmärrettävää.

Kyllä minun nähdäkseni kansalliselle yleisradioyhtiölle on tarve, mutta kyllä kysymys kuuluu: millaisena? Siinä tietysti rahoituskin sitten kuvaan tulee, mihinkä tämä indeksijäädytys sitten liittyy. Ylen tehtävä nähdäkseni on tehdä ohjelmasisältöä, jota ei kannata kaupallisesti tehdä. Täällä edustaja Kymäläinen sanoi, että kaupallisen ja Yleisradion pitää toimia toinen toistaan täydentäen, tästä voin olla samaa mieltä. Minusta valitettavasti tällä hetkellä se ei vain toteudu sillä tavalla kuin pitäisi.

Kyllä minä ihmettelen, että Ylellä on HBO:n, amerikkalaisen kaapelikanavan, sarjoja, kalliita sarjoja. Vaikka olen jalkapallon ystävä, niin ihmettelen, tarvitseeko Yleisradion näyttää Mestarien liigaa, joka on hyvin kaupallinen urheilusarja. Kyllä siinä mennään hyvin paljon sinne kaupalliselle alueelle, johon ei minun nähdäkseni olisi syytä Ylen mennä. Ja sitten on tietysti se, että Ylen budjetti on tämän indeksijäädytyksenkin jälkeen suurempi kuin Britannian BBC:llä suhteessa väestöpohjaan. Ei kovin dramaattista tapahdu, yli 500 miljoonaa euroa vuodessa. Näen myös, että esimerkiksi Yle Areena tällä digitaalisella puolella on kyllä haitannut laajuudessaan kaupallisia toimijoita, ja siitä paljon noottia kaupallisilta toimijoilta on ihan aiheellisesti tullutkin.

Ylen budjettia pitäisi tämän nyt perustetun parlamentaarisen ryhmän pohtia hyvin syvällisesti — toivon, että se sen tekee — ja siinä samalla pohtia totta kai sitä, mikä on Ylen ydintehtävä, mitkä ovat tavallaan sen rajat ja raamit, mikä on se rahoitus, mikä siihen tehtävään tarvitaan. Henkilökohtaisesti näen, että yli 500 miljoonaa Suomen kokoisessa maassa on liikaa.

19.56 **Suna Kymäläinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt, kun edustaja Elo otti asian esille, täytyy todeta, että kyllä minua ja koko oppositiota huolestuttavat juuri motiivit, joilla toimitaan, kun kuulen puheenvuoroja, joissa puututaan voimakkaasti Ylen ohjelmasisältöihin. Siitähän juuri olemme huolissamme, että kyse on poliittisen vallan käytöstä eikä valtionalouden alijäämäisyyteen vaikuttamisesta.

Edustaja Mäkelä totesi, että SDP kiukuttelee, ja ymmärrän kyllä, että edustaja ottaa tämän koko opposition esittämän hylkäysesityksen raskaasti. Ottaisin minäkin, jos puolueeni olisi asiaa eduskunnassa ajamassa.

19.57 **Simon Elo ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tämä sisältö väistämättä on myös taloudellinen kysymys. Niin kuin sanoin, tällaisilla oikeuksilla, mitä liittyy näihin ulkomaisiin televisiosarjoihin tai suuriin urheilutapahtumiin, liigoihin, lukuun ottamatta kansallisesti merkittäviä urheilutapahtumia, on suuri taloudellinen merkitys. Kyllä kansalaiset, minä mukaan lukien, ihan aiheellisesti kysyvät sitä, mikä se Ylen rooli on, mikä on se rahoitus, jolla se rooli, mikä sille kuuluu, rahoitetaan. Niin kuin sanoin, toistan, kansallisella Yleisradiolla on tärkeä tehtävänsä, mutta sen pitää juuri toteuttaa sitä ydintehtävää, ja tässä suhteessa toivon, että tämä parlamentaarinen ryhmä, nimenomaan parlamentaarinen ryhmä, yhteisesti pohtii sitä roolia ja tuo sitten sen esityksensä ja myös sitä arvioi, mikä rahoitus siihen tarvitaan.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja puhujalistaan.

19.58 **Eero Heinäluoma sd:** Arvoisa puhemies! Tämä Yleisradio-asia on todella tärkeä asia. Se on tärkeä asia meidän kansallisen kulttuurimme kannalta, ja se on tärkeä asia myös moniarvoisen tiedonvälityksen kannalta. Tähän saakka eduskunnassa on ollut vuosikymmeniä kestänyt erittäin merkittävä yhteisymmärrys siitä, että me tarvitsemme vapaan, riippumattoman, eduskunnan alaisuudessa toimivan mutta ilman poliittista sisältöohjausta toimivan kansallisen yleisradioyhtiön. Ja jotta siihen voi luottaa ja toimittajat voivat luottaa siihen, että heillä on tämä riippumattomuus, niin hallitus ei tee päätöksiä Yleisradion asioista, vaan ne ratkaistaan kaikkien puolueiden, niin hallitus- kuin oppositiopuolueidenkin, läsnä ollessa.

Ylen ohjelmatuotannon laajuudesta voidaan keskustella, mutta he, jotka paneutuvat tähän asiaan ja selvittävät kansallisen yleisradioyhtiön menestymisen edellytykset, aika nopeasti huomaavat, että ei voi olla semmoista yleisradioyhtiötä, joka lähettää vain suoraa lähetystä ja nauhoitusta eduskunnan istuntosaleista. Sehän ei ole todellinen kansallinen yleisradioyhtiö. Eli jos lähdetään siitä, että ainut, mitä Yleisradio saa tehdä, on se, että siellä on tätä tuimaa asiaa aamusta iltaan, mutta sitten urheilu on jo aika lailla vaarallista, puhumattakaan, jos on joku huumoriohjelma, ja aivan erityisesti, jos siellä nauretaan poliitikoille, niin sitten se on jo menoa ohi rajan, ja että yleisradioyhtiö ei voi lähettää mitään muuta kuin suomen kielellä esitettyä ohjelmaa, että ei saa olla tekstitettyä yhtään englannin kieltä tai ruotsin kieltä, niin aika mahdoton tilanne. Sehän tarkoittaa, että me kaventaisimme ihmisten käsitystä maailmasta, ja sitten lisäksi se johtaa, totta kai, siihen, että jos siinä valikossa ei ole mahdollisuutta aidosti seurata koko maailman tapahtumia, joihin kuuluu kulttuuri ja myös viihde, niin sitten yleis-, katsoja- ja kuuntelijamäärät tulevat alas, ja sitten kun ne tulevat alas, tullaan sanomaan, että eihän tätä loppujen lopuksi oikein kukaan katsokaan, miksi tätä rahoitetaan, ja sen jälkeen todetaan seuraavaksi, että eikö tämä voitaisi lopettaa oikeastaan kokonaan. Näin tämä ketju menee. Ja kun vähän aikaa juttelee alan osaajien kanssa, niin huomaa, että se on aika looginen ketju, että jotta Yleisradio on koko kansan radio, niin kyllä se tarvitsee sinne myös urheilua.

Mitä tulee sitten ohjelmatuotannon kustannuksiin, niin siihenkin kun tutustuu, niin huomaa alta aikayksikön, että ulkomainen ohjelma on, ikävä kyllä, huomattavasti halvempaa kuin tämä kotimainen. Jos tehdään kotimaista tuotantoa, niin kuin Yleisradio tekee ja sen pitää myös määräysten mukaan tehdä, niin sehän on kallista tieteenkin verrattuna siihen, että ostetaan tätä amerikkalaista, joka myydään siis miljardeille ihmisille, niin eihän siitä nyt sitten enää, kun pannaan hiukan lisää Suomeen, montaa euroa per minuutti hinnaksi tule. Eli jotta Yleisradio pärjää, niin sillä täytyy olla monipuolinen tämä repertuaari, ei siitä voida tehdä vain puolueiden tiedotteiden julkaisuareenaa.

Samalla tavalla tilanne on suhteessa näihin uusiin välineisiin, että jos tällä filosofialla mennään, mitä täällä nyt jossain määrin on esitetty, niin me olisimme tilanteessa, että silloin, kun televisio syntyi — 56 muistaakseni, vai oliko Tesvisio hiukan ennen — olisi todettu, että eihän nyt Yleisradio voi lähteä kilpailemaan tämmöiselle kaupalliselle alueelle, jossa voi olla kaupallisiakin toimijoita, vaan että pysytään vain siellä radion puolella. Siellä oltaisiin radiopuolella edelleenkin. Tai kun siirryttiin väritelevisioon, oltaisiin sanottu, että kyllä Yleisradion pitää pysyä mustavalkoisena, ettei se nyt vain ryhdy kilpailemaan kaupallisten toimijoiden kanssa ja vie leipää niiden suusta.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Nimenomaan ajatus on se, että me tarvitsemme kansallisen yleisradioyhtiön, joka on riippumaton ja johon voi sillä tavalla luottaa, että siellä ei ole poliittisia eikä taloudellisia intressejä, ettei olla siinä tilanteessa, missä Britanniassa, ikävä kyllä, ollaan, kun siellä ollaan asteittain BBC:n asemaa heikennetty, että kun aloitat vaalikampanjan, niin varaat ensimmäisenä lentoliput Melbourneen Australiaan ja käyt tapaamassa Rupert Murdochia ja pyytämässä tukea, että jos voisi saada The Sunista ja muista pikkuisen ymmärrystä näille meidän kannoillemme. Tämä on vakaa kysymys, hyvät kollegat, ei tämä ole samantekevää. Meillä on suuri riski, että hetken kuluttua iso osa tästä meidän kaupallisesta toiminnastamme on ulkomaisten omistuksessa. Tämä keskittyminen menee erittäin lujaa vauhtia. Jopa Sanoma Osakeyhtiö, tai millä nimellä se nykyään onkaan, jota pidettiin ennen täysin voittamattomana, on tilanteessa, että on valtaiset tappiot epäonnistuneista ulkomaan ostoksista ja osa kotimaan toimintoja on vaarassa, enkä ole niin varma, kuinka pitkään sekään pysyy luotettavasti suomalaisissa käsissä. Eli jos me haluamme ylläpitää monipuolista kulttuuria, monipuolista peiliä myös itsellemme ja erilaisia väyliä tulla julkisuuteen, antaa tilaa myös kotimaan kulttuurin tekijöille, riippumattomille ohjelmayhtiöille, niin me tarvitsemme Yleisradiota ja sen pitää olla eri välineissä esillä, myös siinä nykyaikaisessa. (Olavi Ala-Nissilä: Miten se Helsingin Sanomia auttaa?) — No, kyllä se Helsingin Sanomia auttaa, että sillä on kunnan kilpailua. Todellakin kilpailua tarvitaan, että me voimme lukea erilaisia uutisia, että kaikki ei ole Helsingin Sanomien varassa vaan on myös Yleisradio, josta voi katsoa ja verrata, ja sitten tulee tämä, että kuka on luotettavin.

Ja olihan tämä hieno lopputulos tässä viimeisessä tutkimuksessa, että Yleisradio on tehnyt niin korkealaatuista uutistuotantoa, että se on selkeästi luotettavin uutisvälitys. Sehän on hieno lopputulos. Miksi me emme ole omistajina ylpeitä, että meillä on tällainen yleisradioyhtiö, tällainen porukka, jotka ylläpitävät edelleenkin korkeita kuuntelija- ja katsojalukuja, erittäin suurta tyytyväisyyttä? Ja ei mitään humppaa, hömppää, vaan luotettavin uutistoimitus. Minusta se on hieno asia.

20.04 Simon Elo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinäluomalla on tietysti pitkä kokemus ja näkemys, kunnioitan sitä, ja monta tärkeää asiaa tuossa puheenvuorossa tuli esille. Haastan kyllä siinä suhteessa — puhutaan katsojamääristä — ymmärrän tuonkin logiikan tietysti, että jos katsojamäärät ovat hirveän alhaisia, niin sitten ruvetaan jollain tavalla perustelemaan, kannattaako tällaista sitten olla, kun katsojamäärät ovat näin alhaisia. Mutta toisaalta kyllähän Yleisradiolla tietysti varmasti on paljon tuotantoa, jossa kaupallisesta näkökulmasta katsoen katsojamäärät ovat alhaisia. Silti sitä tuetaan, koska sillä on julkisen tehtävän kautta se arvo, mikä pitääkin olla, eli tuottaa sellaista tuotantoa, jota kaupallisesti ei olisi järkevää tehdä mutta joka voi kulttuurisesti esimerkiksi olla hyvinkin tärkeää.

Urheilusta: En sanonut, että kaikki urheilu pitäisi tietenkään poistaa, mutta meillähän on lainsäädännössä jo nyt raja-arvoja, että esimerkiksi Suomen jääkiekko-ottelut täytyy näyttää julkisella kanavalla, mutta esimerkiksi MTV sitten on ottanut kaupallisen puolen kautta omakseen muuten sen tapahtuman, ajatellen jääkiekon MM-kisoja yhtenä esimerkkinä. Kyllä tätä jonkin verran on jo nyt käsitelty, minkälaisesta sisällöstä on kyse.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Ala-Nissilä. (Eero Heinäluoma: Vastauspuheenvuoro!) — Ilman muuta. En havainnut, että edustaja

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Heinäluoma olisi pyytänyt, mutta ehkä se oli sanomattakin selvää. Siis edustaja Heinäluoma.

20.05 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen nyt kovin pettynyt, kun tuli vain yksi vastauspuheenvuoro ja oletin, että olisi tullut vielä lisää.

Siis todellakin nyt täytyy kuitenkin muistaa, että kun puhutaan näistä kaupallisten vaikeuksista, niin katsokaa vähän tarkemmin, mistä nämä kaupallisten vaikeudet johtuvat. Eivät ne siitä johdu, että meillä on yleisradioyhtiö ja sillä on ohjelmatuotantoa. Tämä Sanoma Osakeyhtiön puoli johtuu raskaasti epäonnistuneista ulkomaanostoksista, raskaasti epäonnistuneista ulkomaanostoksista, joista he asteittain pyrkivät eroon — yli miljardin euron tappiot sieltä. Senkö takia meidän pitää nyt sitten ajaa Yle alas, että ne ulkomaantappiot saataisiin jotenkin hoidettua? Katsokaa MTV:n puolelle, mistä tulevat suuret tappiot sieltä? Ne tulevat näistä maksu-tv-satsauksista ja sinne ostetuista erittäin kalliista muun muassa urheilulähetyksistä, jotka ovat osoittautuneet kaupallisesti epäonnistuneiksi ja ilmeisesti johtivat myös toimitusjohtajan vaihtoon. No, senkö takia Yleisradio pitää ajaa alas, että kaupallinen puoli tekee epäonnistuneita strategiavalintoja ja ohjelmavalintoja? Kyllähän meillä täytyisi vähän olla (Puhemies koputtaa) ylpeyttä pitää omasta yhtiöstämme huolta.

20.07 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aika pitkälle jaan tuota edustaja Heinäluoman äskeitä puheenvuoroa. Täytyy muistaa se, missä tilanteessa tehtiin tämä Yleisradion rahoituspäätös, että se tehdään veroperusteiseksi. Pian sen jälkeen mediaa kohtasi se, että tämä talousongelma toi sen, että mainosrahoitus väheni. Samaan aikaan on vahva digitaalinen murros menossa. Nämä kaikki tekijät yhdessä ovat saaneet aikaan sen, että mediakenttä on tällä hetkellä aika epätasapainossa. Yleisradiolla on tärkeä tehtävä, se tekee hyvää työtä. Sen pitää olla riippumaton, se on täysin selvää, ja näin tulee ollakin.

Mutta meidän tulee myös kokonaisuutena olla huolissamme suomalaisesta mediakentästä, niin että on vahvoja toimijoita siellä kentällä. Jos meillä on vain yksi media, niin se yksi vahva media ei ole kenenkään etu jatkossakaan.

20.08 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vaikka nyt on kyseessä siis hallituksen esitys Yle-rahoituksen indeksikorotuksen jäädyttämisestä vuodelle 2016, niin kun tämä keskustelu laajeni nyt tähän Ylen ohjelmasisältöön itseensä, niin haluan kyllä olla hyvin pitkälle samaa mieltä kuin edustaja Heinäluoma tuossa omassa puheenvuorossaan siitä, että Ylellä tarvitaan erittäin monipuolista ohjelmistoa. Kyllä siellä pitää olla sitä urheilua, sitä ihmiset haluavat nimenomaan seurata, mutta siellä pitää olla myöskin sitä kotimaista tuotantoa ja alueellista toimintaa erittäin paljon. Nimenomaan se aluetoiminta on tärkeää siellä.

Itse toivon, että poliittiset päättäjät eivät lähde puuttumaan sinne ohjelmasisältöihin kovinkaan paljoa vaan annetaan operatiivisten toimijoiden hoitaa se asia. Se on heidän tehtävänsä, ja me keskitymme muihin asioihin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt mennään puheenvuorolistaan, ja edustaja Ala-Nissilä.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

20.09 **Olavi Ala-Nissilä kesk:** Arvoisa herra puhemies! Totta kai Yleisradiolla on tärkeä rooli kansallisena tiedon välittäjänä, ja tarvitaan monipuolista ohjelmaa, urheilua ja niin edelleen, siitä olemme kaikki samaa mieltä. Pari pointtia kuitenkin:

Ei kukaan ole Yleisradiota alasajamassa, kun edustaja Heinäluoma käytti tällaista termiä.

Toinen juttu: Kyllä Yle-vero on kuitenkin vero, joka lasketaan Suomen veroasteeseen. Kyllä se siinä mielessä liittyy talouteen.

Kolmas asia on, että kun me kaikki maksamme sitä Yle-veroa, niin kyllä Yleisradiota voidaan kritisoida myöskin, ei se toimi missään tyhjiössä. Miksi annetaan sellainen käsitys, että se on pyhäinhäväistys, jos täällä Yleisradiota jotenkin kritisoi? Kyllä siltä voidaan odottaa, totta kai, hyvää suoritusta monella eri tavalla.

Kyllä kriisissä tällä hetkellä on printtimedia, sen tiedämme — kun esimerkiksi lakko sitä vielä edesauttaa, tämä mikä on meneillään. Maakuntaradio ja nettilehdet kilpailevat kyllä maakunnallisen printtimedian kanssa. On turha väittää, ettei näin olisi. Se tulevaisuudessa varmasti lisääntyy, kun maakuntalehdet menevät eri muotoon: toinen saa verotuloja, ja toinen kilpailee markkinoilla. Eihän se ole tasavertainen tilanne. En minä sano, mitä sille pitäisi tehdä, mutta jos vain väitetään, että mitään kilpailua ei ole, niin sehän on tosiasioilta silmänsä ummistamista.

20.10 **Teuvo Hakkarainen ps:** Arvoisa puhemies! Niin kuin sanoin tuossa alussa, tässä ei ole kysymys marssijärjestyksestä. Edustaja Heinäluoma on varmasti hyvin perillä noista Ylen asioista, kun täällä on ollut aina. Minä kävin siellä viime viikolla katsomassa, ja eivät nämä ulkomaiset ohjelmat ole se rasite siellä. Kotimaiset maksavat todella paljon enempi kuin ulkomaiset. (Eero Heinäluoma: Juuri näin! — Sirpa Paatero: Opettaa noille nuorille vähän!) — Joo, no ei tässä nyt tarvitse sillä tavalla. — Ja urheiluohjelmat: no okei, varmaan niitä seurataan paljon ja kuuluukin tulla tuolta Ylen puolelta, mutta niin kuin Ala-Nissilä sanoi, kyllä sitä voi kritisoida, ja minä nyt teen sillä tavalla.

Minulla on autossa semmoinen radiokanava — otetaan radion puolelta. Se hakee aina vain kanavan sieltä, se näkyy suurimmalla siellä. Kun minä ajan tuonne Kainuun korpeen, jossa ei asu kuin piru ja palokärki suurin piirtein (Eero Heinäluoma: Ja keskusta!) — no, jotakin muutakin — niin siellä tulee ruotsin kieltä. Ensimmäisenä Radio Vega on suurimmalla. Minä en tiedä, paljonko se maksaa sen tuottaminen sinne korpeen, mutta siellä sitä ei tarvita. Kyllä me voimme näin kritisoida työryhmänä ja edustajina sen toimintatapoja, ja jos siellä pystytään säästöjä saamaan, niin niihin tämmöisessä taloustilanteessa pitää pystyä myös puuttumaan. Että ei se niin pyhä lehmä ole, että siinä kumartavat koko ajan edustajat rähmällään sen nenän edessä.

20.12 **Ari Jalonen ps:** Arvoisa puhemies! Edelleenkin on kyse tästä hallituksen esityksestä, missä puututaan vain siis tähän indeksijäädytykseen.

Mutta edustaja Heinäluoman puheenvuoro sai minut pyytämään tämän toisen puheenvuoron, ja tahdon oikaista siinä pari asiaa tai tehdä selvemmäksi. Minulla ei ole niin pessimistinen kuva Ylen toiminnasta kuin puheenvuorosta sai pääteltyä. Eli ei Ylen toiminta lopu, se tekee hyvää toimintaa, eikä se lopu, vaikka kiristettäisiin enemmänkin tuota rahoitusta. Ja toinen asia. Ylellä on merkittävä rooli semmoisessa epätodennäköisessä, ikävässä tilanteessa, jos meillä olisi joskus poikkeusolot päällä, poikkeustilanne päällä. Ei sitä Yleä senkään takia lopeteta. Eli uskon kyllä Ylen

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

toimintaan, se on vahvaa ja hyvää. Mutta tämä tosiaan tulee entisestään tiivistämään, kiristämään toimintaa, tiivistämään sitä ja tekemään vähemmällä parempaa.

Ja tehdään selväksi vielä se asia, minkä voi Heinäluoman puheesta väärin päätellä. Siellä on kotimaisuusastevaatimus ohjelmassa, se pitää paikkansa, mutta kun me olemme tässä nykymallisessa EU:ssa, niin kotimaista tuotantoa on EU-alueella tuotettu tuotanto, joten se ei ole kotimaista siinä määritelmässä, mitä Heinäluoma antoi ymmärtää.

20.14 Joonas Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tässä itsekkin haluan osallistua keskusteluun, koska tämä on hyvin periaatteellinen keskustelu, vaikka tässä nyt puhutaan tästä indeksin jäädytyksestä. Kun kysymyksessä on kansan radio, johon kansa hyvin pitkälti luottaa, niin tällöin tulee nimenomaan se periaatteellinen kysymys siitä, että ketkä sitten päättävät tämän radion toiminnasta. En haluaisi kyllä nähdä Suomessakaan sitä kehitystä missään määrin, että me edes mahdollistaisimme sen, että meillä siirrettäisiin tämä kansan radio hallituksen radioksi. Siitä on monissa maissa jo ihan tarpeeksi huonoja esimerkkejä, siihen suuntaan Suomessa ei millään määrittelyllä kannata lähteä.

Ja vaikka tässä salissa on osittain jo alettu kohta Ylen ohjelmakarttaakin määrittämään uudestaan ja toivoa, että sitäkin keskustelua ei täällä käytäisi, niin täytyy itsekkin nyt hieman pohtia, että kun joku on spekuloinut sillä, että haluttaisiin Ylen toimintaa nyt ajaa alas siksi, että se on syönyt kaupalliselta puolelta mahdollisuuksia, niin minun on vaikea käsittää, että sellainen tilanne, että julkinen palvelu toimii niin hyvin ja kaupallinen sitten jostain syystä niin huonosti, olisi sen julkisen palvelun syy. Sitä on hyvin vaikea käsittää, miten me olemme sellaisessa tilanteessa. Eikö enemmän pitäisi olla iloinen siitä, että meillä on niin hienosti hoidettu Yleisradio kuin tällä hetkellä on, että se myös pärjää? Ja niin kuin täällä on tullut hyvin ilmi, niin kyllä kaupallisella puolella pitkälti ne ongelmat johtuvat aivan muista kysymyksistä kuin siitä, onko meillä Yleisradio vai eikö meillä ole Yleisradiota.

Siinäkin mielessä tämä vastalause on hyvin perusteltu, että kun mietitään sitä, että tämän indeksijäädytyksen osalta vaikutuksia nyt valtion budjetin esimerkiksi alijäämään ei ole — toisaalta sillä on kyllä vaikutusta siihen ostovoimaan, mikä täällä on otettu huomioon muutaman euron osalta — niin olisi kyllä järkevää, että tästä periaatteellisesta syystä tämä asia nyt palautettaisiin tähän parlamentaariseen ryhmään ja käytäisiin tämä parlamentaarisesti läpi. (Puhemies koputtaa) Voi olla, että se tulos olisi sama, mutta noudatettaisiin niitä periaatteita, mitä eduskunnassa on yhdessä sovittu.

20.16 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tästä indeksiasia: Jokainen taho, myös yleisradioyhtiö, tarvitsee voimavarat, että se voi tehtävänsä tehdä, ja on selvää, että jos indeksejä leikataan, niin se näkyy siinä, mitä voidaan tehdä. Ei semmoista, että vähemmällä enemmän, voi tietenkään loputtomiin tehdä, varsinkin kun yleisradioyhtiö on tehnyt erittäin voimakkaita uudelleenorganisoituja ja vähentänyt henkilöstön määräänsä (Olavi Ala-Nissilä: Inflaatio ei ole kovin iso tänä päivänä!) ei kymmenillä vaan sadoilla.

Mitä tähän indeksin toimintaan tulee, niin siinähan täytyy muistaa, että tässähän on kaksi puolta: on se indeksi, jonka mukaan Yleisradiolle tilitetään rahaa, ja sitten se ratkaisu, joka koskee tätä niin sanottua Yle-veroa. Ja hallitushan teki ensin päätöksen siitä, että se leikkaa tätä Yle-indeksiä eli sitä rahaa, jonka Yle saa tästä rahastosta suoriutuakseen näistä tehtävistään. Tämä oli se päätös, joka ensin tehtiin. Ensimmäinen päätös, että leikataan tätä Yle-veroa. Sitten sen jälkeen oikeusoppineet huomauttivat hallitukselle, että ei voi

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

jättää sinne rahastoon ylimääräistä rahaa jakamatta. No, sitten oli idea, että sitä jaetaan jonnekin muualle. No, sitten oikeusoppineet sanoivat, että ei sitä voi jakaa muuhun kuin siihen tarkoitukseen, minkä eduskunta on tässä talossa — tai tuossa viereisessä talossa — säätänyt, eli Yleisradion toiminnan rahoitukseen. Tämä ei siis mennyt niin, että ensin oli ajatus vähentää kansalaisten ja pienituloisten ihmisten maksuja, vaan ensin oli ajatus, että Ylen toimintarahoja leikataan. Ja vasta kun osoittautui, ettei voi kerätä rahaa ja jättää jakamatta, tultiin tähän, että ruvettiin alentamaan tätä Yle-maksua. Tämäkin on tähdellistä sanoa, jotta tiedämme, miten tämä asia on kulkenut ja missä järjestyksessä, mistä tietysti tulee sitten joitakin ajatuksia myös siitä, miksi näin tehdään.

No sitten, mitä indeksiin tulee: Kyllä, minusta voi sinällään kysyä perustellusti sen perään, että onkos tämä indeksijärjestelmä nyt oikea. Sen keskustelun olisin ymmärtänyt. Jos tullaan tilanteeseen, että joudutaan viisi vuotta muuttamaan eduskunnan hyväksymää lainsäädäntöä erillispäätöksellä tai uudella lainsäädännöllä, niin eikö silloin loogista ole kysyä, onko tässä indeksissä jotain vikaa, eikä niin, että kulloinenkin hallitus joka ikinen kerta pitää Yleisradiota siellä oman peukalonsa alla ja epätietoisena siitä, mikä on rahoitus pohja, ja sitten vääntää ruuvia kireämmälle? Se olisi minusta ihan relevantti ja parlamentaariseen valmisteluun kuuluva kysymys, että mikä pitää olla sitten indeksin, että onko tämä indeksi jotenkin epäonnistunut, jos se tuottaa toistuvasti väärän lopputuloksen eduskunnan mielestä. Sen keskustelun ymmärtäisin kyllä hyvin. Mutta semmoinen, että ollaan koko ajan, että nyt pitäisi saada ja me tarvitsemme rahaa tuonne ja tänne, johtaa juuri siihen, josta Yle-veron kohdalla varoitettiin, että kun lupamaksusta luovutaan, käykö niin, että tästä tulee tämmöinen poliittinen pallo ja sitten siihen käytännössä ryhtyy vaikuttamaan se, tykkääkö viimeisistä ohjelmista tai viimeisistä uutisista.

Kun edustaja Ala-Nissilä kysyi sen perään, että mitäs ongelmia täällä on ollut, niin annan nyt sitten kaksi esimerkkiä:

Kun Yleisradiossa käsiteltiin perussuomalaisia vähän kriittisesti, perussuomalaisten riveistä tuli näitä suuttumuksia ja sitten eräs, ellen nyt väärin muista, eduskunnan erään keskeisen valiokunnan puheenjohtaja laittoi julkisuuteen tviitin, että tällä on sitten muuten seuraamuksia piste piste piste. Kun sanottiin, että eihän täällä kukaan ole mitään tehnyt, niin kyllä minusta tämä on aika kova kannanotto, jos eduskunnan keskeisen valiokunnan puheenjohtaja laittaa, että lukekaa nyt toimittajat, että jos jatkatte näin ja tulee kriittisiä kysymyksiä näille meidän täysin viattomille pikkumiehille, niin kansanedustajille kuin puoluetoimiston työntekijöillekin, niin sitten alkaa tulla seuraamuksia. Eli ei tällä lailla pitäisi tehdä.

Toinen esimerkki: Samaan aikaan kun tätä rahoitusta käsitellään ja keskustellaan siitä, jäädytetäänkö indeksit, pääministeri ilmoittaa, että hän haluaa suoran televisioajan Yleisradiosta prime time -aikaan kertoakseen erittäin kiistanalaisesta asiasta käsityksiään suoraan Suomen kansalle, eli näistä pakkolaeista. Asiasta, jossa oli työmarkkinajärjestöjen kesken huomattava erimielisyys, joka oli poliittinen riidanaihe ja josta oli myös puolueiden kesken huomattava erimielisyys. Pääministeri siis laittoi Yleisradion johdon valitsemaan, että päästävätkö he pääministerin hyvin dramaattisesti historialliseen suoraan lähetykseen, jota yleensä ei tehdä ilman sen kummempaa. Näinhän tehdään juuri näissä itäisen Keski-Euroopan maissa, joissa ei ole vakiintunutta poliittista kulttuuria, (Puhemies koputtaa) ja minusta tähän meidän ei pitäisi mennä, ja se vaatii meiltä itseltämme, siis poliittisilta päätöksentekijöiltä, tiettyä hovietiketin tuntemusta, että ei panna mahdottomia

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

kysymyksiä, joista se, joka tekee päätöksiä — tässä tapauksessa Yleisradion johto — voi ymmärtää, että jos en tee näin, niin sitten tätä raharuuvia ruuvataan kireämmälle.

20.22 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa herra puhemies! Tässä keskustelussa sivuttiin ohimennen työpaikkoja. Totta kai meidän pitää olla huolissamme työpaikoista ja niiden säilymisestä mediatoimijoiden osalta, olivat ne sitten markkinaehtoisten mediatoimijoiden tai Yleisradion puolella. Mutta tulee muistaa se, että Yle-veron jäädytys ei pelasta markkinaehdoilla toimivaa mediakenttää tai siellä olevia työpaikkoja. Siihen on toiset keinot, ja se on toinen keskustelu kuin Yle-veron jäädytys.

Oikeastaan haluaisin palata tuohon alkuperäiseen asiaan, mitä olemme peränneet, että tämä Yle-veron ja tämän Yle-asian muutos palautettaisiin parlamentaariseen valmisteluun.

20.23 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Tuo edustaja Heinäluoma piti hyvän esitelmän tuolla, mutta mitä tähän puolueellisuuteen ja tämmöiseen tulee, niin eiväthän ne toimittajat sieltä vaihdu. Aina siitä ohjelmasta tulee toimittajan näköinen pikkusen. Ei täällä puolueetonta ole syntynyt tähän maailmaan, että kyllä me jokainen johonkin päin olemme länkällään tai pikkusen valuvikaisia.

Minulla on siitä kokemusta. Minä olin Torniossa katsomassa tätä maahanmuuttotilannetta, ihan kävin henkilökohtaisesti katsomassa sitä. Asenteellinen toimittaja tuli: miksi olette mukana mielenosoituksessa? En ollut mukana mielenosoituksessa. Asenne oli aivan selvä. Siis aina se näkyy se toimittaja sieltä, ja jonnekin päin se on puolueellinen varmasti — todennäköisesti käy äänestämässä — ja se näkyy myös siinä ohjelmassa.

Mitä tähän tuli, että Sipilä, pääministeri, tuli silloin esille hyvin voimakkaasti: Kyllähän täällä saa ulostulon. Jos tässäkin salissa haluaa, niin vaikka tänä iltana tekee semmoisen, antaa ulostulon, että varmasti on joka paikassa otsikoissa. Että kyllä sinne pääsee muullakin keinolla.

20.25 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Palaan tähän kritiikkiin. Olen samaa mieltä, että ilman muuta Yleisradiota pitää voida kritikoida. Se ei todellakaan ole kiellettyä, ja kritiikin aihetta on. Mutta sen olen huomannut, että tahtoo olla niin, että kun toimittajat ylipäänsä, mukaan lukien Yleisradio, yleensä kritikoivat enemmän niitä, joilla on valtaa, kuin niitä, joilla ei ole valtaa, niin aina ne, jotka ovat vallassa, kulloinkin pahastuvat.

Kyllä tähän tautiin demaritkin ovat syyllistyneet. Täällä on kokenutta joukkoa, muun muassa varapuhemies tuolla edessä. Ja kyllä muistelen niin, että pääministeri Sorsallakin oli omat ongelmansa Yleisradion kanssa 1980-luvulla. Hänkin koki, että erityisesti demareita syödään. Mutta kuuluu tämän järjestelmän luonteeseen, että vuorotellen tulee riippumattomasta tiedonvälityksestä kintuille. Se täytyy vain kestää ja oppia, että näin tämä toimii, eikä siitä pidä lähteä kostotoimenpiteisiin, vaan täytyy miettiä, miten omaa toimintaa muuttaa niin, että saa enemmän ymmärrystä.

Sitten tulen vielä tähän kysymykseen tästä kilpailusta ja alueista. Kyllä minun on aivan mahdotonta ymmärtää, enkä pidä sitä oikeana, että Yleisradion pitäisi lopettaa aluetoimituksensa ja uutisointinsa alueiden asioista sen takia, että joku maakuntalehti kokisi, että kun Yleisradiolla on muutama uutinen alueelta, niin sen takia ei sitä maakuntalehteä tilata tai ei käytetä maakuntalehtien maksullisia palveluita. En jaksa

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

uskoa, että maakuntalehtien menestys, on se sitten Kainuun Sanomat, Keski-suomalainen tai Aamulehti, voisi perustua siihen, että heillä olisi monopoli.

Sitten tulen tähän toiseen tosi tärkeään asiaan: onhan se nyt aivan olennaista, että meillä on maksuttomasti tulotasosta riippumatta saatavilla perusuutisia siitä, mitä meidän alueilla maakunnissa, vaikkapa Keski-Suomessa, tapahtuu, eikä niin, että sekä nettiuutiset että lehti on pantu maksumuurin taakse.

20.27 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Puheenjohtaja! Se on hyvä, että myös sitä rakentavaa kritiikkiä esitetään myös Ylen toiminnasta. On myös hienoa huomata, että edustaja Heinäluoma kritisoi Ylen päätöstä tai tuli kritiikkiä siitä, että pääministeri oli käynyt puhumassa Yleisradiossa. Sehän on tietysti Ylen oma päätös ollut, että hänet on sinne päästetty puhumaan. Toki hän sinne pääministerinä meni puhumaan. Olisi ollut sitten vaikka sosialidemokraattinen pääministeri, niin varmaan olisi se sama puheaika annettu.

Muutenkin on hyvä muistuttaa siitä, että valiokunnan lausuntohan oli yksimielinen siltä osin, että Ylellä on edelleen tämä monipuolinen tehtäväkenttä, ja haluamme Ylestä pitää kiinni. Edelleenkin kysyn SDP:ltä ja oppositiolta: oletteko edelleen sitä mieltä, että Ylen ei siis pidä osallistua näihin taloustalkoisiin ollenkaan, että tämä jäädyttäminen on siis kaiken kaikkiaan väärin, sen ei pidä lainkaan osallistua näihin taloustalkoisiin?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Listaan.

20.28 Simon Elo ps: Arvoisa puhemies! Eihän tässä ole nyt siitä selvästikään näkemys-eroa, että Yleisradio on riippumaton koko kansan julkinen toimija, jolla on tehtävänsä ja paikkansa. Siitä voimme olla samaa mieltä. Ei Suomen hallitus, ei tämä eduskunta, eivät perussuomalaiset, eivät sen enempää sosialidemokraatit päättä Ylen ohjelmasisällöistä, ja niin on hyvä. Se kuuluu Ylelle.

Mutta, aivan niin kuin edustaja Heinäluoma itsekin totesi, totta kai kritiikkiä saa ja voi ja pitääkin esittää. Varsinkin, kun me yhteisesti Yleisradion kustannamme, oli sitten kansanedustaja tai missä tahansa tehtävässä.

Edustaja Heinäluoma otti myös tärkeän asian esille: maakunnalliset toimitukset. Kyllä ne ovat yksi sellainen osa Yleisradiota, joka minun mielestäni on juuri sitä tärkeää ydintehtävää, mikä Yleisradiolla pitää olla — että myös tällainen paikallinen puoli tulee edustettua riittävästi. Jos ajattelee kaupallisia toimijoita, niin jos, niin kuin sanoin, ei kaupallisesti ole kannattavaa, niin silloin se alkaa olla jo herkästi Yleisradion toiminnan puolella, ja ei ole kaupallisesti kannattavaa monessakaan suhteessa tehdä uutisointia maakunnista sillä tavalla kuin Yleisradio nyt tekee ansiokkaasti. Kyllä se on hyvin tärkeää.

Ja aivan niin kuin edustaja Jarva tuossa totesi, kyllähän se on Yleisradion päätös, että pääministeri suorassa lähetyksessä puhuu. Ja aivan kuten todettiin, niin yhtä lailla sosialidemokraattien pääministeri, jos eduskunta sellaisen olisi päättänyt vaaleissa, olisi voinut siinä olla. Eihän siinä ole mitään poikkeuksellista länsimaisessa demokratiassa, (Eero Heinäluoma: Ei todellakaan voi!) että yleisradioyhtiö näyttää pääministerin yhteiskunnallisesti merkittävää puhetta. Jos ajatellaan esimerkiksi Isoa-Britanniaa Euroopassa, niin kyllähän siellä pääministeri harva se päivä voi BBC:llä puhua tärkeistä kysymyksistä, jos se on journalistisesti merkittävää myös BBC:n näkökulmasta. Se on sitten aina oma yksittäinen päätöksensä.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

20.30 **Teuvo Hakkarainen ps:** Arvoisa puhemies! Täällä tuli tämä BBC esille, ja nyt näistä henkilömääristä vähäsen: Meillä on Suomessa 5 471 000 asukasta ja työntekijämäärä Ylellä on 3 586. Se on 0,065 prosenttia väestöstä. Britanniassa väestöä on 64 767 000, vähän päälle, ja työntekijöitä on 21 045. Se on 0,025 prosenttia väestöstä. Siinä on puolen ero. Se tuottaa myös ohjelmia ympäri maapallon ja englanninkieliselle väestölle — mitä niitä alusmaita siellä on ennen ollut, minä en muistakaan, mikä se Suur-Britannia aikanaan oli — koko sille alueelle tulee BBC:n uutiset. Kyllä me voimme näitä asioita tarkastella näitten lukujen perusteella, ja tämä tieto on eduskunnan tietopalvelusta, niin että pitäisi olla ainakin puolueeton. Tietysti tässä on muitakin lukuja. Tuo Yle toimii myös tehokkaasti joillakin alueilla, mutta kyllä siellä voi olla sitä höttöäkin. Se nyt tässä taloustilanteessa laitetaan tarkastelun alaiseksi.

20.32 **Eero Heinäluoma sd:** Arvoisa puhemies! Mitä näihin vertailuihin tulee, niin sehän nyt sitten on niin, että jos teet isommalle markkinalle ja isommalle yleisölle, niin totta kai työntekijämäärä per henkilö on ihan eri luokkaa. Jos BBC:llä on studio ja sieltä lähtevät uutiset ja siellä on yksi ihminen ja ne menevät 50 miljoonalle ihmiselle ja sitten Suomessa on Yleisradion studio ja sieltä tulevat uutiset ja yksi ihminen on ja ne menevät 5 miljoonalle, niin se on sillä hoidettu. Tulee skaala, että kun sinä teet isommalle markkinalle, niin et sinä tarvitse samaa väkimäärää per henkilö tietenkään. Se ei nyt ole sen kummempi todistus asiasta.

Mutta sitten haluan sanoa, kun puhutaan näistä lehtien vaikeuksista, että minusta pitää olla sillä tavalla tarkka, että katsotaan sitten tätä lehtikenttääkin vähän, mitä siellä tapahtui. Viime vaalikaudella tehtiin erittäin epäonnistunut päätös laittaa lehdet arvonlisäveron alaisiksi. Pantiin lehdille kertaheitolla semmoinen melkein 10 prosentin kustannusrasite. Tuntuuhan se siellä taloudessa tietenkin. Kun näin tehtiin, niin sitten tuli tämä lama samaan aikaan ja lehdet ovat vaikeuksissa. Sanotaan sitten, että se virhe, jonka poliitikot tekivät, paikataan toisella virheellä, joka on se, että tulisi parempi olo sinne lehdille, kun kuristetaan Yleisradiota. Mutta tuskinpa yksikään niistä euroista, jotka nyt ovat siellä poistuvina tilausmaksuina, tulee takaisin tätä reittiä.

Sitten tullaan vielä siihen, mitä kaupallisten hyväksi voitaisiin tehdä. Viestintäministeri Viitanen asetti aikoinaan selvitysmies Tuomas Harpfin, joka teki erittäin hyviä ehdotuksia, miten voitaisiin tätä koko kenttää auttaa, mihin kuuluu muun muassa innovaatiotukijärjestelmä. (Pia Viitanen: Joka toteutui!) — Joka toteutui. — Siellä on myös eräitä asioita, jotka ovat vielä toteuttamatta. Kannattaisi sekin käydä lävitse ja ottaa yhteiseksi omaisuudeksi eikä rakentaa (Puhemies koputtaa) — 2 sekuntia etuajassa — etukäteen vastakkainasettelua. (Pia Viitanen: Juuri näin!)

20.34 **Ari Jalonen ps:** Arvoisa puhemies! Valiokunta kuuli ja kuunteli tätä kritiikkiä ja tämän seurauksena teki kriittisen mietinnön. Toistan vielä tässä viimeisenä puheenvuorona, että valiokunta totesi mietinnössään näin: "Valiokunta korostaa asetetun ja juuri työnsä aloittaneen parlamentaarisen työryhmän roolia Yleisradio Oy:n julkisen palvelun tehtävää ja riippumatonta toimintaa sekä rahoitusta arvioitaessa." Nyt me luotamme valiokuntana tämän parlamentaarisen ryhmän toimintaan ja sen jäseniin, että ne ottavat työnsä tosissaan. Kun myönnän sen, ettei kauneuspisteitä välttämättä voida kauheasti antaa, niin saadaan sitten asia kuitenkin semmoiseen järjestykseen, että se on kaikille kuitenkin hyväksyttävissä. Minä toivotan tämän parlamentaarisen ryhmän

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

jäsenille semmoista avoimen keskustelun ja ratkaisujen löytökyvyn henkeä ja yhteisymmärrystä. — Kiitos.

20.35 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti vielä.

Minä esimerkiksi en Ylen toiminnasta ole kyllä kovin hyvin perillä, en läheskään niin hyvin kuin Heinäluoma ja muut täällä, vanhat kansanedustajat, jotka ovat kauan olleet. Mutta sen työryhmän, mihinkä minut laitettiin nyt, taikka mihin pääsin, otan kyllä niin tosissani kuin pystyn.

Olin esimerkiksi Ylen aluetoimituksessa Keski-Suomessa yhden päivän mukana katsomassa, kun sitä ohjelmaa tehdään, ja tutustuin siihen. Minulle tuli monta ahaa-elämystä. Muutamissa asioissa täytyy pikkusen vetää takaisin. Noin ulkopuolisena ei sitä tilannetta sinne sisälle näe. Siellä tulee muutamia yllätyksiä.

Sitten oltiin täällä Helsingissä siellä Ylen pääpaikalla, ja siellä oli erittäin hyvä esitys siitä Ylen toiminnasta, muun muassa näistä ohjelmista, mitä tuotetaan, mitä ne maksavat, ja kustannustasoista. Vertailtiin muun muassa sitä, kun minä sanoin, että tuolla Yle Keski-Suomessa tuotetaan hyvin tehokkaasti ohjelmia, ja 90 prosenttia oli palkkakuluja siellä koko toiminnan liikevaihdosta. Ylen täällä päässä se oli noin puolet, mutta minulle sitten selvisi se asia, miksi se näin on, ja hyvin loogisesti se tuli sieltä.

Mutta tähän kun nyt perehdytään itse kukin, kyllä se työryhmä sitten saa siitä hyvän raportin keväällä aikaan.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 44/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden kunta- ja palvelurakennemuutostuksesta annetussa laissa säädettyjen velvoitteiden soveltamisesta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 111/2015 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 10/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 10/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

20.38 Timo V. Korhonen kesk: Arvoisa puheenjohtaja! Minulla on valiokunnan varapuheenjohtajana muutama sana tästä esityksestä ja mietinnöstä.

Ensinnäkin tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kunta- ja palvelurakennemuutostuksesta annettua lakia. Tällä lakiehdotuksella jatketaan edelleen kunta- ja palvelurakennemuutostukseen perustuvia sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoimintavelvoitteita vuoden 18 loppuun saakka. Tämän lain sääntelyllä pyritään

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

estämään se, että kunnat purkavat sosiaali- ja terveystoimen yhteistoimintajärjestelyjään vuoden 16 päättyessä, ja siten turvaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon häiriötön jatkuminen siirtymäkauden aikana. Puitelain mukaisista yhteistoiminta-alueista voidaan luopua vuoden 2019 alusta lukien. Eli siis tuolloinhan aloittavat toimintansa uudet muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä vastaavat maakuntapohjaiset itsehallintoalueet.

Mikäli näitä yhteistoimintasopimuksia nyt tässä vaiheessa irtisanottaisiin, voisivat sellaiset kunnat, jotka eivät ole enää vuosiin vastanneet itse sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä, joutua vuosien 2017 ja 2018 aikana palvelujen järjestämisvastuuseen. Tästä voidaan arvioida syntyvän ongelmia sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuuden kannalta. Eli hallintovaliokunta puoltaa yksimielisesti tämän lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 111/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maa- ja elintarviketalouden sekä maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta, saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain 14 §:n muuttamisesta sekä alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 86/2015 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 11/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

20.40 **Timo V. Korhonen kesk:** Arvoisa puhemies! Myös tästä mietinnöstä muutama sana, eli tässä esityksessä ehdotetaan siirrettäväksi saaristoasiain neuvottelukunta ja maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä sekä valtakunnallisten maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoitus ja kylätoiminnan valtionapu työ- ja elinkeinoministeriöstä maa- ja metsätalousministeriöön. Valiokunta pitää näitä ehdotettuja muutoksia esityksessä mainituista syistä tarkoituksenmukaisina. Työ- ja elinkeinoministeriöllä säilyy tämänkin jälkeen saariston ja maaseudun kehittämisen yhteensovitus muun alueitten kehittämisen kanssa, mikä on perusteltua ottaen huomioon työ- ja elinkeinoministeriön tehtävän alueitten kehittämisestä vastaavana ministeriönä.

Hallintovaliokunta yksimielisesti esittää, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 86/2015 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläntautilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 68/2015 vp
Valiokunnan mietintö MmVM 7/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 7/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 68/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeustulkkierekisteristä

Hallituksen esitys HE 39/2015 vp
Valiokunnan mietintö SiVM 7/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 7/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

20.42 **Kalle Jokinen kok:** Arvoisa herra puhemies! Tässä käsittelyssä on ensi vuoden budjettilakeihin kuuluva laki oikeustulkkierekisteristä. Tässä laitetaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi niiltä osin, että muodostetaan rekisteri, jossa on pätevyyden omaavien itsenäisten tulkkien tiedot. Tämän rekisterin tarkoituksena on edistää oikeustulkkiensa saatavuutta ja sellaisten oikeustulkkiensa saatavuutta, joilla on riittävä koulutus, pätevyys ja laadukas tulkkiaustaito. Käytäntöhän on ollut sillä lailla viranomaisilla tähän saakka, että niillä viranomaisilla, jotka tulkkieja paljon työnsä tueksi tarvitsevat, kuten poliisi, Rajavartiolaitos, Tulli, tuomioistuimet, on käytössään omia tiedostoja kääntäjä- ja tulkkipalveluja antavista henkilöistä, mutta ei tällaista yhtenäistä rekisteriä, jossa olisi tietyn laatutason vaatimus ja kriteeristö. Ja nyt tämän lakimuutoksen myötä tällainen oikeustulkkierekisteri muodostetaan.

Tämä on erityisen tärkeää, minä näen sen tässä hetkessä tärkeänä, koska meillä on valtava turvapaikanhakijoiden vyöry ja näissä asioissa tarvitaan päteviä tulkkieja, jotta viranomaiset pystyvät joutuisasti hoitamaan ne viranomaisien hoidettavaksi määrättyt asiat, jotka liittyvät näihin turvapaikanhakuprosesseihin ja esimerkiksi myös sitten

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

turvapaikanhakijoiden rikosprosesseihin ja palautusprosesseihin. Myös sen vuoksi tämä hallituksen esitys on tärkeä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 39/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain 117 a ja 124 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 113/2015 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 1/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 1/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Yleiskeskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 113/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2016 talousarvioesityksen (HE 30/2015 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 118/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Asia pantiin pöydälle tähän täysistuntoon 24.11.2015 pidetyssä täysistunnossa. Keskustelu jatkuu.

Keskustelu

20.45 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa herra puhemies! Tämä asiahan jäi pöydälle varsin oudonlaisen tapahtumasarjan seurauksena. Täällä nimittäin eduskunta kävi keskustelua tästä täydentävästä talousarviosta, ja ministeri Stubb kävi kertomassa eduskunnalle, että eläkkeensaajien asumistuen leikkaus muun muassa perutaan. Tämän jälkeen ministeri poistui salista ja keskustelu jatkui, kunnes sitten huomasimme — saliin tuli tieto edustaja Heinäluoman Twitter-seurannan perusteella — että kuinka ollakaan, samana päivänä valtioneuvosto oli pitänyt oman istuntonsa ja tehnyt päätöksen siitä, että eläkkeensaajien asumistukea leikataan. Tällä kertaa vähän toisessa muodossa, mutta kuitenkin leikataan.

Tämähän tietenkin kävi ilmi, että hallitus itse ei halua nimittää tätä leikkaukseksi. Siinäkin omituinen juttu: tiedote oli lähtenyt ministeriöstä, että eläkkeensaajan

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

asumistuesta säästetään, ja vähän ajan kuluttua otsikko kuuluikin jo, että enimmäisasumismenot jäädytetään, mikä nyt kertoo sitten varmasti oman osansa tarinaa.

Me olimme hyvin hämmentyneitä täällä eduskunnan istuntosalissa silloin, kun tuo Twitter-viesti löytyi. Miksi voi olla niin, että ministeri kertoo asumistuen leikkauksen perumisesta mutta ei katso tarpeelliseksi kertoa, että hallitus on samana päivänä tehnyt päätöksen siitä, että toisaalla, toisella kädellä tehdäänkin uusi leikkaus eläkkeensaajan asumistukeen?

Kysyimme, pitääkö tämä paikkansa — paikalla olleet, myös hallituspuolueiden edustajat olivat aika lailla ihmeissään ja muutama käytti puheenvuoronkin, että tämmöisestä ei ole tietoa ja täytyy selvittää ja jos näin on, niin huono juttu, huono asia, näin ei pitäisi käydä. Tämän keskustelun seurauksena me oppositiossa ja sosialidemokraateissa näimme, että tämä on sen verran vakava asia, eläkkeensaajien kuristaminen ja leikkauspolitiikan jatkaminen lupauksista huolimatta asumistuen osalta, että haluamme tähän selvyden ja haluamme käydä tämän keskustelun sitten, kun tiedämme asiasta lisää. Pyysimme asian sitten pöydälle ja tänään olemme jatkamassa tätä käsittelyä.

No, valitettavasti, asiahan oli juuri niin (Timo Heinosen välihuuto) kuin pelkäsimme. — Edustaja Heinonen, asia oli juuri niin kuin pelkäsimme. — Eli hallitus oli tietoisesti päättänyt tehdä uuden leikkauksen eläkkeensaajien asumistukeen, anteeksi, jos käytän sanaa leikkaus, sillä täällähän kävi ilmi ministerinkin puheesta se, että tässä on kysymyksessä joku asia, jota ei saa nimittää hallituksen mielestä leikkaukseksi, mutta tämä asia kuitenkin säästää valtion menoja viitisen miljoonaa, myöhemmin lisää. Ja tämä sama asia, jota ei saa kutsua leikkaukseksi tietenkään, on sitten näin ollen eläkkeensaajilta pois. Tästä on kysymys.

Tietenkin on hyvin ikävää eläkkeensaajien kannalta se, että näin ollaan tekemässä. Kyllä sen jälkeen, sen tiistain jälkeen, on tullut paljon yhteydenottoja ja ihmettelyä, aitoa huolta siitä, mitä tässä nyt on käymässä. Juuri kun mielenosoituksissa oltiin ja ajateltiin, että hienoa, nyt meitä kuultiin ja peruttiin tämä kohtuuton leikkaus. Oppositiokin teki välikysymyksen tästä, ja näin kävi, ja yhtäkkiä tilanne on se, että sitten palataankin jälleen kerran tälle leikkauslinjalle. Tilanne on hyvin ikävä, tilanne on vakava, ja tilanne on eläkkeensaajan kannalta kohtuuton. Minä en hyväksy tätä politiikkaa, mitä tämä hallitus tekee eläkkeensaajien kohdalla. Nimittäin tässä on se ikävä puoli, että tämä ei ole ainoa leikkaus. Sen lisäksi leikataan lääkekustannuskorvauksia, matkakorvauksia, asiakasmaksuja korotetaan hyvin paljon. Nämä kaikki iskevät nimenomaan pienituloiseen eläkkeensaajaan.

Olen usein sanonut, että eihän se voi olla niin, että pienituloinen ihminen ihan oikeasti joutuu valitsemaan, ostaako ruokaa vai lääkkeitä. Minua hämmensi kyllä hieman se, että täällä kyselytunnilla annettiin ymmärtää, että eihän tämä nyt niin iso leikkaus olekaan. Mutta kyllä, hyvät ystävät, se vain niin on, että pienituloisella ihmisellä ne kympit ovat tosi isoja rahoja, ja se on täysin väärä kohde hallituksen leikkauksille.

Tämä tarina on tosi. Tämä tarina on tosi, näin on käynyt Suomen eduskunnassa tiistaista torstaihin. Ja todellakin näiden parin päivän aikana on käynyt ilmi, että hallitus on tiennyt tiistaina täällä kertoessaan, että tukien leikkaukset perutaan, että uusi leikkaus on kuitenkin tulossa. Hallitus on tehnyt sen ihan tarkoituksella, ja tässä sitä sitten ollaan.

Puhemies! Haluan tähän sanoa vielä, että en pitänyt sopivana sitä, että kun kyselytunnilla eläkkeensaajan tilanteeseen liittyen esitin viimeisen kysymykseni ministeri Stubbille kysyen tästä eläkkeensaajien epäoikeudenmukaisesta verotuksesta, mistä

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

olemme täällä usein häneltä kysyneet, niin hän ei vastannut sanallakaan tähän kysymykseen. Hän käytti oman ministeriminuuttinsa kritisoidakseen SDP:n (Puhemies koputtaa) vaihtoehtobudjettia. Minusta ei ollut sopivaa myöskään se, että siinä yhteydessä, jos minuutti käytetään ministerin toimesta opposition vaihtoehtobudjetin kritisoimiseen, eikä pelkästään kritisoimiseen, vaan siitä puhuttiin muunneltua totuutta, annettiin minuutti väärää käsitystä — Me otamme vähemmän velkaa kuin hallitus ottaa. Me emme nosta veroastetta. Kaikki nämä ministeri kertoi meidän puolestamme täysin päinvastoin, kuin mitä olemme esittämässä — niin sitten emme saa vastauspuheenvuoroa kertoaksemme asianlaidan, miten se on oikeasti. Tämän nyt haluan todeta tähän pöytäkirjaan, että en minä ole 20-vuotisen eduskuntahistoriani aikana oikein tällaista näytelmää sitten nähnyt.

20.51 Sanna Marin sd: Arvoisa puhemies! On hyvä, että hallitus on perunut päätöksensä eläkeläisten asumistuen siirtämisestä yleisen asumistuen piiriin. Tämä päätös yhdessä eläkkeiden indeksijäädetyksen kanssa olisi pudottanut jopa 27 000 uutta eläkeläistä köyhyysrajan alapuolelle. Asia selvisi, kun oppositio teetti selvityksen tästä eduskunnan tietopalvelulla.

Kertoo kuitenkin paljon hallituksesta, että sen mielestä saavutus on se, että perutaan omia huonoja päätöksiä. Eduskunnan kyselytunnilla ministeri Mäntylä yritti jopa vierittää hallituksen esittämät leikkaukset palkansaajien syyksi. Hallituksen politiikasta on kyllä käynyt selväksi, ettei hallitus juuri arvosta sitä työtä, mitä palkansaajat ja palkansaajaliike tekevät, mutta silti tämä heitto oli kyllä monessa suhteessa pohjanoteeraus.

Enimmäisasumismenojen jäädytys yleiseen asumistukeen ja eläkeläisten asumistukeen on tosiasiallisesti leikkaus, kuten ministeri, anteeksi, edustaja Viitanen täällä totesi. (Eero Heinäluoma: Tuleva ministeri! — Pia Viitanen: Jaa!) Siis samana päivänä kuin hallitus ilmoitti eduskunnalle, että se peruu eläkeläisten asumistuen leikkauksen eli yhdistämisen yleiseen asumistukeen, se leikkaa asumistukea toista kautta indeksin jäädyttämisellä vuoden 2015 tasolle. Ministeri Rehula perusteli aiemmin tänään leikkausta sillä, että indeksijäädytys ei ole keneltäkään pois, mutta tosiasiallisesti jäädytys heikentää asumistuen saajien toimeentuloa, koska vuokrat ja muut asumiskustannukset kuitenkin nousevat joka vuosi. Leikkaus koskee noin 100 000:ta tuensaajaa yleisen asumistuen piirissä, ja se on noin 22 miljoonaa vuositasolla. Eläkeläisten osalta enimmäisasumismenojen leikkaus on lähes 5 miljoonaa euroa. Kyllä tämä minun mielestäni kuulostaa eläkeläisten näkökulmasta aivan selkeältä heikennykseltä nykytasoon nähden.

20.53 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Pidän tärkeänä, että omassa toiminnassani yritän katsoa koko maan etua ja toimia tällä tavalla tasapuolisesti, mutta olen myös helsinkiläisten äänestäjien asialla. Ja nyt kun puhutaan tästä eläkeläisten asumistuen uudesta leikkauksesta — siinä siis leikataan hyväksyttävien asumismenojen enimmäismäärää — niin se kyllä kohdistuu erittäin kipeästi helsinkiläisiin ja laajemmaltikin pääkaupunkiseutulaisiin. Miksi näin? Sen takia, että tämä on se alue, jossa vuokrat ovat kaikkein kovimmat. Ja ne ovat sitä sen takia, että täällä on paljon ihmisiä ja tulee olemaan paljon ihmisiä. Muuttoliike on jatkumassa, ja asuntotuotanto tulee pahasti jäljessä, ja sen seurauksena on korkea asuntojen hintataso ja sitten myös korkea vuokrataso. Ja tästä on tullut paljon terveisiä helsinkiläisiltä, että tätä alkuperäistä leikkausta pidettiin täysin kohtuuttomana mutta ei ole kyllä ymmärretty nyt tätä uuttakaan,

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

että kun on ilmoitettu, että peruutetaan, niin sitten kaikessa hiljaisuudessa tuleekin vähän yllättäen tällainen päätös, että tehdäänkin sitten tällainen toista kautta — vähän pienempi, mutta leikkaus kuitenkin.

Ilmeisesti on niin, että tässä haluttiin kertoa hyvät uutiset. Kerrotaan hyvät uutiset ja sitten toivotaan, että nämä huonot uutiset menisivät siinä huomaamatta, ettei kukaan oikein kertoisikaan, että sitten kuitenkin ensi vuonna (Timo Heinonen: Siis iso tiedote oli!) tällainen 5 miljoonan euron leikkaus tehdään ja se myöhemmin kasvaa eteenpäin. Ja sitten kävi niin, että ilmeisesti ministeriössä olivat tiedottajat laittaneet otsikkoon aika rehellisesti, (Pia Viitanen: Siis sen, mitä se oli!) että eläkeläisten asumistuesta tehdään säästöjä, kunnes tuli ilmeisesti poliittinen ohjaus, että pitää poistaa sieltä otsikosta se säästö. (Puhemies koputtaa) Tämähän on huonoa poliittista ohjausta. (Pia Viitanen: Ei kerrota totuutta!)

20.55 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Edellinen puhuja viittasi siihen, että pääkaupunkiseudulla on asuntopulaa ja hinnat ovat nousseet, ja se on totta. Kun katsomme esimerkiksi viime kauden tuloksia rakentamisessa, niin ne jäivät kyllä luvattoman laihoiksi, (Pia Viitanen: Kannattaa katsoa hyvin tarkkaan!) ja kun taas katsomme vaikkapa siitä neljä vuotta aiemmin tehtyjä rakentamismääriä, niin ne olivat erilaisissa luokissa. Asuntonministeri Jan Vapaavuoren aikana rakennettiin ennätysmäärä asuntoja, ja se tietysti näkyi myönteisesti siellä. Viime kausi — ei nyt mainita, keitä oli silloin ministereinä — jäi kuitenkin selkeästi niistä rakentamismääristä.

Nyt onneksi tällä kaudella jälleen tähän rakentamiseen halutaan ottaa uutta buustia, nimenomaan että me saisimme kohtuuhintaista rakentamista ja asumista, ja kyllä se kohtuuhintainen asuminen lähtee ennen muuta siitä, niin kuin edustaja Heinäluoma edellä totesi, että pitää olla riittävästi asuntoja. Eli asuntotarpeesta ja siitä, miten siihen pystytään vastaamaan, tämä hyvin pitkälti lähtee liikkeelle. Kun tätä hallituksen esitystä eduskunnalle ensi vuoden talousarvioesityksen täydentämisestä lukee, niin toivoisin, että kaikki kiinnittäisivät ison huomion sen yleisperusteluiden Talouden näkymät -kohtaan. Siinä todetaan, että Suomen talouden tilanne on vakava. Bkt:n kasvu on lähellä nolaa, ja työttömyys kasvaa, ja työttömyysjaksot pitenevät, ja taantumien jälkeenkin kasvu jää kituliaaksi.

Tuossa keskustelussa, joka viimeksi jäi kesken, lainasin myös talousvaliokunnan mietintöä pankkivaltuuston kertomuksesta, ja tämä on myös sellainen kohta, joka on hyvin tärkeää luettavaa: "Valiokunta kiinnittää vakavaa huomiota siihen, että Suomen talouskehitys jää yhä kauemmaksi euroalueen kasvusta. On vältettävä tilanne, jossa muun euroalueen kasvun myötä rahapolitiikkaa ryhdytään kiristämään ilman, että Suomi on saanut taloutensa nostettua kilpailukykyiseen kuntoon." Tämä kuvaa hyvin sitä tilannetta, mikä meillä tällä hetkellä on, ja sen takia pitää nyt määrätietoisesti tehdä näitä toimenpiteitä, rakenteellisia uudistuksia, esimerkiksi sote-uudistusta viedä eteenpäin, mutta myös veropolitiikassa sellaisia ratkaisuja, että tähän maahan saadaan työtä, uusia työpaikkoja ja toimeliaisuutta. Ja se pieni liikkumavara, mikä tällä hetkellä hallituksella on ollut, on haluttu nimenomaan kohdentaa niin, että pieni- ja keskituloisten työn verotusta kevennetään, että saamme tätä tilannetta sitäkin kautta sitten oikaistua.

Arvoisa puhemies! Pidän myönteisenä sitä, että hallitus kuulee kansaa ja on valmis myös korjaamaan esityksiään. Eläkeläisten asumistuen peruminen on myönteinen asia. (Eero Heinäluoma: Osittainen peruminen!) Mutta sitten toisena isona asiana, mikä tässä

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

nousee esille, on turvapaikanhakijat ja maahanmuutto, johon hallitus esittää merkittävää summaa, puolta miljardia euroa lisää. Kyllä poliisin voimavarat on tällä hetkellä sidottu isolta osin. Meillä oli tämä yksi julkisuudessa varsin laajasti ollut tapaus ja tänään uusia tapauksia, joissa maahanmuuttajat ovat aiheuttaneet turvattomuutta, ja tähän tilanteeseen pitää nyt pystyä vastaamaan niin, että sisäinen turvallisuus ei tässä maassa järky. Yhtenä ratkaisuna, kun EU:n ulkorajat vuotavat, pitää olla valmiutta myös sisärajoilla ottaa vahvempia rajatarkastuksiakin käyttöön. Esimerkiksi poliisiylijohtaja vahvisti, että myös usealla paikkakunnalla turvapaikanhakijoiden harjoittama seksuaalinen häirintä on lisääntynyt, ja nämä ovat sellaisia viestejä, joita nyt valitettavasti tulee monesta eri paikasta.

Aivan lopuksi, arvoisa puhemies, haluan myönteisenä asiana vielä nostaa esille sen, että hallitus lisää harmaan talouden torjunnan menoihin 6,4 miljoonaa euroa. Itse toivon, että pystymme vielä lisäämään myös poliisimäärää ja poliisimiesten koulutusta, niin että tuo sisäinen turvallisuus ja sen tunne eivät järky.

21.00 **Sanna Marin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus ja hallituspuolueiden edustajat perustelevat päätöksensä hyvin usein sanalla "pakko". Tämä oli luettavissa ja nähtävissä myös tästä edustaja Heinosen puheenvuorosta. (Timo Heinonen: En käyttänyt kertaakaan sanaa "pakko"! — Käytitte muistaakseni sanoja "nyt täytyy".

Tänään valtiovarainministeri Stubb viittasi niin sanottuun velkakelloon eduskunnan kyselytunnilla ja siihen, että valtionvelka ylittää maagisen 100 miljardin euron rajapyykin. Näin ei kuitenkaan tapahtunut, vaan tänään torstaina Suomella on Valtiokonttorin mukaan velkaa 97,39 miljardia. Taloussanomien haastatteli Valtiokonttorin apulaisjohtaja Mika Arolaa, joka selvensi asiaa näin: "Velka lisääntyy aina, kun valtio ottaa lainaa, ja vähenee aina, kun valtio maksaa lainaa pois."

Velkapopulismi, velalla pelottelu, pakon maalailu on tehokas väline tietenkin retorisesti käydä talouskeskustelua, mutta toivoisin myös vähän syvempiä perusteluita ja hieman syvempää talousanalyysiä.

21.02 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun edustaja Heinonen on viisas edustaja, tietää aina kaiken, niin minä nyt kysyisin sitten teiltä, edustaja Heinonen, kun teidän puolueenne edustaja, valtiovarainministeri Stubb, jätti minulle vastaamatta kyselytunnilla siihen kysymykseen, onko oikein, että eläkkeensaajien verotus epäoikeudenmukaistetaan. Tämä liittyy tähän asiaan nyt juuri sitä kautta, että kaiken kaikkiaan hallitus on eläkkeensaajia kohtelemassa hyvin epäreilulla tavalla, ja nyt sitten on tapahtunut vielä tällainen piiloleikkaus, ja on mielestäni todella uskomatonta, että näin voidaan toimia.

Mutta minä haluaisin nyt vastauksen siihen kysymykseen — parempi myöhään kuin ei milloinkaan. Me olemme usein tätä kysyneet. Te olette jo kerran äänestäneet sitä vastaan, että eläkkeensaajien vero pidettäisiin tasavertaisena. Siitä olen pahoillani, mutta teillä on vielä mahdollisuus moneen kertaan tässä matkan varrella, ennen kuin joulukoihtaa, ottaa kantaa tähän asiaan. Onko tämä oikein teidän mielestänne todellakin, (Puhemies koputtaa) että näin hallitus toimii? Minusta se ei ole oikein.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt myönnän vielä vastauspuheenvuoron edustaja Heinoselle, mikäli hän sellaista halajaa.

21.03 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aina kun puheenvuoron saan, niin sen mielelläni käytän.

Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä verotuksen liikkumavara on pieni, ja sen varan, mikä tällä hetkellä on, hallitus on halunnut suunnata nimenomaan niin, että pystymme saamaan tähän maahan lisää työtä ja työpaikkoja, ja se tapahtuu niin, että pieni- ja keskituloisten verotusta nyt kevennetään ja halutaan sinne suunnata nyt sitä buustia, mitä tässä pienen liikkumavaran tilanteessa on mahdollista tehdä.

Tässä salissa olemme käyneet monta keskustelua siitä, millä tavalla verotuksen ratkaisuja on syntynyt, ja täytyy kirjata se pöytäkirjaan, että itse asiassa viime kaudella tapahtui jo ensimmäisen kerran tämä työntekijöiden ja eläkeläisten verotuksen erkaneminen toisistaan raippaveron myötä. En muista, kuka silloin oli valtiovarainministerinä, se tapahtui silloin, mutta ei tietysti perustella silloin tehdyillä huonoilla päätöksillä, (Puhemies koputtaa) vaan nyt tällä kertaa sillä, että tuo liikkumavara laitetaan työhön ja toimeliaisuuteen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: No niin, ja nyt mennään puhujalistaan.

21.04 Simon Elo ps: Arvoisa puhemies! Kansanedustajina teemme työtä ensisijaisesti valitsijoidemme eli Suomen kansan hyväksi. Onkin ikävää, että resursseja nyt erityisesti tässä taloustilanteessa valuu niin paljon muuhun kuin suoraan kansamme hyvinvointiin. Hallitushan esittää kohonneiden turvapaikanhakijamäärien vuoksi maahanmuuton määrärahoihin korotusta 452 miljoonaa euroa. Tämä ei tietenkään ole perussuomalaisille mieleistä, (Eero Heinäluoma: Kukahan siellä hallituksessa on!) mutta tilanteesta saamme syyttää aikaisempien hallitusten laiminlyöntiä maahanmuuttopolitiikan uudistusten suhteen. Suomi ei ole riittäväällä varovaisuudella ja realismilla suhtautunut vaaraan tulijamäärän räjähdysmäisestä kasvusta. Aikaisemmat hallitukset ovat tehneet Suomeen tulosta liian houkuttelevaa aikana, jolloin Schengen-järjestelmä ei enää käytännössä toimi, ja tämänhän on pääministeri Sipilä myös myöntänyt puheenvuorossaan, että Schengen-alue natisee liitoksistaan. Suomen nykyisen hallituksen voima on sen käytännöllisessä kyvyssä tehdä tärkeitä päätöksiä. Siksi hallitus tekeekin kaikkensa turvapaikka- ja maahanmuuttojärjestelmään liittyvien kustannusten hillitsemiseksi seuraavien vuosien aikana. Tästä osoituksena ovat perussuomalaisten myötävaikutuksellakin tulleet linjaukset hallituksessa: kiristyksiä rajavalvontaan, perheiden yhdistämiseen, määräaikaisiin oleskelulupiin. Lisätoimia tarvitaan, niitä myös tulee.

Arvoisa puhemies! Hallituksen pitkäjänteisen työn avulla voimme tulevaisuudessa päästä taas tilanteeseen, jossa Suomen rajalliset resurssit käytetään tehokkaammin omien kansalaistemme hyväksi. Kansalaisten on hyvä tietää, että vasemmisto-opposition kanta kasvattaa maahanmuuttoa ja kehitysapuun liittyviä kustannuksia osuu lopulta suomalaisten omaan nilkkaan yhä vahvempien leikkauspaineiden muodossa. Viime kaudella samat puolueet ajoivat paperittomien terveydenhoitoa. Ajatelkaa, jos se olisi toteutettu, mitkä olisivat nyt kustannukset. (Eero Heinäluoma: Mitäs Kari Rajamäki teki?) — Kari Rajamäki on teitä, ja hyvä viimeinen mohikaani demareista olikin. (Sosialidemokraattien ryhmästä: Lähti pois! — Ei tule takaisin!)

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Propagandan vanha sääntö on, että jos toistaa hurjaa väitettä riittävän useasti, niin siihen aletaan uskoa. Mitä tulee eläkkeensaajien asumistukeen, niin en tässä suhteessa siksi lähde tähän demarien retoriseen kikkailuun. Niin kuin täällä täydennysbudjetin yleisperusteluissa sanotaan aivan oikein, eläkkeensaajien asumistuen ja yleisen asumistuen aiottu sulauttaminen peruutetaan.

Muutaman sanan haluan vielä sanoa täydennysbudjetista liittyen nimenomaan maahanmuuttoon. Tärkeää on se, että poliisi ja suojelupoliisi saavat lisäresursseja. Ehdotetaan lisäystä poliisille 9 miljoonaa euroa ja suojelupoliisille 800 000 euroa ja lisäksi poliisille maastapoistumismenoihin 16 miljoonaa euroa. Tämä on erityisen merkittävää tilanteessa, jossa — kuten täällä todetaan — 35 prosenttia turvapaikanhakijoista todennäköisesti saa myöntävän päätöksen, jolloin on iso osa turvapaikanhakijoita, jotka tavalla tai toisella, asianmukaisella menettelyllä, täytyy palauttaa. Viime vuonna 70 prosenttia turvapaikanhakijoista lähti kielteisen päätöksen saatuaan vapaaehtoisesti. 30 prosenttia jäi Suomeen syystä tai toisesta, tilanteessa tai toisessa, eikä tosiaan vapaaehtoisesti poistunut. Tämä on sellainen asia, johon onneksi lähdetään myös resurssien osalta paneutumaan.

Täällä yleisperusteluissa todetaan myös, että korkeimman hallinto-oikeuden ja muiden tuomioistuinten toimintamenoihin ehdotetaan yhteensä melkein 8 miljoonan euron lisäystä turvapaikanhakijoiden oikeusturvaan liittyviin menoihin. Se on aivan asiallista, lain mukaisesti näin täytyy, totta kai, toimia, kun oikeusasteita täytyy tässä enemmän käyttää kuin aikaisemmin. Tosin, kuten edustaja Zyskovicz on ihan tärkeästi ottanut esille, kansainväliset sopimukset, mihin Suomi on totta kai sitoutunut, eivät velvoita sitä, että hallinto-oikeuden lisäksi pitäisi olla valitusmahdollisuus myös korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Tätä pitää pohtia hallituksessa vakavasti, että tähän puututaan ja kustannuksia saadaan sitä kautta pienennettyä.

Lopuksi vielä otan esille nämä vastaanotto toiminnan ostopalvelumenot, joihin tehdään yli 200 miljoonan euron lisäys. Tämä huolestuttaa — siinä suhteessa, että hyvin moni vastaanotto keskus, myös omassa kotikaupungissani Espoossa, on yksityinen — ettei luoda yksityisille kaupallisille toimijoille tietynlaista automaattia valtiolta. (Puhemies koputtaa) Tässä pitää olla hyvin tarkka.

21.09 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa puhemies! Tämän talousarvion yrityksen täydentämisen yhteydessä pari talouspoliittista ajatusta ja pari murheellista.

Suomessa tällä hetkellä on tärkeää saada meidän vienti vetämään, ja nyt meillä yhden yrityksen perusteella, yhden yrityksen pohjalta, ollaan pysäyttämässä osin satamia ja puolta meidän viennistä. Se on murheellista. Tätä toimintaa, lakkotoimintaa, me tuemme verovähennysoikeudella, kun nämä lakkoavustukset ovat osittain verovapaita. En tiedä, mitä järkeä siinä on, kun (Eero Heinäluoma: Kukas on omistajaohjausministeri?) pieni vähemmistö laittaa Suomen taloutta polvilleen.

Toinen näkemys on se, että me tässä globaalissa menossa, kovassa muutoksessa näemme, että Suomen talouden ongelmat ovat rakenteellisia hyvin pitkälle. Opposition vastalauseesta minusta ministeri Stubb hyvin totesi: "ei ainuttakaan rakenteellista uudistusta." Sen sijaan vastuullinen oppositio näiden säästöjen osalta, joita hallitus korjaa — kun tehdään miinusmerkkisiä ratkaisuja nopeasti, niin niitä täytyykin tarvittaessa korjata — edelleen hassuttaa eläkeläisiä, että tässä ollaan viemässä heiltä nyt sitten asumistukea merkittävästi. Tästä ei ole kysymys.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Toivoisin, että vastuullinen oppositio näkisi myöskin Suomen talouden haasteet, ne rakenteelliset ongelmat, missä me olemme, ja tukisi sitä Suomen nousua. Muuten, kun meidän tämä nimittäjä eli bkt koko ajan pienenee ja julkiset menot ovat, mitkä ovat, ja kasvussa, niin eihän tällä tavalla Suomi voi nousta. Meillä on Euroopan huonoimmat lähtökohdat kohta, kun velka kasvaa ja emme saa taloutta kasvuun. Siinä mielessä me tarvitsemme laajan yhteisen ponnistuksen, ja tässä suhteessa toivoisin, että nyt työmarkkinoilla ja täällä eduskunnassa nähtäisiin nämä isot haasteet ja jätettäisiin nämä pienemmät näpertelyt vähemmälle. (Eero Heinäluoma: Ai eläkeläisasia on näpertelyä?)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Viitanen, ja sen jälkeen edustaja Heinäluoma. Mutta sitten en myönnä enempää vastauspuheenvuoroja, paitsi edustaja Ala-Nissilälle. Ei jokaisen puheenvuoron jälkeen tässä tilanteessa ole syytä käydä pitkää debattia. Nyt menettelemme näin.

21.12 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen hyvin pahoillani, jos edustaja Ala-Nissilän mielestä eläkkeensaajien asema ja toimeentulo on näpertelyä. Minun mielestäni se on iso kysymys ja vastoin kaikkia niitä lupauksia, mitä eläkkeensaajille annettiin ennen vaaleja. Täällä toimitaan nyt täysin toisin, liittyy se sitten verotukseen tai yleisesti eläkkeensaajan aseman heikentämiseen, mitä hallitus nyt tekee.

Mutta halusin tämän vastauspuheenvuoron siksi, puhemies, että haluan nyt edustaja Ala-Nissilälle todeta, että jos nyt vaivaudutaan tutustumaan näihin opposition vaihtoehtobudjetteihin, niin me olemme ensinnäkin ottamassa velkaa vähemmän kuin hallitus ottaa. Me kannamme vastuullisesti huolta taloudesta, ja minä en kyllä ymmärrä ollenkaan tällaista keskustelua rakenteellisista uudistuksista. Nimittäin meidän vaihtoehtobudjetissamme niitä on kosolti, ja toivon, että ottaisitte niistä kopin. Täällä on uudistuksia Rinteen työllistämismallista, täällä on kuntatyöllistämismallista avauksia, yrittäjyyspaketista avauksia, palkansaajalle ja eläkkeensaajalle enemmän käteen, verouudistusavauksia. Tämä on täynnä avauksia, jotta me saisimme (Puhemies koputtaa) tänne Suomeen työtä tässä ja nyt. Ottakaa koppi, edustaja Ala-Nissilä.

21.13 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen yllättynyt, että kun erittäin kokenut ja talousasioihin erikoisesti keskittynyt edustaja Ala-Nissilä on huolissaan tästä taloustilanteesta, hän ei ota vastaan niitä esityksiä, joita ihan rakentavassa mielessä on opposition puolesta toimitettu. Nehän ovat juuri rakenneuudistuksia, joista edustaja Viitanen mainitsi.

Nyt käytetään 6 miljardia, siis 6 miljardia euroa passiiviseen työttömyysturvaan ja toimeentulotukimenoihin, työttömyydestä aiheutuviin kustannuksiin. Kun SDP:n puheenjohtaja Rinne on esittänyt, että otettaisiin siitä osa ja käytettäisiin ihmisten työllistämiseen, niin sehän on rakenneuudistus. Se on rakenneuudistus, jolla passiivista rahankäyttöä muutetaan aktiiviseksi, jotta ihmiset pääsevät työelämään. Minun on vaikeaa ymmärtää, että tätä ei Suomen Keskusta voisi hyväksyä, ja oletankin, että sen johtava talousasiantuntija voisi viedä tämän ihan vakavaan harkintaan. Tämä ei ole nyt mitään vinoilua (Puhemies koputtaa) vaan ihan vakava ajatus.

21.14 **Olavi Ala-Nissilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun puhuin näpertelystä, liitin sen juuri näihin rakenteellisiin uudistuksiin. Niitä me tarvitsemme

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

todellakin. On totta, että työttömyysturvajärjestelmää täytyy uudistaa. Ei tukityöllistämisen menetelmin vaan laajemmin, siten että se on todella kannustava järjestelmä. Minä en ole tarkkaan tutustunut Rinteen malliin, ja pitää vielä sitä opiskella.

Sitten totta kai myöskin paikallinen sopiminen on erittäin tärkeää. Sillä saadaan kymmeniätuhansia työpaikkoja, jos sitä onnistutaan lisäämään, ja niin edelleen.

Todella ei ole tarpeen kritisoida SDP:n vaihtoehtobudjettia. Mutta kun te ryöstätte Sitran, niin miten sillä tutkimusta ja kehitystä edistetään, että Sitran toimintaedellytykset viedään? Tai Suomen Pankista ei voi — se on itsenäinen, EKP-järjestelmää — lähteä eduskunnan päätöksellä rahoja ottamaan yhtään enempää kuin päätöksentekojärjestelmät antavat. Sitten teiltä puuttuu, niin kuin sanoin, (Puhemies koputtaa) laajemmat rakenteelliset uudistukset.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt olisi aika siirtyä puhujalistaan.

21.15 **Matti Semi vas:** Arvoisa puhemies! Nyt päästiin ihan hyvään asiaan, koska kun talousarvion lisäyksiä tuossa katselin, olin pettynyt siihen, että työllisyysmäärärahoihin ei ollut riittävästi laitettu rahaa, kun Suomessa on niin paha työttömyys. Meillä on parhaillaan yli 300 000 työtöntä tällä hetkellä, ja kun otetaan nuo toimenpiteissä olevat mukaan, niin lukuhan on ihan lähellä puolta miljoonaa jo meillä.

Täällä usein on puhuttu tempputyöllistamisestä. Mutta minusta kun mietitään, mikä se työllisyydenhoidon merkitys on meillä, sen tärkein asia on ylläpitää työkuntoa ja ylläpitää ammattitaitoa, ja se mahdollistaa työttömän löytää jopa uuden ammatin ja ohjaa uuteen ammattiin, ja se on tiettyä sosiaalista toimintaa, että ihmiset eivät syrjäydy siinä. Tämä työllisyydenhoito, puolen vuoden pätkäkin, auttaa ihmistä sillä tavalla, että hän pystyy olemaan muitten ihmisten kanssa todella kehittävässä toiminnassa mukana. Sillä on erittäin tärkeä sosiaalinen vaikutus.

Entisenä nyrkkeilijänä voisin sanoa, että työllisyydenhoito on parasta sparrausta, mitä työttömälle voidaan antaa. Se kuuluu niin kuin siihen asiaan. Sen tärkein tehtävä on estää pitkäaikaistyöttömyyttä ja sen sosiaalisia ongelmia. Siihen olisi tarvittu tässä tilanteessa paljon enempi rahaa kuin näihin lisäyksiin on tullut mukaan.

Toinen asia, mistä rupesin huolehtimaan: Tuon harmaan talouden torjuntaan hallitus lisäsi sen 6,4 miljoonaa euroa, mutta kun tuossa katselin sitä lisätalousarviota ja sitä menettelytapaa, miten on toimittu, niin 3,2 miljoonaa on lisäystä tavallaan siinä rahassa, mutta sitten otetaan ainakin Rajavartiolaitoksen ja pelastustoimen menokohdilta rahaa pois se toinen 3,2 miljoonaa. Herää kysymys: missä meidän sisäisen turvallisuuden hoitaminen kulkee? Ja kun täällä on puhuttu paljon tästä meidän tämänhetkisestä pakolaistilanteesta ja siitä, että me tarvitsemme lisävoimia, sisäiseen turvallisuuteen valvoja ja toimijoita, niin tämmöisellä kikkailullako näitä asioita hoidetaan? Olin todella pahoillani siitä asiasta. — Kiitos. (Jari Myllykoski: Sumutus jatkuu!)

21.18 **Kalle Jokinen kok:** Arvoisa herra puhemies! Käsitellään siis täydentävää talousarvioesitystä, ja keskustelu on aika paljon keskittynyt tuohon eläkeläisten asumistukiasiaan, joka täällä aiemmin nousi jo esille edellisessä käsittelyssä. Mutta tämä taloustilanne on muutakin kuin asumistukea. Tällä hetkellä tämä velkatilanne on meillä sellainen, että sitä ei voi vähätellä. Täällä kuultiin puheenvuoroja siitä, että mitä se nyt on,

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

onko se nyt sitten jo yli 100 miljardia, vai ei. Oli niin tai näin, se on kyllä aika lähellä ja on menossa yli 100 miljardin.

Valtion velasta tässä salissa olevat kaikki puolueet ovat vastuussa, siitä velasta, minkä olemme ottaneet ja millä tätä yhteiskuntaa on nyt sitten rakennettu ja pidetty pystyssä. Sitä ei päästä pakoon, ja se pitää joka tapauksessa hoitaa. Nyt vain ei enää ole näköpiirissä sellaista pelastusta kuin aiemmin, että talouskasvu on aina ennen taantumun jälkeen hoitanut meidät kuiville. Meidän väestömme ikärakenne, meidän rakennemuutoksemme elinkeinoelämässä, teollisuudessa, viennin heikko veto, ne ovat kaikki sellaisia tekijöitä, jotka eivät tule tuomaan sitä nopeata kasvua, jolla sitten kuitataan tämä velka, minkä me olemme ottaneet. Silloin 2008, kun syöksyttiin taantumaan, tehty arvio siitä, että otetaan velkaa eikä aiheuteta sitä lamaa, sen 90-luvun kaltaista lamaanusta yhteiskuntaan rajuille leikkauksilla heti, vaan otetaan velkaa ja mennään tästä taantumasta yli, niin se arvio on osoittautunut nyt vääräksi. Nyt meidän täytyy suhtautua vakavasti tähän valtion velkaantumiseen.

Meidän kokonaisveroasteemme on liian korkea. Eli se resepti, että verotusta nostamalla nyt sitten talous korjataan kuntoon, ei ole enää mahdollinen. Verotuksen painopisteitä voidaan muuttaa niin, että meidän veroasteemme pitäisi olla matalampi, mutta veropohja voisi olla laajempi. Esimerkiksi tänään on kuultu, että Suomessa keskituloisten ihmisten veroaste on 3 prosenttia korkeampi kuin verokkimaissa. Se on vakava viesti, koska aina työn kannustavuuteen myös se verotus liittyy ja näihin täytyy tarttua.

Tämän taloustilanteen me tiedämme, ja se on vain yhdessä hoidettava. Mutta nyt sitten tähän täydentävän talousarvion joihinkin havaintoihin.

Tässä hallitus reagoi vahvasti tähän yhä paisuvaan turvapaikanhakijatilanteeseen. Tässä osoitetaan 452 miljoonaa euroa määrärahalisäystä tähän turvapaikanhakijoiden aiheuttamaan tilanteeseen. Se on reagointia olemassa olevaan tilanteeseen, ja niin tulee hallituksen toimiakin. Siellä osoitetaan muun muassa, täällä on puhuttu edellisissä puheenvuoroissa poliisin määrärahoista, poliisille 9 miljoonaa euroa lisää, suojelupoliisille 0,8 miljoonaa euroa ja poliisille maastapoistamiskuluihin 16 miljoonaa euroa, eli kyllä nämä panostukset ovat isoja, mutta niin niiden pitääkin olla tässä tilanteessa. Niille on todella tarve, riittäneekö tuokaan määrä.

Sitten muutamia havaintoja vielä tästä täydentävästä talousarviosta. Leikkaus, joka oli poliisin harmaan talouden torjunnan menoihin, niin on hyvä, että se perutaan ja se harmaan talouden torjuntatyö voi jatkua.

Sitten yksi asia, joka ei ole tässä keskustelussa vielä ollut esillä, kun tämä keskustelu on pyörinyt tämän eläkeläisten asumistuen puitteissa. Hallitus hyvin vakavasti nyt on ottanut huomioon pienituloisten aseman siinä mielessä, että perustoimeentulotuen valtionosuuteen lisätään 1,4 miljoonaa euroa, ja sen tarkoituksena on paikata tämä indeksin lasku, joka olisi vienyt toimeentulotukea alemmas. Eli tällä pidetään nyt se toimeentulotuen taso, eikä se laske, niin kuin on indeksin tarkoituksena, että indeksillä lasketaan. (Eero Heinäluoma: Niin kuin kansaneläkkeessä tapahtuu! — Pia Viitanen: Juuri näin!)

No, sitten täällä on muitakin, esimerkiksi tuo LNG-terminaalien investointituki. Se on hyvä lisäys. On tärkeätä saada (Puhemies koputtaa) tuota LNG-polttoaineverkostoa rakennettua.

21.23 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Nyt kun meillä on velkaa noin 100 miljardia, se on muuten helppo laskea, että jos meidän luottoluokitus laskee ja korkotasoa

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

nousee prosentoin, niin meille tulee heti miljardi lisää velkaa. Jos nousee kaksi prosenttia, niin kaksi miljardia. Tämä on hyvin helppo laskea. Me olemme hyvin vakavassa tilanteessa, ja siksi hallitus joutuu sopeuttamaan tätä sille tasolle, että missään tapauksessa tuota tilannetta ei tule meidän eteemme.

Ei kukaan leikkauksia tee mielellään, mutta jos niitä ei tehdä, niin kuin pääministeri sanoi, niin joku muu tekee ne, ja sitten on kylmää kyytiä. Me emme ole keskieuropalainen talousalue, me olemme geopolittisesti täällä pohjoisessa, missä meillä on muita kustannuksia, muun muassa talvesta ja olosuhteista ja näistä, enempi kuin siellä. Ja sitten rankalla kädellä tehdään se.

Ja mitä tulee, sanotaan nyt näin, asumiskustannuksiin, niin jos korkotasoa on nollassa, niin asuntojen hinnat nousevat. Jos korkotasoa nousee, asuntojen hinnat laskevat. Jos meillä on korkea asumistuki, varmasti vaikuttaa vuokriin ja muihin, ne nousevat siellä, nostavat asuntojen hintoja. Elikkä tämän on oltava tasapainossa, ei siinä kovin suuria siirtoja voi tehdä suuntaan eikä toiseen. Ja silloin kun asuntojen hinnat lähtevät nousemaan — täällä on minulla pikkuisen tilastoja — VVO:n omistajilleen jakamat osingot ovat viisinkertaistuneet vuodesta 2008. Ja kenen taskuun ne menevät? (Puhemies koputtaa) On siellä varmasti ihan...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt minä pyydän edustajaa siirtymään, mikäli aikoo jatkaa, puhujapöytäntöön.

— No, jatketaan sitten joskus.

21.26 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Velkaongelmaa ei todellakaan ole syytä vähätellä. Se on vakava ongelma, ja tässä on syytä kyllä toimia tosi tarkalla ja harkitsevalla tavalla juuri sen takia, että jos ajaudumme syvään velkaantumisen kierteseen, niin sen katkaiseminen voi olla vaikeata.

Mutta tässä ei nyt selviä ihan sillä, että käyttää puheenvuoron ja sanoo, että velkaantuminen on kauheata, ja antaa ymmärtää, että kun itse puhuu siitä, niin muut eivät siitä välitä. Täytyisi katsoa vähän, mikä on tämän täydentävän esityksen sisältö. Pyydän tutustumaan tähän hallituksen täydentävään budjettiesitykseen. Siitähän käy ilmi, että hallitus ei suinkaan ole vähentämässä velanottoa vaan on lisäämässä velan määrää, uuden velan määrää, tähän vuoteen nähden ja hyväksyy suuremman alijäämän budjetissa kuin mikä on tämän vuoden budjetti.

Kun edellinen hallitus sai melkein puolitettua tämän alijäämän sieltä yli 8 miljardista 5 miljardiin, niin se oli oikea suunta. Se on tullut alas sieltä yli 13 miljardista, jossa se oli vuoden 2007 vaalikaudella. Kun jätin valtiovarainministerin tehtävät, ylijäämää oli yli 3 miljardia ja maksettiin ennenaikaisesti ja suurempia tilityksiä Valtion Eläkerahastoon. Ja sitten sen jälkeen tämä alijäämä revähti yli 13 miljardiin. Sitten on tultu nyt tällä vaalikaudella alas niin, että tämän vuoden budjetti oli se viitisen miljardia.

Nyt pyydän vielä kerran katsomaan sitä täydentävää esitystä: tämä hallitus ottaa 0,5 miljardia enemmän alijäämää kuin edeltäjänsä, ja tämä velkakäyrä ei suinkaan tule alas, vaan se kääntyy uudelleen nousuun. Miksi näin? Sen takia, että tästä budjettiesityksestä puuttuvat toimet talouskasvun ja työllisyyden hyväksi. Jos kasvua ei saada liikkeelle ja ihmisiä töihin, ei tehdä niitä rakenneuudistuksia, vaikkapa tämä Rinteen malli ihmisten työllistämiseen — käytetään työttömyysturvaa mieluummin aktivointiin ja työpaikkaan

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

kuin maksetaan joutilaisuudesta — jos näitä ei tehdä, ei tehdä satsauksia myöskään investointipuolella, niin sittenhän tämä kierre jatkuu, ja siinä ei auta sitten käyttää näitä puheenvuoroja, että velka on hirveätä ja kauheata. Nyt kysytään jokaiselta edustajalta ja jokaiselta puolueelta, että mites tämä hoidetaan ja hyväksytäänkö tämä, että velka alkaa uudelleen kasvaa, velanotto. Velka kasvaa, mutta myös se velanotto kasvaa.

Sitten toinen asia, joka liittyy tähän meidän uuteen keskustelukulttuuriimme, jota en ole kyllä aikaisemmin tavannut ja joka on kyllä suoraan sanottuna enemmän kuin harmillista: miten voi olla mahdollista, että puhutaan ihan muuta kuin mikä on papereista ilmenevää? Puhun nyt tämän päivän — osin eilisestä — kyselytunnin tilanteesta, että valtiovarainministeri sanoi kirkkaalla suomen kielellä, että SDP ottaisi enemmän velkaa, (Pia Viitanen: Juuri näin! Ihan pokkana!) enemmän velkaa, ja kun SDP:n eilisestä vaihtoehdosta, josta täällä puhuttiin, käy selvästi ilmi, että SDP on rakentanut sen yli 300 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi suhteessa hallituksen budjettiin ilman niitä kuuluisia dynaamisia vaikutuksia, ja kun nämä työllisyysvaikutukset toteutuvat, joita siinä on tarkasti arvioitu, mistä ne tulevat, niin sen jälkeen ollaan miljardi euroa vähemmässä kuin hallitus. Siis 300 miljoonasta miljardiin on se haarukka, jossa ollaan. Tästä huolimatta meidän keskustelukulttuuriimme on tullut uusi tapa, että sanotaan ihan vain tuosta noin, että SDP ottaisi enemmän velkaa.

Tämä on huono kehityssuunta, jos tämmöiseen keskustelukulttuuriin mennään ja tämä hyväksytään. Sen ymmärrän, että voidaan olla eri mieltä joidenkin esitettyjen toimenpiteiden vaikutuksista, sen ymmärrän. Sehän on normaalia, ja se on arviointia. Mutta kun SDP:n ehdotuksen lähtökohta oli nimenomaan, että haluttiin ehdottomasti saada aikaan budjetti, jossa otetaan vähemmän velkaa, että se on reunaehto sille, kuinka paljon rahaa voidaan käyttää, niin sitten sanotaan, siis ihan toisin kuin miten asiat ovat, aivan toisin, että otetaan enemmän velkaa. Kyllä yksittäinen eduskuntakeskustelua seuraava katsoja on aika lailla ihmeissään — aika lailla ihmeissään. Kyllä sen ymmärrän, että voidaan asettaa kysymyksiä, että vaikuttaako joku uudistus halutulla tavalla, mikä on Rinteen mallin tulos, se on hyväksyttävää, kuinka paljon vaikkapa homekoulujen korjaaminen työllistää, siitäkin voidaan keskustella. Mutta siitä ei pitäisi olla keskustelua, mikä on selvästi numeroilla osoitettu hallituksen esitys tai SDP:n esitys. Tämä on huono kehityssuunta.

Palaan siihen, että hallituksen esitys (Puhemies koputtaa) kirkkain numeroin ottaa yli 0,5 miljardia enemmän velkaa, hyväksyy yli 0,5 miljardia euroa suuremman alijäämän kuin mitä oli tämän vuoden budjetti. Tämä kääntyy uudelleen nousuun, tämä velanotto.

21.31 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Täällä tänä päivänä aika useissa puheenvuoroissa on viitattu tähän asumistukeen. Minusta se on täysin luonnollista, että varsinkin pääkaupunkiseudulla, missä asuminen on kallista, ihmiset saavat asumistukea. Varsin moni niistä henkilöistä, jotka saavat asumistukea, joutuu myös turvautumaan toimeentulotukeen. En tiedä, varmaan täällä on parempia asiantuntijoita siinä, mikä määrä ruokakunnista tänä päivänä Helsingissä saa toimeentulotukea, mutta arvioisin vanhojen tietojen perusteella, että noin 10 prosenttia. Se on todella korkea luku. Vaikka tämä asumistuki sinänsä on hyvä — ja ihmiset välttämättä tarvitsevat, koska eivät he muuten tule toimeen — siinä on semmoinen ongelma, että se vain väistämättä menee vuokriin. Eikä se mene pelkästään vuokriin, se menee asuntojen hintoihin. Ja silloin kun näin tapahtuu, niin itse asiassa me olemme nyt kannustinloukkujen ytimessä. Tämä on

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

rakenteellinen ja erittäin vaikeasti ratkaistava ongelma, koska kun asuntojen hinnat nousevat, vuokrat nousevat. Tämä on erittäin hankalaa keskituloisille työtä tekeville ihmisille. He joutuvat selviin ongelmiin asuntojen korkeitten hintojen takia, korkeitten vuokrien takia, ja sen takia tullaan kohta siihen tilanteeseen, että kuinka paljon ja missä tilanteessa kannattaa tietyllä palkalla tehdä työtä, koska saattaa olla houkuttelevampaa mennä asumistuelle ja toimeentulotuelle. Nämä ovat isoja rakenteellisia ongelmia. Meillä ei ole vuokrasäännöstelyä, eikä sitä kannata tänne ottaakaan, mutta tästä juuri aiheutuu tämä, että täällä on erittäin vaikea asua. Sen takia tämä asumistuki tukimuotona on tarpeellinen ja hyvä sinänsä, mutta kannattaisi joskus rakentavasti tässäkin salissa pohtia sitä, voiko sitä jollakin muulla tavalla kompensoida, koska se aiheuttaa näitä, keskiluokalle erittäin suuria ongelmia, erityisesti pääkaupunkiseudulla.

Toinen ongelma, minkä edustaja Jokinen täällä hyvin toi esille, on, että keskiluokkaiset maksavat meillä noin 3 prosenttia enemmän veroa kuin verrokkimaissa, ja taisi jopa 6 prosenttia olla Ruotsiin ero. Siitä tulee vielä suurempi ongelma, kun eivät rahat tahdo riittää millään, kun joutuu enemmän maksamaan veroja kuin muualla. (Eero Heinäluoma: Niinhän se on!) Ja tämä on taas rakenteellinen ongelma, kun tässä on vuosikymmenien aikana tapahtunut niin, että kun tietyllä rahayksiköllä ja tietyllä palkalla sai aikanaan esimerkiksi 30 tukanleikkuuta, niitä saa tänä päivänä 16. Mutta sitten nämä Aasiassa tuotetut tavarat ovat halventuneet, siellä on tullut kova deflaatio päälle: niitä kannattaa ostaa, ne ovat enemmänkin kertakäyttötavaroita, mutta niitä ei korkean verotuksen ja korkean työn Suomessa kannata korjata. Tässä on tapahtunut selvä työn siirtymä Aasiaan, koska sieltä ostetaan halpoja tavaroita, jotka ovat deflatoituneet, ja työ on mennyt sinne, ja meillä on korkea työttömyys. Ja se jälleen nostaa asumistukea, kun on kova työttömyys — nytkin on tullut 350 000 ihmistä — ja se nostaa toimeentulotukea, niin tässä ollaan. Tämä on erittäin suuri rakenteellinen ongelma, ja hallitus on näitä yrittänyt lähteä korjaamaan, mutta niin kuin me olemme nähneet, niitä on erittäin vaikea saada läpi myös neuvottelemalla, koska me joudumme väistämättä sitten sille tielle, että jotakin kun korjataan, niin joku tietenkin silloin kärsii.

Edustaja Heinäluoma täällä hyvin avasi tätä talouspolitiikkaa, ja ainakin itse tarkastelen tätä talouspolitiikan pitkäaikaista kehitystä Suomen vaihtotaseen kautta. Mehän tiedämme, että se on kohta 15 vuotta mennyt alamäkeen. Se lähti jostakin 12 miljardin ylijäämästä, ja nyt se ainakin pari vuotta sitten, en tiedä viimeaikaista lukuja, oli 3 miljardia alijäämäinen. Ja silloin kun me joudumme ottamaan 5,3 miljardia valtion julkisen sektorin alijäämälle ulkomaista velkaa — se tulee suurin piirtein 90-prosenttisesti ulkomailta — se on erittäin paha, koska se tarkoittaa 14,5 miljoonaa päivässä, minun laskujeni mukaan, ja se tarkoittaa sitä, että jos me emme saa ratkaistua näitä rakenteellisia ongelmia, se 1,6 miljardia, joka on velkojen hoidon korko, tulee nousemaan vuosien myötä.

Sen takia me olemme monenkaltaisten ongelmien keskellä. Toivoisin täällä otettavan kantaa siihen, mitä oikeasti pitäisi tehdä, koska emme me tätä velkaantumista saa millään lopetettua, ellemme jollakin tavalla saa sitä vaihtotasetta ylös eli sitä työn hintaa ja muita kuluja hieman alemmas. Me viime hallituskaudella nostimme kulutusperäisiä veroja 2,3 miljardia. Se kaikki on ongelma pk-yrittäjille ja vientisektorille, jotka yrittävät viedä, koska se kumulatiivinen kustannusrakenne on niin kova, että on vaikeaa pienessä maassa pienellä kassavirralla (Puhemies koputtaa) pärjätä. Sekin on rakenteellinen ongelma. Itselläni ei välttämättä ole (Puhemies koputtaa) sitä viisautta, että täällä voisın puhua, mitä juuri pitää tehdä, mutta näitä pitäisi rakentavasti pohtia.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

21.37 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa itse haluaisin puuttua tähän talousarvion täydennykseen nimenomaan niiden määrärahalisäysten osalta, mitkä tulevat kotouttamisen ja maahanmuuttohallinnan puolelle. Hieman ehkä ihmettelen edustaja Elon puheenvuoroa tuossa aikaisemmin: Kyllä tässä salissa monesti meitä oppositiossa syytetään, mutta kun edustaja Elon mielestä tämä maahanmuuton kiristytvä tilannekin oli nyt opposition syytä, niin kyllä tässä täytyy ihmetellä, että mistä moinen syytös. Ehkä tämä puhe johtuu hieman siitä, että puolue, joka lupasi leikata näistä maahanmuuton kustannuksista, on nyt niitä lisäämässä hallituksessa, ja ymmärrän, että se tuottaa ehkä sellaisia pienimuotoisia vaikeuksia teille.

Sinänsähän näissä täydennyksissä on kyse tuiki tarpeellisista määrärahalisäyksistä. Niillä pystytään huolehtimaan siitä, että maahanmuutto pidetään hallittuna Suomessa, mitä sen pitäisikin olla, ja sen tavoitteen varmaan me kaikki täällä jaamme. Se ongelma, mikä meillä vähän tuppaa tässä akuutissa tilanteessa olemaan, on se, että vaikka se olisi Suomen sisällä hallittua, niin se ei ole Suomen rajojen ulkopuolella hallittua.

Näissä keskusteluissa liittyen tähän turvapaikkatilanteeseen on alkanut sellainenkin ihmetys kuulumaan, että kerrankin tulee perussuomalaistenkin suusta se, että kyllä tässä nyt varmaan tätä eurooppalaista yhteistyötä vähän enemmän tarvittaisiin ja tämä ongelma pitäisi Euroopan laajuisesti ratkaista. On hienoa, jos tämän kriisin osalta perussuomalaiset ovat myös löytäneet sen Euroopan unionin merkityksen. Tätä kehitystä tervehdin ilolla ja tervehdin tulemaan tähän rintamaan, missä näitä asioita yritetään ratkaista myös kansallisvaltioiden rajojen yli.

Tähän loppuun tervehdin myös ilolla ministeri Orpon avausta, kun hän lähti myös siitä, että poliisikoulutuksen määrärahoja tarvitaan lisää. Tässäkin asiassa hän tuli meidän, hallintovaliokunnan sosialidemokraattien, linjalle, ja me kyllä kiitämme tästä ja toivomme tässä työssä ministerille menestystä.

21.39 **Simon Elo ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Räsänen, valitettavasti kyllä tällä hetkellä on niin, että missä EU niin siellä hallitsematon maahanmuutto, että eivät ne yhteiset toimet kyllä vielä ole riittävän tehokkaita, mutta kyllä hallitus niihin pyrkii parhaansa mukaan vaikuttamaan.

Edustaja Heinäluoma on aivan oikeassa, vuoden 2016 talousarviossa esitetään noin 260 miljoonaa lisää nettolainanottoa, ja näkisin, että maahanmuuton vuoksi pitkälti, kun katsoo, mikä se sisältö siellä on. Sinänsä on mielenkiintoista, että vasemmisto-oppositio kyllä puhuu hartaasti kymmenien miljoonien yksittäisistä leikkauksista, mutta noin 450 miljoonaa maahanmuuttoon menee kyllä oppositiolta läpi kuin vesi hanhen selästä. Se kertoo, että maahanmuuton osalta opposition linja on hallitusta löysempi eikä mikään vaihtoehto. Se on aivan selvää näin.

Täällä on, totta kai, maahanmuuttoon liittyen talousarviossa kuluja, jotka ovat ihan järkeviä. Täällä kerrotaan siitä, kuinka Maahanmuuttovirastoon turvapaikkahakemusten käsittelyyn 9 kuukauden määräajaksi palkataan noin 750 käsittelijää lisää. Aivan järkevää toimintaa, koska tulee myös kustannustehokkaammaksi ja inhimillisemmäksi hoitaa nämä käsittelyt mahdollisimman nopeasti ja saada asiat sitä kautta eteenpäin. Esimerkiksi näitten poliisille lisättävien palautusmäärärahojen lisäksi tämä on hyvin järkevää toimintaa.

Vielä haluan sanoa sen, että hyvä asia on myös se, että hallitus peruuttaa eduskunnalle annetun hallituksen esityksen laiksi verotuksen oikaisemisesta oma-aloitteisesti annettujen tietojen perusteella, niin sanottu laki tehokkaasta katumisesta. Tämä oli järkevä päätös, ja

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

tästä varmasti kaikki voivat sekä hallituksessa että oppositiossa parlamentaarisesti olla tyytyväisiä.

21.41 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tähän verotukseen ja sitten vähän tähän ajankohtaiseen työmarkkinatilanteeseen.

Verotuksesta todellakin: Kyllä me tarvitsemme selvän rakenteellisen uudistuksen. Meillä on ongelmana korkea työn verotus, ja ilman muuta se on myös työllisyyden kannalta pulma ja kasvun kannalta pulma. Siihenhän tämä SDP:n budjettivaihtoehto, joka täällä eilen esiteltiin, tarttuu, ja sen iso linja on, että meidän pitäisi katsoa eurooppalaista rakennetta kokonaisuudessaan, ei vain osaa sieltä.

Tuossa budjettivaihtoehdossahan käy ilmi, että meidän verotuksen rakenne eroaa radikaalisti muusta eurooppalaisuudesta juuri siinä, että me verotamme tätä pääomaomaisuuden tuotto- ja finanssipuolta radikaalisti vähemmän kuin muualla. Tilastokeskuksen tutkijan selvitys kertoo, että jos meillä olisi sama osuus täällä pääomaomaisuuden tuotto puolen veroissa kuin mitä se on yleisesti Euroopassa ja EU-maissa, niin meillä kerättäisiin tältä sektorilta yli 5 miljardia euroa enemmän rahaa, yli 5 miljardia enemmän. Tällä perusteella SDP on esittänyt, että meidän pitäisi ottaa tätä harvinaista ja ainuttä sektoria, joka on aliverotettu suhteessa kaikkiin muihin, enemmän mukaan verojen keräämisessä, eli siis finanssisektoria. Siksi esitämme rahoitusveroa, joka on pitkään ollut Tanskassa käytössä, ja siksi esitämme myös eräitä muita muutoksia tämän puolen verotukseen.

No, mitä sitten hallitus tältä osin tekee? Tämäkin liittyy tähän meidän tosi kyseenalaiseen nykyiseen keskustelukulttuurin tai siihen suuntaan, mihin tämä keskustelukulttuuri menee. Valtiovarainministeri sanoo, että SDP verottaa lisää. Jos katsoo sen vaihtoehdon, niin joo: siellä on todellakin eräitä lisäveroja, koska haluamme tehdä tämän verouudistuksen, rakenteellisen uudistuksen. Mutta vähennämme myös veroja. Vähennämme myös veroja. (Pia Viitanen: Kyllä! — Sirpa Paatero: Kokonaisveroaste ei nouse!) — Niin, kokonaisveroaste ei nouse yhtään mihinkään. Emme ota lisää veroja nettomääräisesti. — Ja nämä vähennykset ovat aika merkittäviä, ja ne koituvat sekä elinkeinoelämän hyväksi että sitten tavallisen pieni- ja keskituloisen hyväksi että eläkeläisen hyväksi. Eli työeläkemaksun vähennyshän sekä tulee vähentämään työvoiman palkkauskustannuksia — siitä hyötyy elinkeinoelämä — että se on myös etu palkansaajan kannalta, ja juuri tässä tilanteessa tämä uudistus pitäisi tehdä, ja näinhän se aikoinaan ajateltiin, kun näistä puskureista sovittiin. Nyt on tultu kummalliseen tilanteeseen, kun niitä luotuja puskureita ei saa ollenkaan käyttää.

Ja kun tämä kokonaisvaikutus katsotaan, emme tosin käyttäisi autoverotukseen yhtä paljon kuin mitä hallitus käyttää, mutta se on yksi arvovalinta, ja tässä mielessä politiikassa saakin tehdä arvovalintoja. Hallituksen arvovalinta on nyt tämä autovero. Se on se pyhä lehmä. Sitten nämä muut tarpeet saavat väistyä, mukaan lukien työn verotus tai eläkeläisen verotus.

Sitten olemme ihan aidosti sillä kannalla, että ei nyt ruveta uudelleen kurittamaan eläkeläisiä. Ei voi hyväksyä tätä linjaa, että eläkeläiset eivät saa samaa veronalennusta kuin työssä olevat palkansaajat saavat. Tätähän täällä nyt kierretään kuin kissa kuumaa puuroa, ja hyvin vaikea on saada tähän asiaan vastauksia. Ei myöskään tänään kyselytunnilla valtiovarainministeri suostunut sanomaan yhtään mitään. Ryhtyi haukkumaan, kertoi vääriä tietoja, väitti, että SDP:n vaihtoehto lisää velkaa, kun se ei tee sitä vaan vähentää

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

velkaa — minkä jokainen, joka menee katsomaan tätä vaihtoehtoa, näkee — ja kertoi, että veroja nostetaan, mikä ei pitänyt paikkaansa, (Pia Viitanen: Veroja myös lasketaan!) vaan tehdään verorakennemuutostus.

Sitten tullaan työmarkkinatilanteeseen. Tämä on hälyttävä ja tosi vaikea paikka, missä me olemme, erittäin vaikea paikka. Meillä on lyhyessä aikaa tapahtunut huomattava ristiriitojen lisääntyminen työmarkkinoilla, ehkä laveammaltikin yhteiskunnassa, mutta ihan erityisesti työmarkkinoilla. Meillä on tosi kova vastakkainasettelu palkansaaja- ja työnantajapuolen välillä. Meillä on erittäin vaikea lakko postialalla parhaillaan käynnissä, ja siinä valtio ei ole suinkaan mikään sivustakatsoja, vaan posti on valtionyhtiö, sen omistajaohjaus kuuluu pääministerille. Sitten meillä on Elinkeinoelämän keskusliitto, joka ilmoittaa, että se ei enää suostu ylipäänsä sopimuspyötyään. Se erkanee kokonaan sopimisen kulttuurista, ei halua olla missään tekemisissä, (Pia Viitanen: Ihan pokerinaamalla!) mikä synnyttää uuden vastakkainasettelun kierteen ja riskin erittäin suurista työtaisteluista sekä liittojen välillä että sitten, jos tämä viedään loppuun saakka niin kuin on sanottu, työpaikoilla.

Ehdottomasti pääministerin pitäisi nyt ottaa työmarkkinaosapuolet kokoon ja ryhtyä katsomaan, miten tämä puretaan, jotta voisi syntyä työllisyyttä tukeva pitkäaikainen tuloratkaisu. Mitään yhteiskuntasopimustahan ei nimittäin ole ollut tekeillä pitkään aikaan. Se on kaunis mutta kummallinen sana, koska tosiasia neuvottelujen kohteena on ollut tuloratkaisu. Se pitäisi tehdä, sen pitäisi tukea työllisyyttä, ja hallituksen pitäisi ottaa osapuolet nyt nopeasti koolle ja katsoa, mitä voidaan tehdä tämän vaikean suman purkamiseksi.

21.47 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Täällä kyseltiin, minkä takia nyt sitten vaikka oppositio ei puutu tiettyihin kustannuksiin vaikkapa maahanmuuton osalta. Se syy on aika selkeä, että me olemme tottuneet hoitamaan asioita tässä ja nyt ja sama koskee vähän tätä talouttakin, toisin kuin hallituksella.

Kun täällä koko syksy on keskusteltu siitä, missä nyt ovat opposition vaihtoehdot ja missä ovat varsinkin sosialidemokraattien vaihtoehdot, ja sitten kun sosialidemokraatit esittävät sellaisen vaihtoehdon, mistä syystä työstä ja eläkkeistä jäisi enemmän käteen, mikä on varmaan kaikkien meidän mielestä hyvä asia, kun se kannustaa työtekoon ja lisää ostovoimaa, ja kun sillä meidän vaihtoehdolla tulisi uusia työpaikkoja tässä ja nyt, otettaisiin jo vaikka käyttöön tämä Rinteen malli sekä merkittäviä avauksia yrittäjyyden ja viennin täsmätoimiin, samalla pystyttäisiin perumaan joitain näitä hallituksen kaikista epäoikeudenmukaisimpia leikkauksia ja samalla laajennettaisiin veropohjaa ja liikuttaisiin verotuksessa lähemmäs eurooppalaista tasoa ja kaikki tämä toteutettaisiin siten, että otetaan vielä vähemmän velkaa, niin on minun aika vaikea nyt kuvitella, että jos vaihtoehtoja on pyydetty ja vaihtoehtoja esitetään, missä varsinkin näiden toteutuksen osalta päästäisiin vielä paljon parempaan suuntaan, päästäisiin paljon parempaan suuntaan kuin hallitus nimenomaan tässä työllisyyden ja kasvun osalta, niin sitten vielä täällä annetaan vääriä todistuksia tästä SDP:n vaihtoehdosta. Pyytäisin nyt, että jokainen hallituspuolueiden edustaja siihen vaihtoehtoon tutustuisi, ja kyllä niitä vaihtoehtoja saa hallituksen alkaa toteuttamaan, sitä varten ne on tehty, että ne saadaan toteutukseen ja saadaan suomalaisten parhaaksi.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

21.48 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Täällä eilen näitä vaihtoehtobudjetteja on käsitelty, enkä lähde nyt kertaamaan samoja asioita muuta kuin ihan lyhyesti totean, että kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjettia voisi kuvata sanoilla sosiaalisen markkinatalouden vaihtoehtobudjetti. Se tarkoittaa siis sitä, että ihmisen oman yritteliäisyyden ja yrittämisen tukeminen kulkee käsi kädessä heikommasta huolehtimisen kanssa. Kun katsotte tätä meidän vaihtoehtobudjettia, niin siellä näkyvät ne hallituksen kaikkein epäoikeudenmukaisimmat leikkaukset, jotka kohdistuvat kaikkein pienituloisimpiin, muun muassa esimerkiksi päiväkotiryhmien kasvu ja muut vastaavat asiat on haluttu kohtuullistaa tai poistaa kokonaan. Sitten toisaalta esimerkiksi yrittäjävähennys olisi haluttu jo nyt saada liikenteeseen ihan sen takia, että nyt tarvitaan niitä toimenpiteitä, joilla sitten saadaan sitä työllisyyttä ja kasvua aikaiseksi.

Mutta sen sijaan ihan lyhyesti haluaisin vielä turvapaikanhakijat ja maahanmuutto -kohdan kustannuksiin puuttua. Nyt en ihan ymmärtänyt edustaja Eloa, tarkoititteko, pitäisikö nyt kritisoida vai eikö pitäisi kritisoida tätä kohtaa, koska kyllä jonkinmoisen haavan sieluun jätti viime kevään vaalikampanja, jossa aika monet teidän puolueen ehdokkaat kertoivat, kuinka he tulevat useita satoja miljoonia säästämään maahanmuutosta. Esimerkiksi omassa vaalipiirissäni oli aina kaveri, joka aloitti vaalitentin sillä, että minä säästän 2,5 miljardia, mistäs te muut aiotte säästää? Minä mietin silloin, missä ovat ne faktabaarit ja muut, jotka jonkin verran tarkistavat näitä lukuja, ja esimerkiksi teidän puolueenne oli silloin esittänyt tämmöisiä 700 miljoonan lukuja. Jollakin tavalla minä vain ajattelin, että tämä on kohtalon ivaa, että me olemme tänään tässä tilanteessa, mutta minun mielestäni oikeusvaltio hoitaa ne kustannukset, jotka tulevat tämäläisissä tilanteissa. Mutta kyllä on jäänyt mieleen tämmöinenkin vaalilause, että minä säästäisin maahanmuutosta, mistä sinä säästäisit — vanha sanonta: minkä taakseen jättää, (Puhemies koputtaa) sen edestään löytää.

21.50 **Simon Elo ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla oli yhtenä vaalilauseena "minä säästäisin maahanmuutosta". On toki totta, että nyt ollaan poikkeuksellisessa tilanteessa, Suomi ei koskaan ole tällaisessa tilanteessa ollut. Se, miten nyt tällaisessa tilanteessa voidaan säästää, on tietysti se, että tiukennetaan maahanmuuttopolitiikkaa, niitä ehtoja, millä Suomeen voi tulla, täältä turvapaikan saada. Sitä hallitus tekee, arvioi sitä, ja se on aivan oikein. Oleellista on se, että seuraavien vuosien aikana kustannustasoa saadaan alennettua ja hillittyä.

Tietysti, mitä tulee kristillisdemokraatteihin, niin teillähän oli sisäministerin paikka tässä, että siinä olisi ollut mahdollisuus tehdä erilaisia ratkaisuja viime vaalikaudella. Niin kuin sanoin, viime vaalikauden löysällä linjalla kun ollaan menty, niin tässä sitä tulosta on. Monia niitä uudistuksia, mitä hallitus nyt tekee maahanmuuttopolitiikkaan, olisi pitänyt tehdä jo vuosia sitten. Mutta silloin kun perussuomalaiset niistä puhuivat oppositiosta käsin, ei se teidän linjanne tai näkemyksenne niihin myötämielinen ollut. Ei välttämättä haluttu kauheasti huomioida. (Puhemies koputtaa)

Yhden asian vielä otan täältä esille, (Puhemies koputtaa) joka on täällä: vähennys...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuorolle varattu aika on päättynyt, ja nyt...

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

...EU:lle meneviin jäsenmaksuihin, 180 miljoonaa. Se on hieno asia, vähemmän rahaa EU:lle.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: ...edustaja Hongiston puheenvuoro. Se oli vastauspuheenvuoro, äsken pyydetty. Niin kuin nytkin edustaja Hongistolla on vastauspuheenvuoro.

21.52 **Reijo Hongisto ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti totean vain edustaja Essayahille: Minä uskon vilpittömästi, että siinä vaiheessa keväällä, kun vaalikampanjaa käytiin, tuskin yksikään tällä hetkellä salissa olevista henkilöistä tiesi, millainen pakolaistulva syksyllä tulee. Ainakin minulle se tuli täysin yllätyksenä, ja elämässä vain joutuu toteamaan ne realiteetit, että jos joku asia tulee yllätyksenä ja ikään kuin aikoo kaatua päälle, niin siitä täytyy selviytyä jollakin tavalla. Jos pakolaisten määrä olisi ollut ennustettavissa, niin varmaan olisi puhuttu toisella tavalla. Ja jos pakolaisia olisi tullut se normaali määrä, kuten aikaisemmin on tullut, niin tässä tuskin olisi mitään ongelmaa, mutta tulevaisuuden ennustaminen taitaa olla tavattoman vaikeaa meille perussuomalaisille, ja uskon, että se on myöskin edustaja Essayahille. Tämä kaikella ystävyydellä.

21.53 **Eero Heinäluoma sd:** Arvoisa puhemies! Olen ollut vähän varovainen tätä maahanmuuttokeskustelua ylenmääräisesti täällä käymään, koska jotenkin koen, että tämä nyt on se tapa laskevien kannatuslukujen aikana, että perussuomalaiset jotenkin kuvittelevat, että kun tähän maahanmuuttokeskusteluun heittäytyy, niin sitten tulisi jotain sympatiaa. Ja miksi siis ajattelen, että se ei toimi, johtuu siitä, että arvoisa edustaja Elo, te olette nyt siellä hallituksessa. Ja kun aina silloin tällöin sieltä teidän ryhmästä varsinkin takaosasta sanotaan, että te teette kaikki päätökset — olen kuullut useamman kerran tämän virkkeen, että turha täällä on opposition mitään huutaa, meillä on nyt valta, me teemme päätökset — niin ihmettelen kyllä äärimmäisen suuresti, että mitä te nyt täällä meitä kritikoitte. Emme kai me ole yhdenkään teidän päätöksenne tiellä? En minä ainakaan ole huomannut, että me olisimme estäneet mitään ehdotuksia tänne tuomasta. Teillä on nyt, edustaja Elo, valtaa. Te olette hallituksen toiseksi suurin puolue. Toiseksi suurin puolue, valtaa on. Joten mitä te oikein kritikoitte? (Sirpa Paatero: Itseä!) Emme me ole esittäneet mitään muutoksia hallituksen budjettiesitykseen tältä osin. (Pia Viitanen: Kauhea kritiikki!) Kauhea kritiikki on käynnissä, mitä te oikein kritikoitte?

21.54 **Ville Tavio ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Essayah, en ehkä täysin hahmottanut, mitä tarkoititte tuolla, että iloitsette tällaisesta kohtalon ivasta, (Sari Essayah: Ei!) että puolueet tai edustajat, jotka ovat maahanmuuton kustannuksista nostaneet kampanjoissaan hälyä, ovat nyt hallituksessa, joka kohtaa tätä maahanmuutto- tai siirtolaisaaltokriisiä. Sitä joudutaan kuitenkin faktisesti hoitamaan määrärahoja lisäämällä. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, että me olisimme siitä iloisia, päinvastoin. Se on aika ikävä asia, että siihen joudutaan pumppaamaan rahaa, koska sehän vie aika vakavastikin pohjaa hallituksen säästötoimilta.

Kuitenkin maahanmuuton kustannuksista tietenkin olisi syytä käydä sellaista konkreettista keskustelua ja varmaan pohtia sitäkin, mitä Suomi aikoo tehdä pidemmällä aikajänteellä tämän maahanmuuton suhteen. Se kritiikki nimittäin kohdistuu aika pitkälti

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

siihen, että Suomeen kohdistuva maahanmuutto on tällä hetkellä pääosin sosiaaliperusteista, jolloin tänne tuleva väki on sellaista, että se joutuu valitettavasti pitkään, useita vuosia, elämään sosiaaliturvalla, ennen kuin sitä saadaan työelämään, ja on sitten osa, jota ei saada lainkaan. Tämän takia uskon, että on aiheellista just pohtia sitä, miten tämä järjestelmä muutettaisiin pikemminkin nimenomaan (Puhemies koputtaa) työperäistä maahanmuuttoa lisääväksi tämän sosiaaliperusteen sisään, ja siinä olisi ratkaisu maahanmuuton kustannusongelmaankin.

21.56 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Nämä perustelut kuulostavat nyt vähän edustaja Tavionkin puolelta sellaiselta, että ikään kuin aikaisemmat hallitukset täällä olisivat lisänneet tähän kohtaan "Maahanmuutto ja turvapaikanhakijat" budjettirahoja, jotta saataisiin mahdollisimman paljon turvapaikanhakijoita, ja nyt sitten perussuomalaiset tekevät sen välttämättömyydestä sieltä hallituksesta käsin. Että kyllä tämä nyt vähän erikoiselta kuulostaa.

Sisäministeri Päivi Räsänen kun oli edellisessä hallituksessa, niin ne toimenpiteet olivat edellisessä hallituksessa sensuuntaisia, että esimerkiksi kehitysyhteistyöstä kansalaisjärjestöille ja humanitäärisestä avusta huolehdittiin. Niitä kohdistettiin juuri sinne leireille näitten kriisialueitten lähelle, jolloinka ne olot säilyvät inhimillisinä ja ihmisten ei välttämättä tarvinnut lähteä sieltä liikenteeseen siinä määrin kuin tällä hetkellä. Tässä tapahtui ihan valtava muutos heti sen jälkeen, kun hallitus astui toimeensa.

Toinen asia oli se, että sisäministeri Räsänen aikana kiintiöpakolaisjärjestelmän kautta otettiin suoraan Syyrian sodan pakolaisia leireiltä ja tuotiin kuntiin ja aloitettiin välittömästi kotouttaminen. Ihan niin kuin edustaja Tavio täällä toi esille, kyllä se, että ihminen joutuu virumaan siellä vastaanottokeskuksessa eikä tiedä, tuleeko sitä turvapaikkaa vaiko eikö, ja tehdään erilaisia selvityksiä, aikaa kuluu ja näitä kertomuksia tarkastetaan, on varmasti kaikilla tavoin hukattuja resursseja. On paljon parempi ja nopeampi tapa, kun ihminen pääsee heti kotoutumaan, ja tätä KD on johdonmukaisesti kaikissa viime kesän ja tämän syksyn keskusteluissa tuonut esille.

Mutta ensi töikseen hallitus löi kiinni, että kiintiöpakolaisjärjestelmään ei kosketa, mutta kyllä te hyvin auliisti olette olleet valmiita vapaaehtoisesti siirtelemään turvapaikanhakijoita Euroopan maasta toiseen, mikä on ollut kyllä aika erikoista. Meidän mielestämme se antaa aivan väärän signaalin sinne Välimeren toiselle puolelle, että jos jotenkin vain henkiriepunsa säilyttää ja selviää tälle puolelle, niin kyllä täällä sitten hoidellaan maasta toiseen. Minun mielestäni te olette tehneet jo sentyyppistä politiikkaa, joka ei ole tätä tilannetta auttanut ainakaan millään tavalla hallitsemaan. (Puhemies koputtaa) Tässä on tulos.

21.58 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyydän puheenvuoron sen takia, että haluan kyllä tässä puolustaa entistä ministeri Räsästä, nimittäin minulla on sellainen paha tapa, että kun kuuntelen, niin minulla myös jää jotain aina muistiin. Minun on pakko sanoa, että kyllä ministeri Räsänen linja, oikein tai väärin, oli tiukempi kuin tämä nykyisen hallituksen linja. Se oli siis tiukempi. Hän todellakin kannatti, puhui ministerinä ollessaan ja myös tehtävät jätettyään sen puolesta, että hoidetaan tämä kiintiöpakolaisuuden kautta. Hän on vastustanut, sanoisin jopa, jos

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

kyseessä ei olisi nainen, niin sanoisin jopa, että raivokkaasti, tätä hallituksen linjaa, että lähdetään näihin EU:n sisäisiin siirtoihin.

Ja te ette nyt, arvon perussuomalaiset, pääse mihinkään siitä, että tämä on teidän politiikkaanne, jota tekee hallitus, jossa te olette mukana ja joka tuo tänne ehdotukset. Te olette nyt vastuussa, ja teidän pitää kertoa Suomen kansalle, miksi te teette näin. Siinä ei auta sanoa, että "kun edellinen hallitus", kun teillä on nyt valta, te voitte päättää ihan mitä haluatte ja tuoda tänne, ja me sitten arvioimme, kun me näemme, mitä loistavia ehdotuksia olette keksineet.

22.00 Simon Elo ps: Arvoisa puhemies! Niin kuin edustaja Heinäluoma totesi, niin valta on hallituksella tässä tapauksessa, kun enemmistöhallitus on, juuri näin, totta kai, ja sitä käytetään. Silloin, kun neljä vuotta sitten Perussuomalaiset ei mennyt hallitukseen erinäisten vaiheiden jälkeen, moni sanoi, että pakoillaan vastuuta ja näin edespäin. Nyt kun hallituksessa ollaan, niin totta kai vastuu on silloin meillä, ja näin sen pitääkin olla.

Jos ajattelee sitten sitä, minkälainen linja maahanmuuttopolitiikassa tällä hallituksella on, niin kyllä tässä täytyy ottaa vaarin Helsingin Sanomien analyysistä, että nimenomaan perussuomalaiset hallituspuolueena on vaikuttanut siihen, että tällä hallituksella on tiukka linja maahanmuuttopolitiikan osalta.

Edustaja Heinäluoma viittasi siihen, että kannatuksen vuoksi puhuisimme nyt maahanmuutosta. Jos me vain sitä olisimme kaikki vuodet ajatelleet, että tykätäänkö meistä koko ajan, niin emme olisi maahanmuutosta varmasti puhuneet, koska silloin olisimme koko ajan poliittisesti korrekteja, mutta näin ei ole. Olemme tätä aihetta pitäneet esillä, ja itsekin hyvin asiallisesti perustellen, ja pidän jatkossakin.

Kun tosiaan otetaan nämä leikkaukset keskusteluun, niin kyllä minä ihmettelen siinä suhteessa vasemmisto-oppositiota, että tosiaan näistä yksittäisistä kymmenien miljoonien eurojen leikkauksista puhutaan kovinkin paljon, mutta sitten tällainen suuri summa — joka on suuri, sitä ei käy kiistäminen, 450 miljoonaa — tavallaan menee helposti läpi. Kyllä minä näkisin, että siinä olisi aihetta vähän laajempaan keskusteluun, niin kuin edustaja Tavio sanoi, siitä, mikä se Suomen maahanmuuttolinja pitkällä tähtäimellä on. Siihen edustaja Essayah sinänsä antoi ihan arvokasta palautetta, mitä siellä voisi olla. Mutta minusta Suomelta myös puuttuu maahanmuuttovisio. Kansallinen maahanmuuttostrategia, mistä itse haluaisin, että sellainen jossain vaiheessa tehtäisiin, olisi hyvin tarpeen: laaja käsitys siitä, mitä maahanmuutolta halutaan, oli sitten tällainen akuutti pakolaiskriisi tai ei.

22.02 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä nyt, edustaja Elo, te teette aikamoisen akrobaatin tempun. Kaiken tämän keskustelun jälkeen te ihmettelette meitä, kun me emme esitä täällä muutoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän puhujaa puhumaan mikrofoniin päin, että täällä voidaan kirjata teksti ylös.

— Onko semmoinen riski, että puhemies ei kuule?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tämä oli pyyntö, mikä tuli tuolta sihteeristöltä.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Siis aikamoinen akrobaatin temppu, että te kaiken tämän keskustelun jälkeen vaaditte, että opposition pitää tehdä muutoksia teidän omaan budjettiehdotukseenne — että meidän pitää tehdä muutoksia siihen ehdotukseen, minkä te olette hallituksessa tehneet, ja ihmettelette, että kun me emme tee niitä. Saa olla aika jonglööri, kun tällaiseen suoritukseen pystyy, että ensin hallitus tekee tänne ehdotuksen ja sitten syyttää meitä, että me emme täällä pyri muuttamaan sitä. Minä jään odottamaan teidän omaa ehdotustanne siitä, miten tätä pitäisi muuttaa. Kertokaa meille, mikä on se muutos, joka tähän pitää tehdä, tähän teidän budjettiehdotukseenne, että sitten me voimme arvioida, teemmekö me semmoisen. Mutta teillä on nyt se valta, niin että ei muuta kuin hihat (Puhemies koputtaa) heilumaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Elo.

22.03 **Simon Elo ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinäluoma, en missään tapauksessa halua syyttää oppositiota tässä suhteessa. Esitin vain tällaisen ihmetyksen siitä, että tosiaan nämä tietyt, pienemmät, leikkaukset aiheuttavat niin kovaa keskustelua mutta sitten tällainen suurempi asia ei yhtä lailla. Näkisin, että vaadittaisiin tässä asiassa enemmän keskustelua, enemmän debattia siitä, mikä tosiaan on se taso, mitä maahanmuutossa tavallaan halutaan, haetaan. Toisaalta tosiasia tietysti on, että Suomen hallitusta, sekä tätä että aikaisempia, sitoo totta kai se, että nyt olemme EU:n jäsen, olemme osa Schengen-aluetta, olemme sitoutuneet tiettyihin kansainvälisiin sopimuksiin. Se on se kehikko, missä hallitus toimii ja vastuunsa siinä kantaa. Mutta kuten sanottu, hallitus on tehnyt monia hyviä esityksiä siitä, miten tähän tilanteeseen, mikä nyt on, pitää vastata, minkälaisia tiukennuksia tarvitaan, jotta seuraavien vuosien aikana, kun keskustelemme jälleen seuraavien vuosien budjeteista, tämä summa, mikä maahanmuuttoon menee, olisi selvästi pienempi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrymme puhujalistaan.

22.04 **Eero Heinäluoma sd:** Arvoisa puhemies! Tämä maahanmuuttokysymys ja turvapaikanhakukysymyshän ovat ihan aitoja, ja me joudumme miettimään kyllä sen isoimman asian tässä seuraavaksi, ja se isoin asiahan ei ole se, miten turvapaikanhakijoita otetaan nyt vastaan ja miten he ovat vastaanottokeskuksissa ja miten turvapaikat myönnetään. Uskon, myös eduskuntakuulemisten pohjalta, että tämä kyetään hoitamaan ja hallinto toimii tässä ja oikeat päätökset tehdään. He, jotka tarvitsevat suojelua, saavat suojelupäätöksen, ja he, jotka ovat täällä muusta syystä, eivät tule saamaan turvapaikkaa. Uskon, että systeemi toimii.

Mutta sitten se varsinainen kysymys koskee sitä, miten hoidetaan tämä kotouttaminen sen jälkeen heidän osaltaan, jotka ovat saaneet turvapaikan täältä sen takia, että he ovat turvan tarpeessa. Se tulee olemaan valtaisa haaste, ja siihen me emme ole kuulleet yhtään vastausta vielä tähän mennessä. Palaan siihen, mikä tässä on todellinen asia, aivan erityinen ongelma, ja se on meidän asuntotilanteemme, että millä nämä ihmiset löytävät katon päänsä päälle ja mitä tehdään tälle. Odotankin, että tähän hallituspuolueet tekisivät esityksiä, että miten asuntotuotantoa saadaan liikkeelle, jotta meillä olisi lämpimät olot sekä niille ihmisille, jotka täällä ovat ja ovat täällä syntyneet, että näille

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

turvapaikanhakijoille. Tähän SDP:n budjetti tarjoaa vaihtoehtoja, koska se esittää, että asuntotuotantoa tältä osin vauhditetaan erityisesti kasvukeskuksissa, joihin oletettavasti enemmistö näistä turvapaikan täällä saaneista tulee ennemmin tai myöhemmin.

22.05 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Edustajat Essayah ja Heinäluoma, on mielestäni hieman epäaitoa vähätellä sitä aikaisempien hallitusten roolia siinä, kun tehdään päätöksiä, millä on kauaskantoiset seuraukset. Varmaan itseäni vanhempina kansanedustajina tiedätte sen, että nämä edellisten hallitusten maahanmuuttopoliittiset linjaukset ovat niitä, jotka ovat Suomea tähän pisteeseen eivät täysin ajaneet mutta kuitenkin hieman tönäisseet, jos näin voi sanoa, koska siitä olemme kaikki samaa mieltä, että tämä ikään kuin pakolaiskriisin akuutti puhkeaminen ei ole ehkä kuitenkaan yhdenkään yksittäisen puolueen syytä — sen syyt tietenkin ovat ulkoiset siellä konfliktialueella. Mutta kuitenkin perussuomalaiset ovat jo kymmenen vuotta sitten aloittaneet tästä asiasta puhumisen ja on nimenomaan kyseenalaistettu sitä, ovatko Suomen hallituksen toimet olleet sellaisia, että ne ovat tehneet Suomen maahanmuuttopoliitikasta sellaista, että se ohjaa tämmöiseen sosiaaliperusteiseen maahanmuuttoon työperäisen maahanmuuton sijasta. Eli ovatko ne edellisten hallitusten toimet tehneet Suomesta houkuttelevan maan tällaiselle elintasopakolaisuudelle? Ovat. Suomeen tulee nyt suhteessa neljänneksi eniten turvapaikanhakijoita koko Euroopassa, ja tämä on sellainen asiointila, mihin nykyinen hallitus ei vielä ole ehtinyt puuttua, mutta me kyllä puutumme ja järkipäistämme tätä maahanmuuttopoliittikkaa ihan jatkuvasti nyt kovalla syötöllä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän tähän keskusteluun vielä kaksi vastauspuheenvuoroa. Sen jälkeen en enää myönnä vastauspuheenvuoroja, vaan mennään varsinaisilla puheenvuoroilla tämä keskustelu loppuun.

22.08 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Tavio sanoi, että ei ole minkään yhden yksittäisen puolueen vika ja tietysti halusi sillä sanoa, ettei tietenkään ainakaan perussuomalaisten vika, mutta sujuvasti kyllä syyllisti edellisiä hallituksia, jotka ovat aiheuttaneet sen, että Syyriassa ja Syyriasta tulee tämmöisen humanin kriisin takia erittäin suuri joukko ihmisiä, jotka pakenevat aidosti oman henkensä takia. En lähde kiistämään sitä, etteikö joukossa olisi myös niitä, joita houkuttaa se sosiaalisen maahanmuuton mahdollisuus Suomeen. Mutta on aivan väärin tässä tilanteessa ruveta sanomaan, että tuo humani kriisi Syyriassa on edellisten hallitusten vika.

22.09 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Turvapaikanhakijoiden määrä ja pakolaistilanne yllätti kaikki. Hallitus toimii tällä hetkellä kaikin mahdollisin tavoin lain puitteissa tämän ongelman ratkaisemiseksi, ja on ajanhukkaa ruveta syyllistämään perussuomalaisia tästäkin, pakolaisten suuresta tulvasta ja sen käsittelystä. Ilman perussuomalaisia koko maahanmuutto-ongelmasta ei olisi todellakaan edes alettu puhua vuosia sitten. Nyt alkavat muutkin herätä tähän ongelmaan. Eikö tämä ole sen luokan asia, että oppositiokin voisi osallistua rakentavasti eikä sortua pelkkään syyttelyyn?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

22.09 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Nyt tuntuu, että ikään kuin nämä maahanmuuttopoliittiset ohjelmat olisivat tulleet poliittiselle agendalle siinä vaiheessa, kun perussuomalaiset ovat alkaneet toimia, mutta näinhän ei ole. Kristillisdemokraattien maahanmuuttopoliittinen ohjelma on 90-luvun lopulta ja taisi olla silloin ensimmäinen tahiko toinen Suomessa. Siinä vaiheessa täällä oli muistaakseni kolmen hengen perussuomalaisten ryhmä, ja maahanmuuttopolitiikka ei ollut kovin keskeisessä osassa siinä keskustelussa ja siinä politiikassa, mitä silloinen eduskuntaryhmä täällä teki.

Minä arvostan edustaja Eloa, hän on niitä perussuomalaisia, jotka tästä asiasta pystyvät keskustelemaan järjen kanssa ja perustellusti, mutta siitä huolimatta jäi vähän sellainen olo, että ajatteletteko, että nyt tämä summa, 450 miljoonaa, on nyt sitten väärin laskettu. Minä ymmärsin, että te olette kuitenkin puolustaneet sitä, että nämä ovat niitä välttämättömiä lisäyksiä, joita tässä tilanteessa on tehtävä, jotta tästä asiasta päästään eteenpäin ja selvittää ja asiat hoidetaan oikein ja inhimillisesti, mutta sitten kuitenkin samanaikaisesti kritisoitte sitä, miksi oppositio ei nyt sitten tee näitä esityksiä ja lähde esimerkiksi esittämään vähennyksiä näihin. Pitäisikö meidän ajatella, että nyt valtiovarainministeriössä on kuitenkin jollakin tavalla nämä summat laskettu väärin ja täällä on nyt sitten jotakin sellaista, mikä ei tähän momentille kuuluisi? Että tällainen käsitys tästä nyt jää. Niin kuin edustaja Heinäluoma hyvin kuvasi, se kuulosti aikamoiselta akrobatialta, ja niin minullekin nyt jäi kyllä sellainen mieli, että onko tämä nyt oikein laskettu vai väärin laskettu. Pitäisikö tästä nyt sitten olla esittämässä ja montako sataa miljoonaa pois tästä momentista?

22.11 **Eero Heinäluoma sd:** Arvoisa puhemies! On siis tähdellistä kyllä sanoa, että ei Suomen kansa nyt kysy teiltä, miksi tämä kriisi on täällä käsillä ja mitä teki edellinen tai sitä edellinen hallitus, vaan Suomen kansa kysyy teiltä hallituspuolueina, mitä te teette tämän asian hoitamiseksi. Miten te aiotte tämän hoitaa? Ja niin kysymme mekin, ihan vilpittömällä mielellä. Miten tämä aiotaan hoitaa? Ei sitä keskustelua kannata jatkaa, että mitä on tehnyt ja minäkin vuonna mikin hallitus, vaan nyt ne ihmiset ovat täällä, he hakevat turvapaikkaa, ja sen jälkeen heistä osa tullaan hyväksymään ja heidät pitäisi jotenkin kotiuttaa tänne. Tähän pitäisi olla jotain vastauksia.

Ja sitä vartenhan hallitus on, että se antaa vastauksia, ja eduskunta sitten hyväksyy, jos pitää niitä vastauksia oikeina. Teillä on nyt valtaa, ja sen myötä myös vastuuta. Sen takia tässä asiassa ei kannata tulla kyselemään oppositiossa olevilta, miksi me emme esitä muutoksia hallituksen budjettiesitykseen maahanmuuton osalta. Että ei muuta kuin rohkeasti nyt vain vaikuttamaan siellä hallituksessa ja tekemään hyvää politiikkaa, jotta maahanmuuttoasiat ovat hyvässä hallinnassa.

22.12 **Simon Elo ps:** Arvoisa herra puhemies! Edustaja Essayah, kiitän kehuista ja pidän teitäkin oikein asiallisena ja fiksuna edustajana. Edustaja Heinäluoma, juuri näin vaikutetaan hallituksessa. Näinhän sen pitää mennä, ja niin kuin sanoin, Helsingin Sanomien analyysien mukaan ollaan vaikutettu niin, että hallituksen politiikka on tiukempaa kuin aikaisemmin, ja se on oikein. Mutta, edustaja Essayah, korjaan näkemystä siltä osin, että en tietenkään väitä, että täällä olisi väärin laskettu näitä kuluja tai menoja, mitä tähän menee. Meidän vastauksemme hallituksena on totta kai tässä täydennysbudjetissamme tältä osin, totta kai. Mutta kun ajattelen näitä summia, mistä puhutaan, niin tosiaan kaipaisin enemmän keskustelua näistä maahanmuuton

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

kokonaisvaikutuksista taloudellisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti seuraavien vuosien aikana, ei pelkästään tähän budjettiin liittyen, vaan laajemmin. Uskon ja toivon, että sitä tullaan käymään näiden seuraavien vuosien aikana eduskunnassa.

Ja kyllä perussuomalaiset lähtevät siitä, että meillä on hallitusvastuu ja tosiaan me sen kannamme, ja sitten kun seuraavat eduskuntavaalit aikanaan on, niin kansahan antaa sitten vastauksen siihen, miten on hommaa hoidettu. Näinhän sen pitää demokratiassa mennä. Ei se sen ihmeellisempää ole. (Eero Heinäluoma: Siihen mekin luotamme!)

22.14 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinäluoma, olen ihan mielissäni, kun kuulen, että olette tosiaan kiinnostuneita näistä perussuomalaisista maahanmuuttopoliittisista ratkaisuista, mitä tullaan esittämään. Niitä vaihtoehtoja tietenkin käydään tässä koko ajan läpi ja tullaan tekemään sitten asianmukaisia muutoksia jatkossakin.

Mutta täytyy muistaa, että tätä maahanmuuttopoliittikkaa me teemme oikeastaan kolmella rintamalla, eli ensinnäkin tehdään tätä raja- ja turvapaikkapolitiikkaa ja sitä turvapaikanhakukriteeripoliittikkaa. Mutta sitten me teemme täällä tänne tulleiden keskuudessa työ- ja sosiaalipoliittikkaa, ja kolmanneksi tehdään tätä karkotus- ja palautuspolitiikkaa toimivammaksi. Näihin kaikkiin me tulemme kiinnittämään huomiota ja olemme jo aika hyvään vauhtiin päässeetkin näiden uusien uudistusten valmistelussa. (Simon Elo: Huolellinen harkinta vie aikansa!) Mutta tietenkin SDP voi näitä sitten tukea, ja minä ainakin itse kuulen ihan mielelläni, jos SDP:n puolelta tulee jotain ehdotuksia, miten tätä turvapaikkakriisiä tulisi hoitaa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

12. Lakialoite laiksi maatalouden rakennetuista annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 26/2015 vp Kalle Jokinen kok

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelu

22.15 Kalle Jokinen kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyseessä on laki-aloite laiksi maatalouden rakennetuista annetun lain 13 §:n muuttamisesta, ja perusteluina on seuraavasti:

Maatalouden rakennetukilain 13 § kieltää investointituen myöntämisen sellaiseen toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on aloitettu. Perusteena tähän on ollut, että tuen pitää olla kannustavaa, ja jos investointi on aloitettu ennen tukipäätöstä, on katsottu, että kannustin puuttuu.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Aloituskielto ennen lopullisen tukipäätöksen saamista on johtanut ongelmatilanteisiin maatalousyrittäjissä. Kuluvana vuonna on ollut tilanteita, joissa investointitukihakemuksia ei ole pystytty jättämään täysin maatalousyrittäjistä riippumattomista syistä. Kun hakemusta ei ole voitu jättää, on luonnollisesti myös päätöksen saaminen viivästynyt. Tämä on johtanut tilanteisiin, joissa maatalousyrittäjät ovat joutuneet peruuttamaan suunnittelemansa investoinnin tilauksen. Investointien lykkääntyminen rakennetukijärjestelmien joustamattomuuden vuoksi on valitettavaa, sillä maatalouden investoinneilla on merkittävä työllisyys- ja aluetaloudellinen vaikutus.

Sen vuoksi lakia maatalouden rakennetuista pitää muuttaa niin, että maatalousyrittäjä voi käynnistää investoinnin omalla riskillään jo ennen investointipäätöksen saamista. Muussa yritystoiminnassa tämä on mahdollista. Siellä investoinnin voi käynnistää, kun hakemus on jätetty. — Sen vuoksi olisi syytä yhtenäistää tätä samaa käytäntöä, joka muussa yritystoiminnassa on, myös maatalousyrittäjien toimintaan.

EU-lainsäädäntö ei estä lain muuttamista. EU:n parlamentin ja neuvoston asetuksen 1305/2013 artiklassa 60 sanotaan seuraavasti: "Jäsenvaltiot voivat määrätä ohjelmissaan, että tukikelpoisia ovat vain menot, jotka ovat aiheutuneet sen jälkeen, kun toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt tukihakemuksen." — Eli tässä sanotaan, että "voivat määrätä" nykyisen lain kaltaisen asiointilan, mutta se ei tietystikään tarkoita sitä, että pitää määrätä. Eli onko tässäkin jälleen EU-lainsäädäntöä tulkittu sen tiukemman kautta?

Tämän pohjalta esitän, että eduskunta hyväksyisi tämän lakiesityksen maatalouden rakennetuista annetun lain 13 §:n muuttamisesta kohtaan Tuettavaa toimenpidettä koskevat edellytykset: "Maatilan investointitukea voidaan myöntää myös sellaiseen toimenpiteeseen, jonka toteuttaminen on aloitettu."

22.18 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Jokisen lakialoite on hyvä ja erittäin ajankohtainen, sillä on monta syytä, minkä takia tätä pitäisi viedä eteenpäin.

Viljelijät ovat tänä päivänä pahoissa vaikeuksissa, ja on välttämätöntä, että maatilat investoivat ja kehittyvät edelleen. Edustaja Jokisen näkemys siitä, että jos jollakin virastolla on tietojärjestelmissä ongelmia, ja viljelijät eivät pysty toteuttamaan omia aikataulujaan investointien suhteen, niin silloin pitäisi jollakin tavalla lainsäädäntöä kohtuullistaa siihen suuntaan, kuten edustaja Jokinen esittää, että viljelijäkin voi — kuten yrityselämässä muualla näitten tukien suhteen — aloittaa investoinnin omalla riskillään ja pystyy siitä huolimatta saamaan tukea, mikäli tukiedellytykset täyttyvät.

Yleensä nämä kansanedustajien tekemät lakialoitteet hyvin helposti sitten valiokunnassa työnnetään sinne vähän alimmaisiksi ja niitä ei käsitellä, mutta tässä tapauksessa minä oikeasti toivon, että maa- ja metsätalousvaliokunta pysähtyy tämän lakialoitteen kohdalle ja oikeasti arvioi, kannattaako tämä viedä, koska tämä on myös yhdenvertaisuuskysymys. Maatalousyrittäjät ovat yrittäjiä kuten muutkin yrittäjät, ja silloin myös tukikäytäntöjen pitäisi olla samankaltaisia.

Jos tätä todella EU-säännökset eivät estä, niin ehdottomasti Suomessa pitäisi siirtyä tämänkaltaiseen käytäntöön myös maatalousyrittäjien kohdalla.

22.20 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tämä todellakin vaikuttaa erittäin kannatettavalta aloitteelta. Olisinkin kysynyt edustaja Jokiselta, onko mahdollista tulkita tätä EU-asetusta sillä tavoin, että esimerkiksi ne kustannukset, jotka maanviljelijä on aloittanut ennen kuin se lupa on tullut, olisivat sitten ikään kuin omalla kontolla, vai

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

tulkittetteko tätä sillä tavoin, että tämä tavallaan tarkoittaisi sitä, että kaikki ne mahdolliset kustannukset olisivat kuitenkin myöskin mahdollisesti tukikelpoisia vaiko vasta sitten ne kustannukset, jotka syntyvät sen jälkeen, kun tuo tuki tulee. Elikkä olisiko tässä niin, että jos aloitetaan jokin projekti, niin silloin voi ottaa myöskin sentyyppistä riskiä, että on valmis kantamaan niiltä osin kustannukset itse?

22.21 Kalle Jokinen kok: Arvoisa herra puhemies! Tuo EU-parlamentin direktiivin lausuma siitä, että jäsenvaltiot voivat määrätä, että tukikelpoisia ovat vain ne menot, jotka aiheutuvat sen jälkeen, kun viranomaisen on hyväksynyt sen tukihakemuksen, on tulkittavissa niin, että se ei ole pakottava, se ei ole sitova: jäsenvaltiot voivat toimia tässä myös toisin. Eli ne voivat määrätä lainsäädäntönsä niin, että tukikelpoisia voivat olla menot myös ennen sen tukihakemuksen hyväksymistä, kun vain tukihakemus on jätetty, ja se on tämän lakialoitteen idea, että tukihakemuksen jätettyään voisi aloittaa investoinnin omalla riskillä ja sitten tukipäätös tulee sen jälkeen.

Maataloudessa erityisesti, ja rakentamisessa ylipäätään, vuodenaajat vaikuttavat siihen, milloin kannattaa ja milloin on mahdollista näitä rakennushankkeita viedä eteenpäin. Ja tässä kun otetaan huomioon se, että meillä on arvioitu vuonna 2012, että noin 57 000 maatilasta meillä on vuonna 2020 jäljellä noin 43 000 tilaa, se tarkoittaa sitä, että meillä tilakoko suurenee. Näiden jatkavien tilojen investointitarpeet ovat erittäin suuria, jotta se kannattavuus siellä maataloudessa on edelleen sellainen, että se tilan jatkaminen on mahdollista. Sen takia tämä maatalouden investointitukien joustavuus ja lainsäädännön muuttaminen siinä, että niitä investointeja saadaan liikkeelle, on tärkeää. Jos maatalousyritys omalla riskillään sen aloittaa, niin se ei ole tavallaan tältä järjestelmältääkään pois, ja siinä mielessä olen tämän lakialoitteen tehnyt, ja sitä tulisi mielestäni edistää, koska näillä investoinneilla on vahva työllisyys- mutta myös suuri aluetaloudellinen merkitys.

22.23 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! On tietysti vähän noloa tässä sanoa, ettei ole nyt läksyjään lukenut, mutta kun kuuntelin edustaja Jokisen tekemän lakialoitteen sisältöä, kun hän siitä kertoi, niin täytyy sanoa, että kiinnostuin siitä erityisesti, kun tietää, mikä on ollut tämän vuoden tilanne esimerkiksi Satakunnassa, missä 52 miljoonan euron investoinnit odottivat vain sitä päätöstä, kun tämä Mavin Hyrrä-järjestelmä ei toiminut, ja maaseudun rakennerahaston yritysinvestoinnit eivät voineet lähteä käyntiin ennen kuin hakemus oli jätetty. No, järki otettiin käteen ja hyväksyttiin se, että aluehallintoviranomaiset, ely-keskukset, voivat tehdä ne paperilla ja sitten jälkepäin viedä sinne Hyrrä-järjestelmään.

Mutta vähän niin kuin täsmentävänä kysymyksenä: onko todellakin nyt niin, että puhutte tästä samasta asiasta vai siitä, että maatilojen investoinnit voivat myös hakemuksen jättämisen jälkeen lähteä liikkeelle — tai vaikka omalla riskillään? Että vähän semmoista täsmennystä.

Mutta kuten edustaja Eestiläkin sanoi, erittäin mielelläni katson, että tällaisista aloitetta ei lakaista vain valiokunnassa pöydältä pois, vaan se oikein otetaan tarkasteluun, sillä kaikki se yrittäjyyttä edistävä toiminta, mitä maaseudulla voidaan tehdä, on nuorten yrittäjien, maatilojen omistajien osalta erityisen tärkeää ja kannatettavaa, että nämä investoinnit eivät vain jää sitten jostakin hakuprosessin menettelystä kiinni.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

22.25 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! Sillä tavalla tämä lakialoite on tärkeä, että me monet kansanedustajat varmasti saamme viljelijöiltä ja muiltakin yrittäjiltä, ja varsinkin viljelijöiltä, puhelinsoittoja, joissa he kertovat esimerkiksi ympäristölupien ja muitten suhteen, että saattaa vuosikin mennä aikaa. Niitä pyöritetään ja pyöritetään, ja tällä on myös tekemistä juuri tämän nopeuden kanssa, että silloin kun ihmisillä, yrityksillä tai maanviljelijöillä on into investoida ja heillä on vauhti päällä, niin silloin viranomaistenkin perimmäinen tehtävä on auttaa ja nopeuttaa näitä eri näköisiä lupia ja prosesseja, ellei siellä ole selviä esteitä ympäristön tai jonkun muun suhteen. Sen takia meidän täytyy kaikilla tavoin auttaa näitä ihmisiä, että kun on vauhti päällä ja talvi painaa päälle tai muuten, niin silloin ne pystytään riippumatta siitä, toimiiko joku tietojärjestelmä tai ei, kyllä paperille kirjaamaan, antaa mennä vain. Ja sitten me siellä valiokunnissa, kuten edustaja Myllykoski sanoi, katsomme, mikä on todellisuus, ja selvitämme tämän asian. Jos se on sen arvoinen, että viedään eteenpäin, niin viedään sitä eteenpäin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

13. Lakialoite laiksi väylämaksulain kumoamisesta

Lakialoite LA 28/2015 vp Sirpa Paatero sd

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelu

22.26 **Sirpa Paatero sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lakialoite väylämaksujen kumoamisesta: Suomen viennistä 90 prosenttia ja tuonnista 70 prosenttia kulkee meritse — Suomi on saari. Tiedämme, kuinka merkittävä osa suomalaisista niin metsä-, metalli- kuin kemianteollisuuden tuotteista kulkee laivoilla.

Kun katson kauttakulkuliikenteen tilastoja vaikka Suomen suurimman Hamina—Kotka-sataman kohdalta, se näyttää tällä hetkellä miinus 14 prosenttia. Tähän on useampia syitä.

Ensimmäinen ja suuri, josta on eduskuntakin moneen kertaan keskustellut: rikkidirektiivit ovat tulleet, niiden kustannukset joittenkin arvioiden mukaan olivat 400 miljoonaa euroa, joittenkin arvioiden mukaan 600 miljoonaa euroa. Elikkä lisäkustannuksia laivoille siitä syystä, että joudutaan joko puhdistusjärjestelmiin tai joudutaan ostamaan kalliimpaa polttoainetta. No, tämä tuli hyvin tiedossa olevien episodien jälkeen.

Toinen asia on tietenkin se, että meillä tällä hetkellä taloudessa on lama, niin Suomessa kuin sitten myöskin naapurimaissa, elikkä Venäjänkään talous ei ole kaikkein parhaimmassa kunnossa, ja ruplan kurssi on niin halpa, että kauttakulkuliikenteessä eittämättä sillä on myöskin vaikutuksia.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Se kolmas syy: väylämaksu antaa tällä hetkellä kilpailuedun uusille satamille, joita on rakentunut ja rakentumassa koko ajan tuonne Venäjän ja Baltian puolelle, siellä ei ole väylämaksua ollenkaan. Elikkä nämä meidän satamamme täällä Suomessa kilpailevat ihan erilaisessa kilpailuasetelmassa muiden maiden satamiin verrattuna ja erityisesti, jos ajattelee tätä Suomenlahden pohjukkaa, jossa ne tavarat voivat helposti siirtyä reitiltä toiselle, niin kuin tällä hetkellä on jo tapahtunut, että ne kulkevat tuolta Baltiaa pitkin tai suoraan Pietarin lähellä oleviin satamiin. Ja tässä kohtaa tietenkin se kilpailuetu on aika monta miljoonaa varustamoilta, jotka käyvät.

Sen lisäksi on ollut hyvinkin tiedossa, että väylämaksujärjestelmä on aika vaikeaselkoinen ja se kohtelee eri lasteja hyvin erityyillisesti. On useamman kerran jo mietitty, mikä se järjestelmä voisi olla, ja niitä muutoksia on tehty. Samoin on jo edellinen hallitus kyllä silloin sosialidemokraattien johdolla puolittanut väylämaksut. Elikkä sitä tasoa jo laskettiin (Jari Myllykosken välihuuto) — puoleen — ja sen takia nyt sitten on perustetta jatkaa sitä linjaa. Tiedän, että minä olen tässä hieman radikaalimmalla linjalla kotkalaisena kansanedustajana, sillä meidän sosialidemokraattien vaihtoehtobudjetissa on yhä edelleen taas puolitus, mutta ehkä tämä on vaihtoehto, että voidaan vetää se kerralla nolville ja päätyä siis siihen järjestelmään, mikä toisaalta on jo vaikkapa rautatie- tai tieliikenteessä. Nyt puhutaan tietysti tiemaksuista, mutta yleisesti ottaen valtio on hoitanut väylät, joilla kumipyörät kulkevat. Miksi valtio ei myöskin hoitaisi niitä väyliä, joilla laivat kulkevat, ilman erillistä maksua? Kysymys jäämaksuluokista tai jäävahvuuksista on tietysti perusteltu, ja sehän on ollut se syy, minkä takia tällaisista väylämaksuista on kerätty, että satamien väylät saadaan pidettyä auki ja ne saadaan pidettyä kunnossa. Minullekin on tullut palautetta siitä, että jos ne poistetaan täysin kokonaan, niin onko niin, että tänne Suomenlahden rannikoille tulee sitten hyvin huonokuntoisia aluksia ja öljyvahinkojen määrät ynnä muut lisääntyvät. En usko, että tällä hetkellä sitä riskiä kovin suurena enää on siitä syystä, että ainakin säiliöaluksille on jo vaatimus kaksois pohjasta, jolloinka ne semmoiset kaikkein heikoimmassa kunnossa olevat laivat eivät tietenkään pysty täällä jääolosuhteissa enää liikennöimään.

Tästä syystä olen tehnyt lakialoitteen ja myöskin siihen liittyvän talousarvioaloitteen, jotta meidän satamamme ja se, että Suomi elää viennistä, olisi totta myöskin tulevaisuudessa.

22.31 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Täytyy sanoa, että hyviä lakialoitteita olemme tänään kuulleet ja pistää todella pohtimaan minusta edustaja Paateron näkemys siitä, että me olemme saari ja meidän vientiteollisuutemme ja yleensä teollisuutemme ja kilpailukykyemme lepää paljon myös merikuljetusten varassa ja erityisesti merikuljetusten varassa. Olisikohan ollut hallituksen alkutaipaleita, edellisen hallituksen, missä oli vasemmistolainen liikenneministeri Merja Kyllönen, jonka aikana näitä ajatuksia lähdettiin uudistamaan? Silloin Liikennevirasto teki mielestäni erityisen hyvän ehdotuksen siitä, kuinka meillä väylämaksuja tulisi uudistaa, ja tuotiin juuri esille se, että meillä on erilaista vientiteollisuutta, vientiteollisuutta, johonka tuodaan raaka-aineita isoilla laivoilla. Satakunnassa meillä on metallurgista teollisuutta, johonka raaka-aineet Australiasta, Chilestä tulevat meriteitse, ja ne laivat käyvät siellä, kukin niin sanotusti yhtiö, ehkä noin kolme tai korkeintaan neljä kertaa, maksavat aina täyden väylämaksun, kun väylämaksut lähtevät reittiliikenteeltä laskemaan kymmenen kerran jälkeen ja risteilyaluksilta kolmenkymmenen kerran jälkeen, jolloin he vapautuvat

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

väylämaksuista. Nyt olisi erityisen tärkeää, että kun tämä väylämaksujärjestelmä on, mikä on, niin tässä mieluummin jo sitten lähtisi tuolta kannalta katsomaan kuin edustaja Paatero esityksessään, että poistetaan ne, jotta nyt olisi välitöntä kilpailukykyä meidän vientiteollisuudelle, kun me pystyisimme tältä osin kustannuksia laskemaan.

Selkämeren satamat maksavat näistä väylämaksuista saamaansa palautteeseen nähden 1,72-kertaisen maksun, jolla sitten muitten satamien jääolosuhteet huomioiden pidetään väyliä auki. Siinä mielessä, kun meillä sataprosenttisesti melkein kaikki isot alukset joutuvat aina maksamaan ja se on erittäin iso taakka meidän isolle vientiteollisuudelle eli metallurgialle, johonka tuodaan raaka-aineet ulkomailta, niin se kohtuullistaisi ehdottomasti tätä tilannetta oikeudenmukaisempaan suuntaan, mutta puolittaminen on hyvä asia. Mutta se pitäisi myös nyt aluskohdentaa niin, että tämän, sanotaanko, vieläpä energiantensiivisen teollisuuden, jonka oikeastaan kaikki tuotteet menevät uudelleen vientiin, kilpailukykyä tässä kohtaa voitaisiin tältä osin vielä enemmän parantaa.

Mutta kiitos hyvästä aloitteesta ja sen suhteen, että tätä keskustelua pitää käydä opposition ja hallituksen välillä. Toivotaan, että hallituspuolueet pohtivat aidosti tätäkin lakialoitetta.

22.35 Kalle Jokinen kok: Arvoisa herra puhemies! Tässä käsittelyssä on siis edustaja Paateron lakialoite väylämaksulain väylämaksun kumoamisesta. Viime kaudellahan tuo väylämaksulaki muutettiin niin, että väylämaksua puolitettiin, ja silloin tuo puolitus määriteltiin vuosille 2015—2017. Tämä oli osa rikkidirektiivikompensaatiota ja työmarkkinaratkaisua, joilla haluttiin tukea Suomen vientiteollisuutta ja laskea sen vientikuljetusten kustannuksia. On totta, että tämä väylämaksu rasittaa suomalaista vientiteollisuutta ja myös tietysti meidän tuontia, koska olemme vesimatkan päässä näiden kuljetusten osalta mitä suurimmissa määrin.

Viime kaudella, kun tätä väylämaksupuolitusta tehtiin, myös tarkennettiin tämän väylämaksun kohdentamista, ja se on kohdennettu niin, että siinä on painotettu alennuksella lastialuksia ja parhaita jäissäkulkuluokkia eli niitä aluksia, jotka eivät tarvitse välttämättä jäänmurtoapua. Mielestäni se oli oikea ratkaisu, eli ei kohdisteta väylämaksurasitusta niille, joilla on jäissäkulkukykyä. Tämä johtuu siitä, että pääasiassa väylämaksullahan on rahoitettu meidän jäänmurtokustannukset.

Edustaja Paatero toi tuossa esittelypuheenvuorossaan, joka oli varsin ansiokas ja asiantunteva, esille sen ongelman, että tällä hetkellä esimerkiksi itäisen Suomenlahden sata-mien kilpailukyky heikkenee ja on heikentynyt huomattavasti verrattuna Venäjän valmistuneisiin satamiin. Muun muassa Ust-Lugan satama on siellä nyt vetänyt sitä Hamina-Kotkan kautta kulkenutta transitoliikennettä, ja se on huomattavasti vähentänyt sitä transitoliikennettä meidän satamissa. Mutta tämä kehityskulku on ollut täysin vääjäämätön: nämä Venäjän suuret satamahankkeet valmistuvat, ja nehan on tehty nimenomaan sitä silmällä pitäen, että transitoliikennettä Suomen kautta voidaan vähentää. Siitä näkökulmasta väylämaksun poistaminen ei tuo takaisin tätä transitoliikennettä. Tämä ei ole apu siihen, vaan kysymys on laajempi, ja tämä ei ole se ratkaiseva kustannus, jolla se transitoliikenne saataisiin takaisin.

Vielä sitten täällä on tänään hyvin paljon eri puheenvuoroissa noussut esille SDP:n vaihtoehtobudjetti ja se vastuullinen talousnäkemys, jota SDP:n edustajat ovat täällä omissa puheenvuoroissaan korostaneet. Väylämaksulla kerätään 44 800 000 euroa ensi vuonna jäänmurron kustannuksia kattamaan, ja silloin kun tämä oli kokonaan — nyt se on

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

puolitettu — se kertymä oli noin vajaat 90 miljoonaa euroa. Silloin tietysti kun vastuullisesti talouteen suhtautuva taho tekee aloitteita tällaisen maksun kumoamisesta, olisi ehkä kohtuullista, että se osoittaisi myös sitten, miten se jäänmurto kustannetaan. Vai otetaanko siihen sitten lisää velkaa, millä jäänmurron kustannukset katetaan?

Toisaalta olen sitä mieltä, että väylämaksujärjestelmä on sellainen, että siitä pitäisi Suomen kaltaisessa maassa päästä tavalla tai toisella eroon. Mutta tässä taloustilanteessa jokainen euro tuonne valtion kassaan ja varsinkin tuohon välttämättömään jäänmurron kustannusten kattamiseen on tarpeen.

22.39 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Muuten niin ansiokas ja hyvä puheenvuoro sai sen pienen loppusärön, että politiikan pirulainen sitten tähän kumminkin vielä mukaan väännettiin. Kyseessä oli kansanedustaja Paateron tekemä lakialoite, joka oli minusta ansiokas ja toi sen haasteen, että tätä asiaa pitää todellakin tarkastella myös hallituksessa ja koko eduskunnassa, mikä on suomalaisen vientiteollisuuden merkitys ja mahdollisuudet tässä maassa tuottaa hyvinvointia niin, että näitä meille tärkeitä palveluita pystytään edelleen kustantamaan. Siinä mielessä kyllä kuulin, että edustaja Paatero on vielä tehnyt talousarvioaloitteenkin tämän osalta. En löydä sitä täältä sosialidemokraattien vaihtoehtobudjetista, joten haluaisin nyt erottaa nämä kaksi asiaa. Tässä en nyt lähde erityisesti pitämään sosialidemokraattien puolia, kun heitä ei yhtään täällä salissa ole, mutta pidän tässä edustaja Paateron puolia siinä mielessä, että hyvä aloite.

Mielestäni myös tätä koko järjestelmää pitäisi nyt pohtia siitä näkemyksestä juuri, että jos ei meillä vielä pystytä pääsemään eroon kokonaisuudessa, niin tätä pitäisi nähdä ja katsoa myös teollisuudenalakohtaisesti. Ehkä meidän tulevaisuudessa pitää uskaltaa katsoa sitä, minkälainen satamaverkosto meillä on, koska meillä on nytkin sellaisia satamayksiköitä, jotka pystyisivät koko viennin ja tuonnin kapasiteetin huolehtimaan, eli meillä löytyy semmoisia keskittymiä. Siinä mielessä tässä on pakko se mainoslause vielä sanoa, että kun meillä on Porin Mäntyluoto, syväsatama, joka on jääolosuhteissaan ylivoimainen ykkönen, niin pidetään siitä kiinni, että kansantaloudellisesti myös sitten tätä keskustelua käydään.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

14. Lakialoite laiksi rikoslain muuttamisesta

Lakialoite LA 31/2015 vp Ville Tavio ps ym.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu

22.41 **Ville Tavio ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lakialoitteeni on muokkautunut käytännön oikeuselämän kokemuksesta. En ole sitä tekemällä väkisin tehnyt.

Nyt kun tässä lisätalousarviokeskustelussa käytiin paljon tietenkin huolestuneenkin sävyistä puhetta siitä, kun meidän velkaosuutemme kipuaa bkt:sta jo yli 60 prosenttiin, joka on myös tällainen EU-maiden yksi raja, että maata ruvetaan tarkemmin komissiosta tarkkailemaan, niin pidän itse aika hyvänä linjana sitä, että kun tehdään joitain lakialoitteita, niin silloin tehdään niitä siitä lähtökohdasta, että ne olisivat siis säästöjä, ja tämä aloite on juuri sellainen. Lisäksi nyt, kun on siirtolaiskriisi päällä, tarvitaan muutoksia maahanmuuttopolitiikkaan. Niitä täytyy tehdä kolmella rintamalla: 1) raja- ja turvallisuuspolitiikassa, 2) työ- ja sosiaalipolitiikassa, 3) karkotus- ja palautuspolitiikassa.

Tämä ehdotukseni liittyy siis tähän kolmanteen kohtaan, ja ehdotus on juridisesti ajatellen kaksitasoinen: Ensinnäkin se tekee ulkomaalaisen karkottamisesta todella vahvan lähtökohdan, voisin sanoa automaation, silloin jos ulkomaalainen tuomitaan kahden vuoden tai sitä pidempään vankeusrangaistukseen. Toinen taso tässä on sellainen oikeusprosessuaalinen taso, että tästä karkotuksesta tehdään lisärangaistus. Nykyisin karkotus on seuraamuksena pikemminkin tällainen hallinnollinen. Itse ainakin miellän tämän karkotuksen rikoksen perusteella kyllä enemmän tällaiseksi rangaistustyypiksi seuraamukseksi. On varmasti monelle karkotettavalle ulkomaalaiselle itse asiassa rankempi seuraamus tulla karkotetuksi kuin se, että joutuu viettämään vaikkapa sen vuoden siellä Suomen vankeuslaitoksessa.

Ehdotukseni kuuluu siten, että ulkomaalainen, joka tuomitaan vähintään kahden vuoden vankeusrangaistukseen, käännytetään, karkotetaan sekä määrätään maahantulokieltoon toistaiseksi, ellei ole olemassa erityisen painavia vastasyitä. Tätä ehdotetaan lisättäväksi rikoslakiin. Nykyisin karkotus määrätään siis ulkomaalaislaissa, ja se on sitä hallinnollisen prosessin puolta. Tämä kahden vuoden rajan lähtökohta on se, että silloin jos henkilö syyllistyy sellaiseen tekoon, josta hänet tuomitaan vähintään kahden vuoden vankeusrangaistukseen, niin voidaan katsoa, että tällä henkilöllä, tällä ulkomaalaisella, ei ole enää sellaista yhteiskuntaluottamusta, että hänen tulisi antaa Suomessa oleskella.

Tästä lakiehdotuksestani on moni kysynyt, että karkotetaanko sitten ennen tätä vankeusrangaistuksen kärsimistä. Ei karkoteta, vaan ensin seuraa siis vankeusrangaistuksen kärsiminen ja karkotus tapahtuu suoraan vangin vapauduttua vankilasta. Lisäksi haluan todeta, että tämä karkotus siis voi tapahtua myös alle kahden vuoden tuomioista, jos se katsotaan aiheelliseksi.

Tässä prosessuaalisessa puolessa haluan painottaa sitä, että tämä lakialoite toisi nimenomaan huomattavia säästöjä poliisille, Maahanmuuttovirastolle ja tuomioistuineläimille. Lakialoitteen yksityiskohtaisissa perusteluissa on selostus siitä, miten järjestelmä toimii nykyisin ja mitä muutosta tässä esitetään. Tämä toisi myös

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

ulkomaalaisten oikeusturvaan huomattavaa parannusta. Maavertailusta totean, että useassa Euroopan maassa on jo käytössä vastaavanlainen järjestelmä, ja tämä myös oikeusprosessuaalisesti mahdollistaa sen, että pitkällä aikavälillä yhtenäistämme yleisen tuomioistuimen ja hallintotuomioistuimen linjaa karkotusasioissa yhdeksi linjaksi.

22.47 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Tässä lakialoitteessa ehdotetaan, että ulkomaalainen, joka tuomitaan törkeästä rikoksesta kahden vuoden vankeusrangaistukseen tai pidempään, määrätään automaattisesti käännyttäväksi tai karkotettavaksi. Hänelle räpsähtäisi samalla toistaiseksi voimassa oleva maahantulokielto. Käsittelyn suhteen nelioportainen prosessi tulisi muuttaa yksiportaiseksi vakavissa rikoksissa. Se nopeuttaisi päätöksiä, ja syntyisi merkittäviä säästöjä. On myös todettava, että vankilamme ovat jo nyt ahtaita ja myös niiden toimintaa vaikeuttaa taloutemme ahdinko.

Kaiken edellä mainitun pohjalta kannatan edustaja Tavion lakialoitetta.

22.48 Reijo Hongisto ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt lähetekeskustelussa olevalla lakimuutoksella mahdollistettaisiin Suomessa tuomittavan ulkomaalaisen käännyttäminen taikka karkottaminen maasta ja hänen määräämisensä toistaiseksi voimassa olevaan maahantulokieltoon. Ehtona lain soveltamiselle olisi ulkomaalaisen tuomitseminen vähintään kahden vuoden vankeusrangaistukseen. Käännyttäminen tai karkottaminen voitaisiin jättää määräämättä vain erityisen painavasta syystä.

Tällä hetkellä rikoksesta tuomitsemiseen ja karkottamiseen tarvitaan peräti neljää eri viranomaista: käräjäoikeutta, poliisia, maahanmuuttovirastoa ja muutoksenhakumenettelyssä vielä hallinto-oikeuksiakin. Neljä eri viranomaista käsittelee ja ratkoo asiaa, joka voitaisiin nykyistä joustavammalla ja jouhevammalla menettelyllä ratkaista yhdessä ja samassa paikassa ja yhdellä kertaa tuomion lukemisen jälkeen. Hallitusohjelmassa puhutaan eri viranomaistoimintojen yksinkertaistamisesta ja nopeuttamisesta. Mitä yksinkertaisemmiksi onnistumme eri viranomaistoimintomme säätämään, sitä nopeampaa toimintojen hoitaminen on. Aika on rahaa myös viranomaistoiminnoissa ja asioiden käsittelyssä. Päivänselvää lienee, että yhden kosketuksen periaatteella tehty päätös on aina yhteiskunnalle halvempi verrattuna siihen, että päätöksentekoketjuun osallistuu neljä eri viranomaista.

Erittäin kireän taloustilanteen takia hallitus joutuu tekemään kipeitä leikkauksia lähestulkoon kaikilla yhteiskunnan toimialoilla. Leikkaamme ja säästämme omien kansalaistemme eduista ja palveluista. Tämän takia on perin outoa, että maahan tulleille ja vielä täällä oikeuden vastaiseen tekoon syyllistyneille tarjotaan palveluja oikein pitkän kaavan mukaan. Suomalainen oikeusjärjestelmä on tunnettu hyvästä päätöksentekokulttuuristaan, joten kukaan ei lakiuudistuksen jälkeenkään pääsisi syyttämään meitä siitä, että tuomioistuimessa vastaajana olleen henkilön oikeusturvasta ei olisi huolehdittu asianmukaisesti.

Arvoisa herra puhemies! Minä kannatan edustaja Tavion tekemää lakiesitystä.

22.50 Kalle Jokinen kok: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä on lakialoite rikoslain muuttamisesta, ja siinä on tarkoitus — tämä edustaja Tavion aloite sisältää sen — että törkeisiin rikoksiin syyllistyneiden ulkomaalaisten karkotus ja maahantulokielto määrättäisiin rikosasian käsittelyn yhteydessä. Lakialoite sisältää myös sen, että jos

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

ulkomaalainen tuomitaan kahden vuoden vankeusrangaistukseen tai pidempään, hänet määrättäisiin automaattisesti käännyttäväksi tai karkotettavaksi sekä toistaiseksi voimassa olevaan maahantulokieltoon. Käännyttäminen tai karkottaminen voitaisiin jättää määräämättä vain erityisen painavasta syystä. Ja niin kuin täällä kuultiin edustaja Tavion omassa esittelypuheenvuorossa, tämä käännyttäminen ja maasta karkottaminen tulisi voimaan sen jälkeen, kun tuosta rikoksesta määrätty rangaistus olisi kärsitty.

Tämä lakialoite on kannatettava sen vuoksi, että se yksinkertaistaisi ja nopeuttaisi ja myös yhtenäistäisi tätä prosessia, jossa tällä hetkellä useat eri viranomaiset tekevät vielä useissa eri tuomioistuimissa työtä näiden asioiden parissa.

Sitten tässä lakialoitteen esittelytekstissä otetaan kantaa siihen, että tämän käännyttämisen, karkottamisen ja maahantulokiellon määräytymisen pitäisi olla pikemminkin lisärangaistus kuin hallinnollinen seuraamus. Tähän pysähdyn hetkeksi, koska perustuslakivaliokunnan jäsenenä vuonna 2013 ollessani käytiin pitkään ja perusteellisesti läpi tätä kaksoisrangaistavuuden kieltoa elikkä ne bis in idem -säännöstä. Silloin se konkreettinen asia koski hallituksen esitystä vero- tai tullikorotuksista ja niihin liittyvistä laeista, mutta käytännössä siinä linjattiin myös ne bis in idem -periaatetta eli kaksoisrangaistuksen kansallista tulkintaa.

Kahdesti rankaiseminen samasta teosta kielletään muun muassa Euroopan ihmisoikeussopimuksessa. Sen 4 artiklan mukaan ketään ei saa saman valtion tuomiovallan nojalla tutkia uudelleen tai rangaista oikeudenkäynnissä rikoksesta, josta hänet on jo lopullisesti vapautettu tai tuomittu syylliseksi kyseisen valtion lakien ja oikeudenkäyntimenettelyn mukaisesti. Kaksoisrangaistavuuden kiellon tarkempaa sisältöä on määritelty tai painotettu Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen rangaistuskäytännöissä. Siellä on katsottu, ettei kiellon soveltamisala rajoitu pelkästään rikosoikeudellista rangaistusta vaativiin tuomioihin vaan se ulottuu myös erilaisiin rangaistusluonteisiin hallinnollisiin seuraamuksiin.

Tässä kohtaa tätä lakialoitteen ajatusta siitä, että tuota maasta karkottamista ei enää käsiteltäisikään hallinnollisena seuraamuksena vaan se olisi rikosoikeudellinen lisärangaistus, voin kannattaa, koska silloin se sulkisi pois sen mahdollisuuden, että tätä kaksoisrangaistavuuden kieltoa käytettäisiin näissä tapauksissa. Eli silloin, kun tuomitaan ensin rikoksesta ja sitten sen perusteella lähdetäisiin hakemaan hallinnollista seuraamusta karkottamisesta, voitaisiin välttää se karkotus tällä ne bis in idem -säännöksellä perustellen.

Sen vuoksi voin hyvinkin kannattaa tätä edustaja Tavion aloitetta.

22.55 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Tahdon kiittää edustaja Jokista tästä huomiosta tuon ne bis in idem -kaksoisrangaistavuuskiellon osalta. Tämä on juuri yksi sellainen seikka, mikä tähän sisältyy, mikä lisäisi siis nimenomaan tämän karkotettavan oikeusturvaa.

Toinen sellainen seikka, mikä tässä ehkä olisi hyvä vielä nostaa esiin, on se, että kun Euroopan ihmisoikeussopimuksen muistaakseni 6 artiklan mukaan tulee saada myös tämä suullinen käsittely ja on katsottu, että se tulee saada kuitenkin merkitykseltään tärkeissä asioissa, niin nykyisin Suomen hallinto-oikeudessa tämä karkotusprosessi ei tätä suullista käsittelyä käytännössä juurikaan koskaan tuo. Eli sinänsä tämä olisi myös sen osalta ihan tämän karkotettavan henkilön oikeusturvan kannalta parempi, jos se asia käsiteltäisiin käräjäoikeudessa, jossa on kasvotusten tuomarin kanssa ja saa sen suullisen kuulemisen.

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

15. Lakialoite laiksi rikoslain 8 luvun 1 ja 6 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 45/2015 vp Sari Essayah kd ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu

22.56 **Sari Essayah kd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sain pontimen tämän lakialoitteen tekemiseen siitä, kun täällä eduskunnassa alkusyksystä käsiteltiin kansalaisaloitetta, jossa haluttiin kiristää lapsiin kohdistuneitten seksuaalirikosten rangaistusasteikkoa. Kävimme täällä silloin hyvän keskustelun, ja eipä eduskuntasalista löytynyt laisinkaan soraääniä siihen, etteikö näin tulisi tehdä. Siinä keskustelussa kuitenkin nousi esille se huoli, mikä usein näitten uhrien kohdalla on, eli että monta kertaa kerkiää tapahtua niin, että tuo syyteoikeus vanhentuu nykylainsäädännön mukaisesti uhrin täyttäessä 28 vuotta, ja todellakaan näistä törkeistä ja järkyttävällä tavalla ihmisen elämää rikkovista rikoksista ei päästä tekemään sitten oikeusjuttua. Sen illan aikana, kun istuin omassa työhuoneessani tuon keskustelun päätteeksi, sain pari puhelinsoittoa, joissa hyvin koskettavalla tavalla naisia kertoi niistä traagisista tapahtumista, mitä heidän elämäänsä oli kohdannut. Samoin sain myöskin sähköposteja, joissa näitä asioita tuotiin esille. Monta kertaa niissä tuli esille se, kuinka pahalta tuntui, kun nämä asiat oli omassa elämässään siinä heti täysi-ikäisyyden aikana, kun ihmisen elämä lähtee rakentumaan ja ovat ne elämän isot ruuhkavuodet, halunnut unohtaa ja haudata ja halunnut katsoa eteenpäin elämässä niin hyvin kuin se niissä elämäntilanteissa oli ylipäättänsä ollut mahdollista, ja vasta ehkä siinä vaiheessa, kun oli syntynyt omia lapsia, ja juuri ehkä silloin, kun omat lapset olivat sen ikäisiä, että oli itse kokenut seksuaalista hyväksikäyttöä, nämä kaikki asiat sieltä omasta historiasta palautuivat mieleen, mutta sitten usein oli se tilanne, että oli liian myöhäistä tehdä enää asialle mitään. Myöskin oli niitä tilanteita, joissa joutui seuraamaan sivusta, kuinka sitten näihin tekoihin syöllistynyt vietti kulissielämää eikä koskaan tätä asiaa pystynyt tunnustamaan tai edes pyytämään anteeksi — niin kuin eräskin soittaja sanoi, että ei hän edes tästä oikeusjutusta mutta kun olisi edes pyytänyt anteeksi.

Joka tapauksessa tässä siis ehdotetaan sitä, että rikoslain vanhentumissäännöksiä uudistetaan siten, että tuo syyteoikeus vanhenee vasta uhrin täytettyä 38 vuotta, eli tähän tulisi lisätä se kymmenen vuotta, jos kysymyksessä on törkeä lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö. Vuonna 2005:hän tehtiin ensimmäisen kerran tähän lakiin parannus, eli silloin nostettiin juuri tuohon 28 vuoteen, mutta tässä taustalla on juuri se syy, että suurimman ongelman muodostavat pienimpiin lapsiin kohdistuneet törkeät seksuaalirikokset ja niitten liian nopea vanhentumisaika. Niin kuin tuossa kuvasin, niin se henkinen irtaantuminen ja itsenäistyminen omista vanhemmista tapahtuu

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

kehityspsykologian mukaan lopullisesti yleensä vasta kolmekymppisenä ja samaan ajankohtaan tyypillisesti ajoittuu tänä päivänä myös tuo oman perheen perustaminen ja ehkä juuri siksi nämä asiat nousevat pintaan vasta siinä vaiheessa.

Tietysti lainsäädännöstä huolimatta ihmisten elämänhistoriassa on niitä asioita, jotka saattavat olla — esimerkiksi sukulaisuus saattaa olla — niitä, jotka estävät näitten asioiden esille nostamista. Siinäkin mielessä tiedän sen, että tämä lakialoite ei tule näitä asioita kaikilta osin parantamaan, mutta kuitenkin se antaa mahdollisuuden niille ihmisille, jotka haluavat hakea myöskin oikeusteitse hyvitystä sille, mitä on tapahtunut. Se mahdollistaa sen, ja näitten syyteaikojen vanhentuminen ei olisi niin nopeasti esteenä.

On tietysti kritisoitu sitä, että kun näitä vanhentumisaikoja pidennetään, se antaisi vääränlaista toivoa, jos on vaikea saada näyttöä näistä rikoksista. Mutta on todellakin tapauksia, jolloin erilaisia isoja seksuaalirikosvyyhtejä on paljastunut ja näitä pitäviä todisteita on voitu saada sitten todistajanlausuntojen ja tallenteitten kautta.

Toivonkin, että tämä tulee nyt käsitteilyyn yhtä aikaa kuin tuo kansalaisaloite lakivaliokunnassa, ja toivon sille menestystä siellä valiokunnassa. Siinä keskustelussa, mitä täällä käytiin, hyvin monet edustajat sanoivat, että vielä olisivat toivoneet, että tämä vanhentumisaikapykälä olisi ollut tässä kansalaisaloitteessa, ja tätä kautta tämä asia nyt tulee mahdolliseksi korjata.

23.02 Kalle Jokinen kok: Arvoisa herra puhemies! Tässä vaiheessa iltaa kiitän jo puhemiestäkin pitkämielisyydestä — tässä on ollut paljon asioita, ja puheenvuorot edelleen jatkuvat.

Tämä edustaja Essayahin lakialoite siitä, että rikoslain 8 luvun 1 §:ää ja 6 §:ää muutettaisiin niin, että lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten vanhenemisaikaa pidennettäisiin, on niin tärkeä asia, että sen vuoksi halusin myös itse jäädä tätä asiaa käsittelemään ja tähän kantaa ottamaan.

Tällä hetkellä törkeiden seksuaalirikosten syyteoikeudet vanhenevat 20 vuodessa ja aikaisintaan uhrin täyttäessä 28 vuotta, silloin kun on kyseessä tällainen lapsen kohdistunut hyväksikäyttörikos, törkeä raiskaus tai sukupuoliyhteyteen pakottaminen.

Nämä lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset ovat rikoksista törkeimpiä. Lähes 25 vuoden poliisikokemuksen myötä olen joutunut kohtaamaan näitä tilanteita ja niitä uhreja ja siihen pohjautuen pidän näitä rikoksia kaikista rikoksista törkeimpinä. Seksuaalinen hyväksikäyttö jättää uhrille jäljet, ja niin kuin sanottu, se on ikään kuin murha, josta uhri jää henkiin. Sen teon seuraukset saattavat seurata loppuiän, ne saattavat aiheuttaa häiriöitä psyykkisessä kehityksessä, seksuaalisuuden kehittymisessä ja luottamuksessa vastakkaista sukupuolta kohtaan. Nämä asiat voivat tulla kymmenienkin vuosien jälkeen siitä, kun nämä teot ovat tapahtuneet. Sen vuoksi tämä edustaja Essayahin lakialoite on erittäin tärkeä, ja kannatan tätä syyteoikeuden vanhenemisen pidentämistä (Puhemies koputtaa) esitetyllä tavalla.

23.04 Ville Tavio ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Essayahin ja kristillisdemokraattien aloite on hyvä. Aloite antaa mielestäni aiheellisen pohdinnan aiheen lakivaliokunnalle ja tietysti koko eduskunnalle.

Suomen nykyinen vanhenemisaika, siis tuo 28 vuoden raja, ei ole nähdäkseni kansainvälisessä vertailussa kuitenkaan poikkeava. Mitä tuosta tietoa nopeasti löysin, niin Yhdysvaltain Oregonissa vanhenemisaika on 30 vuotta, siis kunnes uhri täyttää 30 vuotta,

Pöytäkirja PTK 71/2015 vp

ja siis jo lähes sama kuin Suomessa. Sain tuosta lähteestäni sen käsityksen, että tämä vanhenemisaika on Yhdysvalloissakin pidemmästä päästä.

Kuitenkin lisäksi löysin tietoa, että joidenkin maiden oikeusjärjestelmissä vanhenemisaikaa ei ole ollenkaan siviilikanteelle, jolloin uhri voi vaatia sitä vahingonkorvausta kuitenkin. Suomessa taas vahingonkorvauslain mukaanhan tämä rikosperusteisen vahingon korvausaika vanhenee sen rikosajassa.

Sitä vanhenemisaikaa sinänsä on perusteltu aika paljon rikosoikeudessa sillä, että ajan myötä tämän tapahtuneen yhteiskunnallisen tarpeen tällainen selvittäminen vähenisi. Mutta lapsen törkeän seksuaalisen hyväksikäytön osalta tällainen perustelu ei ole mielestäni mitenkään validi.

Oikeuden toteutumiseksi ei voida antaa siis mitään hintaa, joten tämä ehdotus on kyllä mielestäni ihan perusteltu.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

16. Hallituksen vuosikertomus 2014

Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle valtion vuoden 2014 tilinpäätöksen ja hallituksen vuosikertomuksen tarkastuksesta

Kertomus K 9/2015 vp

Kertomus K 15/2015 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 5/2015 vp

Mietinnön pöydällepano

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 27.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö pantiin pöydälle 27.11.2015 pidettävään täysistuntoon.

17. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 27.11.2015 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 23.07.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen